

วารสารอักษรพิบูล

๒๕๕๘

Aksara Pibul Journal

2015

ฉบับปฐมฤกษ์

สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

จัดทำโดย : สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เลขที่ ๑๕๖ หมู่ ๕ ตำบลพลายชุมพล
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐ โทร ๐๕๕-๒๖๗๐๘๗

บรรณาธิการ

อาจารย์ภัครพล แสงเงิน

กองบรรณาธิการ

อาจารย์สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

อาจารย์ ดร.สุชาดา	เจียพงษ์
อาจารย์ ดร.ขวัญชนก	นัยจรรย์
อาจารย์กฤษณา	ชาญณรงค์
อาจารย์ปฐมพงษ์	สุขเล็ก
อาจารย์เมศิณี	ภัทรมูทธา
อาจารย์รัตนาวดี	ปาแปง
อาจารย์ภัครพล	แสงเงิน
อาจารย์ธีรพัฒน์	พูลทอง

ภาพหน้าปก

: พระรามและพระลักษมณ์ จากจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ อุโบสถวัดราชบูรณะ
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก, นายภัครพล แสงเงิน (ผู้ถ่ายภาพ).

พระบรมฉายาลักษณ์

: สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี
จาก www.photoontour.com/SpecialPhotos_HTML. เข้าถึงเมื่อ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

ปีที่พิมพ์ : ๒๕๕๘

จำนวน : ๕๐ เล่ม

อาศิรวาทเจ้าฟ้าวิศิษฎ์ศิลป์

ศิโรราทบาททงศ์องค์เจ้าฟ้า	“สิรินธร”เทพสุดาดิลกสมัย
พระก่อเกื้อมองพสกปกเกล้าไทย	ตามรอยบาทพระทรงชัยชาติร่มเย็น
ธ สานศิลป์สืบศาสน์ราชกรัณย์	ธ ทรงธรรมทวยราษฎร์นिरาศเชิญ
ธ ใฝ่เพียรเล่าลิขิตนิตยบำเพ็ญ	ธ ทรงเป็น “แก้วเจ้าจอม” หลอมใจชน
วโรกาสหกลีบที่ศกษะษัตริ	น้อมคุณศรีไตรรัตน์จำรัสผล
พระสยามเทวาริราชประสาทล	คุ้มงคลเหนือเกล้าเจ้าแผ่นดิน
ขอ ธ ทรงเกษมศานต์สำราญนันทน์	ขอพระชนมายุมั่นมิเสื่อมสิ้น
ขอ ธ ทรงพูนพลังทั้งกายจินต์	ทั่วธานีนทร์แซ่ซ้องทรงพระเจริญ

เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๒ เมษายน ๒๕๕๘

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้าคณาจารย์สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

(นายธีรพัฒน์ พูลทอง ผู้ประพันธ์)

(ก)

บทบรรณาธิการ

ด้วยสาขาภาษาไทยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มุ่งมั่นที่จะให้นักศึกษาได้ค้นคว้าหาความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับภาษาและวรรณคดีไทย จึงได้จัดทำวารสาร อักษรพิบูลเพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ อีกทั้งเพื่อให้เกิดการศึกษาทางภาษาและวรรณคดีไทย ซึ่งนับวันยิ่งจะลดน้อยถอยลงในสังคมไทย

บทความวิจัยที่ปรากฏในวารสารอักษรพิบูลนี้ส่วนใหญ่เป็นผลงานของนักศึกษาสาขาภาษาไทย หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต รหัส ๕๔ ทางสาขาภาษาไทยมีความประสงค์ที่จะเผยแพร่องค์ความรู้อันเกิดจากการวิจัยทางภาษาและวรรณคดีไทยให้ออกไปอย่างกว้างขวางซึ่งบทความเหล่านี้ อาจก่อให้เกิดประเด็นทางความคิดที่มีประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยต่อไปในอนาคต ส่วนบทความพิเศษเรื่อง คือ แนวคิดทางจักรวาลวิทยาของคนไทยสมัยอยุธยาในไตรภูมิฉบับหอสมุดแห่งชาติกรุงปารีสและองค์ประกอบหลักของการเขียนบทความวิชาการทางวรรณกรรมนั้น เป็นบทความพิเศษที่เขียนโดยอาจารย์ภักครพล แสงเงิน เป็นการนำเสนอความรู้เรื่องโลกศาสตร์ในสมัยอยุธยาผ่านวรรณกรรมโลกศาสตร์สำคัญ คือ ไตรภูมิฉบับหอสมุดแห่งชาติกรุงปารีสไตรภูมิสมัยอยุธยาและข้อเสนอแนะในการเขียนบทความวิชาการทางวรรณกรรม

ภาพปกวารสารนี้เป็นจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ภายในอุโบสถวัดราชบูรณะ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกซึ่งตัวละครบางตัวมีลักษณะพิเศษบางประการที่แตกต่างไปจากจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ วัดพระศรีรัตนศาสดารามและมีความน่าสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาพจิตรกรรมกับวรรณคดีไทยอย่างมาก

วารสารอักษรพิบูลฉบับนี้ถือเป็นฉบับแรกของสาขาภาษาไทย คณะบรรณาธิการจึงหวังว่าอักษรพิบูลฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่รักและสนใจศึกษาด้านภาษาและวรรณคดีไทยเป็นอย่างยิ่ง

บรรณาธิการ

(ข)
สารบัญ

เรื่อง	หน้า
แนวคิดทางจักรวาลวิทยาของคนไทยสมัยอยุธยาในไตรภูมิฉบับหอสมุดแห่งชาติกรุงปารีส <i>ภัครพล แสงเงิน</i>	๑
การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมจากสำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่ <i>กฤติยา จำแนกทรัพย์, จิรประภา สามารถ และชุลีพร สังข์คำ</i>	๔
การศึกษาชนมไทยในงานพิธีจากสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง เล่มที่ ๑ - ๑๕ <i>กุลรุจี ปานมี, ณัฐนิชา แสงดารา และปวีณา พึ่งเพ็ง</i>	๒๑
การศึกษาวิเคราะห์ความเป็นครูของ “ครูปิยะ” ในนวนิยายเรื่องครูบ้านนอก <i>จิตติมา สุติ, นริศราอันจร และนัฐวินันท์ จันทร์หอม</i>	๒๙
การศึกษาวิเคราะห์การตั้งชื่อนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม <i>ศิริรัตน์ อุบลรัตน์, สุกัญญา เทพภูตา และแสงจันทร์ รักบ่อม</i>	๔๓
การศึกษาการใช้คำลักษณะนามของนักศึกษาสภาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม <i>เรณู ดีโต, ศิริพร น้ำหมื่นไวย และสุนิสา สายโสภา</i>	๕๑
การศึกษาเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก <i>กฤษณะ พัสดุคราม, จิรพงษ์ อุบลเจริญ และเดชา ชาวดง</i>	๖๑
การศึกษาการใช้คำลักษณะนามของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโดยสุ่มโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม <i>พัชรี บัวขำ, ภัทรา ยิ้มแย้ม และธวัชวัฒน์ สมใจ</i>	๗๑

(ค)
สารบัญ

เรื่อง	หน้า
การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม <i>ชฎาพร แจ่มจ้อย, พัชราภรณ์ ตาคำไซ และสุภาพร ครองสิน</i>	๘๐
การศึกษาวิเคราะห์การยอพระเกียรติในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี <i>กฤษฎา เกตุแก้ว, ภาคิน สุขจันทร์ และโสภณ สีสุกใส</i>	๘๙
การศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา <i>สุกัญญา อินทโชติ, สุภัทรา ฉิมพลี และสุมาลี เจริญภาพ</i>	๑๐๑
การวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง ลีลาวดี <i>ชลลดา พรหมเสนา, สุธาร์ตน์ นาคแจ่ม และโสภา บุญจวง</i>	๑๑๑
การวิเคราะห์ภาพพจน์ที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งของสุนารี ราชสีมา <i>บำรุง เรือนงาม , ยุพารัตน์ บุญยิ้ม และวรรณิดา ยอดเดือน</i>	๑๒๑
การศึกษาวิเคราะห์การเขียนคำศัพท์ในนิตยสารวันรุ่น I like <i>วิปีศย์ บุญอ่วม, วราพล พรามพิทักษ์ และวีระชัย ยอดเดือน</i>	๑๓๐
องค์ประกอบหลักของบทความวิชาการทางวรรณกรรม <i>ภัครพล แสงเงิน</i>	๑๔๓

แนวคิดทางจักรวาลวิทยาของคนไทยสมัยอยุธยาในไตรภูมิ ฉบับหอสมุดแห่งชาติกรุงปารีส

ภัทรพล แสงเงิน*

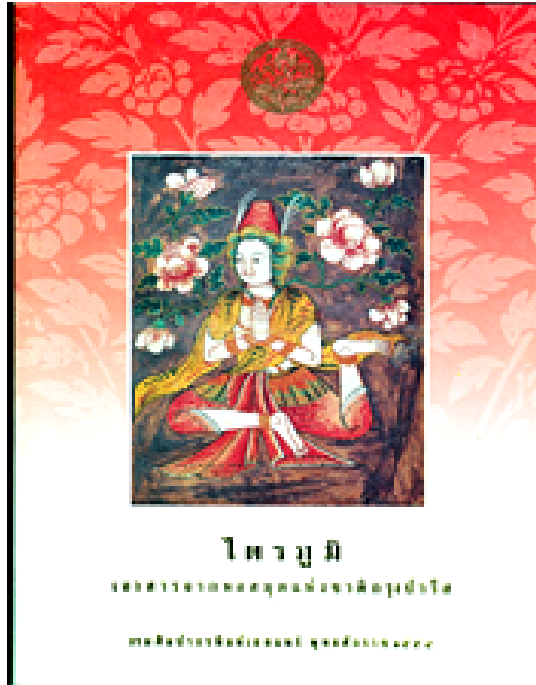
อาจารย์สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ภาพ มหานครนิพพาน จากสมุดภาพไตรภูมิสมัยอยุธยา

ในทำเนียบวรรณกรรมไตรภูมิสมัยอยุธยาที่ปรากฏชัดเจนนั้น ปรากฏเพียงแต่สมุดภาพไตรภูมิสมัยอยุธยา แต่ไม่ปรากฏต้นฉบับไตรภูมิที่เป็นตัวอักษรทั้งเล่มและภาพภูมิต่างๆ เหมือนกับไตรภูมิภคชาติของพญาลิไทย สมัยสุโขทัยและไตรภูมิโลกวิจิตรฉายกถาของพระยาธรรมปรีชา(แก้ว)สมัยรัตนโกสินทร์ไตรภูมิฉบับหอสมุดแห่งชาติกรุงปารีสจึงเป็นข้อพิสูจน์ที่สำคัญว่าในสมัยอยุธยาก็มีไตรภูมิที่เป็นตัวเล่มเช่นเดียวกัน

*บทความนี้เป็นสรุปสาระสำคัญบางประการที่ค้นพบจากวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าผู้เขียนสมัยที่ศึกษาระดับปริญญาโท เรื่อง ไตรภูมิฉบับหอสมุดแห่งชาติกรุงปารีส:การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวรรณคดีไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความนี้จะก่อให้เกิดการต่อยอดทางความคิดเกี่ยวกับไตรภูมิสมัยอยุธยาอีกด้วย

ภาพ ปกไตรภูมิฉบับหอสมุดแห่งชาติกรุงปารีส กรมศิลปากรพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๕๔

ไตรภูมิฉบับหอสมุดแห่งชาติกรุงปารีสพบต้นฉบับอยู่ที่หอสมุดแห่งชาติกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส กรมศิลปากรพิมพ์เผยแพร่เมื่อ พ.ศ.๒๕๕๔ ต้นฉบับหน้าต้นบอกชื่อหนังสือว่า “ไตรภูมิ พระมาโลย” ไม่ปรากฏนามผู้แต่งแต่ด้วยคำประพันธ์ร้อยแก้ว ภาษาไทยใช้อักษรไทยย่อในการบันทึก สันนิษฐานว่าน่าจะแต่งขึ้นในช่วง พ.ศ. ๒๑๕๘-๒๓๑๐^๑ มีเนื้อหาเกี่ยวกับภพภูมิต่างๆ ทั้งที่เป็นคติทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ เรื่องพระพุทธเจ้า ๕ พระองค์ในภัทรกัลป์ อานิสงส์สีล ๕ การอุปบัติและวินาศแห่งกัลป์ เขาพระสุเมรุ และ สัตปริภันท์ นรกภูมิและสวรรค์ เป็นต้น คติทางศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ได้แก่ กำเนิดโลก พระบรมสวรสร้างจักรวาล มหาพรหมเทพราชทอดเลข การชกนาคศึกดำบรรพ^๒ เป็นต้น

^๑ ผู้เขียนเห็นว่า ถ้าจะชี้ชัดลงไปน่าจะแต่งขึ้นในช่วงอยุธยาสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเพราะในสมัยนี้อยุธยามีการติดต่อกับชาติตะวันตกโดยเฉพาะประเทศฝรั่งเศส

^๒ เป็นที่รู้จักกันในชื่อว่า พิธีเกษียรสมุทร ตำนานการสร้างโลกของคตินินดู กล่าวคือ ฝายอสุรและเทวดาร่วมมือกันเพื่อสร้างน้ำอมฤต (น้ำที่ผู้ใดได้ดื่มแล้วจะเป็นอมตะ) โดยมีพระเป็นเจ้าเป็นประธานในพิธี

คัดลอกสิ่งพิมพ์ที่พิมพ์ที่กรุงเทพฯ ของหนังสือพิมพ์... สรรค์ในใจคุณเมื่อก่อนกับมือฉันจริงใจ... ซึ่ง...
พาดพิงถึงคุณ... ซึ่งเมื่อครั้งก่อนนั้นซึ่งพวกคุณเหล่านั้นที่คงจะสงสัยกันมาก... ซึ่งการที่ฉันจะนำหนังสือ...
ของ... ซึ่งหนังสือพิมพ์ฉบับนี้... ซึ่งหนังสือพิมพ์ฉบับนี้... ซึ่งหนังสือพิมพ์ฉบับนี้...

รถลอสแอนเจลิสเมื่อแรกได้แก่... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี...
หนังสือพิมพ์ฉบับนี้... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี...
ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี...
ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี...
ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี...
ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี...
ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี...
ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี... ซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี...

ภาพ เอกสารต้นฉบับไตรภูมิฉบับหอสมุดแห่งชาติกรุงปารีส อักษรไทยย่อสมัยอยุธยา
เนื้อหากล่าวถึงการชกนาคศึกดำบรรพ์ผนวกกับรามเกียรติ์ ตอน ชะลอเอาพระสุเมรุ

ข้อค้นพบสำคัญของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ คือ ทำให้เข้าใจถึงชุดแนวคิดทางจักรวาลวิทยาชุดหนึ่ง
ซึ่งเคยปรากฏในสมัยอยุธยา ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่าในสมัยอยุธยานั้นมีการนับถือทั้งคติพุทธศาสนาและ
คติพราหมณ์ - ฮินดู ดังเห็นได้จากพราหมณ์ที่เข้ารับราชการในราชสำนักสมัยอยุธยา โดยคติทางพุทธนั้นเป็น
ศาสนาหลักที่ชาวอยุธยาให้ความเคารพนับถืออยู่แล้ว การที่เนื้อหาทั้งสองคติปรากฏร่วมกันไว้ในไตรภูมิ
ฉบับเดียว แสดงให้เห็นว่าความเข้าใจในเรื่องทางจักรวาลวิทยาของคนไทยในอดีตนั้นไม่ได้มีแต่คติทาง
พระพุทธศาสนาเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีเชื่อ เรื่องเล่า ตำนานทางคติพราหมณ์ - ฮินดู เข้ามาผสมอยู่
ในหนังสือไตรภูมิ อันเป็นหนังสือส่วนใหญ่ที่เข้าใจกันว่าเป็นหนังสือที่แสดงถึงจักรวาลวิทยาแบบ
พระพุทธศาสนา^๓ ผู้เขียนจึงเห็นว่าไตรภูมิฉบับหอสมุดแห่งชาติกรุงปารีสนี้เป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้เข้าใจ
ถึงการอยู่ร่วมกันระหว่างคติพุทธกับพราหมณ์ - ฮินดู ในวรรณกรรมไทยสมัยอยุธยาเพิ่มขึ้นอีกเล่มหนึ่งด้วย

^๓ จักรวาลวิทยาแบบพุทธ (Buddhism Cosmology) คือ กำเนิดสรรพสิ่งแบบพระพุทธศาสนา มีสารัตถะสำคัญ คือ สรรพสิ่ง
กำเนิดขึ้นเองตามอำนาจกรรมของสัตว์ ซึ่งต่างจากจักรวาลวิทยาแบบพราหมณ์ - ฮินดู ที่ว่าสรรพสิ่งนั้นล้วนกำเนิดมาจากอำนาจ
ของพระผู้เป็นเจ้า

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมจากสำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่^๑

กฤติยา จำแนกทรัพย์, จิรประภา สามารถ และชุลีพร สังข์คำ
สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมจากสำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่ที่ปรากฏตามงานวิจัยของท่านอาจารย์ต่อศักดิ์เกษมสุขและจากสื่อทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้นโดยคณะผู้วิจัยได้รวบรวมสำนวนเกิดใหม่ไว้เป็นจำนวน ๑๖๑ คำเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมจากสำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่ทั้งหมดไว้ ๖ ด้านคือ ๑.ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านครอบครัว ๒.ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้าน เศรษฐกิจ ๓.ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านการเมืองการปกครอง ๔.ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้าน ภาษา ๕.ภาพสะท้อนสังคม และวัฒนธรรมด้านค่านิยม และ ๖. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านประเพณี ภาพสะท้อนที่ปรากฏมากที่สุดในสำนวนเกิดใหม่ คือลำดับที่ ๑ ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านค่านิยม ลำดับที่ ๒ คือภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจ ลำดับที่ ๓ คือ ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้าน ภาษา ลำดับที่ ๔ คือ ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านการเมืองการปกครอง ลำดับที่ ๕ คือ ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านครอบครัว และลำดับที่ ๖ คือภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านประเพณี

คำสำคัญ : สำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่ , ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม

^๑ งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาระเบียบวิจัยทางภาษาไทย โดยมีอาจารย์สมเกียรติ ติดชัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนวนไทยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและสืบทอดมาเป็นเวลาช้านานจากอดีตมาจนถึงปัจจุบันถือได้ว่าเป็นมรดกทางภาษาที่งดงามยิ่งเพราะเป็นคำพูดที่กลั่นกรองขึ้นมาด้วยความสละสลวยเป็นถ้อยคำที่คมคายกะทัดรัดและเข้าใจได้ง่ายสามารถเปลี่ยนจากคำพูดที่ยาวๆ ให้สั้นลงแต่ไม่ได้ทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลงไปเลยแต่กลับทำให้เข้าใจได้ง่าย และมองเห็นภาพได้อย่างชัดเจน สำนวนจึงเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร ถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึกได้เป็นอย่างดี

คนไทยนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นคนที่มีนิสัยตกขอบขันเจ้าบทเจ้ากลอนชอบคิดและประดิษฐ์ถ้อยคำออกมาใช้ประกอบกับคนไทยมีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเองมาเป็นเวลาหลายร้อยปี จึงทำให้มีการคิดคำและสำนวนใหม่ๆ มาใช้ในชีวิตประจำวันอยู่เสมอ ซึ่งสำนวนต่างๆ ที่คิดค้นขึ้นนั้นได้แฝงไว้ด้วยข้อคิด คำสอนและปรัชญาที่เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตทั้งในส่วนที่เป็นส่วนตัว และส่วนรวม

สำนวนไทยที่เกิดขึ้นนอกจากจะเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และแฝงไปด้วยปรัชญา คำสอนแล้ว สำนวนไทยยังได้เป็นสิ่งที่จะช่วยบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ และเป็นภาพสะท้อนสังคมในแต่ละยุคสมัยของไทยได้เป็นอย่างดีและเมื่อสังคมและวัฒนธรรมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย สำนวนไทยก็มีการเกิดขึ้นใหม่เพื่อบันทึกและสะท้อนภาพเหตุการณ์ทางสังคมเหล่านั้น ซึ่งโดยรวมแล้วเป็นลักษณะของการปรับเปลี่ยนสำนวนเดิมที่มีอยู่แล้วในบางส่วน และเพิ่มเติมส่วนใหม่เข้ามา เพื่อให้เข้ากับเหตุการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นเหล่านั้นเช่น สำนวนเดิมว่า “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” ปัจจุบันก็แปลงสำนวนเดิมนี้ออกมาเข้ากับเหตุการณ์สังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เป็นสังคมไอทีว่า “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ไอแพด” เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้นนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะรวบรวมและวิเคราะห์ถึงภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดจากสำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่ นี้ เพื่อจะได้ทราบถึงที่มาและได้เห็นถึงภาพสะท้อนสังคมอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมจากสำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่

วิธีการดำเนินงานวิจัย

๑. ขึ้นเตรียมการ

๑.๑ ประชุมปรึกษาหารือในกลุ่มเพื่อที่จะหาหัวข้อและแนวทางในการทำงานวิจัย

๑.๒ ศึกษางานวิจัยที่นักวิชาการหรือนักวิจัยท่านอื่นๆ ได้ศึกษาค้นคว้าไว้เพื่อเป็น

แนวทางในการทำงานวิจัย

๑.๓ ปรึกษาอาจารย์เพื่อขอคำแนะนำแนวทางในการทำงานวิจัย

๑.๔ เขียนโครงร่างงานวิจัย

๒. ชั้นรวบรวมข้อมูล

- ๒.๑ ศึกษาและรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับสำนวนไทย
- ๒.๒ ศึกษาและรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับสำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่
- ๒.๓ ศึกษาและรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคม
- ๒.๔ ศึกษาและรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวกับสำนวน

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

- ๓.๑ คัดเลือกภาพสะท้อนสังคมจากสำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่จำนวนทั้งสิ้น ๑๖๑ สำนวน
- ๓.๒ วิเคราะห์สำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่ตามกรอบทฤษฎีที่ได้กำหนดไว้ไปตามลำดับ

๔. สรุปและอภิปรายผล

- ๔.๑ สรุปผลการศึกษาค้นคว้า
- ๔.๒ อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า
- ๔.๒ ข้อเสนอแนะ

๕. การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลงานศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งเป็นลักษณะของงานวิจัยแบบคุณภาพ

วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมจากสำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่

การศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในสำนวนที่เกิดขึ้นใหม่ได้กำหนดที่จะพิจารณาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในสำนวนเกิดใหม่ทั้งหมด ๖ ด้าน ดังต่อไปนี้

๑. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านครอบครัว
๒. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจ
๓. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านการเมืองการปกครอง
๔. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านภาษา
๕. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านค่านิยม
๖. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านประเพณี

กบนอกกะลา สำนวนเดิม กบในกะลาครอบ

ที่มา เป็นชื่อของรายการสารคดีท่องเที่ยวที่ต่อยอดความรู้ของบริษัท ทีวีบุรพา จำกัดจึงเป็นที่มาของสำนวน “กบนอกกะลา”

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจเพราะบริษัททีวีบุรพาเป็นบริษัทที่ผลิตรายการโทรทัศน์ ประเภทสารคดีและสื่อสิ่งพิมพ์ในการประกอบธุรกิจเพียงอย่างเดียว

กบในคุก **สำนวนเดิม** **กบในกะลาครอบ**

ที่มา ปรากฏในเว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐออนไลน์เป็นการให้สัมภาษณ์ของหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ สาเหตุจากการแก้ไขพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้งใหม่จึงทำให้นักการเมืองไม่สามารถย้ายออกจากพรรคเก่าแล้วไปสมัครในพรรคใหม่ได้ทันที ทำให้ไม่สามารถกระทำการใดๆ ได้ในทางการเมือง จึงเป็นที่มาของสำนวน “กบในคุก”

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านการเมืองการปกครองเพราะการแก้ไขพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้งใหม่จึงทำให้นักการเมืองไม่สามารถกระทำการใดๆ ได้ในทางการเมือง

กลิ้งครกตกภูเขา **สำนวนเดิม** **กลิ้งครกขึ้นภูเขา**

ที่มา เป็นการกล่าวถึงหัวข้อ “นางเอกเจ้าน้ำตาแห่งวงการบันเทิงไทย” ซึ่งผู้บรรยายได้กล่าวว่า “ดาราดำเนินบทบาทเหล่านี้ สามารถปีบน้ำตาได้ง่ายยิ่งกว่ากลิ้งครกตกภูเขา” จึงเป็นที่มาของสำนวน “กลิ้งครกตกภูเขา”

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจเพราะเป็นการประกอบอาชีพอย่างหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้ให้กับนักแสดงได้

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านค่านิยมเพราะดาราดำเนินบทบาทสมมติเพื่อประกอบอาชีพของตน

กินบนเรือน ขึ้นบนศาลอาญา **สำนวนเดิม** **กินบนเรือน ขึ้นบนหลังคา**

ที่มา เกิดจากสังคมมีการคอร์รัปชันและการติดสินบนกันมากในปัจจุบันจึงเป็นที่มาของสำนวน “กินบนเรือน ขึ้นบนศาลอาญา”

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจเพราะเงินเป็นสิ่งสำคัญสามารถซื้อได้ทุกอย่างและเป็นอีกหนึ่งปัจจัยในการดำรงชีวิต

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านการเมืองการปกครองเพราะเกิดจากการคอร์รัปชันและรับสินบนของเจ้าหน้าที่

ก่อร่างสร้างชาติ **สำนวนเดิม** **ก่อร่างสร้างตัว**

ที่มา ปรากฏในบทความของนักเรียนที่ใช้ชื่อนามปากกาว่า “ศิตาลิ” ซึ่งได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเว็บไซต์ขึ้นเพื่อเป็นการนำเสนอข้อมูลและเรื่องราวของวิถีไทยในรูปแบบต่างๆ ให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบผ่านเว็บไซต์ถึงเรื่องประวัติศาสตร์ชาติไทย จึงเป็นที่มาของสำนวน “ก่อร่างสร้างชาติ”

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านการเมืองการปกครองเพราะเป็นการกล่าวถึงเรื่องราวการปกครองในสมัยอดีต

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านค่านิยมเพราะกระตุ้นให้คนไทยหันมารักชาติและทราบถึงประวัติความเป็นมาว่ากว่าที่จะมาเป็นผืนแผ่นดินไทยมีความเป็นมาอย่างไร

กึ่งทองใบหนาด สำนวนเดิม กึ่งทองใบหยก

ที่มา เป็นสำนวนที่ได้มาจากการตอบกระทู้ของเว็บไซต์สยามดาราออนไลน์ในหัวข้อข่าวของ ภราดร ศรีชาพันธุ์ ที่กำลังคบหากับ นาตาลี เกลโบวา อดีตนางงามจักรวาลที่ผู้อ่านข่าวหลายคนมีความคิดเห็นว่า ภราดรไม่เหมาะกับนาตาลี จึงเป็นที่มาของสำนวน “กึ่งทองใบหนาด”

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านภาษาเพราะเป็นการล้อเลียนทางภาษา

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม.ด้านค่านิยมเพราะคนส่วนใหญ่นิยมคนที่มีความสามารถและฐานะร่ำรวย

แก้ผ้าเอาหน้ารอด สำนวนเดิม ขยผ้าเอาหน้ารอด

ที่มา มาจากข่าวการเมืองหนังสือพิมพ์สยามรัฐออนไลน์ พล.อ.สนธิ บุญรัตนกลิน ประธาน คมข. ได้ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวว่า การที่ร่างรัฐธรรมนูญที่มีการเปิดตัวเหมือนกับสภาว่างยังทำไม่เรียบร้อยเหมือนกับการทำลักษณะ แก้ผ้าเอาหน้ารอด คงไม่เป็นความจริง จึงเป็นที่มาของสำนวน “แก้ผ้าเอาหน้ารอด”

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านการเมืองการปกครองเพราะ พล.อ.สนธิ บุญรัตนกลิน ให้สัมภาษณ์ว่าการที่ร่างรัฐธรรมนูญที่มีการเปิดตัวเหมือนกับสภาว่างยังทำไม่เรียบร้อย

แกว่งปากหาเสี้ยน สำนวนเดิม แกว่งเท้าหาเสี้ยน

ที่มา ปรากฏในบทความของหนังสือพิมพ์มติชนที่กล่าวถึงการตำหนินักวิชาการทางด้านภาษาไทยในเรื่องของความไม่เหมาะสมในการจัดทำพจนานุกรมฉบับมติชน ซึ่งเป็นพจนานุกรมที่รวบรวมเฉพาะคำศัพท์ของวัยรุ่นเพราะอาจจะถูกคนในสังคมวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เหมาะสม จึงเป็นที่มาของสำนวน “แกว่งปากหาเสี้ยน”

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านภาษาเพราะภาษาเป็นเครื่องบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของชาติ

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านค่านิยมเพราะค่านิยมของวัยรุ่นมักจะคิดและประดิษฐ์คำใหม่ๆ เสมอ

ใกล้ปืนเที่ยง สำนวนเดิม ใกล้ปืนเที่ยง

ที่มา ปรากฏในเว็บไซต์แสดงความคิดเห็นของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้มีผู้เข้าไปแสดงความคิดเห็นเรื่องกระบวนการฝึกปฏิบัติจนเป็นทักษะ ดังนั้น สำนวน “ใกล้ปืนเที่ยง” จึงหมายถึงผู้ที่ได้รับข่าวสารได้อย่างรวดเร็วเพราะอยู่ในเขตที่มีความเจริญ จึงเป็นที่มาของสำนวน “ใกล้ปืนเที่ยง”

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจเพราะถ้าอยู่ห่างไกลความเจริญ ข่าวสารเทคโนโลยีก็จะสามารถรับรู้ช้า

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านค่านิยมเพราะเด็กที่อยู่ในเขตที่มีความเจริญ จะได้รับความสนใจมากกว่าเด็กที่อยู่ในชนบท

ไถ่ถามเพราะชน คณงามเพราะโบที่อกซ์ สำนวนเดิม ไถ่ถามเพราะชน คณงามเพราะแต่ง
ที่มา เกิดจากสังคมไทยในปัจจุบันเริ่มรักสวยรักงามมากขึ้นและตามกระแสสังคมชาติ
ตะวันตกจึงเป็นที่มาของสำนวน “ไถ่ถามเพราะชน คณงามเพราะโบที่อกซ์”

ปรากฏภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจเพราะคนสมัยนี้ต้องใช้เงินซื้อ
สิ่งต่างๆให้ตัวเองดูดีขึ้น

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมจาก
สำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่ จำนวน ๑๖๑ คำ สะท้อนสังคมและวัฒนธรรม ๖ ด้าน คือ

๑. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านครอบครัว
๒. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจ
๓. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านการเมืองการปกครอง
๔. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านภาษา
๕. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านค่านิยม
๖. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านประเพณี

สรุปผลการวิจัย

๑. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านครอบครัว ในสำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่ปรากฏทั้งหมด
๑๔ สำนวน ได้แก่

๑. คบคนพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตพาไปถ้อยรูป
๒. คบคนให้ดูหน้า ดูคม่าต้องไพลอย
๓. ดูวัวให้ดูหาง ดูนางให้ดูพ่อ
๔. ในน้ำมีปลาในนาข้าวมี
๕. บางคนโสด ตอนโกรธกับผิว
๖. เบี่ยน้อยหอยเล็ก
๗. พลังเป็นต่อรูปหล่อเป็นรอง
๘. รักตี๋หามจั่ว รักชั่ว เรื่อง มีง
๙. รักวัวให้ผูก รักลูกให้ส่งตรวจ
๑๐. รักวัวให้ผูก รักลูกให้เงิน
๑๑. เรียบร้อยโรงเรียนเทนนิส
๑๒. ลูกไม้หล่นไกลต้น
๑๓. ลูกไม้หล่นใต้ต้น
๑๔. อยู่บ้านท่านอย่านั่งดูตาย ติดตั้ง wifi ให้ลูกท่านเล่น

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านครอบครัว สรุปลำดับนี้ ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านครอบครัวที่ปรากฏในสำนวนเกิดใหม่ส่วนใหญ่จะเป็นด้านการเลี้ยงบุตรให้ความสำคัญกับบุตรของตนเองเพราะสังคมในปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูง

๒. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจ ปรากฏในสำนวนที่เกิดใหม่มีทั้งหมด ๕๖ สำนวน

๑. กบนอกกะลา
๒. กลิ้งครกตกภูเขา
๓. กินบนเรือน ขึ้นศาลอาญา
๔. ไกลปืนเที่ยง
๕. ไก่จามเพราะชน คนจามเพราะโบ้ท็อกซ์
๖. ชีข้างจับแบคทีเรีย
๗. เห็นรถขึ้นภูเขา
๘. เห็นครก ที่ศิลาอ่าง
๙. การมเป็นต่อ รูปหล่อเป็นเกย์
๑๐. คาหนัง คาเขา คาเบียร์
๑๑. คนรักเท่าผืนหนัง คนชังเยอะยังกะแผ่นผิ
๑๒. คบคนให้ดูหน้า ชื้อผ้าที่พาหุรัด
๑๓. คัพชื้ออยู่ได้ คัพเอออยู่ยาก
๑๔. งมหอยในมหาสมุทร
๑๕. จับเงินชนทอง
๑๖. จับปลา หลายมือ
๑๗. โจรปล้น 10 ครั้งไม่เท่าสรรพากรย้อน ภาษีครั้งเดียว
๑๘. เฒ่าหัวพญานาค
๑๙. ดาบสามคม
๒๐. ถ่มน้ำลายรดหน้า
๒๑. ทำนาบนหลังข้าว
๒๒. ทำผิดเป็นครู แต่ถ้าผิดอย่างกูเป็นคณบดี
๒๓. น้ำมาปลา กินมดน้ำมันลด รีบไปเติม
๒๔. น้ำมาปลา กินมด น้ำลดได้ชดเชย ๕๐๐๐ บาท
๒๕. น้ำมันขึ้นให้รีบซื้อรถ
๒๖. น้ำมันขึ้นให้รีบเติม
๒๗. น้ำลดทองผุด
๒๘. ในน้ำมีปลา ในนาข้าวมีตัวท่วม

๒๙. น้ำขึ้นให้รีบตัก น้ำหมักต้องป่าเซ็ง
๓๐. ในน้ำมีปลา ในนามีหอยเซอร์รี่
๓๑. เบี้ยน้อยหอยเล็ก
๓๒. ปลาเล็กกินปลาใหญ่
๓๓. ปั่นน้ำเป็นเงิน
๓๔. ปิดทองใต้ฐานพระ
๓๕. ปลุกเรื่อนตามใจผู้อยู่ เข้าคู่ตามใจประกัน
๓๖. ฝุ่นในอกนรกในปอด
๓๗. พลังเป็นต่อรูปหล่อเป็นรอง
๓๘. เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหาศพ
๓๙. เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนจ่ายหายาก
๔๐. แพ้เป็นพระ ชนะมึงโงง
๔๑. มีทองเท่าหัว ไม่ต้องมีผิวก็ได้
๔๒. ไม่มี BB ไม่มี i-phoneแต่มีเงินโอนให้ทุกเดือน
๔๓. ไม่ขีดไฟใกล้ฝั่ง
๔๔. ย่อมหมาขาย
๔๕. รักวัวให้ผูก รักลูกให้ส่งตรวจ
๔๖. รักวัวให้ผูก รักลูกให้เงิน
๔๗. รู้หน้า รู้เสียง ไม่รู้ใคร
๔๘. รู้เห็นเป็นโจร
๔๙. เรียบร้อยโรงเรียนมาลีนนท์
๕๐. ล้วงคองจาง
๕๑. ลูกไม้หล่นไกลต้น
๕๒. ลูกไม้หล่นใต้ต้น
๕๓. เล่นแร่แปรทอง
๕๔. เห็นช้างขี้เก็บขี้ช้างไปขาย
๕๕. อืมผ้าซาก
๕๖. อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจสาว

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจ สรุปลงได้ดังนี้ ในสำนวนเกิดใหม่จะปรากฏถึงการประกอบอาชีพ ความรวยความจน ฯลฯ มีการแบ่งชนชั้นทำให้เศรษฐกิจของไทยมีทั้งด้านลบและด้านบวกคนไทยจึงมีการคิดประดิษฐ์คำเพื่อล้อเศรษฐกิจในช่วงนั้น

๓. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านการเมืองการปกครอง ปรากฏในสำนวนที่เกิดใหม่ มีทั้งหมด ๒๙ สำนวน ได้แก่

๑. กบในคุก
๒. กินบนเรือน ชีบนศาลอาญา
๓. ก่อร่างสร้างชาติ
๔. แก้วเอาหน้ารอด
๕. คาหนัง คาลิ้น
๖. จับแม่วชนมาร์ค
๗. โจรปล้น ๑๐ ครั้งไม่เท่าสรรพากรย้อน ภาษีครั้งเดียว
๘. ซ้อย่างคงอด คดกินได้นาน
๙. ดาบสามคม
๑๐. ดินพอกหางแมว
๑๑. ตาต่อตา ตัวต่อตัว
๑๒. ตาต่อตา เสาคต่อเสา
๑๓. ถ่มน้ำลายรดหน้า
๑๔. น้ำมา ปลากินมด น้ำลดได้ชดเชย ๕๐๐๐ บาท
๑๕. น้ำลดระเบิดผูก
๑๖. โปดำ
๑๗. ปาสี
๑๘. พระรับบาป
๑๙. พลิกหน้ามือเป็นหลังเท้า
๒๐. แมวเลี้ยงแกะ
๒๑. ยิ่งป็นนัดเดียว ติดคุงหัวโต
๒๒. ย่อมหมาขาย
๒๓. รักวัวให้ผูก รักลูกให้ส่งตรวจ
๒๔. ล้วงคองจาง
๒๕. สมภารกินเด็กวัด
๒๖. หนีเสือปะจระเข้ หนีจระเข้ปะตะกวด
๒๗. อมวัดมาพูด
๒๘. อ่านสคริปเป็นต่อ รูปหล่อเป็นฝ่ายค้าน
๒๙. อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจแมว

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านการเมืองการปกครอง สรุปได้ดังนี้ จำนวนเกิดใหม่ล้วนมาจากการกำหนดนโยบายรัฐที่เป็นตัวกำหนดและควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม มีการใช้กฎระเบียบทำให้การเมืองในปัจจุบันขาดความเป็นประชาธิปไตยจึงทำให้คนในสังคมคิดจำนวนใหม่เกิดขึ้นมา

๔. ภาพสะท้อนสังคมวัฒนธรรมด้านภาษา ปรากฏในจำนวนที่เกิดใหม่มีทั้งหมด ๔๙ จำนวน ได้แก่

๑. กิ่งทองใบหนาด
๒. แก้วปากหาเสี้ยน
๓. ขว้างเบ็นซีไม้พันคอ
๔. ชีข้างจับแน่นๆ
๕. ชีข้างจับแบคทีเรีย
๖. ชีข้างหาตักแตน
๗. เข็นครกเหน้อยจ้ง
๘. เขียนเสือให้คนกลัว
๙. งมหอยในทะเล
๑๐. จับเงินชนทอง
๑๑. จับปลาหลายมือ
๑๒. จับแม้วชนมาร์ค
๑๓. เจ็บแล้วเจ็บคือคน เจ็บแล้วทนคือคนแข็งแรง
๑๔. ดินพอกหางแม้ว
๑๕. ดูว์ให้ดูหาง ดูนางให้ดูพ่อ
๑๖. ตกกระไดไปหาหมอ
๑๗. ตัวเป็นเกลียว หัวเป็นน็อต
๑๘. ต่อหน้ามะพลับ ลับหลังมะไฟ
๑๙. ตาเป็นเผือก
๒๐. ทำนาบนหลังข้าว
๒๑. น้ำขึ้นให้รีบขนของหนี
๒๒. น้ำมันขึ้นให้รีบเติม
๒๓. น้ำมาให้รีบอาบ
๒๔. น้ำท่วมทุ่งผักบุ้งไฟแดง
๒๕. น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นเสียวฟัน
๒๖. น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาหนาว
๒๗. น้ำลอคอดอาน้ำ

๒๘. ปลาหมอตายเพราะป่วย
๒๙. ปลาหมอตายเพราะหายใจไม่ออก
๓๐. เป็นแฟนเราต้องอดทน สิบล้อชนต้องไม่ตาย
๓๑. ฝุ่นในอกนรกในปอด
๓๒. แพ้เป็นพระชนะเป็นแพะ
๓๓. มีตาหามีแว่นไม้
๓๔. มือไม่พายสบายจิ้ง
๓๕. แมวไม่อยู่ เพราะกุไม้ได้เลี้ยง
๓๖. ยกภูเขาออกจากภูพาน
๓๗. รักดีห้ามจู้รักชั่วห้ามสาว
๓๘. ร้าไม่ดีหมูไม่กิน
๓๙. รู้หน้า รู้เสียง ไม่รู้ใคร
๔๐. วัวหายซื้อใหม่
๔๑. สำเนียงส่อภาษา กิริยามี ๓ ช่อง
๔๒. เลี่ยมคนให้ชนกัน
๔๓. หาหาใส่หัว แต่ทำไมไม่หาหัวเยื่อหล่อน
๔๔. หนีร้อนมาพึ่งแอร์
๔๕. หวังน้ำมันบ่มหน้า
๔๖. หวานเป็นลมขมกินน้ำตาล
๔๗. เห็นช้างขี้เก็บขี้ช้างไปขาย
๔๘. เอาหูไปนา เอาตาไปพาราگون
๔๙. อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจสาว

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านภาษา สรุปลำดับนี้ ในสำนวนเกิดใหม่สะท้อนให้เห็นนิสัยตลกขบขันเจ้าบทรเจ้ากลอนชอบคิดและประดิษฐ์ถ้อยคำออกมาใช้ของคนในสังคม ประกอบกับคนไทยมีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง จึงทำให้มีการคิดคำและสำนวนใหม่ๆ มาใช้ในชีวิตประจำวันอยู่เสมอ

๕. ภาพสะท้อนสังคมวัฒนธรรมด้านค่านิยม ปรากฏในสำนวนที่เกิดใหม่มีทั้งหมด ๙๑ สำนวน ได้แก่

๑. กลิ้งครกตกภูเขา
๒. ก่อร่างสร้างชาติ
๓. กิ่งทองใบหนาด
๔. แกวงปากหาเลี้ยง
๕. โกลีป็นเที่ยง

๖. ไก่งามเพราะชน คนงามเพราะโบที่อกซ์
๗. ไก่งามเพราะชน คนงามเพราะ โปโต้ชอบ
๘. เข็นรถขึ้นภูเขา
๙. คนลุ่มเหยียบซ้ำ
๑๐. การมเป็นต่อ มั่วแต่หล่ออดแทรก
๑๑. การมเป็นต่อ รูปหล่อเป็นเกย์
๑๒. คาหนัง คาเขา คาไม้ คามี้อ
๑๓. คนรักเท่าผืนหนัง คนชังเยอะยังกะแผ่นผิ
๑๔. คบคนพาลพาไปหาผิด คบบัณชิตพาไปถ้ายรูป
๑๕. คบคนให้ดูหน้า ดูมั่วต้องไพลอย
๑๖. คบคนให้ดูหน้า ซื่อผ้าที่พาหุรัด
๑๗. คัพซื่ออยู่ได้ คัพเอออยู่ยาก
๑๘. งามเข้มในมหาสมุทร ง่ายกว่าหาสาวบริสุทธิ์ ในผับ
๑๙. งามหอยในมหาสมุทร
๒๐. จับเงินชนทอง
๒๑. จับปลา หลายมือ
๒๒. จับแมวชนมาร์ค
๒๓. เจ็บแล้วจำคือคน เจ็บแต่จบคืออ๊อฟปองศักดิ์
๒๔. เจ็บแล้วเจ็บคือคน เจ็บแล้วทนคือคนแข็งแรง
๒๕. โจรปล้น 10 ครั้งไม่เท่าสรรพารย่อน ภาษีครึ่งเดียว
๒๖. ชายผ้าขาว
๒๗. ชายได้ชายคือยอดชาย ชายได้หญิงคือยอดมนุษย์
แต่ถ้าชายได้ตุ๊ดคือ”ยอดมนุษย์อุลตราแมน
๒๘. ขาดิเสื่อต้องไฉไล ขาดิชายต้องได้กับเกย์
๒๙. ซื่อยิ่งคงอด คดกินได้นาน
๓๐. เฒ่าหัวพญานาค
๓๑. ดาบหลายคม
๓๒. ดูนางให้ดูที่แม่ ดูให้แน่ๆต้องดูที่บัตรประชาชน
๓๓. ดูนายให้ดูหาง ดูนางให้ดูที่บัตรประชาชน
๓๔. ดูวัวให้ดูหาง ดูนางให้ดูพ่อ
๓๕. ดูดม้่า จับตักแตน
๓๖. ได้ที่ชี้ข้างไล่
๓๗. ตกกระไดไปหาหมอ

๓๘. ตัวเป็นเกลียว หัวเป็นน็อต
๓๙. ตำนานพริกละลายทะเล
๔๐. ที่ได้มี “รับ” ที่นั่นย่อมมี “รุก”
๔๑. ทำผิดเป็นครู แต่ถ้าผิดอย่างถูกเป็นคณะบดี
๔๒. นำมา ปลากินมดน้ำมันลด รับประทาน
๔๓. น้ำขึ้นให้รับขนของหนี
๔๔. น้ำมันขึ้นให้รับซื้อรถ
๔๕. น้ำท่วมทุ่งผักบุ้งไฟแดง
๔๖. น้ำท่วมทุ่ง ชวนลู่ไปรับของบริจาค
๔๗. น้ำลดใจผุด
๔๘. น้ำขึ้นให้รับตัก น้ำหมักต้องป่าแข็ง
๔๙. บางคนโสด ตอนโกรธกับผิว
๕๐. ปลาเล็กกินปลาใหญ่
๕๑. ปัญญาแค่หางเต่า
๕๒. เป็นแฟนเราต้องอดทน สิบล้อชนต้องไม่ตาย
๕๓. ปลุกเรื่อนตามใจผู้อยู่ เข้าอยู่ตามใจประกัน
๕๔. ปิดทองใต้ฐานพระ
๕๕. พระรับบาป
๕๖. พลังเป็นต่อรูปหล่อเป็นรอง
๕๗. พลิกหน้ามือเป็นหลังเท้า
๕๘. เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหาศพ
๕๙. เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนจ่ายหายาก
๖๐. แพ้เป็นพระชนะเป็นราชาการ
๖๑. แพ้เป็นพระ ชนะเป็นเจ้าอาวาส
๖๒. แพ้เป็นพระ ชนะมึงโกง
๖๓. มีทองเท่าหัว ไม่ต้องมีผิวก็ได้
๖๔. มีทองท่วมหัวไม่เท่าเสียผิวให้กะเทย
๖๕. มือไม่พิมพ์ เอาเมาส์ลากก็อป
๖๖. มือไม่พาย เรือไม่แล่น
๖๗. ไม่มี BB ไม่มี iPhone แต่มีเงินโอนให้ทุกเดือน
๖๘. ยิ่งสั้น ยิ่งขาว
๖๙. รักดีห้ามจั่ว รักชั่ว เรื่อง มึง
๗๐. รักวัวให้ผูก รักลูกให้เงิน

๗๑. เรียบร้อยโรงเรียนเทนนิส
๗๒. ลูกไม้หล่นไกลต้น
๗๓. ลูกไม้หล่นใต้ต้น
๗๔. ลูกผู้ชายตัวจริงต้องเปิดชิงกระบี่
๗๕. ศรศิลป์ไม่กินเส้น
๗๖. สมภารกินเด็กกำพร้า
๗๗. เสียน้ำตาให้ผู้หญิง ดีกว่าเสียตุตซิงๆให้กระบี่
๗๘. เสียทองเท่าหัว ทำไม่เอาผ้าถุงไป
๗๙. หล้าอ่อนรักกินโคแก่
๘๐. หนีร้อนมาพึ่งแอร์
๘๑. หนีเสือปะจระเข้ หนีจระเข้ปะตะกวด
๘๒. หมาเห่าไม่กัด
๘๓. เห็นช้างขี้ อ้วนขึ้นอินสตาแกรม
๘๔. อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจครู
๘๕. อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจแฟน
๘๖. อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจสาว
๘๗. อยู่บ้านท่านอย่านิ่งดูตาย เปิดก๊งนมส์ได้ให้ลูกท่านเดิน
๘๘. อยู่บ้านท่านอย่านิ่งดูตาย ติดตั้งwifiให้ลูกท่านเล่น
๘๙. อืมผ้าซาก
๙๐. เอาหูไปนา เอาตาไปพาราгон
๙๑. เอาหูไปนา...เอาตาไป ร.พ.

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านค่านิยม สรุปลำดับนี้ ค่านิยมในสังคมไทยที่ปรากฏสำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่ที่ปรากฏเด่นชัด อาทิเช่น การรักสวยรักงาม การตามกระแสแฟชั่น ความกตัญญู การแต่งกาย เพราะคนไทยส่วนใหญ่จะให้ความสนใจทำตามสิ่งนั้นๆ ค่านิยมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาไม่มีความตายตัว

๖. ภาพสะท้อนสังคมวัฒนธรรมด้านประเพณี ปรากฏในสำนวนที่เกิดขึ้นใหม่มีทั้งหมด ๑๐ สำนวน ได้แก่

๑. งามเข้มในมหาสมุทร ง่ายกว่าหาสาวบริสุทธิ์ ในผับ
๒. จับลิงใส่กระดิ่ง
๓. ชายผ้าขาว
๔. ดูวัวให้ดูหาง ดูนางให้ดูพ่อ
๕. ได้พี่ชี้ข้างไร่
๖. ตำนานพริกละลายทะเล

๗. น้ำลดเจดีย์ผุด
๘. พลังเป็นต่อรูปหล่อเป็นรอง
๙. ไม่เห็นโลงศพ มาผิตศาลา
๑๐. เรียบร้อยโรงเรียนเทนนิส

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านประเพณี สรุปลำดับนี้สำนวนเกิดใหม่สะท้อนให้เห็นถึงคนในสังคมรวมสร้างขึ้นไปเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่คนรุ่นหลังและปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป รวมทั้งการเผยแพร่แก่คนในสังคมอื่นอีกด้วยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมจากสำนวนไทยที่เกิดใหม่ ๖ ด้าน คือ

๑. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านครอบครัว
๒. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจ
๓. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านการเมืองการปกครอง
๔. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านภาษา
๕. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านค่านิยม
๖. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านประเพณี

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่พบมากที่สุด คือภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านค่านิยม แสดงให้เห็นการประพฤติปฏิบัติของคนในสังคมไทยในแต่ละยุคสมัย ค่านิยมในปัจจุบันจะสะท้อนให้เห็นว่ามีการรับค่านิยมมาจากชาติตะวันตกเป็นส่วนมากคนในสังคมนั้นยอมรับและไม่ถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีงาม

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่พบบรองลงมา คือ ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจสะท้อนให้เห็นเด่นชัดว่าสังคมไทยในยุคนี้ประสบปัญหาของสินค้าที่มีราคาแพงแต่เศรษฐกิจกลับตกต่ำคนในสังคมตกงานและค่าครองชีพที่สูงขึ้น

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่พบเป็นลำดับที่ ๓ คือ ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านภาษา สะท้อนให้เห็นถึงนโยบายของรัฐที่ใช้เป็นตัวกำหนดและควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคมไทยปัจจุบัน มีการใช้กฎระเบียบทำให้การเมืองในปัจจุบันขาดความเป็นประชาธิปไตยและทำให้คนในสังคมมีทัศนคติเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในด้านลบจึงทำให้มีการคิดสำนวนเกิดใหม่ที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองขึ้นมาเพื่อเป็นการล้อการเมืองการปกครองในยุคนี้สมัยนั้น

ภาพสะท้อนสังคมวัฒนธรรมที่พบเป็นลำดับที่ ๔ คือ ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านการเมืองการปกครองสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่คนในสังคมส่วนรวมสร้างขึ้นไปเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่คนรุ่นหลังและปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป รวมทั้งการเผยแพร่ แก่คนในสังคมอื่นอีกด้วยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

ภาพสะท้อนสังคมวัฒนธรรมที่พบเป็นลำดับที่ ๕ คือ ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้าน ประเพณี สะท้อนให้เห็นว่าพ่อแม่ปัจจุบันจะตามใจลูกเลี้ยงดูด้วยเงินเพราะไม่มีเวลาต้องทำงานและ ส่วนมากสังคมไทยปัจจุบันเป็นครอบครัวที่นิยมมีลูกคนเดียวจึงมักจะตามใจแต่ในอดีตครอบครัวหนึ่ง มักมีลูกหลายคนการเลี้ยงดูจึงไม่เหมือนกันปัจจุบันถ้าเป็นเด็กในปัจจุบันอยากได้สิ่งไหนพ่อแม่จะหาให้ ทันทีแต่ถ้าเป็นอดีตที่จะต้องเสียสละให้หน่อย

ภาพสะท้อนสังคมวัฒนธรรมที่พบน้อยที่สุด คือ ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านภาษา แสดงให้เห็นถึงคนปัจจุบันไม่ค่อยคำนึงถึงเรื่องภาษาที่ใช้ซักเท่าไรคิดหรือทำอะไรก็จะแสดงไปตาม อารมณ์มากกว่าจะมาคำนึงถึงเรื่องของภาษาเพราะบางทีภาษาก็อยู่ไกลตัวจากคนในปัจจุบัน

การศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมจากสำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่ในภาพสะท้อนสังคม และวัฒนธรรมด้านต่างๆ นั้นแสดงให้เห็นว่าสำนวนไทยไม่ว่าจะเป็นสำนวนไทยที่เกิดขึ้นใหม่หรือสำนวน ไทยในอดีตล้วนมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในสังคม สำนวนไทยเกิดใหม่โดยส่วนใหญ่จะสร้างขึ้น จากนิสัยของคนไทยที่เป็นคนตลกขบขัน เจ้าบทเจ้ากลอนชอบประดิษฐ์ถ้อยคำภาษาขึ้นมาใช้และ ในสำนวนเกิดใหม่ยังสามารถสะท้อนให้เห็นสังคมและวัฒนธรรมในแง่มุมต่างๆ ไปได้ตลอดจนเรื่องราว ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการตั้งกรอบระยะเวลาในการเก็บข้อมูลสำนวนเกิดใหม่เพื่อสะดวกในการเก็บ รวบรวมข้อมูล

๒. ควรศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสำนวนเกิดใหม่ให้หลากหลายด้าน มากกว่านี้

บรรณานุกรม

กุสุมา รัชชมณี. ๒๕๓๓. **ทักษะการสื่อสาร ๒.** กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

ไชยศิริ ปราโมช ณ อยุธยา. ๒๕๔๐. **การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของสำนวนไทย.**

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิราภรณ์ภัทรานุกัทร. ๒๕๒๐. **ถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนไทย.** วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชรินทร์ อินทะสุวรรณ. ๒๕๕๔. **ศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่**

ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประจวบ วงศ์วิชา. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ณัฐพร จาตุยางโพน. ๒๕๔๒. **ภาพสะท้อนสังคมในกฎหมายตราสามดวง.** พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ต่อศักดิ์ เกษสุข. ๒๕๕๑. **สำนวนไทยนอกรูปแบบ: การวิเคราะห์ความเป็นมาและความหมาย** :

พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บุญเกิด รัตนแสง. ๒๕๓๖. **วรรณกรรมท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ประภา บุญยนต์.๒๕๓๙. วิเคราะห์โครงสร้างและภาพสะท้อนสังคมการเมืองและเศรษฐกิจ
ในนวนิยาย เรื่อง คู่กรรมของทมยันตี. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ประเทือง คล้ายสุบรรณ.๒๕๓๔. สำนวนไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : สุทธิสารการพิมพ์.

ประดิษฐา นาครักษา.๒๕๓๔. การศึกษารูปแบบและสำนวนภาษาที่ใช้ในหนังสือราชการไทยระหว่าง
ปี พ.ศ.๒๔๗๕ ถึง พ.ศ.๒๕๓๔. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิ่นอนงค์ อ่ำปะละ. ๒๕๔๘. ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายของโบทันตามแนววาทกรรมวิเคราะห์.
เชียงใหม่ :มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พรรณีสวัสดิผล.๒๕๔๔. วิเคราะห์สำนวนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดภูเก็ต. สงขลา.
มหาวิทยาลัยทักษิณ.

วันเนา ยูเด็น.๒๕๐๗. สำนวนไทยภาษาไทย.ปัตตานี : คมส. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วิเชียร เกษประทุม. ม.ป.ป. สำนวนไทย ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

สทไทย ไชยพันธุ์. ม.ป.ป. สำนวนไทยพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร. นราธิวาส :
มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

อัมพร จิตรรักษา. ๒๕๔๓. ศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย
เอกชัย ศรีวิชัย. สงขลา.มหาวิทยาลัยทักษิณ.

เอกฉัตร จารุเมธีชน.๒๕๓๗. ภาษาไทยสำหรับครู . พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.

การศึกษาชนมไทยในงานพิธีจากสารานุกรมวัฒนธรรมไทย

ภาคกลางเล่มที่ ๑ - ๑๕*

กุลรจี ปานมี, ณิชฎิณีชา แสงดารา และปวีณา ฝั่งเพ็ง
สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมและจัดประเภทของชนมไทยในงานพิธี จากสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง เล่มที่ ๑ - ๑๕ และศึกษาชนมไทยที่พบในงานพิธีจากสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง เล่มที่ ๑ - ๑๕ ผลการศึกษาพบว่ามีชนมไทยที่ปรากฏในสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลางเล่มที่ ๑-๑๕ จำนวน ๑๑๖ ชนิด ซึ่งสามารถจัดประเภทของชนมไทยได้ทั้งหมด ๙ ประเภท ได้แก่ ประเภททวน ประเภทคั่ว ประเภทเชื่อม ประเภทต้ม ประเภทตำ ประเภททอด ประเภทนึ่ง ประเภทย่างและประเภทอบ ทั้งนี้การจัดประเภทชนมไทยพบว่ามีชนมไทยประเภทหนึ่งมากที่สุด ส่วนชนมไทยที่พบในงานพิธี พบว่ามีพิธีที่ใช้ชนมไทยทั้งหมด ๑๐ พิธี คือ แต่งงาน ตรุษสงกรานต์ สารทไทย ออกพรรษาคัดบาตรเทโว บวงสรวง ทอดกฐิน เข้าพรรษา สู่ขวัญข้าวและสลาภภัต ทั้งนี้พิธีที่ใช้ชนมไทยมากที่สุด ๓ ลำดับ ลำดับแรก คือ พิธีแต่งงาน ลำดับที่สอง คือ พิธีตรุษสงกรานต์ และพิธีบวงสรวง และลำดับที่สาม คือ ออกพรรษาและสู่ขวัญข้าว ตามลำดับ

คำสำคัญ : ชนมไทย

* งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาระเบียบวิจัยทางภาษาไทย โดยมีอาจารย์กฤษณา ชาญมรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยอยู่คู่กับพิธีมาอย่างช้านาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ฐานี (๒๕๔๙, หน้า ๙) ได้กล่าวไว้ว่า พิธี คือ พฤติกรรมที่มนุษย์พึงปฏิบัติต่อความเชื่อทางศาสนาของตนไม่ว่าจะเป็นศาสนาใด ๆ ก็ตาม ต่างก็มีการปฏิบัติต่อศาสนาของตนตามความเชื่อและศรัทธาของตนในแต่ละศาสนาจึงก่อให้เกิดเป็นพิธีทางศาสนาด้วยความเชื่อและศรัทธา ถือเป็นกิจกรรมบูชาหรือการปฏิบัติในการพิธีอันล้วนแต่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันทั่วไป ตั้งแต่เกิดจนตายที่ได้สืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่น จะมีความเชื่อเป็นส่วนสำคัญในพิธี ตั้งแต่ความเชื่อของการจัดพิธี ความเชื่อของสิ่งของต่างๆ ที่ใช้ในพิธีหรือแม้แต่อาหารคาว หวาน ที่เป็นส่วนประกอบในงานพิธี ที่มีความเชื่อเป็นส่วนสำคัญ โดยเฉพาะขนมไทยที่ใช้ในงานพิธีที่ในสมัยก่อนมีการให้ความสำคัญในการเลือกใช้ขนมไทยเป็นอย่างมาก ในสมัยก่อนคนไทยให้ความสำคัญกับขนมไทยเป็นอย่างมาก โดยสามารถพบได้ในบทประพันธ์ต่างๆ ที่กล่าวถึงขนมไทยไว้ดังนี้

“...ทองหยอดทอดสนิท	ทองม้วนมิดคิดความหลัง
สองปีสองปิดบัง	แต่ลำพังสองต่อสอง
งามจริงงามกุกุ	ใส่ชื่อตุ้มงกุกุทอง
เรียมร่ำคำนึ่งปอง	สะอึ่งน้องนั้นเคยยล
บัวลอยเล่ห์บังงาม	คิดบัวงามแก้วกับตน
ปลั่งเปล่งเครื่องยุคล	สถนนุชดุจประทุม
ข่อม่วงเหมาะมีรส	หอมปรากฏกลโกสุม
คิดสี่สไลคลุม	หุ้มห่อม่วงดวงพุดตาน
ฝอยทองเป็นยองใย	เหมือนเส้นไหมไซของหวาน
คิดความยามเยววมาลัย	เย็บขุนใช้ไหมทองจีน ฯ

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

พระราชนิพนธ์กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ที่แสดงถึงความประณีตในการกินอยู่ของชาวไทยในอดีต และให้ความสำคัญกับขนมไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ถึงแม้ในปัจจุบันขนมไทยจะไม่ใช่ที่รู้จักในรุ่นหลังเท่าใดนัก เพราะส่วนหนึ่งอาจเกิดจากไม่มีการสืบทอดวิธีการทำหรือสืบทอดความรู้เกี่ยวกับขนมไทยที่ใช้ในงานพิธีให้กับคนรุ่นหลังต่อไป

คณะผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญในขนมไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทย จึงได้รวบรวมชื่อขนมไทยและศึกษาขนมไทยที่มีการใช้ในงานพิธีต่างๆ ของคนไทยที่ได้เผยแพร่ให้กับคนรุ่นหลังรู้จักถึงความสำคัญของขนมไทย และอีกประการหนึ่งยังไม่มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับขนมไทยที่ใช้ในงานพิธี

ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง เล่มที่ ๑ - ๑๕ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาชนมไทยที่ใช้ในงานพิธีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อรวบรวมชื่อชนมไทยและจัดประเภทของชนมไทย ในงานพิธีจากสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง เล่มที่ ๑ - ๑๕
๒. เพื่อศึกษาชนมไทยที่ใช้ในงานพิธี จากสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง เล่มที่ ๑ - ๑๕

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ขั้นศึกษาและรวบรวมข้อมูล
 - ๑.๑. รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าดังต่อไปนี้
 - ๑.๑.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชนมไทย
 - ๑.๑.๒ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพิธี
 - ๑.๑.๓ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องอาหาร
 - ๑.๒. รวบรวมข้อมูล
 - ๑.๒.๑ รวบรวมชื่อชนมไทย จากสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง เล่มที่ ๑ - ๑๕
 - ๑.๒.๒ ลงพื้นที่สัมภาษณ์นางประจวบ อินแก้ว อายุ ๖๖ ปี ณ บ้านเลขที่ ๑๙๓ หมู่ ๔ ตำบลท้อแท้ อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งได้รับการยกย่องจากประชาชนในอำเภอวัดโบสถ์ ว่าเป็นผู้มีความเสียสละต่อสังคมในการให้ความรู้และมีความสามารถในการทำชนมไทย
๒. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

 - ๒.๑ จัดประเภทของชนมไทยที่ได้รวบรวมจากสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง เล่มที่ ๑ - ๑๕ ตามหลักของภัทรภูทากร
 - ๒.๒ วิเคราะห์ด้านความเชื่อจากชนมไทยที่พบในงานพิธี
๓. ขั้นสรุปและอภิปรายผล
 - ๓.๑ สรุปการศึกษาและอภิปรายผล
 - ๓.๒ อภิปรายและแนวทางการศึกษาค้นคว้า
๔. ขั้นนำเสนอข้อมูล

เสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ขนมไทยที่พบในงานพิธีจากสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง เล่มที่ ๑ - ๑๕

จากการรวบรวมชื่อขนมไทยจากสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง เล่มที่ ๑ - ๑๕ มีจำนวนทั้งหมด ๑๑๖ ชื่อ และขนมที่พบในงานพิธีมีทั้งหมด ๑๐ พิธี ดังนี้พิธีสลากภัต พิธีแต่งงาน พิธีสงกรานต์ พิธีสารไทย พิธีออกพรรษา พิธีตักบาตรเทโว พิธีบวงสรวง พิธีทอดกฐินพิธีเข้าพรรษาและพิธีสู่ขวัญข้าว

๑. พิธีแต่งงาน

มีขนม ๑๕ ชนิด คือ ๑.กง ๒.กงหนองแกง ๓.กระจิง ๔.จันอับ ๕.ข้าวตอก ๖.ข้าวเหนียวแดง ๗.ฝอยทอง ๘.โพร่งแสม ๙.ฟักเขียวกวน ๑๐.สามเกลอ ๑๑.ชั้น ๑๒.ทองพลุ ๑๓.ทองหยอด ๑๔.ทองหยิบและ ๑๕. ทองเอก

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ใช้ขนมเหล่านี้เพราะ มีชื่อเป็นมงคล เช่น ทองพลุ ทองหยอด ทองหยิบ และทองเอกมีคำขึ้นต้นด้วยคำว่าทอง และมีวัตถุดิบที่มีความเชื่อว่า คู่บ่าวสาว หรือผู้ร่วมงานได้รับประทานแล้วจะมีความอยู่เย็นเป็นสุข เช่น ฟักเขียวกวนที่มีความเชื่อว่าฟักเป็นพืชที่ให้ความเย็นแก่ร่างกาย ดังนั้นคนไทยจึงเชื่อว่า การทานขนมฟักกวนจะทำให้อยู่เย็นเป็นสุขตามสรรพคุณของฟัก

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์วิทยากร ได้ข้อมูลว่า “ขนมกง มีการทำมาจากถั่วทองเป็นพืชที่เจริญเติบโตได้ง่าย คนเราจึงนิยมนำขนมกงมาใช้ในพิธีแต่งงาน ตามความเชื่อของวัตถุดิบที่ทำขนมว่า เจ้าบ่าวเจ้าสาวจะอยู่กันเจริญงอกงาม ตามถั่วทองที่ใช้ในการทำขนมกง และรูปร่างของขนมกงที่มีลักษณะเป็นวงกลมมีกากบาทตรงกลาง เปรียบเหมือนชีวิตของคู่บ่าวสาวจะผูกพันกันตลอดไปทำให้มีความสำคัญในพิธีแต่งงาน”

๒. พิธีสงกรานต์

มีขนม ๕ ชนิด คือ ๑. กงหนองแก ๒. กะละแม ๓. ข้าวเหนียวแดง ๔. ข้าวหลาม และ ๕. ขนมละมุด

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ใช้ขนมเหล่านี้เพราะการทำขนมแต่ละชนิดในสงกรานต์เป็นขนมที่ต้องใช้ความร่วมมือจากคนในครอบครัว หรือแม้แต่การช่วยกันทำของชาวบ้านในชุมชน เช่น กะละแม ข้าวเหนียวแดง และข้าวหลาม ที่ต้องใช้คนจำนวนมากในการทำ

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์วิทยากร ได้ข้อมูลว่า “การทำกะละแม ต้องใช้เวลาในการกวนเป็นเวลานาน ทำให้ต้องใช้ความสามัคคีของคนในชุมชนช่วยกันกวนกะละแม และการกวนกะละแมทำให้คนในชุมชนได้มาพบปะพูดคุยกันในช่วงสงกรานต์”

๓. พิธีบวงสรวง

มีขนม ๕ ชนิด คือ ๑. หูช้าง ๒. ข้าวตอก ๓. ข้าวเหนียวแดง ๔. ต้มแดง และ ๕. ต้มข้าว

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุที่ใช้ขนมเหล่านี้เพราะขนมเหล่านี้มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณที่ได้ทำสืบทอดต่อกันมา ว่ามีความสำคัญในการเป็นเครื่องเซ่นไหว้ของเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์วิทยากร ได้ข้อมูลว่า “ขนมพิธีบวงสรวงแทนสัตว์มงคล เช่น หูช้างที่แทนช้างที่เป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมือง มีความสง่างามยิ่งใหญ่ คนไทยจึงใช้ขนมหูช้างในการบวงสรวง”

๔. พิธีสารท

มีขนม ๔ ชนิด คือ ๑. กระจ่างสารท ๒. ข้าวมธุปายาส ๓. ข้าวยาคุ และ ๔. ข้าวหลาม

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ใช้ขนมเหล่านี้เพราะทำขนมแต่ละชนิดในสารทไทยเป็นขนมที่ต้องใช้ความร่วมมือ จากคนในครอบครัว หรือแม้แต่การช่วยกันทำของชาวบ้านในชุมชน เช่น กระจ่างสารท และข้าวหลาม ที่ต้องใช้คนจำนวนมากในการทำ

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์วิทยากร ได้ข้อมูลว่า “ในวันสารท ขนมกระจ่างสารทเป็นขนมที่สำคัญขาดไม่ได้ในการถวายพระ ถ้าไม่มีกระจ่างสารทคนไทยเชื่อว่าผู้ที่ล่วงลับไปแล้วจะไม่ได้รับส่วนบุญในการทำบุญครั้งนี้”

๕. พิธีออกพรรษา

มีขนม ๓ ชนิด คือ ๑. ข้าวต้มผัด ๒. ข้าวต้มลูกโยน และ ๓. ข้าวเหนียวแก้ว

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ใช้ขนมเหล่านี้เพราะขนมที่ใช้ในงานออกพรรษา คนไทยมีความเชื่อว่าเป็นขนมที่เก็บไว้ได้นาน ซึ่งวันออกพรรษาเป็นวันที่พระภิกษุสงฆ์จะออกจากวัดเดินทางเผยแผ่พระพุทธศาสนา ชาวบ้านจึงได้ทำขนมเหล่านี้ใส่บาตรถวายให้พระภิกษุสงฆ์เป็นเสบียงในการเดินทาง

๖. พิธีสู่ขวัญข้าว

มีขนม ๓ ชนิด คือ ๑. เขาควย ๒. คันหลาว และ ๓. ตีนควย

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ใช้ขนมเหล่านี้เพราะพิธีสู่ขวัญข้าวเป็นการขอขมาควยที่ชาวนาใช้แรงงาน จึงทำขนมเขาควยและตีนควยเพื่อเป็นการสำนึกในบุญคุณของควย

๗. พิธีตักบาตรเทโว

มีขนม ๑ ชนิด คือ ข้าวต้มผัด

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุที่ใช้ขนมเหล่านี้เพราะชาวบ้านยึดถือปฏิบัติที่จะต้องมีข้าวต้มผัดหรือข้าวต้มมัดในการตักบาตรเทโว เนื่องจากชาวบ้านพากันมาจากท้องถิ่นไกลๆ เพื่อมาใส่บาตร ฉะนั้นอาหารหรือเสบียงที่ติดตัวมาจึงเป็นอาหารที่ไม่บูดเสียง่ายแบ่งปันกันสะดวก อยู่ใกล้ก็โยนให้กันได้ เมื่อมีเสบียงประเภทนี้ติดตัวมาจึงใส่บาตรพระด้วยเสบียงดังกล่าวบ่งบอกให้เห็นถึงความศรัทธาเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา

๘. พิธีทอดกฐิน

มีขนม ๑ ชนิด คือ ข้าวเม่าทอด

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุที่ใช้ขนมเหล่านี้เพราะช่วงทอดกฐินเป็นช่วงที่กล้วยไข่ออกผลเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านจึงได้นำกล้วยไข่มารอบเป็นข้าวเม่าทอดในการถวายพระและแบ่งปันกันในงานทอดกฐิน

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์วิทยากรได้ข้อมูลว่า“ข้าวเม่าทอด เป็นขนมที่ทำง่าย หารว้ตฤดบได้ง่ำย เพราะในช่วงทอดกฐินกล้วยไข่จะออกผลเป็นจำนวนมำก ชาวบ้านจึงนิยมนำกล้วยไข่ มำทำข้าวเม่าทอดจึงทำให้งำนทอดกฐินต้องมີข้าวเม่าทอดเป็นเอกลักษณะ”

๙. พิธีเข้าพรรษา

มีขนม ๑ ชนิด คือ ข้าวเหนียวแดง

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุที่ใช้ขนมเหล่านี้เพราะวันเข้าพรรษตรงกั้บวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ เป็นวันที่พระสงฆ์ต้องอยู่จำวัด ไม่ออกไปค้างแรมที่อื่นระยะเวลา ๓ เดือน เพราะเป็นฤดูฝน ขนมที่นิยม ทำคือ ข้าวเหนียวแดง การกวนข้าวเหนียวแดงนั้นต้องใช้แรงมำก จึงต้องอาศัยช่วงเทศกาลนี้ที่มีพ่อแม่ พี่น้องและญาติสนิทมิตรสหายมำร่วมประชุมกัน โดยพร้อมเพรียงร่วมแรงร่วมใจกันทำ เมื่อเสร็จแล้วก็นำไปทำบุญที่วัดร่วมกัน สะท้อนให้เห็นถึงควมสมัครสมำนสามัคคีในครอบครัวและในสังคมไทย และข้าวเหนียวแดงเป็นขนมที่สามารถเก็บไว้ได้นำน ชาวบ้านจึงนิยมกวนข้าวเหนียวแดงถวายพระสงฆ์ที่ต้องจำพรรษาอยู่ทีวัดถึงสามเดือน

๑๐. พิธีสลากภัต

มีขนม ๑ ชนิด คือ ทองหยิบ

จากการสัมภาษณ์วิทยากรได้ข้อมูลว่า“ทองหยิบ เป็นขนมที่มีชื่อเป็นมงคลและรูปร่างสวยงาม เหมือนกั้บดอกไม้สีทอง ชาวบ้านจึงนิยมนำทองหยิบถวายพระสงฆ์ในพิธีสลากภัต เพราะในงำนสลากภัต ชาวบ้านเชื่อว่าต้องถวายของทีดีและสวยงามทำด้วยควมประณีต จึงจะได้บุญมำก”

สรุปจากการศึกษาขนมไทยทีพบในงำนพิธี มีขนมทีพบทั้งหมด ๓๒ ชนิด และพบในงำนพิธี ๑๐ พิธี จากการศึกษพบว่าขนมทีใช้ในงำนพิธีจะมีชื่อที่เป็นมงคลและมีว้ตฤดบทีสอดคล้องกั้บควมเชื่อของคนไทยทีมีมำแต่โบราณ

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาขนมไทยในงำนพิธีจากสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง เล่มที่ ๑ - ๑๕ คณะผู้วิจัยพบลักษณะทีสังเกตได้ดังนี้

จากการรวบรวมชื่อขนมไทยจากสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง เล่มที่ ๑ - ๑๕ มีขนมไทยทั้งหมด ๑๑๖ ชนิด สามารถจัดประเภทได้ ๙ ประเภท คือ กวน นึ่ง เชื่อม ทอด อบ ต้ม คั่ว ย่าง และตำ พบขนมไทยเพียง ๓๒ ชนิด ทีใช้ในงำนพิธี คือ กง กงหนองแกง กระจัง จันอับ ข้าวตอก ข้าวเหนียวแดง ฝอยทอง โพรงแสมฟักเขียวกวน สามเกลอ ชั้น ทองพลู ทองหยอด ทองหยิบ ทองเอก ข้าวเหนียวแก้ว กะละแม ข้าวหลาม ขนมละมุด หูช้าง ข้าวตอก ต้มแดง ต้มขาว กระจยาสารท ข้าวมธุปายาส ข้าวยาคุ ข้าวหลาม เขาควย ตีนควย คันหลาว ข้าวต้มผัดและข้าวต้มลูกโยน สำหรับพิธีทีใช้ขนมไทย มี ๑๐ พิธี คือ แต่งงำน สงกรานต์ สาทไทย ออกพรรษา ตักบาตรเทโว บวงสรวงทอดกฐิน เข้าพรรษา สลากภัต สาเหตุทีคนไทยใช้ ขนมไทยในพิธี ดังกล่ำวมีหลายประการ ดังนี้

ประการแรก ความเชื่อในชื่อขนมไทยที่เป็นมงคล ในสมัยโบราณคนไทยจะทำขนมเฉพาะวาระสำคัญเท่านั้น เป็นต้น ว่างานทำบุญเทศกาลสำคัญ หรือต้อนรับแขกสำคัญ เพราะขนมบางชนิดจำเป็นต้องใช้กำลังคนอาศัยเวลาในการทำพอสมควร ขนมไทยที่นิยมทำกันของประเทศไทยในพิธีกรรมต่างๆ เนื่องในการทำบุญเลี้ยงพระก็คือ ขนมทำจากไข่ และมักถือเคล็ดจากชื่อและลักษณะของขนมนั้นๆ งานสิริมงคลต่างๆ เช่น งานมงคลสมรส ทำบุญวันเกิด หรือทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ส่วนใหญ่ก็จะมีการเลี้ยงพระกับแขกที่มาในงานเพื่อเป็นสิริมงคลของงาน เช่น ขนมที่มีคำว่า “ทอง” คนไทยเชื่อว่าทองเป็นสิ่งที่ดีเป็นสิ่งที่มีความหมายคนไทยจึงใช้ขนมที่มีคำว่าทองประกอบอยู่ในพิธีงานมงคลไม่เคยขาด

ประการที่สอง รูปร่างลักษณะและวัตถุดิบของขนม สามารถนำวัตถุดิบที่อยู่ในท้องถิ่นมาปรุงแต่งเป็นของหวานได้มากหลายรูปแบบ จัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่บ่งบอกว่าคนไทยมีความพยายาม เพราะขนมแต่ละชนิดล้วน มีเสน่ห์ แสดงให้เห็นถึงความละเอียดอ่อน ประณีต วิจิตรบรรจง ในรูปลักษณ์ ตั้งแต่วัตถุดิบที่ใช้ วิธีการทำที่กลมกลืน ความพิถีพิถัน สีที่ให้ความสวยงามมีกลิ่นหอมรสชาติของขนมที่ละเมียดละไมชวนให้รับประทาน แสดงให้เห็นว่าคนไทยเป็นคนใจเย็นรักสงบ มีฝีมือเชิงศิลปะและรูปร่างของขนมเป็นสิ่งที่ใช้ในการเสี่ยงทายในงานพิธี เช่น สามเกลอ เป็นขนมที่ใช้เสี่ยงทายชีวิตคู่ของบ่าวสาวที่จะแต่งงานกัน ส่วนวัตถุดิบที่นำมาทำขนมนั้นคนไทยก็นำความเชื่อสรรพคุณของวัตถุดิบมาเป็นส่วนหนึ่งของขนมที่ใช้ในพิธี เช่น ฟักเขียวกววน คนไทยเชื่อว่าฟักเป็นพืชที่ให้ความเย็นแก่ร่างกาย ดังนั้นในงานมงคลต่างๆ ชาวบ้านจึงทำฟักเขียวกววน เพื่อให้ผู้ที่ร่วมงานนั้นมีความร่มเย็นเป็นสุขเหมือนกับสรรพคุณของฟัก

ประการที่สาม ฤกษ์โลบายในการสร้างความสามัคคี สำหรับการกวนกระยาสารนั้น ต้องใช้เวลาและกำลังคนหลายๆ คนจึงจะทำเสร็จได้ ดังนั้นการกวนกระยาสารจึงต้องอาศัยความสามัคคีกันของคนในครอบครัว เมื่อกวนกระยาสารเสร็จแล้ว ชาวบ้านก็จะนำไปทำบุญและแจกจ่ายให้เพื่อนบ้าน จะเห็นได้ว่าสาระสำคัญของประเพณีวันสารทไทยมิใช่เป็นเพียงเรื่องของขนมที่ใช้ในการทำบุญเท่านั้น หากแต่อยู่ที่ฤกษ์โลบายในการสร้างความสามัคคีภายในครอบครัว การแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ และการแสดงน้ำใจไมตรีต่อกันระหว่างเพื่อนบ้านอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการศึกษาขนมไทยที่ใช้ในงานพิธี จากสารานุกรมวัฒนธรรมไทยในภาคอื่นๆ
๒. ควรมีการศึกษาอาหารไทยที่ใช้ในงานพิธี จากสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลางเล่มที่ ๑ - ๑๕

บรรณานุกรม

กิ่งแก้ว อัดถากร. ๒๕๒๐. **คติชนวิทยา**. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.

ธนศักดิ์ ตั้งตรงจิตรและรัชวิชญ์ อนันต์กิจพานิช. ๒๕๕๔. **ขนมไทย**. กรุงเทพฯ : เพชรประกาย.

นิตดา หงส์วิวัฒน์. ๒๕๕๔. **ขนมนี้่ง**. กรุงเทพฯ : แสงแดด.

ภัทรา ฤทธากร. ๒๕๕๒. **พฤติกรรมกรรมการบริโภคขนมไทยกรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่**.
เชียงใหม่ : คณะเศรษฐศาสตร์.

รัมภา ศิริวงศ์. ๒๕๕๖. **ขนมไทย**. กรุงเทพฯ : ดวงกลมพับลิชชิ่ง.

ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๕๖. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนพรรษา
๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔**. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.

สาคร มะลิพันธ์. ๒๕๕๓. **ขนมไทย ขนมถ้วย**. กรุงเทพฯ : ณ ดา สำนักพิมพ์.

สุปราณี แพรศิริ. ๒๕๕๒. **ขนมไทย**. กรุงเทพฯ : เอ็มไอเอส.

สุปราณี แพรศิริ. ๒๕๕๓. **ขนมไทย**. กรุงเทพฯ : เอ็มไอเอส.

อภิญา มาณะโรจน์. ๒๕๕๖. **ขนมหวานไทย**. กรุงเทพฯ : แม่บ้าน.

อบเชย อิมสบาย. ๒๕๕๔. **ขนมหม้อ ขนมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.

การศึกษาวิเคราะห์ความเป็นครูของ “ครูปิยะ” ในนวนิยายเรื่องครูบ้านนอก*

จิตติมา สุติ, นริสรา อัจฉรและนัฐวิวัฒน์ จันทร์หอม
สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเป็นครูของ “ครูปิยะ” ในนวนิยายเรื่องครูบ้านซึ่งแต่งโดยคำหมาน คนไค ซึ่งมีการปฏิบัติตนในฐานะครูอาจารย์อย่างไร คนในสังคมจึงได้ยกย่องเชิดชู โดยดำเนินการวิจัยจากการ เก็บรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายและความเป็นครู ซึ่งการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นครูของ “ครูปิยะ” ในนวนิยายเรื่องครูบ้านนอก สามารถจำแนกเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านแรก ความเป็นครูต่อตนเองโดยความเป็นครูต่อตนเองนั้นยังสามารถแยกย่อยออกได้ ๓ ลักษณะ คือ มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ความพอเพียง และการรู้จักอดออมประหยัด ด้านที่สอง ความเป็นครูต่อศิษย์ก็ยังสามารถแบ่งแยกได้ออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ ความมีเมตตา การดูแลเอาใจใส่ ความรักใคร่ผูกพัน ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การให้ความรู้ และความเสียสละ และด้านที่สุดท้ายความเป็นครูต่อชุมชนยังสามารถแบ่งแยกได้ออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ ความเอื้อเฟื้อ ความมีเมตตา และการรักษาผลประโยชน์ โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้มีการนำมาวิเคราะห์เนื้อหาเป็นขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้การศึกษาวิเคราะห์ความเป็นครูของ “ครูปิยะ” ในนวนิยายเรื่องครูบ้านนอกบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่ผู้วิจัยต้องการ และสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการให้ทราบคือต้องการสะท้อนชีวิตของความเป็นครูชนบทว่ามีวิถีชีวิตอย่างไร รวมไปถึงบทบาทหน้าที่ของครูในทุกๆ ด้านที่มีต่อตนเองต่อศิษย์และชุมชน

คำสำคัญ : ความเป็นครู, ครูบ้านนอก

*งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาระเบียบวิจัยทางภาษาไทย โดยมีอาจารย์ปฐมพงษ์ สุขเล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภารกิจที่สำคัญที่สุดของผู้ประกอบวิชาชีพครู คือ การสอน การสอนเป็นกระบวนการเฉพาะตัว และมีความซับซ้อน โดยปกติการสอนเป็นกระบวนการที่ผสมผสานกันทั้งศาสตร์และศิลป์ ดังนั้นการเป็นครูนั่นมิใช่เพียงมีแต่ความรู้ในหลักวิชาการ (ศาสตร์) ก็สามารถเป็นครูที่ดีได้ แต่ครูจะต้องเป็นผู้มีแรงจูงใจหลายๆ ปัจจัย (ศิลป์) ในการที่จะเป็นครูที่ดีได้ เช่น มีความรักความศรัทธาในวิชาชีพครู ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทุกๆ ด้าน ทั้งในด้านจริยธรรม คุณธรรม ตลอดจนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติในการปกครองระบอบประชาธิปไตยและต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคมอีกด้วย แต่ถ้าเรามาพิจารณาเฉพาะอาชีพครูให้ลึกซึ้งและกว้างขวางแล้วจะเห็นว่า ผู้ที่เป็นครูนั่นต้องรับหน้าที่ต่อสังคมและชาติบ้านเมืองเป็นสำคัญ

ยนต์ ชุ่มจิต (๒๕๒๓, หน้า ๒) ได้นำพระราชโอรสของพระบรมโอรสาธิราชฯ ตোনหนึ่ง มีพระราชดำรัสว่า “หน้าที่ของครูนั่นเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการปลูกฝังความรู้ความคิดและจิตใจให้แก่ปวงชนเพื่อที่จะให้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดี และมีประสิทธิภาพของประเทศในกาลข้างหน้า ผู้เป็นครูจึงจัดได้ว่าเป็นผู้มีบทบาทอย่างสำคัญในการสร้างสรรค์บันดาลอนาคตของชาติบ้านเมือง”

พิชัย ไชยสงคราม (๒๕๔๒, หน้า ๓) กล่าวถึงหน้าที่ความสำคัญของครูที่มีต่อความเจริญของบุคคล และชาติบ้านเมืองเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้เพราะชาติบ้านเมืองจะเจริญได้ก็เพราะมีระบบการศึกษาที่ดี ถ้าหากสถาบันการศึกษาทุกระดับ ได้ครู - อาจารย์ที่มีคุณภาพก็เป็นที่ยอมรับได้ว่า การพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้านก็จะต้องประสบความสำเร็จภายในเวลาอันรวดเร็วและในทางตรงกันข้าม ถึงแม้ว่าจะมีหลักสูตรที่ดี มีอาคารเรียนที่ทันสมัย มีวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาพร้อมเพรียง รวมทั้งได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเป็นอย่างดีในการจัดการศึกษา แต่ถ้าหากในสถานศึกษานั้นๆ มีแต่ครูหรืออาจารย์ที่ไม่มีคุณภาพรับรองได้ว่าการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาประเทศในหลายๆ ด้านจะต้องเป็นไปอย่างล่าช้าและยากยิ่งนัก

ในนวนิยายเรื่อง “ครูบ้านนอก” นั้นจะกล่าวถึงชีวิตของครูบ้านนอกคนหนึ่งที่มีความเป็นครูอย่างเต็มเปี่ยมจิตวิญญาณความเป็นครูของเขาส่งผลให้เขามีพื้นฐานจิตใจ นิสัย พฤติกรรมที่น่ายกย่อง มุ่งมั่นในอุดมการณ์ด้านต่างๆ เพื่อที่จะพัฒนาการศึกษาและจะทำให้สังคมไทยให้เจริญก้าวหน้าอีกด้วย

คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์ความเป็นครูของ “ครูปิยะ” ในนวนิยายเรื่องครูบ้านนอกว่ามีบุคลิกภาพหรือการกระทำของครูปิยะที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง “ครูบ้านนอก” มีการปฏิบัติตนในฐานะครูอาจารย์อย่างไร คนในสังคมจึงได้ยกย่องเชิดชู

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเป็นครูของ “ครูปิยะ” ในนวนิยายเรื่องครูบ้านนอกกว่ามีการปฏิบัติตนในฐานะครูอาจารย์อย่างไร คนในสังคมจึงได้ยกย่องเชิดชู

วิธีการดำเนินวิจัย

๑. ขั้นเตรียมการ

ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเขียนนำเสนอโครงร่างงานวิจัย

๑.๑ ศึกษานวนิยายเรื่องครูบ้านนอก

๑.๒ ศึกษาจรรยาบรรณความเป็นครู

๒. ขั้นเก็บข้อมูล

รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นครูและนวนิยาย เรื่อง ครูบ้านนอก แต่งโดย คำหมาน คนใด “ครูบ้านนอก” พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๕๓ จากสำนักพิมพ์มิ่งมิตร

๓. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความเป็นครูของ “ครูปิยะ” ในนวนิยายเรื่องครูบ้านนอกจากพฤติกรรมของ ตัวเอกที่ชื่อ “ครูปิยะ”

๔. ขั้นสรุปอภิปรายผล

ในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ถึงความเป็นครูของ “ครูปิยะ” ในนวนิยาย เรื่อง ครูบ้านนอก

ความเป็นครูของ “ครูปิยะ” ในนวนิยายเรื่องครูบ้านนอก

คำว่า ครู เป็นคำที่มีความหมายในหลายรูปแบบเพราะครู คือบุคคลคนหนึ่งที่เป็นผู้ให้ความรู้ แก่ศิษย์สั่งสอนอบรมศิษย์ให้สำเร็จในสาขาวิชานั้นๆ ถึงแม้ว่าครูจะมีความหมายได้หลากหลายรูปแบบ แต่บุคคลที่เป็นครูก็ย่อมจะสอนให้ศิษย์ทุกคนเป็นคนดีทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ในอนาคต อีกทั้งครูยังเป็นบุคคลที่ถือว่าสำคัญรองจากพ่อและแม่ที่ให้กำเนิด เพราะครูก็คือพ่อและแม่คนที่สองที่สอนให้ ศิษย์ได้มีความรู้ติดตัวนำความรู้ไปประกอบอาชีพ โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นครู ของ “ครูปิยะ” ในนวนิยายเรื่องครูบ้านนอกโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเป็นครูที่ปรากฏใน ตัวละครครูปิยะว่ามีลักษณะเด่นอย่างไร คนในสังคมจึงได้ยกย่องและเชิดชู จากการศึกษาวิเคราะห์ความ เป็นครูของครูปิยะ สามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ด้าน คือ ๑.ความเป็นครูต่อตนเอง ๒.ความเป็นครูต่อศิษย์ และ ๓.ความเป็นครูต่อชุมชน

๑. ความเป็นครูต่อตนเอง ในความเป็นครูต่อตนเองควรต้องคำนึงถึงความต้องการและความ คาดหวังที่มีต่อการทำงานของตนเองให้ประสบผลสำเร็จ โดยจะมีแนวทางและวิธีการในการสร้างสรรค์ ความสำเร็จในหน้าที่การงานที่แตกต่างกันออกไป ความสำเร็จด้วยฝีมือของตนเองจะเป็นสิ่งที่น่าภูมิใจ

ที่สุดในชีวิต สามารถวิเคราะห์ได้ ๓ ลักษณะดังนี้ มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ความพอเพียงการรู้จักอดออม และประหยัด

๑.๑ *มีความมุ่งมั่นตั้งใจ* ถือว่าเป็นความสำเร็จที่บุคคลคนหนึ่งจะต้องทำในสิ่งที่ตนเองตั้งใจให้ประสบ

ความสำเร็จ และมุ่งมั่นที่จะทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ ถ้าคนเรามีความมุ่งมั่นตั้งใจในสิ่งที่เราอยากทำ ก็จะทำให้เราประสบความสำเร็จในชีวิตเหมือนดัง ตัวละครเรื่องครูปิยะ โดยที่ปิยะสำเร็จ ป.กศ.สูง มีความตั้งใจแน่วแน่ว่าจะทำงานประกอบอาชีพครูทันทีที่บ้านเกิด ในขณะที่เพื่อนๆ ต่างมุ่งหน้าสู่มหาวิทยาลัยเพื่อเรียนต่อ ดั่งข้อความที่ปรากฏในนวนิยาย ดังนี้

“ปิยะได้ให้คำตอบที่เฝ้าถามตนเองมาหลายวันแล้วว่า เมื่อเรียนจบจะทำงานที่กรุงเทพฯ หรือจะกลับไปเป็นครูที่อุบลฯ คำตอบที่ได้นั้นก็คือ เขากลับไปเป็นครูที่อีสานบ้านเกิดและตั้งใจที่จะเลือกสอนโรงเรียนบ้านหนองหมาว้อ”

(ครูบ้านนอก หน้า ๑๔)

จากเนื้อหาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความมุ่งมั่นตั้งใจของครูปิยะที่ประสบความสำเร็จในการเรียนจบ ป.กศ. สูง มีความตั้งใจที่จะมาเป็นครูสอนให้นักเรียนที่บ้านเกิดของครูปิยะเอง โดยครูปิยะตั้งใจที่จะสอนที่โรงเรียนบ้านหนองหมาว้อ ถึงแม้จะเป็นโรงเรียนที่ห่างไกลความเจริญ แต่ครูปิยะก็ยังอยากจะเป็นครูสอนที่โรงเรียนแห่งนี้

๑.๒ *ความพอเพียง* เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ความพอเพียง ก็คือ ความพอใจกับสิ่งที่เป็นอยู่และรู้จักคุณค่าในสิ่งนั้นๆ เช่นเดียวกับครูปิยะที่มีความพอเพียงแล้วรู้สึกมีความสุขกับการเป็นครูที่ได้มาสอนในโรงเรียนบ้านหนองหมาว้อแห่งนี้ ซึ่งครูปิยะก็แสดงให้เห็นถึงความพอเพียงที่จะมาสอนโรงเรียนนี้ดังข้อความที่ปรากฏในนวนิยาย ดังนี้

“วันจันทร์ต่อมา ปิยะได้จักรยานอ้ายไกร้งเป็นพาหนะไม่ต้องเดินหรือนั่งซ้อนท้ายมอเตอร์ไซด์ครูใหญ่อีกแล้ว อ้ายไกร้งที่ว่าเป็นจักรยานฝรั่งรุ่นเก่าโครงแข็งแรง เขาเปลี่ยนยางทั้งสองเส้น ติดเบรกและใส่ตะแกรงท้ายเมื่อขับขี่ผ่านหมู่บ้านใครๆ ก็ชมว่าช่างสมกันดีแท้”

(ครูบ้านนอก หน้า ๖๖)

จากเนื้อหาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ครูปิยะมีทางเลือกอื่นที่ไม่ต้องมาเป็นครูที่โรงเรียนบ้านหนองหมาว้อแห่งนี้ แต่ครูปิยะก็เลือกที่จะมาสอนโดยพอเพียงและเต็มใจ ทั้งที่ครูปิยะรู้ว่าการมาสอนแห่งนี้จะต้องลำบาก โดยที่ครูจะต้องนำจักรยานอ้ายไกร้งเป็นพาหนะและครูปิยะก็ตั้งใจปรับปรุงซ่อมแซมจักรยานให้พอใช้ได้ โดยไม่ต้องซื้อใหม่ ซึ่งก็เป็นการรู้จักความพอเพียงในสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่อีกรูปแบบหนึ่งของครูปิยะได้เช่นกัน

๑.๓ *การรู้จักอดออมและประหยัด* คนที่มีความประหยัดและอดออม มักจะนำไปสู่ความสำเร็จในอนาคตได้ การประหยัดทำให้เรารู้ว่าสิ่งของแต่ละชิ้นมีคุณค่าและกว่าจะได้มาก็จะต้องอด

ออมและประหยัด เพื่อให้ได้สิ่งนั้นมา เหมือนกับครูปิยะที่หลังจากที่ครูปิยะ ได้อาศัยอยู่กับครูใหญ่และ ได้ย้ายออกมาจากบ้านครูใหญ่ ก็ได้มีความคิดที่จะอยู่กระท่อมร้างที่อยู่ใกล้กับโรงเรียน ดังข้อความที่ปรากฏในนวนิยาย ดังนี้

“ผมจะอยู่บ้านหลังนั้น” ปิยะชี้บางกระท่อมร้างของครูสถานเด็กบอกว่าครูสถานสร้างไว้ยังไม่ได้ขึ้นอยู่ก็ย้ายเสียก่อนผมคิดว่าผมจะสร้างต่อให้เสร็จคิดว่าคงไม่ต้องทำอะไรมานอกจากซ่อมหลังคาและฝานิดหน่อยอยู่กับโรงเรียนจะได้ทำงานอย่างเต็มที่”

(ครูบ้านนอก หน้า ๖๘)

จากเนื้อหาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ครูปิยะรู้จักการประหยัดโดยเลือกที่จะอยู่กระท่อมร้างของครูสถาน ไม่ต้องรบกวนให้ครูใหญ่ต้องไปหาที่พักใหม่ให้กับเขา ซึ่งครูปิยะก็ต้องพยายามที่จะซ่อมแซมกระท่อมร้างของครูสถานนั้น โดยครูสถานก็เป็นครูคนเก่าของโรงเรียนบ้านหนองหมาว้อได้สร้างเอาไว้ ทำให้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการสร้างที่พักใหม่ ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่าครูปิยะก็รู้จักช่วยครูใหญ่ประหยัดเรื่องที่พักของครูปิยะเอง

๒. ความเป็นครูต่อศิษย์ การเป็นครูที่ดีต่อศิษย์จะต้องเป็นครูผู้ที่ทำหน้าที่อันศักดิ์สิทธิ์ในอบรมสั่งสอนลูกศิษย์ ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสามารถ อีกทั้งเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมโดยสมบูรณ์ตลอดไป รวมไปถึงครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้ศิษย์ได้ดูและเรียนรู้ได้ โดยความเป็นครูต่อศิษย์สามารถวิเคราะห์ได้ ๖ ลักษณะ คือ ความมีเมตตา การดูแลเอาใจใส่ ความรักใคร่ผูกพัน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การให้ความรู้ และความเสียสละ

๒.๑ ความมีเมตตา การมีความเมตตาไม่ว่าจะต่อศิษย์หรือบุคคลอื่น ก็ถือแสดงให้เห็นว่าบุคคลคนนี้มีเมตตาและความเมตตาก็จะทำให้คนที่ได้รับเกิดความรักและชื่นชอบบุคคลนั้นที่แสดงกิริยาต่อเขาได้ดังเช่น การมีความ เมตตาต่อศิษย์ของครูปิยะโดยก้าวแรกแห่งการทำงานของชีวิตครูบ้านนอก วันนี้ครูปิยะจะมาพบปะกับนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองหมาว้อเป็นครั้งแรก ดังข้อความที่ปรากฏในนวนิยาย ต่อไปนี้

“ปิยะมองเห็นเด็กๆ ยืนห้อมล้อมเขาอยู่ด้วยความรู้สึกสับสนปนประหว่งความรักความเอ็นดู ความรู้สึกสงสารและความเศร้าใจในสภาพร่างกายและเสื้อผ้า หน้าตาผิวพรรณบอกถึง การขาดธาตุอาหารของเด็กส่วนมาก เสื้อผ้าฝ้ายสีขาวແก้งจนเป็นสีน้ำตาล กางเกงและกระโปรงสีซีดเสื้อผ้ามีรอยดำต่างและประชุมชนกิริยาจากที่แสดงต่อหน้าแขกหรือคนแปลกหน้าค่อนข้างแข็งกระด้าง”

(ครูบ้านนอก หน้า ๓๖)

จากเนื้อหาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ครูปิยะเป็นคนที่รักและเมตตาต่อเด็กนักเรียนของเขา ซึ่งเขามองเห็นสภาพเด็กนักเรียนของเขา รู้สึกมีความสงสารและเมตตาที่เห็นสภาพร่างกายและเสื้อผ้า หน้าตาผิวพรรณ บ่งบอกถึงการขาดธาตุอาหารของเด็กส่วนมาก ทำให้ครูปิยะเกิดความรักและความเมตตาต่อศิษย์ของเขาเป็นอย่างมาก อยากให้นักเรียนของเขาได้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากที่เป็นอยู่ในขณะนี้

๒.๒ *ดูแลเอาใจใส่ลูกศิษย์* การเป็นครูที่มีหน้าที่สั่งสอน อบรมศิษย์ให้ศิษย์มีความรู้ ความสามารถนั้น ครูทุกคนก็ต้องมีการดูแลเอาใจใส่ลูกศิษย์ของตนให้ประสบความสำเร็จหรือไปให้ถึง ผังฝัน ดังเช่น การเอาใจใส่ต่อศิษย์ของครูปิยะที่มีต่อลูกศิษย์นั่นก็คือ วันนี้อลูกลูกศิษย์ของครูปิยะที่ชื่อว่า “เจ้าเซียง” ไม่ได้มาโรงเรียนด้วยความเป็นห่วงครูปิยะจึงขี่จักรยานไปหาที่บ้าน ดังข้อความที่ปรากฏ ในนวนิยายต่อไปนี้

“เซียว เซียงเขาเป็นอะไรถึงไม่มาโรงเรียน?”

“แม่เขาไม่สบายครับ” เจ้าเซียวตอบ

“บ้านเขาอยู่ที่ไหนนะ” ปิยะถาม

“อยู่ใกล้ๆ เหยียนผมครับ แม่เขาชื่อแม่คำครับ”

“บ้านแม่คำใช่ไหม?” ปิยะจอดรถจักรยานพร้อมกับถามหญิงที่กำลังให้อาหารหมูอยู่ได้ยั้งช้า

“แม่न्हละ” หญิงคนนั้นตอบว่าใช่แล้ว เจ้าของบ้านซึ่งอยู่ติดกัน “พะยอมมีไทแควหมาหา”

ปิยะกล่าวขอบคุณ แล้วเดินลอดต้นมะยมมาถึงหน้าบ้านแม่คำ มองขึ้นบนบ้านก็ตะลึง เพราะเจ้าของบ้านคือ พะยอม หญิงสาวหน้าตาดีที่เคยตกน้ำให้เขา

“คุณครูหมาหาเซียงใช่ไหมคะ?” พะยอมทักยิ้มหน้าแดง เจ้าเซียงน้องชายคนเดียวของเธอเล่า สรรพคุณอะไรต่ออะไรของครูปิยะให้เธอฟังแทบทุกวัน โดยเฉพาะเรื่องความใจดีและความขยันขันแข็ง “เซียบนเรือนคะ”

ชายหนุ่มปีนบันไดขึ้นไปอย่างระมัดระวัง พะยอมเอาเสื่อมาปู แล้วเชิญปิยะนั่ง

“ผมทราบที่ไม่สบายก็เลยมาเยี่ยม” เขายกมือไหว้คนป่วย “เซียงไปไหนพยอม”

“เซียงไปตักน้ำ เดียวก็กลับ”

“แม่ป่วยเป็นอะไร?” ปิยะถามคนป่วย “โธ้ย ไม่รู้เป็นอะไร เจ็บออกๆ แอดๆ มานานแล้วเดี๋ยว ล้มเดียวลูก”

(ครูบ้านนอก หน้า ๑๑๘ - ๑๒๐)

จากเนื้อหาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ครูปิยะถึงแม้ว่าจะมีหน้าที่คอยสอนหนังสือให้เด็กๆ ของเขา เมื่อครูปิยะทราบว่าแม่ของเซียงไม่สบาย ครูปิยะก็ยังมึนน้ำใจไปเยี่ยม และถามถึงอาการของแม่คำว่าเป็น อย่างไรก็แสดงให้เห็นถึงการเอาใจใส่ดูแลศิษย์ของครูปิยะที่นักเรียนของเขาไม่มาเรียนก็ยังไปเยี่ยม และทราบถึงเหตุผลที่ไม่มาเรียน ถือเป็น การเอาใจใส่ดูแลลูกศิษย์ของเขานั่นเอง

๒.๓ *ความรักใคร่ผูกพัน* เมื่อครูทุกคนมีหน้าที่สั่งสอน อบรมศิษย์แล้วครูทุกคนก็จะมี ความรักใคร่ผูกพันกับศิษย์ โดยที่ครูจะเป็นผู้ให้ความรู้แล้วจึงเกิดเป็นความรักความผูกพันที่ครูมีต่อศิษย์ นั้นเอง ดังเช่นที่ครูปิยะมีความรักเอื้ออาทรให้กับแม่ของเซียง โดยที่ครูปิยะมาเยี่ยมแม่คำ แม่ของเซียงที่ นอนป่วยอยู่ และได้มาพบปะนั่งคุยกับ “พยอม” พี่สาวของเซียงครูปิยะรู้สึกถึงความผูกพันกับครอบครัว ลูกศิษย์คนนี้เป็นพิเศษดังข้อความที่ปรากฏในนวนิยายต่อไปนี้

“เซียงหล่า มานี้ มากกราบครูซีลูก” แม่คำเรียกลูกชาย

เจ้าเซียงมากกราบปิยะ “ผมจะไปใส่เบ็ดที่หนองใหญ่ผมไปนอนที่บ้านครูได้ไหมครับ?”

“ตายตายจะไปนอนบ้านครู” พยอมตักใจที่ได้ยินน้องชายพูดเช่นนั้น

“ทำไมเซียงทำตัวไม่เคารพครูบาอาจารย์อย่างนี้?”

“อย่าไปว่าแกเลย” ปิยะลูบไหล่ของเซียง “เดี๋ยวนี้ใครๆ เขาก็ว่าเด็กๆ เป็นลูกสมุนของ ผมชอบเล่นกับเด็กๆ” ดีแล้วจะได้เป็นเพื่อนแกเหงา

(ครูบ้านนอก หน้า ๑๒๒ - ๑๒๓)

จากเนื้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ครูปิยะได้แสดงถึงความรักที่มีต่อลูกศิษย์ของตน โดยที่ ครูปิยะไปเยี่ยมแม่คำที่บ้านเพื่อเป็นการสร้างความผูกพันระหว่างครูกับลูกศิษย์ ทำให้ลูกศิษย์รู้สึกรัก ครูปิยะถึงกับจะไปนอนบ้านครูปิยะ ครูปิยะเองก็รู้สึกยินดีรักใคร่เซียงเหมือนกับเด็กๆ คนอื่นจนมีคน บอกครูปิยะว่า เด็กๆ ของครูปิยะเป็นลูกสมุนของครู และครูปิยะก็ดีใจจะมีเด็กๆ ไว้เป็นเพื่อนแกเหงา ด้วยเช่นกัน

๒.๔ ความรับผิดชอบต่อนักเรียน การเป็นครูความรับผิดชอบในหน้าที่ต่อศิษย์ก็คือ การอบรม สั่งสอนและทำหน้าที่ของครูให้ดีที่สุด หรือทำเป็นแบบอย่างให้ศิษย์ได้รู้เห็นและนำไปใช้ ใน ความรับผิดชอบที่ครูควรมีต่อศิษย์การดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือศิษย์ทุกเรื่องและทำให้ศิษย์ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยกระบวนการการศึกษามีได้อยู่ที่ตัวหลักสูตรหรือวัสดุแบบเรียน แต่อยู่ที่กระบวนการวิธีสอนของครูซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ และความตั้งใจจริงของครูปิยะ ดังข้อความที่ปรากฏในนวนิยายต่อไปนี้

“สองสัปดาห์แรกของการเป็นครูโรงเรียนบ้านหนองหมาว้อปิยะต้องรับหน้าที่ครูคนเดียวของ โรงเรียนเกือบทุกวันครูใหญ่คำเฒ่ามีธุระต้องไปราชการที่อำเภอบ้างไปประชุมกลุ่มโรงเรียนบ้าง หายไป เฉยๆ สักครึ่งวันบ้าง”

(ครูบ้านนอก หน้า ๖๓)

จากเนื้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความรับผิดชอบหน้าที่ของครูก็คือคอยดูแลเด็กและ ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ เหมือนดังที่ครูปิยะต้องรับผิดชอบและคอยดูแลเด็กทั้งโรงเรียน รวมถึงต้องทำหน้าที่ทุกอย่างภายในโรงเรียนทั้งหมดแทนครูใหญ่ ซึ่งก็แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบ ของครูปิยะ

๒.๕ การให้ความรู้ หน้าที่ของครูทุกคนก็คือ เป็นผู้ให้ความรู้สั่งสอนศิษย์โดยมอบ ความรู้ให้ศิษย์ได้มากที่สุดเหมือนกับที่ปิยะสอนวิชาการทำงาน ซึ่งเขาคาดว่าเด็กๆ จะได้เรียนรู้หลาย เรื่อง ทั้งด้านความรู้และด้านคุณธรรม เขาเชื่อว่าวิธีสอนแบบนี้ให้ประโยชน์แก่นักเรียนมากกว่าการ อธิบายแล้วให้จดตามคำบอกครูนี่ก็ถือเป็นการให้ความรู้แก่ศิษย์อีกแบบหนึ่งของครูปิยะ ดังข้อความที่ ปรากฏในนวนิยาย ดังนี้

“ในวันรุ่งขึ้น ปิยะรีบกินข้าวเช้าโดยไม่รอครูใหญ่ เสร็จแล้วเขารีบไปโรงเรียนโดยไม่รอครูใหญ่ เช่นกัน ๗.๐๐ น. เขาไปถึงโรงเรียนพบว่ามึนนักเรียนมาแล้วหลายคน เขาเรียกเด็กๆมาช่วยทำความสะอาดบริเวณอาคารเรียน โดยใช้ไม้กวาดทางมะพร้าวกวาดเศษกระดาษและขยะออกจากใต้โต๊ะม้านั่ง ให้เด็กตักขยะไปทิ้งที่หลุม เสร็จงานแล้วเรียกเด็กๆ มาจับกลุ่มบนดินทรายใต้ชายคาโรงเรียน แล้วเล่นนิทานให้เด็กๆฟังสองสามเรื่องก็ปล่อยให้เด็กไปเล่นตามลำพังวันรุ่งขึ้น ปิยะทำอย่างเดิม ปรากฏว่ามีเด็กมาฟังนิทานมากขึ้น พวกที่เพิ่งมาถึงโรงเรียนก็รีบเข้ามาร่วมกลุ่มฟังนิทานพอถึงวันที่สามหลังจากเล่นนิทานแล้ว ปิยะก็ชวนเด็กร้องเพลง เริ่มโดยให้เด็กร้องเพลงที่เขาร้องได้ จากนั้นจึงสอนเพลงใหม่ รู้สึกว่าเด็กๆ ร้องเป็นเร็วมาก สามารถจำทำนองและเนื้อร้องได้ โดยร้องเป็นหมู่ได้ถูกต้องวันต่อมาก็ทำอย่างเดียวกัน นอกจากร้องเพลงแล้วยังนำเด็กเล่นเกมต่างๆ เสร็จแล้วก็ให้เด็กไปล้างมือและรอเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ”

(ครูบ้านนอก หน้า ๖๔)

จากเนื้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ครูปิยะรู้จักหน้าที่ของตน โดยการทำหน้าที่ของเขาโดยที่ไม่ต้องรอคำสั่งจากครูใหญ่ และเมื่อครูปิยะมาถึงโรงเรียนก็ได้ให้เด็กๆ ได้ช่วยกันทำความสะอาด เมื่อเด็กๆ ทำความสะอาดเสร็จครูปิยะก็จะเล่นนิทานให้นักเรียนรวมไปถึงสอนสลับเปลี่ยนกับการร้องเพลงบ้างหรือเล่นเกมบ้างนี่ก็คือ เป็นการสอนที่ให้ความรู้แก่ศิษย์ โดยใช้วิธีที่แตกต่างเพื่อให้เด็กได้รับความรู้ที่แตกต่างจากเดิมออกไป และครูปิยะก็ยังมีการให้นักเรียนได้ฝึกการตอบคำถามของครูปิยะเพื่อให้เด็กๆ ได้กล้าแสดงออก

๒.๖ ความเสียสละครู ทุกคนก็ต้องมีความเสียสละทุกคน เพราะบุคคลที่จะมาเป็นครูได้นั้นก็ต้องเสียสละเวลาสอนความรู้อบรมศิษย์ของตนทุกคนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ เหมือนกับเนื้อหาในนวนิยายเรื่องครูบ้านนอกที่ว่าทั้งโรงเรียนบ้านหนองหมาว้อมีครูเพียง ๒ คน คือ ครูปิยะและครูใหญ่ แล้วในวันนี้ครูใหญ่ไม่มาสอนทำให้ครูปิยะเลยต้องรับหน้าที่สอนเด็กทั้งหมดในโรงเรียน ดังข้อความที่ปรากฏในนวนิยายต่อไปนี้

“บ่ายโมงเปิดเรียนแล้วครูใหญ่ยังไม่กลับ ครูหนุ่มสอนคนเดียวทั้งสี่ชั้นซึ่งวิธีการเช่นว่านี้ไม่เคยมีกล่าวไว้ในตำราวิชาครูเล่มใด ให้ ป.๓ ป.๔ อ่านหนังสือตามลำพัง ให้ ป.๒ วาดรูปตามใจชอบ แล้วเขาก็ไปสอนอ่านให้แก่เด็ก ป.๑ ประมาณหนึ่งชั่วโมงผ่านไปเขาก็เอานักเรียนทั้งสี่ชั้นมารวมกันอบรมสั่งสอนเรื่องต่างๆ สารพัดเรื่องแต่จะนึกได้ เริ่มตั้งแต่ข่าวเหตุการณ์บ้านเมือง หน้าที่พลเมือง การรักษาความสะอาดร่างกาย การสงวนทรัพย์การธรรมชาติ ปิตุรยการด้วยการร้องเพลงและแบ่งกลุ่มวิ่งเปี้ยวแข่งกัน รู้สึกว่าเด็กๆ สนใจและสนุกสนาน จนกระทั่งบ่ายสามโมงครูใหญ่ก็ยังไม่กลับ เขาจึงบอกเลิกเรียนปล่อยเด็กกลับบ้าน”

(ครูบ้านนอก หน้า ๔๔)

จากข้อความข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่า ครูปิยะมีความเสียสละต่อหน้าที่การงานเสียสละอุทิศตนเพื่อศิษย์ โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน ซึ่งการสอนครูปิยะก็ทำหน้าที่สอนเด็กทั้งสี่ชั้น ซึ่งครูปิยะเองก็มีทางเลือกที่ไม่สอนเด็กก็ได้ เพราะว่าวันนี้ครูใหญ่ไม่มาแต่ครูปิยะก็เลือกที่จะสอนเด็กๆทุกคนโดยการนำเด็ก ๆ ทุกคนมารวมกันแล้วอบรมสั่งสอนในเรื่องต่างๆ รวมไปถึงให้ร้องเพลงและเล่นเกมอย่างสนุกสนานทำให้เด็กๆ สนใจและสนุกสนานถึงแม้ว่าจะมีแค่ครูปิยะคนเดียวก็ตาม จึงแสดงให้เห็นถึงความเสียสละรวมถึงความรับผิดชอบที่ครูมีต่อลูกศิษย์ทุกคน

๓. ความเป็นครูต่อชุมชน การทำหน้าที่ครูต่อชุมชน ครูจะต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับชุมชนทำให้เกิด ความรัก ความผูกพัน ขึ้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ได้เพื่อสร้างรากฐานที่มั่นคงระหว่างครูกับชุมชนนั้น ก็คือการสร้างความเป็นกันเอง สร้างความคุ้นเคยกับคนในชุมชน โดยอาศัยการเข้าถึงชุมชนพบปะพูดคุย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ครูสามารถทำงานร่วมกับประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี สามารถวิเคราะห์ได้ ๓ ลักษณะ ดังนี้ ความเอื้อเฟื้อ ความมีเมตตา และการรักษาผลประโยชน์

๓.๑ ความเอื้อเฟื้อ การเอื้อเฟื้อเป็นการแสดงความรัก ความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือให้กับคนอื่น โดยทำให้คนอื่นที่รับรู้สึกดีใจและพอใจในสิ่งที่ได้รับเหมือนที่ครูปิยะแสดงความเอื้อเฟื้อต่ออาจารย์เคน โดยที่ครูปิยะได้กลับไปกรุงเทพฯ และเมื่อครูปิยะได้กลับมาที่บ้านหนองหมาว้อ ครูปิยะได้ไปหาอาจารย์เคนพร้อมด้วยหนังสือใบลานที่เขาซื้อมาฝากหนึ่งผูก ดังข้อความที่ปรากฏในนวนิยายดังนี้

“ผมซื้อนิทานเสียวสวาดมาฝากคุณอาคิดว่าคงชอบเพราะเห็นพูดถึงอยู่เสมอฉบับนี้เป็นฉบับที่แปลมาจากตัวธรรม” ตัวธรรมดาหมายถึงตัวอักษรโบราณที่สาวอีสานใช้เขียนพระธรรมคำสอนและนิทานชาดกต่างๆ ที่เป็นคำสอน“ขอบใจมากผมอยากได้มานานแล้ว นิทานเสียวสวาดเป็นนิทานเก่าแก่ของภาคอีสานบ้านเรา มีบทสั่งสอนลูกหลานที่มีคุณค่ามากนับวันแต่จะหายาก คนรุ่นใหม่ไม่ค่อยรู้จักหรอก”จารย์เคนมีสีหน้าพอใจอย่างเห็นได้ชัด”

(ครูบ้านนอก หน้า ๒๘๖)

จากข้อความข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่า ครูปิยะเป็นคนมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ นึกถึงคนอื่นอยู่เสมอ โดยครูปิยะได้ซื้อนิทานเสียวสวาดมาฝากอาจารย์เคนและอาจารย์เคนก็รู้สึกพอใจแล้วก็อยากได้มานานแล้ว ทำให้อาจารย์เคนรู้สึกถึงการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อของครูปิยะที่มีต่อเขา

๓.๒ ความมีเมตตา การช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนถือเป็นเรื่องสำคัญ เพราะการช่วยเหลือกันทำให้สังคมแข็งแกร่งและมีความสุขสงบได้ โดยการช่วยเหลือก็ทำให้เกิดความเมตตาต่อชาวบ้าน เหมือนกับครูปิยะที่เมื่อครูปิยะเดินทางกลับมาจากกรุงเทพฯ ก็ได้มาเยี่ยมอาการป่วยของแม่คำ แม่ของเจ้าเซียงลูกศิษย์คนโปรดที่บ้าน ดังข้อความที่ปรากฏในนวนิยายดังนี้

“เป็นยังไงแม่ อาการดีขึ้นไหม?”เขาทักพร้อมนั่งลงข้างๆ คนป่วยแล้วส่งกระจกกระดาษใส่ขวดยา และกล่อ่งยาให้

“ผมซื้อยากินข้าวแสบมาฝากแม่ตามสัญญา” นางค้ายกมือขึ้นใส่หัวกลางขอบบุญขอบคุณเป็นการใหญ่แล้วก็รับถุงกระดาษนั้นไป

ปิยะบอกว่า “ยาน้ำให้กินก่อนข้าวที่ละช้อนอ้ายเซียงมันอ่านหนังสือออกให้มันอ่านฝอยให้ฟัง”
เขาอธิบายเวลากินยา “ยาเม็ดให้กินที่ละเม็ดหลังกินข้าว ”

(ครูบ้านนอก หน้า ๑๔๒)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ครูปิยะมีความช่วยเหลือชาวบ้าน คอยดูแลซึ่งไม่ใช่ดูแลเฉพาะลูกศิษย์ของตน แต่ครูปิยะยังดูแลครอบครัวของลูกศิษย์ตนด้วยนั้น ก็แสดงให้เห็นว่าครูปิยะมีความห่วงใยและเป็นคนมีเมตตาช่วยเหลือทุกคนภายในชุมชนนั่นเอง

๓.๓ การรักษามลประโยชน์ ถ้าหากภายในชุมชนที่อาศัยอยู่เกิดเรื่องที่ไม่ดีนำไปสู่ความเดือดร้อนให้กับชาวบ้านก็ต้องช่วยเหลือและปกป้องรักษามลประโยชน์ไม่ให้ชุมชนนั้นเกิดปัญหาขึ้น เพื่อที่จะได้ช่วยการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ดังที่ครูปิยะกำลังจะช่วยรักษามลประโยชน์ชุมชนบ้านหนองหว้าอ้อไม่ให้สิ่งที่ไม่ดีเกิดขึ้น โดยที่วันรุ่งขึ้นปิยะมุ่งหน้าเข้าไปตามเส้นทางเดิมอาศัยความเป็นคนช่างสังเกต เพียงไม่กี่ชั่วโมงเขาก็มาถึงที่พักคนงานของพวกเขาตัดไม้ ดังข้อความที่ปรากฏในนวนิยายดังนี้

“ชายหนุ่มเลือกมุมที่เหมาะสมและปลอดภัยจากการสังเกตของคนงานถ่ายภาพการทำงาน สภาพของป่าและเพิงที่พักคนงาน ตลอดจนรถและเครื่องมือตัดโค่นต้นไม้จนหมดฟิล์มไปทั้งม้วน บัดนี้ปิยะแน่ใจแล้วว่าเสียงฆ้องกรออาศัยอิทธิพลลึกลับตัดไม้นอกเขตสัมปทาน เรื่องนี้ปิยะไม่ทราบว่ามีเจ้าหน้าที่บ้านเมืองรู้เรื่องหรือให้ความร่วมมือ รู้เห็นเป็นใจหรือไม่แต่เป็นที่สังเกตว่าคนงานของเสียงฆ้องกรทำงานกันอย่างสะดวกไม่มีผู้ใดมาขัดขวาง ไม่เคยมีข่าวการจับกุม หรือแม้แต่ตรวจค้นโรงเลื่อยของเสียงฆ้องกรแต่อย่างใด ปิยะตัดสินใจที่จะเปิดโปงเรื่องนี้ต่อมวลชน เพื่อต่อต้านการทำลายป่าไม้ซึ่งกำลังเป็นข่าวใหญ่อยู่ทุกภาคของประเทศในขณะนี้”

(ครูบ้านนอก หน้า ๒๘๗ - ๑๘๘)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ครูปิยะที่เป็นคนช่างสังเกตและคอยดูแลผลประโยชน์ของชุมชน จึงไปเห็นการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งครูปิยะก็ตัดสินใจที่จะเปิดโปงเรื่องนี้ให้สื่อมวลชนได้รับทราบ เพื่อเป็นการต่อต้านการทำลายป่าและกำลังเป็นข่าวใหญ่อยู่ทุกภาคของประเทศ โดยที่ไม่เกรงกลัวอิทธิพล หรือผู้ที่ให้ความร่วมมือกับคนที่ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่าครูปิยะยอมทำทุกอย่างเพื่อปกป้องชุมชนที่เขาอาศัยอยู่ ให้ปราศจากอำนาจมืดของคนชั่วที่คิดจะทำลายแผ่นดิน โดยที่ครูปิยะไม่คิดถึงอันตรายที่กำลังจะเกิดขึ้นกับตัวเอง แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญและเด็ดเดี่ยวด้วย

การเป็นครูที่ดีจะต้องรู้หน้าที่ความรับผิดชอบที่ครูทุกคนจะต้องมี โดยทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความรู้อบรมสั่งสอนศิษย์ให้ศิษย์เป็นคนดีและทำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์และสามารถช่วยเหลือชุมชนได้ โดยครูจะต้องพัฒนาบทบาทของตนเองให้ก้าวทันเทคโนโลยีเพื่อจะได้ทันกับเทคโนโลยีใหม่ๆ แล้วสามารถนำไปเป็นแนวทางการสั่งสอนอบรมศิษย์ให้ก้าวทันเทคโนโลยีได้เหมือนกัน พร้อมกับจะต้อง

มีการช่วยเหลือชุมชนของตนเอง โดยครูจะต้องเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันที่จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งได้ในอนาคต หรือครูอาจจะเป็นส่วนกลางในการทำให้ตนเองและลูกศิษย์รวมไปถึงชุมชนอยู่อย่างสงบ และทำให้เกิดความรักความสามัคคีเกิดขึ้น เพราะโรงเรียน บ้าน และชุมชนต้องอาศัยการอยู่ร่วมกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ดังนั้นหน้าที่บทบาทของความเป็นครูจึงถือว่าสำคัญยิ่ง

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

นวนิยายคือเรื่องแต่งที่มีโครงเรื่องจริงเขียนเล่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ในแง่มุมต่างๆ อย่างสมจริง แต่ขณะเดียวกันก็ทำให้ผู้อ่านเห็นว่าเรื่องราวดังกล่าวในนวนิยายนั้นเป็นเรื่องสมมุติไม่ใช่เรื่องจริง นอกจากนี้ก็มีวิธีการเสนอเรื่องให้ยกย่องชวนติดตามและมีแนวคิดกว้างขวาง มีลักษณะต่างไปจากการเขียนนิทานนิยายแต่เดิมที่มักสร้างเรื่องจากจินตนาการโดยอาศัยการเล่าเรื่องให้เป็นไปตามลำดับเหตุการณ์แล้วสะท้อนแนวคิดสำคัญของเรื่องให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของศาสนา ซึ่งตัวละครเอกในนวนิยายนั้นมีหลากหลายอาชีพเช่น พ่อค้า นักเรียนแม้กระทั่งตัวละครที่เป็นครูซึ่งตัวละครที่เป็นครูก็ปรากฏในนวนิยายหลายเรื่องหนึ่งในนวนิยายที่ปรากฏเรื่องครูบ้านนอกซึ่งตัวละครหลัก คือ ครูปิยะ ซึ่งครูปิยะนั้นคือตัวละครเอกที่โดดเด่นในนวนิยายเรื่องนี้

จากการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นครูของครูปิยะในนวนิยายเรื่องครูบ้านนอกนั้นสามารถวิเคราะห์ความเป็นครูได้ ๓ ด้าน คือ

๑. ความเป็นครูต่อตนเอง ในความเป็นครูต่อตนเองควรต้องคำนึงถึงความต้องการและความคาดหวังที่มีต่อการทำงานของตนเองให้ประสบผลสำเร็จ โดยจะมีแนวทางและวิธีการในการสร้างสรรค์ความสำเร็จในหน้าที่การงานที่แตกต่างกันออกไป ความสำเร็จด้วยฝีมือของตนเองจะเป็นสิ่งที่น่าภูมิใจที่สุดในชีวิตสามารถวิเคราะห์ได้ ๓ ลักษณะดังนี้

๑.๑ *มีความมุ่งมั่นตั้งใจ* ถือว่าเป็นความสำเร็จที่บุคคลคนหนึ่งจะต้องทำในสิ่งที่ตนเองตั้งใจให้ประสบความสำเร็จ และมุ่งมั่นที่จะทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ

๑.๒ *ความพอเพียง* เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ความพอเพียง ก็คือ ความพอใจกับสิ่งที่เป็นอย่างอยู่และรู้จักคุณค่าในสิ่งนั้น

๑.๓ *การรู้จักอดออมและประหยัด* คนที่มีความประหยัดและอดออม มักจะนำไปสู่ความสำเร็จในอนาคตได้ การประหยัดทำให้เรารู้ว่าสิ่งของแต่ละชิ้นมีคุณค่า

๒. ความเป็นครูต่อศิษย์ การเป็นครูที่ดีต่อศิษย์จะต้องเป็นครูผู้ที่ทำหน้าที่อันศักดิ์สิทธิ์ในอบรมสั่งสอนลูกศิษย์ ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสามารถ อีกทั้งเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมโดยสมบูรณ์ตลอดไปรวมถึงครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้ศิษย์ได้ดูและเรียนรู้สามารถวิเคราะห์ได้ ๖ ลักษณะ ดังนี้

๒.๑ *ความมีเมตตา* การมีความเมตตาไม่ว่าจะต่อศิษย์หรือบุคคลอื่นก็ถือแสดงให้เห็นว่าบุคคลคนนี้มีเมตตาและความเมตตาจะทำให้คนที่ได้รับเกิดความรักและชื่นชอบบุคคลนั้น

๒.๒ *ดูแลเอาใจใส่ลูกศิษย์* การเป็นครูที่มีหน้าที่สั่งสอน อบรมศิษย์ให้ศิษย์มีความรู้ความสามารถนั้น ครูทุกคนก็ต้องมีการดูแลเอาใจใส่ลูกศิษย์ของตนให้ประสบความสำเร็จหรือไปให้ถึงฝัน

๒.๓ *ความรักใคร่ผูกพัน* เมื่อครูทุกคนมีหน้าที่สั่งสอน อบรมศิษย์แล้วครูทุกคนก็จะมีความรักใคร่ผูกพันกับศิษย์ โดยที่ครูจะเป็นผู้ให้ความรู้แล้วจึงเกิดเป็นความรักความผูกพันที่ครูมีต่อศิษย์นั่นเอง

๒.๔ *ความรับผิดชอบต่อหน้าที่* การเป็นครูความรับผิดชอบในหน้าที่ต่อศิษย์ก็คือ การอบรมสั่งสอนและทำหน้าที่ของครูให้ดีที่สุด หรือทำเป็นแบบอย่างให้ศิษย์ได้รู้เห็นและนำไปใช้ใน ความรับผิดชอบที่ครูควรมีต่อศิษย์การดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือศิษย์ทุกเรื่อง

๒.๕ *การให้ความรู้* หน้าที่ของครูทุกคนก็คือ เป็นผู้ให้ความรู้สั่งสอนศิษย์โดยมอบความรู้ให้ศิษย์ได้มากที่สุดและอบรมสั่งสอนศิษย์ให้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน

๒.๖ *ความเสียสละ* ครูก็ต้องมีความเสียสละทุกคน เพราะบุคคลที่จะมาเป็นครูได้นั้น ก็จะต้องเสียสละเวลาสอนให้ความรู้อบรมศิษย์ของตนทุกคนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ

๓. ความเป็นครูต่อชุมชน การทำหน้าที่ครูต่อชุมชน ครูจะต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับชุมชน ทำให้เกิดความรัก ความผูกพัน ขึ้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ได้ เพื่อสร้างรากฐานที่มั่นคงระหว่างครูกับชุมชน นั่นก็คือการสร้างความเป็นกันเอง สร้างความคุ้นเคยกับคนในชุมชน โดยอาศัยการเข้าถึงชุมชนพบปะพูดคุย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ครูสามารถทำงานร่วมกับประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดีสามารถวิเคราะห์ได้ ๓ ลักษณะ ดังนี้

๓.๑ *ความเอื้อเฟื้อ* การเอื้อเฟื้อเป็นการแสดงความรัก ความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือให้กับคนอื่น โดยทำให้คนอื่นที่รับรู้รู้สึกดีใจและพอใจในสิ่งที่ได้รับ

๓.๒ *ความมีเมตตา* การช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนถือเป็นเรื่องสำคัญ เพราะการช่วยเหลือกันทำให้สังคมแข็งแกร่งและมีความสุขสงบได้ โดยการช่วยเหลือก็ทำให้เกิดความเมตตาต่อชาวบ้าน

๓.๓ *การรักษาผลประโยชน์* ถ้าหากภายในชุมชนที่อาศัยอยู่เกิดเรื่องที่ไม่ดีนำไปสู่ความเดือดร้อนให้กับชาวบ้าน ก็จะต้องช่วยเหลือ และปกป้องรักษาผลประโยชน์ไม่ให้ชุมชนนั้นเกิดปัญหาขึ้น เพื่อที่จะได้ช่วยการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง“การศึกษาวิเคราะห์ความเป็นครูของ ครูปิยะ ในนวนิยายเรื่องครูบ้านนอก” ได้ผลการวิจัยตามที่เสนอไปแล้ว จากการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นครูของครูปิยะ แสดงให้เห็นว่าครูที่ดี นั้นต้องดีต่อตนเอง คือ มีจิตใจเด็ดเดี่ยว รักความเป็นครู เสียสละให้กับส่วนรวมและมุ่งมั่นตั้งใจในหน้าที่ ของตนเองรวมไปถึงจะต้องมีความรับผิดชอบต่อศิษย์ ก็ยังจะต้องมีความรับผิดชอบต่อชุมชน โดยการ สร้างความน่าเคารพนับถือเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และชุมชน รวมไปถึงคอยให้การช่วยเหลือและ สนับสนุนในทุกๆ ด้าน เพื่อจะทำให้เกิดความรัก ความผูกพัน ขึ้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การสร้าง รากฐานที่มั่นคงระหว่างครูกับชุมชนนั้น ก็คือการสร้างความสนิทสนม คั่นเคยกับคนในชุมชน โดยอาศัย การเข้าถึงชุมชนพบปะพูดคุย ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้ครูสามารถทำงานร่วมกับประชาชนในพื้นที่ได้ เป็นอย่างดี หากไม่ทำหน้าที่ของตนเองให้ดี ย่อมส่งผลให้ประเทศชาติไม่เจริญหรือไม่พัฒนา เพราะครูก็ เปรียบเสมือนแม่พิมพ์ของชาติที่คอยเป็นผู้ให้ความรู้แก่ศิษย์ และทำให้ศิษย์มีความรู้เพื่อนำความรู้ นั้นไปพัฒนาประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยข้างต้น คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในด้าน ดังนี้

๑. นวนิยายเรื่องนี้นอกจากจะโดดเด่นในเรื่องตัวละครแล้วยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่โดดเด่น นั่นก็คือ ประเพณีวัฒนธรรมของภาคอีสาน ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์เรื่องวัฒนธรรมอีสานที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่องนี้

๒. ควรศึกษาความเป็นครูในนวนิยายเรื่องอื่น เช่น นวนิยายเรื่องครูไหวใจร้าย ครูเมืองหลวง ว่ามีความเหมือนหรือความต่างกับนวนิยายเรื่องครูบ้านนอกอย่างไร

บรรณานุกรม

คำหมาน คนไค. ๒๕๕๓. **ครูบ้านนอก**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพฯ : มิ่งขวัญ.

ทิศนา แคมณี. ๒๕๔๕. **ศาสตร์การสอน-องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**.

พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : ดานสุทธาการพิมพ์.

ธวัช บุณโณทก. ๒๕๒๖ . **วัฒนธรรมพื้นบ้าน: คติ ความเชื่อ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ลิ้นคอรัน.

บุษยมาศ ทศน์เสถียรวงศ์. ๒๕๔๑. **ความเป็นครูไทย**. กรุงเทพฯ : ก.พลพิมพ์.

เปลื้อง ณ นคร. ๒๕๔๒. **ภาษาวรรณนา**. กรุงเทพฯ : บริษัทเฮอร์โล่การพิมพ์.

พรพรรณ ยศธร. ๒๕๓๓. **บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการในมหาวิทยาลัยมหิดล**.

กรุงเทพฯ : สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.

พิชัย ไชยสงคราม. ๒๕๔๓. **ความเป็นครู**. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

พุทธทาสภิกขุ. ๒๕๒๙. **ธัมมิกสังคมนิยม**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง.
ยนต์ ชุ่มจิต. ๒๕๕๓. **ความเป็นครู**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
วรรณนะ หนูหมื่น. ๒๕๕๒. **ศึกษาเรื่องนวนิยายฉายภาพชีวิตวรรณกรรม “คำสอน” สมัยใหม่**.
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
วิภา กงกะนันทน์. ๒๕๔๐. **กำเนิดนวนิยายในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
สมบูรณ์ ชิตพงษ์. ๒๕๔๐. **เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดด้านพุทธิพิสัย**
หน่วยที่ ๑๐.นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
สำเนาวิ ขจรศิลป์. ๒๕๓๓. **การพัฒนาารูปแบบค่ายของอาสาพัฒนาของนักศึกษา**. กรุงเทพฯ :
กองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
สิริณา อ่ำสนอง. ๒๕๓๙. **ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์แนวคิด เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวในนวนิยายขนาด**
สั้นของหลวงจิตรวาทกร. คณะครุศาสตร์บัณฑิตภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สุพรรณวีวราทร. ๒๕๑๙. **ประวัติการประพันธ์นวนิยายไทย : ตั้งแต่สมัยเริ่มแรกจนถึง พ.ศ.๒๔๗๕**.
กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
อารียา หุติณฑะ. ๒๕๓๘. **ศึกษาเรื่องภาพลักษณ์สังคมไทยในเรื่องสั้นไทยร่วมสมัยระหว่างพุทธศักราช**
๒๕๓๔-๒๕๓๖.วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร มหาบัณฑิตวรรณคดีเปรียบเทียบ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การศึกษาวิเคราะห์การตั้งชื่อนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*

ศิริรัตน์ อุบลรัตน์, สุกัญญา เทพภูตา และแสงจันทร์ รักป้อม
สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์การตั้งชื่อนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษา จำนวน ๑๐๐ คน แบ่งเป็นเพศชาย ๔๐ คน เพศหญิง ๖๐ คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการตั้งชื่อกับผู้ที่ถูกตั้งชื่อในด้านความหมาย ทักษะคิดและความแตกต่างทางเพศ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ความหมายของชื่อส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับความเจริญ ความสวยงาม โดยในเพศชายนิยมตั้งชื่อในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับความกล้าหาญ ชัยชนะ อาจเป็นเพราะสังคมไทยมีทัศนคติว่าลูกผู้ชายจะต้องเข้มแข็ง กล้าหาญ อดทน จะต้องเป็นผู้นำที่ดีได้ในเพศหญิงจะนิยมตั้งชื่อในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับความเจริญ ความสวยงามซึ่งเป็นการตั้งชื่อให้สอดคล้องกับเพศสภาพ นักศึกษาส่วนใหญ่ทราบความหมายในชื่อของตนเอง โดยเฉพาะเพศชายจะทราบความหมายในชื่อของตนเองมากกว่าเพศหญิง การทราบผู้ที่ตั้งชื่อให้ส่วนใหญ่แล้วนักศึกษาจะทราบว่า ใครเป็นผู้ตั้งชื่อให้โดยเพศหญิงจะทราบที่มาของชื่อตนเองมากกว่าเพศชาย นักศึกษานิยมให้พ่อหรือแม่เป็นผู้ตั้งชื่อให้ สำหรับเพศชายจะนิยมให้พ่อตั้งชื่อ และสำหรับเพศหญิงนิยมให้แม่ตั้งชื่อ นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ต้องการเปลี่ยนชื่อเพราะชอบชื่อเดิมอาจเป็นเพราะความคุ้นเคยกับชื่อเดิมมาเป็นเวลานาน แต่ยังมีนักศึกษาบางส่วนที่ต้องการเปลี่ยนแปลงชื่อด้วยเหตุผลต่างๆ ที่พบมากที่สุดคือ ชื่อที่ไม่ทันสมัย

คำสำคัญ : การตั้งชื่อ

*งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาระเบียบวิจัยทางภาษาไทย โดยมีอาจารย์ปฐมพงษ์ สุขเล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ทุกชนชาติต่างให้ความสำคัญกับการตั้งชื่อของบุตรหลานที่เกิดใหม่ คนไทยก็ให้ความสำคัญมาทุกยุคสมัย พ่อแม่ในยุคนี้ยังคงให้ความสำคัญและใส่ใจในการตั้งชื่อให้ลูกด้วยตนเองมากยิ่งขึ้นในสมัยโบราณ สังเกตได้จากเด็กรุ่นใหม่จะมีชื่อที่ไพเราะ บ่งบอกถึงความหมายของมงคลนาม (กรทริศ บัวสรวง, ๒๕๕๔ :๑๐) วิถีชีวิตของคนไทยมีความผูกพันกับการตั้งชื่อยาวนาน ชื่อของคนไทยเป็นคำพยางค์เดียวถึง ๒ พยางค์ ภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นภาษาไทย ภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาบาลีสันสกฤตผสมภาษาไทย และภาษาเขมร โดยความหมายของชื่อสะท้อนคตินิยม มีความหมายในเรื่องอำนาจ ชัยชนะ และการสงคราม เช่น เฉลิมพล ณรงค์ ฯลฯ และมีชื่อที่แสดงความหมายเกี่ยวกับความรู้ ความฉลาด การศึกษา ซึ่งไม่ปรากฏเป็นชื่อในสมัยที่ผ่านมา เช่น โกวิท ปรีชา สุธี ฯลฯ (ณัฐรัชต์ แสงสุวรรณ, ๒๕๕๐ :๑๔) นอกจากนี้ยังนิยมสรรหาชื่อที่มีเอกลักษณ์ไม่เหมือนคนอื่น ที่มีรูปลักษณ์ทางภาษาแปลกๆ หรือมีหลายพยางค์ โดยความหมายจะมีความหมายเป็นนามธรรมมากขึ้นแสดงถึงความ เป็นศิริมงคล

ในสมัยต่อมาชื่อของคนไทยมีจำนวนพยางค์เพิ่มขึ้น หรือยาวขึ้น สาเหตุสำคัญมาจากการขยายชุมชนเมื่อชุมชนใหญ่ขึ้น ประชาชนมากขึ้น ชื่อย่อมมีโอกาสซ้ำกันมากขึ้นและเนื่องจากชื่อเกิดขึ้น เพราะความจำเป็นในการสื่อสารให้สะดวกและถูกต้อง จึงต้องมีชื่อเฉพาะที่บ่งบอกเจาะจงลงไปเพื่อกำหนดการเรียกขานตัวกันชัดเจนไม่สับสน (หมอน้อย ปริญญา, ๒๕๕๐ : ๒๗) การตั้งชื่อให้ยาวจึงเป็น ทางออกหนึ่ง นอกจากการตั้งชื่อให้ยาวแล้ว การตั้งชื่อให้แปลกใหม่ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งเพื่อหลีกเลี่ยงการตั้ง ชื่อซ้ำ ซึ่งพบมากขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบัน ความสำคัญอยู่ที่จะแสดงลักษณะเด่นของผู้เป็นเจ้าของชื่อ ให้เป็นที่รู้จักจำได้ เช่น เสียงแปลก สะกดแปลก ฯลฯ (พ.สุวรรณ, ๒๕๕๒:๑๙) ฉะนั้นถึงแม้จะมีความหมายหรือไม่มีความหมายเป็นเรื่องสำคัญ ด้วยเหตุนี้การตั้งชื่อของคนไทยจึงมีความน่าสนใจ เพราะมีวิวัฒนาการสอดคล้องกับพัฒนาการสังคมไทย เนื่องจากคำเรียกแทนตัวบุคคลนั้นๆ จะ ประกอบด้วยคำยืมจำนวนมาก การตั้งชื่อของเพศหญิงและเพศชายก็มีความแตกต่างกันในด้าน ความหมายรวมถึงที่มาของการตั้งชื่อ บ้างก็ตั้งตามบรรพบุรุษหรือตามปัจจัยอื่นๆ ด้วย จากความสำคัญ ของการตั้งชื่อที่กล่าวนี้ ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการตั้งชื่อว่ามีความสัมพันธ์กับ ผู้ที่ถูกตั้งชื่ออย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ขั้นตอนเตรียมการ

- สืบหาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อ

- สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้สัมภาษณ์เรื่องการจัดซื้อกับกลุ่มนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ชั้นปีที่ ๓ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน ๑๐๐ คน โดยแยกเป็น เพศหญิง ๖๐ คน เพศชาย ๔๐ คน

๒. ชั้นเก็บข้อมูล

- รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อ
- รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรื่องการจัดซื้อจำนวน ๑๐๐ ชุด

๓. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาวิเคราะห์การจัดซื้อที่ได้จากแบบสอบถาม จำนวน ๑๐๐ ชุด

- ด้านความเชื่อ
- ด้านความหมาย
- ด้านเพศสภาพ

วิเคราะห์การจัดซื้อ

การจัดซื้อของคนไทยนั้นมีลักษณะ กล่าวคือการจัดซื้อของคนไทยมีวิวัฒนาการสอดคล้องกับพัฒนาการของสังคมไทย สมัยที่สังคมเรียบง่ายชื่อมักจะเป็นคำไทยสั้นๆ เมื่อสังคมเปิดกว้างและซับซ้อนมากกว่าเดิม ชื่อก็จะประกอบด้วยคำยืมมากขึ้น ยาวขึ้น และแปลกมากขึ้น การจัดซื้อให้คำหนึ่งถึงหลักภาษา ชื่อที่จะตั้งนั้นต้องเขียนให้ถูกต้องตามหลักภาษา มีความหมายดี ชื่อนี้เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องปฏิบัติ ไม่ควรตั้งชื่อที่ไม่มี ความหมายหรือมีความหมายไปในทางที่ไม่ดีและเป็นภาษาวิบัติ นอกจากนี้การจัดซื้อของคนไทยยังสะท้อนแนวคิดของแต่ละยุคสมัยอีกด้วย

การจัดซื้อไม่ว่าจะเป็นชนชาติใดล้วนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพื่อใช้ในการระบุตัวตนแต่ละชนชาติ อาจจะมีรูปแบบการจัดซื้อแตกต่างกันไปตามบริบทของสังคมนั้น เพราะสภาพสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมาก และในขณะเดียวกันก็ได้รับสิ่งใหม่ๆเข้ามาสู่สังคม การใช้คำในการตั้งชื่อจึงเปลี่ยนไป

ประเด็นที่ ๑ เรื่องความหมายของชื่อ จากนักศึกษา ๑๐๐ คน เพศชาย ๔๐% (๔๐ คน) เพศหญิง ๖๐% (๖๐ คน) ซึ่งในแต่ละชื่อมีหลายกลุ่มความหมาย สามารถแบ่งได้ คือ

นักศึกษาชาย-หญิง

๑. ความเจริญ ความสวยงาม	๔๐%	(๔๐ คน)
๒. ความกล้าหาญ ชัยชนะ	๒๑%	(๒๑ คน)
๓. นักปราชญ์	๑๓%	(๑๓ คน)
๔. เครื่องประดับ	๖%	(๖ คน)
๕. ผู้มีทรัพย์สิน	๓%	(๓ คน)
๖. ธรรมชาติ	๑๗%	(๑๗ คน)

เพศชาย ๔๐% (๔๐ คน)

๑. ความกล้าหาญ ชัยชนะ	๓๕%	(๑๔ คน)
๒. นักปราชญ์	๒๕%	(๑๐ คน)
๓. ความเจริญ ความสวยงาม	๓๒.๕%	(๑๓ คน)
๔. ธรรมชาติ	๗.๕%	(๓ คน)
๕. ผู้มีทรัพย์	๐%	(๐ คน)
๖. เครื่องประดับ	๐%	(๐ คน)

เพศหญิง ๖๐% (๖๐ คน)

๑. ความเจริญ ความสวยงาม	๔๕%	(๒๗ คน)
๒. ธรรมชาติ	๒๓.๓%	(๑๔ คน)
๓. ความกล้าหาญ ชัยชนะ	๑๑.๖%	(๗ คน)
๔. เครื่องประดับ	๑๐%	(๖ คน)
๕. ผู้มีทรัพย์	๕%	(๓ คน)
๖. นักปราชญ์	๕%	(๓ คน)

ประเด็นที่ ๒ เรื่องการทราบความหมาย นักศึกษา ๑๐๐ คน มีผู้ทราบความหมาย ๕๙% (๕๙ คน) และไม่ทราบความหมาย ๔๑% (๔๑ คน) จะเห็นได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่ทราบความหมายของชื่อตนเอง เมื่อแบ่งเป็นเพศชาย ๔๐ คน และเพศหญิง ๖๐ คน สามารถแบ่งได้ คือ เพศชายทราบความหมาย ๖๒.๕% (๒๕ คน) เพศหญิงทราบความหมาย ๕๑.๖% (๓๑ คน)

ประเด็นที่ ๓ เรื่องผู้ที่ทราบคนตั้งชื่อให้ นักศึกษา ๑๐๐ คน พบว่าทราบผู้ตั้งให้ ๗๖% (๗๖ คน) ไม่ทราบ ๒๔% (๒๔ คน) จะเห็นได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่ทราบว่าใครเป็นผู้ตั้งชื่อให้ตน สามารถแบ่งได้ คือ เพศชายทราบผู้ตั้งชื่อให้ ๗๒.๕% (๒๙ คน) เพศหญิงทราบผู้ตั้งชื่อให้ ๗๘% (๔๗ คน)

ประเด็นที่ ๔ เรื่องใครเป็นผู้ตั้งชื่อให้ จากนักศึกษา ๑๐๐ คน พบว่า พ่อเป็นผู้ตั้งชื่อให้ ๑๗% (๑๗ คน) แม่เป็นผู้ตั้งชื่อให้ ๑๗% (๑๗ คน) สามารถวิเคราะห์ได้ คือ ในปัจจุบันพ่อและแม่ต่างให้ความสำคัญในการตั้งชื่อให้กับลูกมากพอสมควร เมื่อแบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง สามารถแบ่งได้ คือ

เพศชายนิยมให้พ่อตั้งให้ ๑๗.๕% (๗ คน)	เพศหญิงนิยมให้แม่ตั้งให้ ๒๑.๖% (๑๓ คน)
เพศชายนิยมให้พ่อและแม่ตั้งให้ ๑๐% (๔ คน)	เพศหญิงนิยมให้พ่อและแม่ตั้งให้ ๑๑.๖% (๗ คน)
เพศชายนิยมให้ตาตั้งให้ ๒.๕% (๑ คน)	เพศหญิงนิยมให้ตาตั้งให้ ๓.๓% (๒ คน)
เพศชายนิยมให้ยายตั้งให้ ๐% (๐ คน)	เพศหญิงนิยมให้ยายตั้งให้ ๓.๓% (๒ คน)
เพศชายนิยมให้ตาและยายตั้งให้ ๒.๕% (๑ คน)	เพศหญิงนิยมให้ตาและยายตั้งให้ ๑.๖% (๑ คน)

เพศชายนิยมให้ปู่ตั้งให้ ๒.๕% (๑ คน)

เพศชายนิยมให้ย่าตั้งให้ ๐% (๐ คน)

เพศชายนิยมให้เ้าตั้งให้ ๕% (๒ คน)

เพศชายนิยมให้ป้าตั้งให้ ๒.๕% (๑ คน)

เพศชายนิยมให้พระสงฆ์ตั้งให้ ๑๗.๕% (๗ คน)

เพศหญิงนิยมให้ปู่ตั้งให้ ๘.๓% (๕ คน)

เพศหญิงนิยมให้ย่าตั้งให้ ๓.๓% (๒ คน)

เพศหญิงนิยมให้เ้าตั้งให้ ๐% (๐ คน)

เพศหญิงนิยมให้ป้าตั้งให้ ๑.๖% (๑ คน)

เพศหญิงนิยมให้พระสงฆ์ตั้งให้ ๘.๓% (๕ คน)

ประเด็นที่ ๕ เรื่องการเปลี่ยนแปลงชื่อ จากนักศึกษา ๑๐๐ คน มีผู้ต้องการที่จะเปลี่ยนชื่อ ๑๓% (๑๓ คน) และไม่ต้องการเปลี่ยนชื่อ ๘๗% (๘๗ คน) ด้วยเหตุผลคือ

๑. ชอบชื่อนี้

นักศึกษา ๑๐๐ คน = ๔๑% (๔๑ คน)

เพศชาย ๔๐ คน = ๒๕% (๑๐ คน)

เพศหญิง ๖๐ คน = ๕๑.๖% (๓๑ คน)

๒. ชื่อนี้ไพเราะ

นักศึกษา ๑๐๐ คน = ๙% (๙ คน)

เพศหญิง ๖๐ คน = ๑๐% (๔ คน)

เพศชาย ๔๐ คน = ๘.๓% (๕ คน)

๓. ชื่อนี้ความหมายดี

นักศึกษา ๑๐๐ คน = ๑๖% (๑๖ คน)

เพศชาย ๔๐ คน = ๒๐% (๘ คน)

เพศหญิง ๖๐ คน = ๑๓.๓% (๘ คน)

๔. พ่อตั้งให้

นักศึกษา ๑๐๐ คน = ๕% (๕ คน)

เพศชาย ๔๐ คน = ๕% (๒ คน)

เพศหญิง ๖๐ คน = ๕% (๓ คน)

๕. ไม่ค่อยมีคนตั้งชื่อนี้

นักศึกษา ๑๐๐ คน = ๑% (๑ คน)

เพศหญิง ๖๐ คน = ๐% (๐ คน)

เพศชาย ๔๐ คน = ๑.๖% (๑ คน)

๖. เคยเปลี่ยนมาแล้ว

นักศึกษา ๑๐๐ คน = ๑% (๑ คน)

เพศชาย ๔๐ คน = ๐% (๐ คน)

เพศหญิง ๖๐ คน = ๑.๖% (๑ คน)

๗. ภูมิใจในชื่อนี้

นักศึกษา ๑๐๐ คน = ๑%	(๑ คน)
เพศหญิง ๖๐ คน = ๐%	(๐ คน)
เพศชาย ๔๐ คน = ๑.๖%	(๑ คน)

๘. ปู๋ไม่ให้เปลี่ยน

นักศึกษา ๑๐๐ คน = ๑%	(๑ คน)
เพศชาย ๔๐ คน = ๒.๕%	(๑ คน)

๙. พระตั้งให้

นักศึกษา ๑๐๐ คน = ๒%	(๒ คน)
เพศชาย ๔๐ คน = ๕%	(๒ คน)
เพศหญิง ๖๐ คน = ๐%	(๐ คน)

๑๐. ชื่อนี้ดีอยู่แล้ว

นักศึกษา ๑๐๐ คน = ๒%	(๒ คน)
เพศชาย ๔๐ คน = ๕%	(๒ คน)
เพศหญิง ๖๐ คน = ๐%	(๐ คน)

๑๑. ความยุ่งยากทางราชการ

นักศึกษา ๑๐๐ คน = ๑%	(๑ คน)
เพศชาย ๔๐ คน = ๒.๕%	(๑ คน)
เพศหญิง ๖๐ คน = ๐%	(๐ คน)

๑๒. ไม่ระบุ

นักศึกษา ๑๐๐ คน = ๗%	(๗ คน)
เพศชาย ๔๐ คน = ๑๕%	(๖ คน)
เพศหญิง ๖๐ คน = ๑.๖%	(๑ คน)

อภิปรายผล

ประเด็นที่ ๑ การทราบความหมายของชื่อ ในสังคมไทยการตั้งชื่อเป็นสิ่งที่เป็นมากพอสมควร จากการสำรวจนักศึกษา ๑๐๐ คน ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่าความหมายของชื่อที่พบมากที่สุด คือ ในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับความสวยงาม แสดงให้เห็นว่า คนไทยในปัจจุบันต้องการให้ชื่อตัวเองไพเราะ มีความหมายดีเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง รองลงมาความหมายของชื่อจะเป็นกลุ่มความหมาย เกี่ยวกับความกล้าหาญ ชัยชนะ การตั้งชื่อที่ทำให้ผู้ปกครองทุกท่านเห็นดีเห็นงามเพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีในการตั้งชื่อ สามารถวิเคราะห์ได้ว่าความเจริญรุ่งเรืองและความสวยงามที่มีมากที่สุดและต่อมาเป็นความกล้าหาญ ชัยชนะก็เป็นอีกความหมาย

หนึ่งที่สำคัญในสังคมปัจจุบัน รวมไปถึงสิ่งที่มีความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้ชื่อไพเราะและอาจเป็นไปได้ว่าการตั้งชื่อในกลุ่มที่มีความหมายเกี่ยวกับนักปราชญ์เชื่อว่าจะทำให้ผู้ที่มีชื่อในกลุ่มความหมายนี้เป็นผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดหรือมีความหมายของชื่อเกี่ยวกับเครื่องประดับอาทิ เพชรพลอย ฯลฯ ซึ่งจะสื่อความหมายหรือบ่งบอกว่าบุคคลนั้นมีค่าเช่นเดียวกับความหมายของชื่อสิ่งสุดท้ายคือในกลุ่มความหมายที่เกี่ยวกับผู้มีทรัพย์สินเงินทองที่หวังว่าตั้งชื่อเกี่ยวกับความหมายนี้แล้วจะทำให้มีทรัพย์สินมากมายมหาศาล

ประเด็นที่ ๒ การทราบความหมาย โดยส่วนใหญ่เพศชายจะทราบความหมายมากกว่าเพศหญิง ความหมายที่พบมากจะมีความหมายเกี่ยวกับชัยชนะและความกล้าหาญเพราะคนไทยมีความเชื่อในเรื่องความเป็นลูกผู้ชาย ต้องมีความกล้าหาญ ความเป็นผู้นำ ซึ่งนำไปสู่การมีชัยชนะ ชื่อที่พบรองลงมาคือ เกี่ยวกับธรรมชาติ ส่วนใหญ่จะพบในเพศหญิง ซึ่งจะนิยมตั้งให้มีความหมายในทางความสวยความงาม ความอ่อนโยน อ่อนหวาน เป็นไปได้ว่าเพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนโยน จึงมีความเหมาะสมความหมายประเภทนี้ และชื่อที่พบน้อยที่สุดคือ เครื่องประดับ ผู้คนมักจะไม่นิยมตั้งกันมากเท่าที่ควรแม้ว่าจะเป็นชื่อที่มีความไพเราะ แต่ไม่เน้นในเรื่องความหมายแต่จะเน้นไปที่การเล่นคำมากกว่า

ประเด็นที่ ๓ การทราบผู้ตั้งชื่อ ส่วนใหญ่เพศหญิงจะทราบว่าใครเป็นผู้ตั้งชื่อให้มากกว่าเพศชาย ด้วยเหตุว่าลูกผู้หญิงเป็นเพศที่ช่างเจรจา และเป็นเพศที่ใส่ใจกับทุกรายละเอียดมากกว่าเพศชาย จึงเป็นไปได้ที่เพศหญิงจะทราบว่าใครตั้งชื่อให้ตนเองมากกว่าเพศชาย

ประเด็นที่ ๔ การทราบว่าใครเป็นผู้ตั้งชื่อให้ จากการสำรวจพบว่าพ่อและแม่จะเป็นคนตั้งชื่อให้ลูกมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าพ่อแม่มีอิทธิพลมากเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นๆ จึงสามารถเลือกได้ตรงความต้องการและเหมาะสมกับเพศของลูกได้ ในเพศชายจะนิยมให้พ่อตั้งให้อาจเป็นเพราะพ่อก็เป็นผู้ชาย จึงสามารถหาความหมายที่ดีได้ตรงกับเพศของลูก ส่วนเพศหญิงจะนิยมให้แม่ตั้งให้ เพราะแม่ก็เป็นผู้หญิงจึงสามารถหาความหมาย เลือกคำที่ไพเราะได้ดีกว่าผู้ชายและคุ้นชื่อผู้หญิงมากกว่า

ประเด็นที่ ๕ คือการเปลี่ยนแปลงชื่อ จากการสำรวจพบว่า คนส่วนใหญ่ไม่นิยมเปลี่ยนแปลงชื่อ เป็นเพราะชื่อเดิมมีความหมายดี และมีความไพเราะดีอยู่แล้วจึงไม่ต้องการที่จะเปลี่ยนชื่อ อาจเป็นเพราะความคุ้นเคยกับชื่อเดิมแต่ก็ยังมึนศึกษาบางส่วนที่ต้องการเปลี่ยนแปลงชื่อเพราะคิดว่าชื่อไม่เหมาะสมกับตนเอง สั้นเกินไปหรือเซ็กซี่เกินไป จึงต้องการเปลี่ยนชื่อใหม่

นับจากอดีตจนถึงปัจจุบันมนุษย์ต้องติดต่อสื่อสารกัน สิ่งแรกที่มีจะทำคือการแนะนำตัว การถามชื่อเพื่อจดจำและสามารถใช้เรียกหรืออ้างถึงฝ่ายตรงข้ามได้ มนุษย์จึงสรรหาสัญลักษณ์หรือถ้อยคำต่างๆ มาใช้เรียกแทนบุคคล ภาษาจึงมีบทบาทในฐานะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเรียกชื่อ ซึ่งมีความสำคัญต่อการสื่อสารถึงเจ้าของชื่อ ชื่อเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้แทนบุคคลเปรียบเหมือนสัญลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นการตั้งชื่อคน สัตว์ สิ่งของหรือสถานที่ แต่ละชื่อต่างมีความหมายสื่อถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สื่อถึงวัฒนธรรม ความเชื่อ และยังสะท้อนวิถีบุคคล หรือวิถีชุมชนสังคมนั้นๆ ได้อีกด้วย ไม่ว่าจะเวลาจะล่วงเลยไปเพียงใดสังคมไทยก็

ยังคงให้ความสำคัญกับการเรียกหรือการตั้งชื่อเพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกันว่าสิ่งที่เรียกนั้นมีความหมายอย่างไรเช่นเดียวกับในสังคมปัจจุบัน ซึ่งมักมีการตั้งชื่อบุตรให้มีความหมายดี เพื่อความสิริมงคล ทั้งยังมีการเล่นคำ เล่นเสียง และเล่นอักษรให้ดูแปลกเพื่อความโดดเด่นเนื่องจากชื่อเป็นสิ่งแรกที่ทำให้คนจดจำ และมีผลทางจิตใจ

บรรณานุกรม

กนกกาญจน์ นมะหุต. ๒๕๕๐.การพัฒนาเทคนิคการตั้งชื่อและการตรวจสอบชื่อไทยโดยใช้หลักการ

Ontology และ Name Matching Algorithm. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

กรหริศ บัวสรวง. ๒๕๕๔.นามศาสตร์ มหาอำนาจแห่งการตั้งชื่อ. กรุงเทพฯ : มติชน

ณัฐรัชต์ แสงสุวรรณ. ๒๕๕๐.คู่มือตั้งชื่อตามวันเกิด. กรุงเทพฯ : แสงมงคลออฟเซ็ท

ธนพร ใจปลื้ม. ๒๕๔๔. วิเคราะห์การใช้คำในการตั้งชื่อบุคคลที่มีช่วงวัยต่างกัน. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.

มหาวิทยาลัยทักษิณ.

พ. สุวรรณ. ๒๕๔๒. ตั้งชื่อดีมีความสุข. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : สร้อยทอง

พาง พาง. ๒๕๕๔. การตั้งชื่อคนไทยและการตั้งชื่อคนจีน. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศักดิ์เดช ธิรบุตร. ๒๕๔๔.คู่มือตั้งชื่อตั้งอย่างไรให้ถูกโฉลก. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : ไพลิน

สุทธาสินี ไชยกาล. ๒๕๔๕.ภาษาที่ใช้ตั้งชื่อเล่นของคนไทยที่มาจากต่างกลุ่มชาติพันธุ์.

การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุภาพรรณ ณ บางช้าง. ๒๕๒๖. การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทย. อักษรศาสตร์บัณฑิต.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมอน้อย ปริญา[นามแฝง]. การตั้งชื่อ. กรุงเทพฯ : ปัญญาชนการพิมพ์.

การศึกษาการใช้คำลักษณนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*

เรณู ดีโต ศิริพร น้ำหมื่นไวย และสุนิสา สายโสภา

สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

วิจัยเรื่อง การใช้คำลักษณนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ ๑-๓ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้คำลักษณนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ ๑-๓ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผลการศึกษาการสรุปได้ว่า นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยทั้ง ๓ ชั้นปี มีการใช้คำลักษณนามที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานในส่วนของ การใช้ตามความนิยมซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ได้แก่ คำว่า ตัวกับอัน มาใช้แทนคำลักษณนามตามเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานโดยแบ่งคำลักษณนามจากที่ใช้ในชีวิตประจำวันและคำลักษณนามที่ใช้ตามความนิยม จำนวน ๕๐ คำ และเพื่อศึกษาความถูกต้องและความเปลี่ยนแปลงของคำลักษณนามส่วนใหญ่เป็นคำลักษณนามที่ใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต เช่น สิ่งของ สิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต และคำลักษณนามที่ใช้ติดปากนอกจากนี้ยังนำคำลักษณนามที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานมาเป็นเกณฑ์การวัดความถูกต้องของคำลักษณนามที่นักศึกษาใช้กันในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลให้เห็นถึงข้อแตกต่างกับหลักเกณฑ์ที่ราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดไว้

คำสำคัญ : คำลักษณนามในภาษาไทย

* งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาระเบียบวิจัยทางภาษาไทย โดยมีอาจารย์อาจารย์ ดร.สุชาดา เจียพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คำลักษณนาม เป็นคำที่บอกลักษณะและชนิด หรือประเภทของคำนามนั้น เพื่อจะให้เรา
คำนามนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร และใช้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน ดังจะเห็นได้ว่า
ราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดคำลักษณนามไว้เป็นหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง เพื่อเป็นมาตรฐานต่อการศึกษา
พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๑) กำหนดคำลักษณนามและแบ่งออกเป็น ๓ แบบ ดังนี้
โดยกำหนดลักษณนามที่นิยมใช้มากที่สุดไว้หน้าสุดและลักษณนามอื่นๆ เรียงมาตามลำดับ เพิ่มเติม
อีกว่ากำหนดลักษณนามที่แตกต่างกันตามสถานที่เป็นอยู่ โดยใช้เครื่องหมายอัฒภาคคั่นเพื่อบอก
ให้รู้ว่า ลักษณนามนั้นๆ แม้จะเป็นลักษณของนามของสิ่งเดียวแต่มีความแตกต่างกันตามสภาพ
เช่น ชิ่น, ผ้าสีน - ผืน; ตัว, ลูก และยังกำหนดลักษณนามตามขนาด ความกว้าง ความยาว ปริมาณน้ำหนัก
หรือรูปแบบที่ใช้งาน

บุญยงค์ เกศเทศ (๒๕๓๔ : ๔๕) อธิบายว่า ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับ “คำลักษณนาม” อยู่ใน “ประชุมประกาศ รัชกาลที่ ๔” เรียกว่า “คำพูดปลาย
สังขยา” คำลักษณนามจะเป็นคำที่บอกลักษณะของนามทั้งหลาย ทั้งยังสามารถปรากฏได้อย่างชัดเจน
การใช้คำลักษณนามให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์นั้นจะต้องรู้หลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง

อรธวิทย์ รอดเจริญ (๒๕๕๒) มีความเห็นว่า คำลักษณนามที่ใช้กับ “มนุษย์” ในปัจจุบัน
น่าสนใจ เนื่องจากมีคำที่เกิดใหม่ เช่น แก้อ๊ ชีวิต และหัว เป็นต้น และพบคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์
ทั้งสิ้น ๑๗ คำ เช่น แก้อ๊ คน เจ้า ชีวิต ตำแหน่ง ท่าน นาง นาย ปาก พระองค์ ราย รูป ศพ สาว หมุ่ม
หัว และองค์ เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเพิ่มคำในภาษาไทย โดยจากการศึกษาวิจัยพบว่า
ประเภทความสัมพันธ์ลดหลั่นตามลำดับชั้นทางความหมาย แบ่งออกเป็น ๕ ประเภท ได้แก่ สถานภาพ
ทางสังคม การมีชีวิต เพศ การยกย่อง และอาชีพ แสดงให้เห็นว่าคนไทยให้ความสำคัญคำลักษณนาม
ที่ใช้ซึ่งสะท้อนให้เห็นค่านิยมเป็นอย่างดี

เมื่อพิจารณาคำลักษณนามที่ใช้กันในชีวิตประจำวัน จะสังเกตเห็นว่าการใช้คำลักษณนามนั้น
ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานแต่จะใช้ตามความนิยม เช่น อัน ตัว มีใช้มากแทนคำ
ลักษณนามที่ถูกต้อง แต่ปัจจุบันราชบัณฑิตได้อนุโลมให้ใช้คำลักษณนามร่วมกันได้ ขณะที่คำลักษณนาม
มีมากขึ้นแต่กลับใช้เพียงบางลักษณนามหรือบางคำไม่รู้จักและไม่ได้ใช้ตามกาลเวลารวมไปถึงปัจจัย
สังคมที่ส่งผลต่อการเลือกใช้คำลักษณนามด้วย ดังที่ ศรวณีย์ สรรคบุรานุรักษ์ (๒๕๔๒ : ๙) ได้ศึกษา
วิจัย เรื่อง “การใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานของผู้พูดต่างวัย” ผลการวิจัยพบว่า การใช้คำ
ลักษณนามภาษาไทยในปัจจุบันใช้คำลักษณนามกลางและคำลักษณนามซ้ำคำนามแทนลักษณนาม
ตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานเป็นจำนวนมาก การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนาม

พบว่าผู้พูดที่มีอายุน้อยใช้คำลักษณนามตรงตามหลักเกณฑ์กำหนดของราชบัณฑิตยสถานมากกว่าผู้ที่มีอายุมากและการใช้คำลักษณนามที่มีคำว่า ตัว อัน มาใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

คณะผู้ศึกษาสังเกตว่าการศึกษาคำลักษณนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปี ๑-๓ มักใช้คำลักษณนามที่ถูกต้องตามราชบัณฑิตยสถานและที่ใช้ตามความนิยม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้คำลักษณนามโดยเปรียบเทียบการใช้จริงกับหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้คำลักษณนามตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานและตามความนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ ๑-๓ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นเตรียมการ

๑. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. วางแผนและจัดทำโครงร่างวิจัย

การเก็บข้อมูล

๑. กำหนดพื้นที่ที่เก็บข้อมูล
คณะผู้ศึกษาได้กำหนดพื้นที่เก็บข้อมูลการใช้คำลักษณนามด้วยแบบสอบถามจากนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ ๑-๓ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
๒. กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มประชากร
คณะผู้ศึกษากำหนดคุณสมบัติของกลุ่มประชากร การใช้คำลักษณนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ ๑-๓ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่มีอายุ ๑๘-๒๒ ปี ชั้นปีละ ๓๐ คน รวมทั้งหมด จำนวน ๙๐ คน
๓. เก็บข้อมูลคำลักษณนามโดยใช้แบบสอบถามคำลักษณนาม จำนวน ๕๐ คำ ให้นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ ๑-๓ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
๔. บันทึกข้อมูลลงในการสรุปการใช้คำลักษณนาม

การใช้คำลักษณะนามทั่วไปของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ตอนที่ ๑

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในหน้าข้อความคำลักษณะนามที่นิยมใช้

เพศ ชาย หญิง

อายุ.....ปี

ชั้นปีการศึกษา

ชั้นปีที่ ๑ ชั้นปีที่ ๒ ชั้นปีที่ ๓

ตอนที่ ๒ แบบสอบถาม

ลำดับ	คำลักษณะนามที่นิยมใช้ทั่วไป			
๑.	กรรไกร	เล่ม	อัน	อื่นๆ ระบุ.....
๒.	กระดาษ	แผ่น	บาน	อื่นๆ ระบุ.....
๓.	กระดิก	ลูก	ใบ	อื่นๆ ระบุ.....
๔.	กระป๋อง	กระป๋อง	ใบ	อื่นๆ ระบุ.....
๕.	กล่อง	กล่อง	ตัว	อื่นๆ ระบุ.....
๖.	กั๊กัน	ตัว	อัน	อื่นๆ ระบุ.....
๗.	ขวาน	เล่ม	ด้าม	อื่นๆ ระบุ.....
๘.	จอบ	ด้าม	เล่ม	อื่นๆ ระบุ.....
๙.	ช้อน	คัน	อัน	อื่นๆ ระบุ.....
๑๐.	เชือก	ใบ	ฉบับ	อื่นๆ ระบุ.....
๑๑.	เชือก	เชือก	เส้น	อื่นๆ ระบุ.....
๑๒.	ดินสอ	แท่ง	ด้าม	อื่นๆ ระบุ.....

๑๔.	ตะกร้า	ลูก	ใบ	อื่นๆ ระบุ.....
๑๔.	ตะเกียบ	ข้าง	คู่	อื่นๆ ระบุ.....
๑๕.	ตะปู	ตัว	ดอก	อื่นๆ ระบุ.....
๑๖.	แตงกว	ซุด	วง	อื่นๆ ระบุ.....
๑๗.	โต๊ะ	ตัว	โต๊ะ	อื่นๆ ระบุ.....
๑๘.	เทียน	แท่ง	ด้าม	อื่นๆ ระบุ.....
๑๙.	นกหวีด	ตัว	อัน	อื่นๆ ระบุ.....
๒๐.	นาฬิกา	เรือน	อัน	อื่นๆ ระบุ.....
๒๑.	ปากกา	แท่ง	ด้าม	อื่นๆ ระบุ.....
๒๒.	पी	เลา	อัน	อื่นๆ ระบุ.....
๒๓.	ปืน	ด้าม	กระบอก	อื่นๆ ระบุ.....
๒๔.	เปียโน	เครื่อง	หลัง	อื่นๆ ระบุ.....
๒๕.	แปรง	อัน	ด้าม	อื่นๆ ระบุ.....
๒๖.	ฟองน้ำ	ชิ้น	อัน	อื่นๆ ระบุ.....
๒๗.	มีด	เล่ม	ด้าม	อื่นๆ ระบุ.....
๑๘.	มุ้ง	ปาก	หลัง	อื่นๆ ระบุ.....
๒๙.	ร่ม	อัน	คัน	อื่นๆ ระบุ.....
๓๐.	รุ้งกินน้ำ	ตัว	สาย	อื่นๆ ระบุ.....

๓๑.	ลั้ง	ลั้ง	กล่อง	อื่นๆ ระบุ.....
๓๒.	ลิปสติก	อัน	แพ่ง	อื่นๆ ระบุ.....
๓๓.	ลิปต์	ตัว	ลิปต์	อื่นๆ ระบุ.....
๓๔.	เลื่อย	ป็น	อัน	อื่นๆ ระบุ.....
๓๕.	สบู	ก้อน	อัน	อื่นๆ ระบุ.....
๓๖.	สร้อย	สาย	เส้น	อื่นๆ ระบุ.....
๓๗.	ล้อม	อัน	คัน	อื่นๆ ระบุ.....
๓๘.	หมวก	ลูก	ใบ	อื่นๆ ระบุ.....
๓๙.	หมอน	ใบ	อัน	อื่นๆ ระบุ.....
๔๐.	หีบ(ใส่ผ้า)	ใบ	อัน	อื่นๆ ระบุ.....
๔๑.	หวี	เล่ม	อัน	อื่นๆ ระบุ.....
๔๒.	แห	ปาก	อัน	อื่นๆ ระบุ.....
๔๓.	แหวน	อัน	วง	อื่นๆ ระบุ.....
๔๔.	ไห	ใบ	ไห	อื่นๆ ระบุ.....
๔๕.	อ้อย	ต้น	ลำ	อื่นๆ ระบุ.....
๔๖.	อ่าง	อ่าง	ใบ	อื่นๆ ระบุ.....
๔๗.	โอ่ง	ลูก	โอ่ง	อื่นๆ ระบุ.....
๔๘.	อิฐ	ก้อน	กอง	อื่นๆ ระบุ.....

๔๙.	อ่าว	แห่ง	อ่าว	อื่นๆ ระบุ.....
๕๐.	อุโมงค์	อุโมงค์	แห่ง	อื่นๆ ระบุ.....

ในการวิจัยเรื่องการใช้คำลักษณนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนตามรายละเอียดต่อไปนี้

คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาการใช้คำลักษณนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ทั้งสิ้น ๓ ชั้นปี โดยเลือกคำลักษณนามที่ใช้ในชีวิตประจำวัน จำนวน ๕๐ คำ รวม ๙๐ ชุด สุ่มให้นักศึกษาชั้นละ ๓๐ คน

ทั้งนี้คณะผู้ศึกษาเลือกเก็บข้อมูลจากกลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยจำแนกเป็นชั้นปีที่ ๑,๒,๓ เป็นผู้มีอายุตั้งแต่ ๑๘-๒๒ ปี เพราะเป็นช่วงวัยที่ผ่านการเรียนรายวิชาหลักภาษาไทยมาแล้ว ซึ่งจะเห็นการเปลี่ยนแปลงของการใช้คำลักษณนามที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน

การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้คำลักษณนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ขั้นตอนที่ ๑ ผู้ศึกษานำข้อมูลคำลักษณนามที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนด คัดเลือกเฉพาะคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ตามความนิยม จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาจากนักศึกษาทั้ง ๓ ชั้นปี มาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ โดยตั้งสมมติฐานการใช้คำลักษณนามที่มีคำว่าตัว,อัน มาใช้ ซึ่งคำลักษณนามไม่มีรูปแบบที่เฉพาะเจาะจง จากนั้นจึงนำข้อมูลไปคำนวณหาค่าร้อยละโดยใช้สูตร

$$\text{สูตร} \quad N = \frac{S \times 100}{T}$$

โดยให้ N คือ ค่าร้อยละของการใช้คำลักษณนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

โดยให้ S คือ ค่าร้อยละ ที่รวมคำลักษณนามที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน

โดยให้ T คือ จำนวนคำลักษณนามทั้งหมด จำนวน ๕๐ คำ

ขั้นตอนที่ ๒ เมื่อได้ผลของการใช้คำลักษณนามในแต่ละชั้นปี ที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง จากนั้นก็พิจารณาจำแนกกลุ่มและนำไปคำนวณหาค่าร้อยละโดยใช้สูตร

$$\text{สูตร} \quad N = S \times 100$$
$$T$$

โดยให้ N คือ ค่าร้อยละของการใช้คำลักษณนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

โดยให้ S คือ ค่าร้อยละ แต่ละชั้นปี ในการใช้คำลักษณนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย

โดยให้ T คือ จำนวนคำลักษณนามทั้งหมด จำนวน ๕๐ คำ

การวิเคราะห์การใช้คำลักษณนามที่มีการใช้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และคำลักษณนามที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากที่ราชบัณฑิตกำหนด คณะผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสอบถาม สุ่มชั้นปีละ ๓๐ คน โดยใช้การตั้งสมมติฐานว่าอาจมีการใช้คำลักษณนามที่ใช้ตามความนิยม ตัว, อัน มาใช้ เมื่อพิจารณาการใช้คำลักษณนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ได้นำมาเปรียบเทียบกับว่ามีการใช้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน และได้มีการอนุโลมให้บุคคลทั่วไปก็นิยมใช้ตามความนิยม คือ ตัว, อัน มาใช้เรียกค่านาม

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่องการใช้คำลักษณนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม คณะผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้คำลักษณนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย แต่ละชั้นปี และเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานเพื่อหาข้อสรุปว่า ใช้คำลักษณนามที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ และมีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำแบบสอบถาม ผลที่ได้จากการวิจัย มีดังนี้

การใช้คำลักษณนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ส่วนมากยังคงเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน แต่เมื่อพิจารณาจำแนกตามชั้นปีของการใช้คำลักษณนามพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย แต่ละชั้นปี ใช้คำลักษณนามที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และที่ใช้เรียกตามความนิยม นับว่ามีแนวโน้มการใช้คำลักษณนามที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งไม่เป็นไปตามที่คณะผู้ศึกษาตั้งสมมติฐานไว้

อภิปรายผล

ผลการศึกษาคำใช้คำลักษณะนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ ๑-๓ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม แสดงให้เห็นว่าคำลักษณะนามที่ใช้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังคงใช้เรียก คำลักษณะนามที่ใช้เรียกตามความนิยม คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ภาพรวมของการใช้คำลักษณะนามเมื่อจำแนกตามกลุ่มประชากร อายุ เพศ ดังที่ ศรวณีย์ สรรคบุรานุรักษ์ (๒๕๕๒) ได้ศึกษาวิจัยและสันนิษฐานว่าอาจเนื่องมาจากสาเหตุ ๒ ประการ คือ ความใกล้ชิดกับการใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ และความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ภาษา กล่าวคือ ผู้พูดที่มีอายุน้อยโดยมากยังอยู่ในวัยศึกษาจึงทำให้ใกล้ชิดกับคำลักษณะนามที่ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการแปรรูปของภาษาที่ใช้แม้ยังไม่แน่ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากจำนวนผู้ใช้เป็นวงกว้างและมีแนวโน้มว่า คำลักษณะนามที่ใช้อยู่จริงในปัจจุบันหรือมีการอนุโลมให้ใช้คำลักษณะนามร่วมกันได้แสดงให้เห็นว่ามีการใช้คำลักษณะนามที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน หากคำลักษณะนามที่เกิดขึ้นใหม่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

นอกจากนี้พบว่าการใช้คำลักษณะนามของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่ใช้คำลักษณะนามที่ใช้แบบร่วมกันหรือการซ้ำคำนาม เช่น วัด ๑ วัด โรงเรียน ๑ โรงเรียน เป็นต้น จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า อาจจะเป็นแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไป แต่เป็นที่ยอมรับได้ของราชบัณฑิตยสถาน

ข้อเสนอแนะ

๑. จากการสังเกตในการเก็บข้อมูลการใช้คำลักษณะนาม ควรศึกษาคำใช้คำลักษณะนามกับบุคคลทั่วไปและเปรียบเทียบกับนักศึกษาต่างสาขา เพื่อให้ทราบถึงการใช้และความถูกต้องของการใช้คำลักษณะนามตามเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน

๒. ควรศึกษาคำใช้คำลักษณะนามที่มีการบัญญัติขึ้นใหม่ของราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งยังไม่มีการกำหนดคำลักษณะนามใหม่ขึ้นใช้แบบแน่นอน เพื่อหาข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน

บรรณานุกรม

กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๔. **หลักภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๕๓. กรุงเทพฯ : อมรรการพิมพ์.

นิตยา กาญจนสุวรรณ. ๒๕๕๔. **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

บุญยงค์ เกศเทศ. ๒๕๓๔. **ภาษาวินิจฉัย**. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์.

ประยูร ทรงศิลป์ . ๒๕๕๓. **หลักและการใช้ภาษาไทย**. สถาบันราชภัฏธนบุรี.

ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๕๑. **ลักษณะนาม**. พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพฯ : คอมพิวเตอร์.

เรืองเดช ปิ่นเขื่อนขัตติย์. ๒๕๔๑. **ภาษาศาสตร์ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจิตรา ขอนยาง. ๒๕๔๒. **หลักภาษาไทย**.สกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร.

วันเพ็ญ เทพโสภกา. ๒๕๕๓. **หลักภาษาไทย**.กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์.

ศวรรณีย์ สรรคบุรานุรักษ์. ๒๕๔๒. **การใช้ลักษณะนามภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันของผู้พูดต่างวัย**.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. ๒๕๔๐. **หลักภาษาไทย**.กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สวัสดิ์ เรืองศรี.๒๕๔๒. **หลักภาษาไทย**. เพชรบุรี : สถาบันราชภัฏเพชรบุรี

อรรถวิทย์ รอดเจริญ. ๒๕๔๒. **การศึกษาความหมายของคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ในภาษาไทย**.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุปกิตศิลปสาร. ๒๕๓๒. **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

เอกฉัท จารุเมธีชน. ๒๕๔๑. **ภาษาไทยธุรกิจ**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย. [ออนไลน์]. สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.

<http://tdc.thailis.or.th/tdc/>.

การศึกษาเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษา ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก *

กฤษณะ พัสสงคราม, จีรพงษ์ อุบลเจริญ และเดชา ชาวดวง
สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิษณุโลก

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีทั้งหมด ๑๒ เพลง ผลการวิเคราะห์พบว่า เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมจำนวนทั้งหมด ๑๒ เพลง เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีจำนวน ๖ เพลง และมีเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์มีจำนวน ๑ เพลง จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวพบว่า เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับด้านคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด รองลงมา คือเนื้อหาที่กล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเนื้อหาที่กล่าวถึงน้อยที่สุดคือ สถาบันพระมหากษัตริย์ สะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เพลงมาร์ชโรงเรียนได้ปลูกฝังให้กับนักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติต่อไปอีกทั้งยังเป็นการสร้างกำลังใจและแรงจูงใจในการศึกษาอีกด้วย

คำสำคัญ : เพลงมาร์ชประจำโรงเรียน จังหวัดพิษณุโลก

* งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาระบบวิจัยทางภาษาไทย โดยมีอาจารย์กฤษณา ชาญณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

บทเพลงเป็นบทกวีในลักษณะหนึ่งที่เป็นสิ่งบันเทิงใจของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและมีวิวัฒนาการเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เอนก นาวิกมูล (๒๕๓๒, หน้า ๗) กล่าวว่าไว้ว่า เพลงในประเทศไทยได้เริ่มกำเนิดและมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องมาช้านาน เพลงมาร์ชเป็นเพลงประเภทหนึ่งซึ่งเป็นบทเพลงประจำของสถาบันและหน่วยงานต่างๆ เช่น เพลงมาร์ชของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพลงมาร์ชของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพลงมาร์ชของสถาบันการศึกษา เป็นต้น

โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งที่มีเพลงมาร์ชประจำสถาบัน อาจกล่าวได้ว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา มีการขับร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนทุกวัน เนื้อหาของเพลงมาร์ชของแต่ละหน่วยงานมีความหมายแตกต่างกันออกไป

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเก็บรวบรวมเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก เพื่อมาวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนนั้นๆ เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาสัญลักษณ์ ของแต่ละโรงเรียนตลอดจนทำให้ทราบความสำคัญและประโยชน์ของเพลงมาร์ชประจำสถาบันที่มีการขับร้องเป็นประจำทุกวันเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาและหาความหมายในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลกต่อไป

เอนก นาวิกมูล (๒๕๓๒, หน้า ๗) กล่าวว่าไว้ว่า “เพลงในประเทศไทยได้เริ่มกำเนิดและมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องมาช้านานแล้ว โดยเริ่มจากเพลงพื้นบ้าน ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นเพลงชนิดแรก และเป็นต้นกำเนิดของเพลงไทยทั่วไป ต่อจากนั้นมีเพลงไทยเดิม เพลงไทยสากล และเพลงลูกทุ่งตามลำดับ”

จากคำกล่าวนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้นนั้นอาจสรุปได้ว่ามาร์ช (อังกฤษ: march) หมายถึงเพลงแบบหนึ่งซึ่งประพันธ์ไว้ใช้ในการเดินแถว เช่น การเดินแถวของทหาร เป็นต้น เพื่อให้การเดินแถวมีระเบียบเรียบร้อยไม่สับสน โดยจะมีจังหวะการเดินตามจังหวะเพลง เป็นจังหวะการเดินแบบเร็วประมาณ ๑๑๖ ถึง ๑๒๐ ก้าวต่อนาที เป็นทำนองเพลงที่คึกคัก เร้าใจ มีจังหวะหนักแน่นมั่นคง มีการเดินหลักอยู่ ๒ แบบคือ

๑.๑ การก้าวตามจังหวะแบบปกติ

๑.๒ การก้าวแบบ Short March คือการก้าวตามจังหวะ แต่มีช่วงก้าวที่สั้น หรือการก้าวแบบสั้นต่อสั้นใช้จังหวะการเดินแบบช้าๆ ประมาณ ๗๒ ก้าวต่อนาที เป็นทำนองเพลงที่ซึ้งซึ้ง สง่างาม งามอาจ หรืออาจเศร้าสลด จะแบ่งได้ ๒ ชนิด ใช้ในโอกาสที่ต่างกันด้วย คือ มีทำนองที่สง่าเกรียงไกรและร่าเริง ใช้บรรเลงนำขบวนแห่ในงานพิธีที่สำคัญ เช่น งานสมรส งานฉลองชัย และทำนองที่เศร้าสลด ใช้บรรเลงเดินนำขบวนแห่ศพ การเดินจะย่างเท้าก้าวละ ๒ จังหวะ โดยจังหวะที่หนึ่งจะเตะเท้าออกไปข้างหน้า ปลายเท้าชี้ตรง ฝ่าเท้าขนานกับพื้น จังหวะที่สองจึงวางเท้าลง

กมล การกุศล (๒๕๒๙, หน้า ๒๑๑-๒๑๔) ได้ให้ความหมายของภาพพจน์ไว้ว่า ภาพพจน์คือโวหารที่ผู้เขียนใช้ในการเขียน เพื่อให้ข้อเขียนนั้นน่าอ่าน คมคาย ได้รับความกระจำจืด และผู้อ่านเกิดจินตนาการตามที่ผู้เขียนต้องการ การเสนอภาพพจน์ของผู้เขียนนั้น มิใช่การสร้างประโยคแบบธรรมดาสามัญ หรือเดินตามหลักไวยากรณ์อย่างเคร่งครัด หากเป็นการสร้างประโยคหรือการใช้โวหารอย่างมีเสรีหรือเป็นการใช้ภาษาที่มีความหมายโดยนัยนั่นเอง ในส่วนของแบบภาพพจน์นั้น กมล การกุศล ได้ยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายไว้ ๑๐ แบบ สรุปได้ดังนี้

๑. ภาพพจน์แบบอุปมา คือการนำเอาสิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (แต่ไม่ใช่ของอย่างเดียวกัน) มาเปรียบเทียบกับ เพื่อชักโยงความคิดของผู้อ่านให้นึกเห็นภาพได้ดียิ่งขึ้น ภาพพจน์ลักษณะนี้มีมักจะมีคำเชื่อมโยง เช่นคำว่า ดุจ ดัง เช่น ปาน ประหนึ่งราวกับ เช่น ลูกหญิงมีอายุควรมีคู่ไม่มีคู่ย่อมเป็น เช่น ก้อนอุบาทว์ห้อยอยู่เหนือหลังคาบ้าน (นิทานเวตาล)

๒. ภาพพจน์แบบอุปุปลักษณ์ เป็นการเปรียบเทียบโดยไม่ต้องมีคำเชื่อมเป็นการนำลักษณะอาการของสิ่งหนึ่งโอนไปใช้กับสิ่งหนึ่ง เพื่อชักจูงความคิดเห็นให้คล้ายคลึงกัน เช่น ด้วยพระเชษฐาของพระองค์นั้น น้ำพระทัยเป็นหลักเพชรกล้าแข็งนัก (ราชาธิราช)

๓. ภาพพจน์แบบปฏิพากย์ เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้ความขัดแย้ง หรือใช้ความตรงกันข้าม โวหารแบบนี้ทำให้เข้าใจได้ดี มองเห็นเด่นชัด เพราะลักษณะตรงข้ามนั้นตัดกันเหมือนกับที่เราารู้สึกว่าใครเป็นคนดี เมื่อมีคนชั่วๆมาเทียบให้เห็น

๔. ภาพพจน์แบบนามนัย คือการกล่าวถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของสิ่งใดๆ แทนสิ่งนั้นเลยหรือกล่าวถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นโดยไม่ต้องเอ่ยชื่อสิ่งนั้นตรงๆ ผู้อ่านก็เข้าใจได้ว่าหมายถึงอะไร

๕. ภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐาน เป็นการสมมุติให้มีตัวตน สมมุติสิ่งไม่มีชีวิตหรือสัตว์หรือพืชต่างๆ ให้มีอารมณ์ มีความรู้สึกนึกคิดเหมือนกับคน

๖. ภาพพจน์แบบอธิพจน์ เป็นลักษณะโวหารที่กล่าวเกินจริง จะเอาข้อเท็จจริงเข้าไปจับไม่ได้ ผู้เขียนต้องการมุ่งเร้าอารมณ์และความรู้สึกสะท้อนใจเป็นสำคัญ

๗. ภาพพจน์แบบเลียนเสียง คือการใช้คำที่เลียนเสียงธรรมชาติ หรือเสียงอะไรก็ได้นำมาเรียบเรียงเป็นข้อความให้เกิดจังหวะน่าฟัง มีความหมายทั้งในทางภาพและเสียง

๘. ภาพพจน์แบบเล่นคำ คือการใช้คำคำเดียวในความหมายต่างๆ กัน

๙. ภาพพจน์แบบเสียงคำ เป็นการเลี่ยงการใช้คำแบบตรงไปตรงมา เพื่อลดความหยาบกระด้างหรือความไม่น่าฟังลง

๑๐. ภาพพจน์แบบประโยคคำถาม เป็นการใช้ภาพพจน์โดยใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบเป็นการย้ำหรือเน้นให้ผู้อ่านเห็นจริงหรือเชื่อตามผู้เขียน

นอกจากนี้ “เพลงมาร์ช” ยังเป็นเพลงที่ทรงคุณค่าในด้านการปลุกขวัญกำลังใจให้ลุกขึ้นต่อสู้ด้วยความองอาจ กล้าหาญ และยังมีคุณค่าทางจิตใจปลุกใจให้รักสถาบัน เนื่องจากเพลงมาร์ชยังมี

เนื้อหาที่แสดงถึงความเป็นมาของแต่ละสถาบัน และที่สำคัญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ยังทรงสนพระราชหฤทัย พระองค์ท่านยังทรงพระราชนิพนธ์เพลงมาร์ชไว้มากมายหลายบทเพลง เช่น เพลงมาร์ชราชนาวิกโยธิน เพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ ๒๙ ทรงพระราชนิพนธ์ใน พ.ศ. ๒๕๐๒, เพลงมาร์ชราชวัลลภ เป็นเพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ ๗ ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๙๑ ชื่อ "ราชวัลลภ" และพระราชทานให้เป็นเพลงประจำกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ เพื่อไว้ใช้ในพิธีสวนสนาม, เพลงมาร์ชธงไชยเฉลิมพล เป็นเพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ ๑๗ ทรงพระราชนิพนธ์ใน พ.ศ. ๒๔๙๕ เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่กองทัพไทย เพื่อใช้ในการเชิญธงไชยเฉลิมพลในพิธีการของกองทัพ เป็นต้น

จากการศึกษา สามารถวิเคราะห์สรุปได้ว่าเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้ปรากฏเนื้อหาที่สอดแทรกมุ่งเน้นถึงคุณธรรมจริยธรรมและความรักในสถาบันศึกษา ความเสียสละ ความกตัญญู ความสามัคคีความขยันหมั่นเพียร ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน โดยที่ผู้ประพันธ์สอดแทรกผ่านเพลงมาร์ชโรงเรียนมัธยมในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาในด้านต่างๆ ที่ปรากฏในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

วิธีการดำเนินการวิจัย

๑. **ขั้นตอนการศึกษา** รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิเคราะห์เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๑.๒. ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๑.๓. กำหนดกรอบการวิเคราะห์โดยนำด้านต่างๆ ที่ปรากฏในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๒. ขั้นตอนการวิเคราะห์

๒.๑. คณะผู้วิจัยแยกประเด็นการวิเคราะห์เป็นด้านที่ได้จากการศึกษาเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๒.๒ วิเคราะห์เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกในด้านที่ปรากฏในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๓. ขั้นตอนสรุปผล

สรุปผลการวิเคราะห์ในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์พร้อมทั้งอภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๑. เนื้อหาที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๒๕ (๒๕๒๕, หน้า ๑๘๗) ให้ความหมายไว้ว่า “คุณธรรม น. สภาพคุณงามความดี”

ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์ (๒๕๒๖, หน้า ๗) กล่าวว่า “คุณธรรม หมายถึง ลักษณะความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ”

ประทุม ไม้พวง (๒๕๓๓, หน้า ๑๑) กล่าวถึง “คุณธรรม หมายถึง หลักของความคิด ความถูกต้อง ความควรกระทำที่บุคคลควรยึดถือเป็นหลักประจำใจ แล้วนำไปเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสุขความเจริญในส่วนตัว และความสงบสุขในสังคมส่วนรวม ”

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (๒๕๔๓ : ๑๘-๒๕) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ระบบการดำเนินชีวิตที่ดีตามธรรมชาติ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย ๓ ประการ คือ ๑.) ในด้านพฤติกรรมภายนอกที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งทางสังคมและวัตถุตลอดจนธรรมชาติ คือ ศีล ๒.) ในด้านจิตใจที่มั่นคงเพราะการมีจิตใจที่มั่นคงเป็นแก่นสำคัญในการพัฒนา คือ สมาธิ ๓.) ในด้านความรู้ ความเข้าใจ ในความเป็นจริง การมองเหตุผล คุณค่าตลอดจนเข้าถึงความจริงของธรรมชาติ คือ ปัญญา ปัจจัยทั้ง ๓ ประการนี้จะส่งผลและส่งเสริมซึ่งกันและกันในระบบความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัยการดำเนินชีวิต

จากความหมายของคุณธรรมและจริยธรรมจะเห็นได้ว่าคุณธรรมนั้นเป็นนามธรรมเป็นลักษณะของความดีภายในจิตใจ ส่วนจริยธรรม นั้นเป็นรูปธรรมเป็นการประพฤติปฏิบัติที่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน ดังที่พบจากเพลงมาร์ชประจำโรงเรียน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมด้านต่างๆ ดังนี้

๑.๑ ด้านความขยันหมั่นเพียร ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

ความขยันหมั่นเพียรเป็นคุณธรรมประการหนึ่งที่มีการปลูกฝังให้กับนักเรียน เพลงมาร์ชมีความสำคัญมากเพราะเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนนั้นๆ และพบว่ามีเพลงมาร์ชของหลายโรงเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสั่งสอนให้เป็นคนที่มีความขยันหมั่นเพียรและรู้จักแสวงหาความรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เช่น เพลงมาร์ชโรงเรียนต่อไปนี้

เพลงมาร์ชโรงเรียนจ่านกร้อง ในท่อน “เมื่อยามเรียนเราเรียนต่างเพียรพากันหมั่นเพียรอยากเรายอมด้วยหวังผล”

เพลงมาร์ชถิ่นเตรียมอุดม ในท่อน “ส่งเสริมวิชาการวิทยาทุกด้านก่อเกิดปัญญาส่งเสริมการกีฬาอบรมจรรยาสมกุลสตรี”

เพลงมาร์ชโรงเรียนพุทธชินราชพิทยา ในท่อน “เมื่อยามเรียนมุ่งมั่นฟันฝ่ากีฬาหรือเล่นสุขสันต์, สามัคคีนั่นดีมีครบถ้วน ครูนั่นล้วนให้วิชาน่าเกรงขาม, ฝึบอบรมบ่มนิสัยทุกโมงยามเฝ้าติดตามศิษย์รักศักดิ์ศรีครัน”

เพลงมาร์ชโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช ในท่อน“พวกเรามุ่งมั่นพัฒนาตน
หมั่นฝึกฝนทั้งนักรรรมและบาลี”

เพลงมาร์ชโรงเรียนเซนต์นิกอลาส ในท่อน“หมั่นศึกษา พากเพียร เรียนวิชาเพื่อวิชา ภายหน้า
เราสู้งาน”

เพลงมาร์ชโรงเรียนท่าทองพิทยาคม ในท่อน“ทั้งชีวิตใช้ความคิดความสามารถ ความฉลาด
คุณธรรมนำหน้าเขา”

๑.๒ ด้านความสามัคคี

ความสามัคคีของคนในสังคมเดียวกันทำให้สังคมนั้นๆ เจริญรุ่งเรือง ประสบความสำเร็จ
มีการสั่งสอนและปลูกฝังให้มีความรักความสามัคคี ซึ่งจะพบได้เพลงมาร์ชโรงเรียนหลายโรงเรียน
ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสามัคคี เช่น เพลงมาร์ชโรงเรียน ดังต่อไปนี้

เพลงมาร์ชโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม ในท่อน “พิทยาลือชาท่องมาเถิดพี่น้องเพื่อนพ้องเทิด
เอาไว้”

เพลงมาร์ชโรงเรียนบ้านกร่างพิทยาคม ในท่อน“การกีฬาเข้มแข็งสมัครสมาน”

เพลงมาร์ชโรงเรียนท่าทองพิทยาคม ในท่อน “ทั้งชีวิตใช้ความคิดความสามารถความฉลาด
คุณธรรมนำหน้าเขา”

เพลงมาร์ชโรงเรียนวังน้ำคู้ ในท่อน“ทั้งพุทธะ จริยะ พลานามัย มีวินัยร่วมไฝหา สามัคคี”
“ต้นโพธิ์หลักยืนหยัดค้ำดวงใจมั่นคงไว้ในสิ่งที่ดีมีให้กัน”

เพลงมาร์ชโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช ในท่อน“พวกเราต้องรักกันรักกันรักกัน
(ซ้ำ) ผูกพันเกื้อกูลกันฉันน้องพี่” “ขัดเกลาความเขลาด้วยความดีสามัคคีมีวินัยใจทะนง”

เพลงมาร์ชโรงเรียนท่าทองพิทยาคมในท่อน“ทั้งชีวิตใช้ความคิดความสามารถความฉลาด
คุณธรรมนำหน้าเขา”

เพลงมาร์ชโรงเรียนผดุงราษฎร์ในท่อน “ผดุงราษฎร์ชายหญิงนั้มนั้มนั้คนคุมครอง”

๑.๓ ด้านความกตัญญู

ความกตัญญูคือการระลึกถึงผู้มีพระคุณ ในสังคมไทยมีการปลูกฝังและให้ความสำคัญอย่างยิ่ง
โดยเฉพาะในสังคมที่นับถือพระพุทธศาสนา ความกตัญญูทศเวทที่เป็นคุณธรรมที่ต้องยึดถือเป็นหลัก
ในการดำเนินชีวิต เพลงมาร์ชโรงเรียนที่พบในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีการกล่าวถึงความ
กตัญญูต่อ พ่อ แม่ และครูอาจารย์ ดังนี้

เพลงมาร์ชโรงเรียนจ่านกร้อง ในท่อน “เรารำลึกบุญคุณมิเสื่อมคลายขอฝากกายไว้ซื้อให้ลือชา”

๑.๔ ด้านความเสียสละ

ในสังคมที่มีสมาชิกอยู่เป็นจำนวนมาก มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ อุนิสมัย ใจคอ วิธีการเลี้ยงดู และอายุที่แตกต่าง เมื่อมีคนจำนวนมากอยู่ด้วยกันปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นได้คือความต้องการบางสิ่งที่ไม่ใกล้เคียงกัน หรือเหมือนกันในเวลาเดียวกัน และเป็นไปยากที่ทุกคนในสังคมจะได้รับพร้อมกันจากเพลงมาร์ชโรงเรียน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีการกล่าวถึงความเสียสละสถาบันดังต่อไปนี้

เพลงมาร์ชโรงเรียนบ้านกร่างวิทยาคม ในท่อน“มุ่งหวังมีอาชีพการงาน วางรากฐานอนาคต สุกสุดใส”

เพลงมาร์ชโรงเรียนจุฬาราชมนตรีวิทยาลัย ในท่อน“มุ่งส่งเสริมสร้างสรรค์จรจรโลงชาติสร้าง นักวิทยาศาสตร์ให้ยิ่งใหญ่”

เพลงมาร์ชโรงเรียนผดุงราษฎร์ ในท่อน“ครุณันล้วนให้วิชาท่าเกรงขาม”
“เฝ้าอบรมบ่มนิสัยทุกโมงยามเฝ้าติดตามศิษย์รักศักดิ์ศรีครัน”

เพลงมาร์ชโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ในท่อน“ส่งเสริมวิชาการวิทยาทุกด้านก่อเกิดปัญญา ส่งเสริมการกีฬาอบรมจรรยาสมกุลสตรี”

เพลงมาร์ชถิ่นเตรียมอุดม ในท่อน“มีศรีทธาครูบาอาจารย์ ยึดมั่นเอื้อเพื่อเกื้อหนุน”

เพลงมาร์ชโรงเรียนจ่านกร้อง ในท่อน“เรารำลึกบุญคุณมิเสื่อมคลายขอฝากกายไว้ซื้อให้สื่อซา”

เพลงมาร์ชโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม ในท่อน “เกียรติคุณพิทยาจะสื่อซาไกล ช่วยส่งเสริมให้พิทยาสถาพร พิทยาจดดำรงสืบไป จวบฟ้าดินไหม้สลายม้วยมรณม์”

๒. เนื้อหาที่กล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์

จากการศึกษาพบว่ามีการกล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในเนื้อหาของในเนื้อหาจากเพลงมาร์ชโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ดังนี้

เพลงมาร์ชโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช ในท่อน

“โอ้เรามารวมกันทั่วสารทิศ ผากชีวิตเป็นศิษย์หลวงพ่อ”

“สถาบันของเราชาว ส ว พ แหล่งเกิดก่อทนายาทพระศาสนา”

“ขององค์พระพุทธชินราช ช่วยประสาทพรชัยตั้งประสงค์”

เพลงมาร์ชโรงเรียนพุทธชินราชพิทยา ในท่อน

“พุทธชินราช พิทยา มาสร้างสรรค์ พร้อมใจกัน มุ่งมาตร ปรารถนา”

“องค์พุทธ ชินราช งามวิไล เราภูมิใจ งามสง่า สถาบัน”

เพลงมาร์ชโรงเรียนบ้านกร่างวิทยาคม ในท่อน

“ตำหนักพระยายมราชอำไพ บ่งบอกไว้สัญลักษณ์ประจักษ์ตา”

“เทิดทูนชาติ ศาสนา มหากษัตริย์ เกียรติประวัติตั้งดวงแก้วสว่างไสว”

เพลงมาร์ชโรงเรียนวังน้ำคู้ ในท่อน“สัญลักษณ์ แม่ธรณี เป็นสิ่งที่เรายึดมั่นผูกพันใจ”

เพลงมาร์ชถิ่นเตรียมอุดม ในท่อน “กตัญญูแน่นแท้เชียว พระเกี้ยวงามเด่นเป็นคุณ”

เพลงมาร์ชโรงเรียนผดุงราษฎร์ ในท่อน “บอกให้เห็นเป็นสง่าเช่นธงชัย ปลิวไสวชูเด่น เช่น เสกสรร”

นอกจากนี้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่พบในเพลงมาร์ชโรงเรียน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ยังมีการสืบทอดและมีความเชื่อมั่น ความศรัทธา ว่ามีอยู่จริงเป็นพื้นฐานและถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นเรื่อยมา

๓. เนื้อหาที่กล่าวถึงสถาบันพระมหากษัตริย์

ในที่นี้อาจจะมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับเชื้อพระวงศ์ หรือสิ่งของของพระมหากษัตริย์ โดยมี ๑ โรงเรียน จากตัวอย่างข้างต้นพบว่าเนื้อหาที่เกี่ยวกับกษัตริย์มาเกี่ยวข้องเพราะเป็นสิ่งสำคัญที่พระมหากษัตริย์หรือเชื้อพระวงศ์พระราชทานให้แก่โรงเรียนนั้นๆ เลยนำเอาชื่อหรือสิ่งของของพระมหากษัตริย์มาเกี่ยวข้อง ดังนี้

เพลงมาร์ชโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ในท่อน

“ชูเขตเกิดพระเกียรติแห่งเจ้าฟ้า องค์จุฬาราชพระนามยิ่งใหญ่”

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้ศึกษาตามวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก คณะผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

เพลงมาร์ชที่พบในโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีจำนวนทั้งหมด ๑๒ โรงเรียน ผลการวิเคราะห์ในรูปแบบด้านต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่ามีเพลงมาร์ชที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ๑๒ เพลง เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ๘ เพลง เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ๒ เพลง

อภิปรายผล

การวิเคราะห์เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า เพลงมาร์ชที่รวบรวมไว้มีจำนวนทั้งหมด ๑๒ เพลง มีเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม จำนวน ๑๒ เพลง เนื้อหากล่าวถึงสิ่งศักดิ์จำนวน ๘ เพลง เนื้อหากล่าวถึงกษัตริย์ จำนวน ๒ เพลง

จากการวิเคราะห์พบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับ คุณธรรมจริยธรรม มีมากกว่าเนื้อหาคืออื่นๆ ซึ่งปัจจัยที่ทำให้พบเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าเนื้อหาคืออื่นๆ นั้นเกิดจากการที่โรงเรียนต้องการให้นักเรียนมีความสามัคคี ความภูมิใจในสถาบันของตน ฮึกเหิม ซึ่งในเนื้อเพลงจะบ่งบอกถึงความสามัคคี ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความขยันหมั่นเพียร ความกตัญญู

ในด้านความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียนมีทั้งหมด ๖ โรงเรียน คือ เพลงมาร์ชโรงเรียนจ่านกร้อง เพลงมาร์ชถิ่นเตรียมอุดม เพลงมาร์ชโรงเรียนพุทธชินราชพิทยา เพลงมาร์ชโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช เพลงมาร์ชโรงเรียนเซนต์นิโกลาส และเพลงมาร์ชโรงเรียนท่าทองพิทยาคม

ในด้านความสามัคคีความสามัคคีของคนในสังคมเดียวกันทำให้สังคมนั้นๆ เจริญรุ่งเรือง ประสบความสำเร็จ มีการสั่งสอนและปลูกฝังให้มีความรักความสามัคคี ซึ่งจะพบได้เพลงมาร์ชโรงเรียนหลายโรงเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสามัคคี เช่น เพลงมาร์ชโรงเรียน มีทั้งหมด ๗ โรงเรียน คือ เพลงมาร์ชโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม เพลงมาร์ชโรงเรียนบ้านกร่างพิทยาคม เพลงมาร์ชโรงเรียนท่าทองพิทยาคม เพลงมาร์ชโรงเรียนวังน้ำคู้ เพลงมาร์ชโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช เพลงมาร์ชโรงเรียนท่าทองพิทยาคม และเพลงมาร์ชโรงเรียนผดุงราษฎร์

ในด้านความกตัญญูคือการระลึกถึงผู้มีพระคุณ ในสังคมไทยมีการปลูกฝังและให้ความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะในสังคมที่นับถือพระพุทธศาสนา ความกตัญญูทศเวทเป็นคุณธรรมที่ต้องยึดถือเป็นหลักในการดำเนินชีวิต เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนที่พบในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีการกล่าวถึงความกตัญญูต่อ พ่อ แม่ และครูอาจารย์ มีทั้งหมด ๗ โรงเรียนคือ เพลงมาร์ชโรงเรียนบ้านกร่างพิทยาคม เพลงมาร์ชโรงเรียนจุฬารามราชวิทยาลัย เพลงมาร์ชโรงเรียนผดุงราษฎร์ เพลงมาร์ชโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี เพลงมาร์ชถิ่นเตรียมอุดม เพลงมาร์ชโรงเรียนจ่านกร้อง และ เพลงมาร์ชโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม

ในด้านความเสียสละในสังคมที่มีสมาชิกอยู่เป็นจำนวนมาก มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ อุบิสัยใจคอ วิธีการเลี้ยงดู และอายุที่แตกต่าง เมื่อมีคนจำนวนมากอยู่ด้วยกันปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นได้คือความต้องการบางสิ่งที่ใกล้เคียงกัน หรือเหมือนกันในเวลาเดียวกัน และเป็นไปยากที่ทุกคนในสังคมจะได้รับพร้อมกัน มีทั้งหมด ๑ โรงเรียน คือ เพลงมาร์ชโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี

เนื้อหาที่เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์จากการศึกษาพบว่ามีการกล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในเนื้อหาจากเพลงมาร์ชประจำโรงเรียน ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีทั้งหมด ๗ โรงเรียน คือ เพลงมาร์ชโรงเรียนเซนต์นิโกลาส เพลงมาร์ชโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช เพลงมาร์ชโรงเรียนพุทธชินราชพิทยา เพลงมาร์ชโรงเรียนบ้านกร่างพิทยาคม เพลงมาร์ชโรงเรียนวังน้ำคู้ เพลงมาร์ชถิ่นเตรียมอุดม และเพลงมาร์ชโรงเรียนผดุงราษฎร์

เนื้อหาที่กล่าวถึงกษัตริย์ มี ๒ โรงเรียนคือ เพลงมาร์ชโรงเรียนจุฬารามราชวิทยาลัย และ เพลงมาร์ชถิ่นเตรียมอุดม

การศึกษาวิเคราะห์เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ในแต่ละโรงเรียนจะบอกถึงความสามัคคี ในโรงเรียน ความกตัญญูที่มีต่อครูบาอาจารย์ สิ่งศักดิ์ในโรงเรียนที่มีต่อครูบาอาจารย์ นักเรียน ทำให้เพลงมาร์ชในโรงเรียนของแต่ละโรงเรียนจะมี

เนื้อหาที่แตกต่างกันออกไป โดยขึ้นอยู่กับประวัติความเป็นมาของโรงเรียน ความเชื่อ และสิ่งที่อยู่บริเวณรอบๆของโรงเรียน อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภออื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบกัน

บรรณานุกรม

ปรีชา ช่างขวัญยืน. ๒๕๒๕. ศิลปะการเขียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เทพประทานพร.

พงษ์ชัย ไทยวรรณศรี. ๒๕๒๙. วรรณกรรมเพลงสุนทราภรณ์. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

พยุหพล จารุธรรมจิริยา.๒๕๕๑. ภาพพจน์ในบทเพลง จักรพันธ์ ทรัพย์ธีรโรจน์ (ก๊อท).พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ภิญโญ จิตต์ธรรม. ๒๕๑๖. รวบรวมและเรียบเรียงคติชาวบ้าน อันดับ ๑. เพลงชาวบ้าน สงขลา : สงขลาการพิมพ์.

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. ๒๕๒๖. ความรู้ทั่วไปทางภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ดรุณการพิมพ์.

สายทิพย์ นุกูลกิจ. ๒๕๓๗. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.

สำเนียง เรียนรัชตะ. ๒๕๓๔. เพลงพื้นบ้านสุโขทัย. สุโขทัย : วิทยาคอมพิวเตอร์ออฟเซ็ท.

เอนก นาวิกมูล. ๒๕๒๗. ดวลเพลงกลางทุ่ง. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.

การศึกษาการใช้คำลักษณนามของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโดยสุ่ม โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม*

พัชรี บัวขำ, ภัทรา ยิ้มยิ้ม และธนวัฒน์ สมใจ

สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

การศึกษาการใช้คำลักษณนามของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสุ่มโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการใช้คำลักษณนามที่ใช้ในปัจจุบันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีทำแบบสอบถาม และลงภาคสนามเพื่อทำการสัมภาษณ์ สุ่มเป็นโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคมและโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี แบ่งเป็น ชาย ๑๕ ชุด หญิง ๑๕ ชุด รวมทั้งหมด ๓๐ ชุดผลการวิจัยปรากฏว่า มีการใช้คำลักษณนามถูกต้องตามหลักภาษาไทย ร้อยละ ๗๖ ส่วนคำร้อยละ ๒๔ นั้น ส่วนน้อยที่ยังทำไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ซึ่งอาจเกิดจากความเคยชิน จึงใช้เรื่อยมาหรืออาจเห็นว่าสิ่งของสิ่งนั้นมีลักษณะรูปร่างที่คล้ายกัน จึงใช้คำลักษณนามแบบเดียวกัน และเมื่อไม่ทราบว่าจะใช้คำลักษณนามกับสิ่งของนั้นอย่างไร การใช้คำลักษณนามว่า อัน จึงเพิ่มมากขึ้น มักใช้บ่อยในกรณีที่ไม่ทราบ อาจเป็นเพราะคำลักษณนามอัน ใช้ง่ายและสะดวกถึงแม้จะไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทยก็ตาม จากกลุ่มตัวอย่างในแบบสอบถาม มีการใช้ลักษณนามบอกสัณฐานของนาม ถูกต้องตามหลักภาษาไทยมากที่สุด อาจเกิดจากการสังเกตรูปพรรณสัณฐานของนามนั้นๆ สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้คำลักษณนามได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันด้านเพศ ด้านอายุ และด้านโปรแกรมวิชาก็ตาม ก็ไม่ส่งผลให้การใช้คำลักษณนามแตกต่างกันมากนัก เพราะส่วนใหญ่คะแนนอยู่ที่ร้อยละ ๗๖ สำหรับคะแนนสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ ๙๐ และคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ร้อยละ ๖๓ เนื่องจากคำลักษณนามเป็นสิ่งที่ใช้ในชีวิตประจำวันของคนเราอยู่แล้ว และมีการปลูกฝังมาตั้งแต่ยังเด็ก มีการร่ำเรียนได้รับความรู้จากครูอาจารย์ จึงพบว่ามีการใช้คำลักษณนามถูกต้องตามหลักภาษาไทยอาจจะมีผิดพลาดเพราะเป็นคำที่ไม่คุ้นเคย หรือไม่รู้จักใช้คำลักษณนามแบบใด

คำสำคัญ : คำลักษณนาม โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม

*งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาระเบียบวิจัยทางภาษาไทย โดยมีอาจารย์อาจารย์ ดร.สุชาดา เจียพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยมีหลักไวยากรณ์เป็นกฎเกณฑ์ทางภาษาจะต้องใช้ถ้อยคำภาษาให้เป็นไปตามกฎระเบียบตามที่หลักภาษาไทยได้ตั้งไว้ เพื่อมิให้ภาษาถูกใช้ไปอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ซึ่งจะทำให้ภาษาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

สวัสดี เรื่องศรี (๒๕๔๒ : ๕) ให้แนวคิดที่ว่าหลักภาษา หมายถึง เครื่องยึดเหนี่ยวทางภาษา ต่างกับคำว่าไวยากรณ์ ซึ่งภาษาที่มีไวยากรณ์จะต้องใช้ถ้อยคำภาษาให้เป็นไปตามกฎระเบียบของภาษา ที่กำหนดเอาไว้ไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่เนื่องจากภาษาเป็นวัฒนธรรมแขนงหนึ่งย่อมมีการพัฒนา เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยประกอบกับนิสัยของคนไทยนิยมใช้ภาษาตามความสะดวกสบายไม่ค่อย คำนึงถึงกฎระเบียบกฎเกณฑ์มากนัก จึงไม่สมควรใช้คำว่า ไวยากรณ์กับภาษาไทยแต่การใช้ภาษาไทย ไม่มีกฎเกณฑ์ระเบียบเสียเลยนั้น ย่อมจะทำให้ภาษาถูกใช้ไปอย่างไม่มีขอบเขตจำกัดจะเป็นผลทำให้ ภาษาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ภาษาเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำรงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ของมนุษยชาติ ในสังคมดั้งเดิมที่มีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ ภาษาที่ใช้เพื่อการสื่อสารก็จะง่ายตามไปด้วย คือ มีคำใช้ไม่มากนัก และมีเพียงภาษาพูดเท่านั้น เมื่อสังคมเจริญก้าวหน้า ภาษาก็เจริญองกวม คำพูด ที่ใช้ก็เพิ่มขึ้น และภาษาเขียนก็เกิดขึ้นเนื่องจากภาษาเป็นสื่อของความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ ภาษาจึง แตกต่างกันไปในแต่ละสังคม เช่น สังคมเกษตรย่อมมีคำศัพท์เกี่ยวกับพืช สัตว์ การเพาะปลูก และการ เลี้ยงสัตว์ ส่วนสังคมอุตสาหกรรมมีคำศัพท์มากเกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไกและการผลิต สังคมชนบทมีคำ ที่ใช้ในเรื่องธรรมชาติและ การช่วยเหลือเกื้อกูลมาก ส่วนสังคมเมืองมีคำที่ใช้มากในเรื่องธุรกิจและการ แข่งขัน เป็นต้น เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป ภาษาก็ย่อมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ในทางกลับกันภาษาก็ อาจเป็นตัวนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้เช่นกัน

คำว่า “ภาษา” เป็นคำภาษาสันสกฤต แปลตามรูปศัพท์หมายถึงคำพูดหรือถ้อยคำ ภาษาเป็น เครื่องมือของมนุษย์ที่ใช้ในการสื่อความหมายให้สามารถสื่อสารติดต่อทำความเข้าใจกันโดยมีระเบียบ ของคำและเสียงเป็นเครื่องกำหนด ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ ให้ความหมาย ของคำว่าภาษา คือ เสียงหรือกิริยาอาการที่ทำความเข้าใจกันได้หรือคำพูดถ้อยคำที่ใช้พูดจากัน

ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด กล่าวคือ เป็นภาษาที่มีคำใช้โดยอิสระไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำ เพื่อบอกเพศ พจน์ กาล เมื่อต้องการแสดงเพศ พจน์ กาล จะใช้คำอื่นมาประกอบหรืออาศัยบริบท ดังนี้

- การบอกเพศ คำบางคำอาจบ่งชี้เพศอยู่แล้ว เช่น พ่อ หนุ่ม นาย พระ เณร ปู่ ลุง เขย เป็น เพศชาย ส่วนแม่ หญิง สาว ซี ย่า ป้า สะใภ้ เป็นเพศหญิง การบอกเพศนั้นจะนำคำมาประกอบเพื่อบอก เพศ เช่น ลูกเขย ลูกสะใภ้ แพทย์หญิง ช่างพลาย นางพยาบาล บุรุษพยาบาล เป็นต้น

- การบอกพจน์ คำไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำเพื่อบอกจำนวน แต่จะใช้คำมาประกอบเพื่อบอกค่าที่เป็นจำนวนหรือใช้คำซ้ำเพื่อบอกจำนวน เช่น เธอเป็นโสด หรือบ้านหลายหลังถูกไฟไหม้ เป็นต้น

- การบอกกาล ได้แก่ การบอกเวลาในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต จะใช้คำมาประกอบคำกริยา โดยไม่มีการเปลี่ยนคำกริยา เช่น พ่อได้ไปหาคุณย่ามาแล้ว (บอกอดีตกาล) เป็นต้น

ปัจจุบันเทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเทอร์เน็ต ทำให้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลในโลก แทรกเข้ามาในภาษาไทยมากขึ้น ยิ่งกว่านั้นการส่งข้อความผ่านทางโทรศัพท์มือถือ ที่มีเนื้อที่จำกัด ทำให้คำบางคำถูกย่อให้สั้นลง หรือเปลี่ยนตัวสะกด บางคำก็ถูกตัดทิ้งไปและมีบางคำเกิดขึ้นใหม่แต่คำศัพท์กลุ่มหนึ่งอาจสูญหายไป นั่นคือ “ลักษณะนาม”

กาญจนา นาคสกุล ราชบัณฑิตและนายกสมาคมครูภาษาไทยแห่งประเทศไทย (Online) กล่าวว่า จากผลสำรวจต่าง ๆ และการศึกษาข้อมูลพบว่าสถานการณ์การใช้ภาษาไทยของคนของไทย โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น ดารา สื่อมวลชน อยู่ในสภาวะวิกฤติและน่าเป็นห่วงอย่างมาก โดยเฉพาะวัยรุ่นนิยมใช้คำศัพท์แสลง คำพวน คำแปลกๆ ที่ไม่ถูกกาลเทศะและคำหยาบคาย ที่สำคัญนำภาษาต่างประเทศมาผสมกับภาษาไทยกลายเป็นคำแปลกที่ไม่มีมีความหมายและผิดหลักเกณฑ์ เป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนจะต้องช่วยกันแก้ปัญหาเรื่องนี้ หากปล่อยไว้ในอนาคตเด็กก็จะแยกไม่ออกว่าคำไหนเป็นคำไทยแท้คำไหนเป็นคำที่วัยรุ่นบัญญัติขึ้นเอง

คำลักษณะนามอาจจะมีเพิ่มขึ้นมาอีกหลายคำ เนื่องจากมีวิทยาการและศัพท์ใหม่ๆ เกิดขึ้นมาอีกมากมาย ส่วนมากจะเป็นลักษณะนามที่ซ้ำชื่อ เช่น โครงการ ๓ โครงการ, แผนพัฒนา แผนที่ ๒

นอกจากนี้คำลักษณะนามบางคำ ผู้ใช้บางคนก็มักจะใช้คำพูดที่ติดปากอยู่ เช่น เรียกพระภิกษุเป็น องค์ เรียกช่าง เป็น ตัว เรียกสิ่งของต่างๆ เป็น อัน ขึ้น กันเสียเป็นส่วนมาก

จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ลักษณะนาม คือ “คำนาม” ที่แสดงลักษณะของสิ่งต่างๆ เช่น คน ๓ คน แมว ๒ ตัว ชลู่ ๓ เล้า ลูกคนโต หมวกใบใหญ่” จะเห็นได้ว่าลักษณะนามมี ๒ ประเภทคือ ประเภทแรกเกี่ยวกับจำนวนหรือปริมาณของสิ่งนั้นๆ ได้แก่ คน ๓ คน แมว ๒ ตัว และชลู่ ๓ เล้า ซึ่งคน ตัว และเล้า เป็นลักษณะนามของคน แมว และชลู่ ตามลำดับ ประเภทที่สองเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะ ได้แก่ ลูกคนโต และหมวกใบใหญ่ ซึ่งคนและใบ เป็นลักษณะนามของลูก และหมวก ตามลำดับ โดยทั่วไป เรามักจะนึกถึงลักษณะนามในความหมายแรก ซึ่งเกี่ยวกับจำนวน

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติของคนไทยมาช้านานเป็นเอกลักษณ์หนึ่งที่คนไทยภูมิใจ ซึ่งมีภาษาและพยัญชนะเป็นของตนเอง ภาษาไทยยังมีลักษณะเฉพาะใช้อยู่หลายประการ คำลักษณะนามในภาษาไทยเป็นลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของภาษาไทย เพื่อบอกลักษณะของคำนามที่อยู่ข้างหน้า เช่น เสือ ๑ ตัว , แหวน ๒ วง เป็นต้น ในปัจจุบันคนไทยมักนิยมเลียนแบบภาษาอังกฤษ เพราะภาษาอังกฤษไม่มีลักษณะนาม คือ การใช้คำบอกจำนวนนับไว้หน้าคำนาม เช่น ๒ นักเตะ มักปรากฏอยู่ใน

พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ และค่อยๆ แพร่ไปสู่แหล่งอื่น แม้แต่คำว่าลักษณะนามก็ยังเขียนผิดเป็นลักษณนาม ซึ่งไม่ถูกต้อง ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาลักษณะนามให้เป็นลักษณะเฉพาะควรใช้คำลักษณนามให้ถูกต้อง

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยประสงค์ที่จะรวบรวมและศึกษาคำลักษณนามว่าในปัจจุบันวัยรุ่นมีการใช้คำลักษณนามที่ถูกต้องตามหลักภาษาไทยหรือตามความนิยมเป็นส่วนใหญ่และเพื่อรักษาการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยให้มีการใช้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้คำลักษณนามที่ใช้ในปัจจุบันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นเตรียมการ

1. กำหนดปัญหาและความมุ่งหมายในการศึกษาวิจัย
2. ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เป็นหนังสือ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวคิด

ในการศึกษา

ขั้นเก็บข้อมูล

๓. ดำเนินการคัดเลือกข้อมูล รวบรวมคำลักษณนามเพื่อนำไปเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างแบบสำรวจศึกษาคำลักษณนามที่ใช้ตามหลักภาษาไทยหรือตามความนิยม

๔. สร้างแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามจะแบ่งเป็น ๖ ประเภท ประเภทละ ๕ ข้อ รวมทั้งหมด ๓๐ ข้อ และ ๓๐ ชุด

๕. ออกภาคสนามเพื่อทำการสัมภาษณ์นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสุ่มเป็นโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีและโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม แบบสอบถามทั้งหมด ๓๐ ชุด จะแบ่งเป็นชาย ๑๕ คน หญิง ๑๕ คน

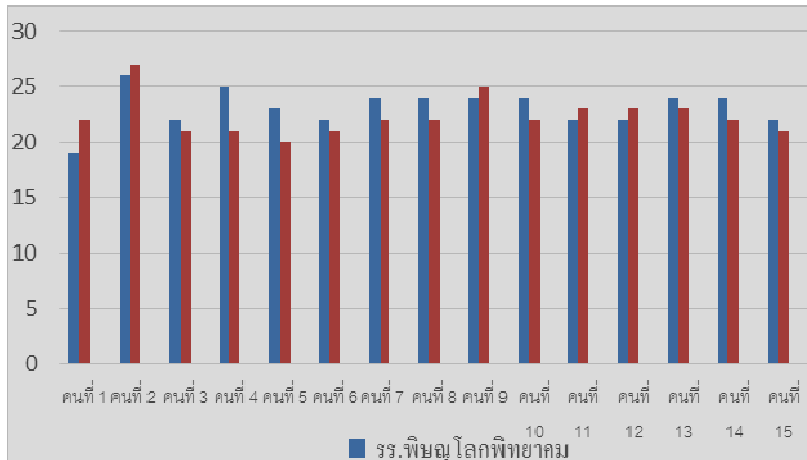
การศึกษาการใช้คำลักษณนามของนักเรียนโดยสุ่มโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้คำลักษณนามของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสุ่มโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีและโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคมเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาว่าในปัจจุบันมีการใช้คำลักษณนามในลักษณะใดระหว่างการใช้คำลักษณนามอย่างถูกต้องตามหลักภาษาไทยหรือการใช้แบบตามความนิยม คณะผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการทำแบบสอบถามการใช้คำลักษณนาม ดังนี้

๑. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์การเปรียบเทียบโดยการคิดเป็นร้อยละ $(X \times 100)/N$

หมายเหตุ x คือ จำนวนที่ต้องการคิดเป็นร้อยละ

N คือ จำนวนเต็มหรือจำนวนทั้งหมด

แผนภูมิแสดงผลการทำแบบสอบถามการใช้คำลักษณนามของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

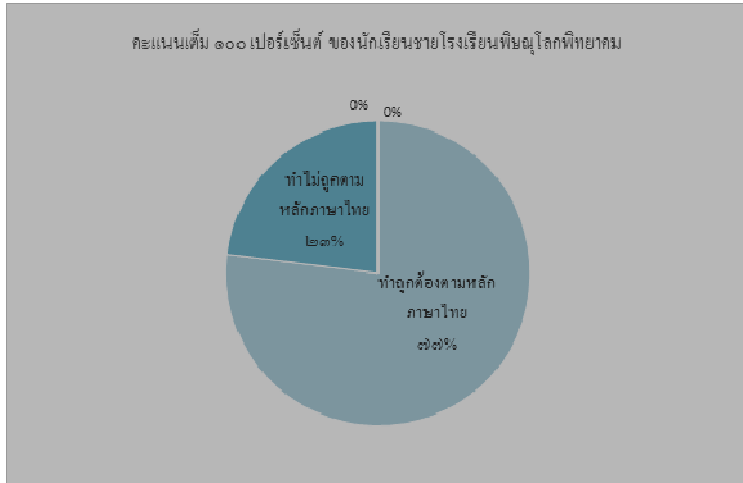
จากแผนภูมิสามารถวิเคราะห์ได้ว่า การตอบแบบสอบถามของนักเรียน ไม่มีนักเรียนคนไหนที่ทำได้น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของ ๓๐ คะแนน นั่นคือ ๑๕ คะแนน

๒. ผลคะแนนที่ได้นำมาคิดเป็นร้อยละ $(X \times 100)/N$ ได้ดังนี้

โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม ทำคะแนนรวมได้ ๓๔๗ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๔๕๐ คะแนน คิดเป็นร้อยละได้ ๗๗

$$\text{วิธีหาค่าร้อยละ} \quad (347 \times 100) / 450 = 77$$

จากการนำมาคิดเป็นค่าร้อยละ นักเรียนโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคมสามารถทำแบบสอบถามได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทยได้ร้อยละ ๗๗ จากการทำแบบสอบถามนั้นจะแบ่งเป็น ๖ ประเภท ประเภทละ ๕ ข้อ พบว่าประเภทลักษณนามบอกหมวดหมู่ของคำนาม ผิดมากที่สุด เช่น ประทัด ๑ ตั้บ

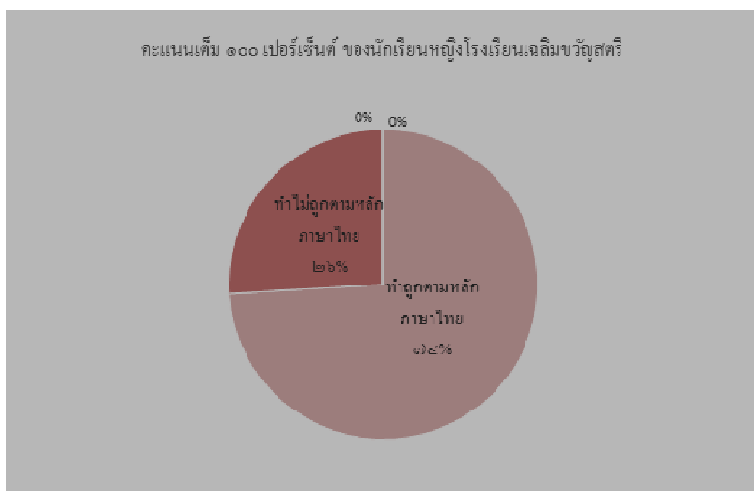

แผนภูมิแสดงค่าร้อยละ

การใช้คำลักษณะนามของนักเรียนโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม และ โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ทำคะแนนรวมได้ ๓๓๕ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๔๕๐ คะแนน คิดเป็นร้อยละได้ ๗๔ %

$$\text{วิธีหาค่าร้อยละ} \quad (๓๓๕ \times ๑๐๐) / ๔๕๐ = ๗๔$$

จากการนำมาคิดเป็นค่าร้อยละ นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีสามารถทำแบบสอบถามได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทยได้ร้อยละ ๗๔ จากการทำแบบสอบถามนั้นจะแบ่งเป็น ๖ ประเภท ประเภทละ ๕ ข้อ พบว่าประเภท ลักษณะนามบอกหมวดหมู่ของคำนาม ผิดมากที่สุด เช่น ประทัด ๑ ตับ

แผนภูมิแสดงค่าร้อยละ การใช้คำลักษณะนามของนักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี

๓. ผลคะแนนรวมทั้งหมด ของนักเรียนโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคมและโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี โดยคิดเป็นค่าร้อยละ ได้ร้อยละ ๗๖

$$\begin{aligned} \text{วิธีการหาค่าร้อยละ } & ((๓๔๗ + ๓๓๕) \times ๑๐๐) / ((๔๕๐ + ๔๕๐)) \\ & = (๖๘๒ \times ๑๐๐) / ๙๐๐ \\ & = ๗๖ \end{aligned}$$

จากการนำมาคิดเป็นค่าร้อยละ ทำให้เห็นได้ชัด และเข้าใจได้เลยว่า นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายสามารถทำแบบสอบถามได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทยในคะแนนร้อยละ ๗๖ จากการทำแบบสอบถามจะแบ่งเป็น ๖ ประเภท ประเภทละ ๕ ข้อ พบว่าประเภท ลักษณะนาม บอกหมวดหมู่ทำผิดมากที่สุด เช่น ประทัด ๑ ตั๊บ

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้คำลักษณนามของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสุ่มโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีและโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการใช้คำลักษณนามในปัจจุบันของวัยรุ่น โดยกำหนดเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ว่ามีลักษณะการใช้แบบใด ระหว่างการใช้ถูกต้องตามหลักภาษา หรือใช้ตามความนิยมจากการศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ

อภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่าการใช้ลักษณนามของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคมและโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี มีลักษณะดังนี้

๑. กลุ่มคำลักษณนามที่ใช้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ ๗๖ เช่น ดินสอ ใช้คำลักษณนาม แท่ง นาฬิกา ใช้คำลักษณนาม เรือน และ มุ้ง ใช้คำลักษณนาม หลัง เป็นต้น
๒. กลุ่มคำลักษณนามที่ใช้ไม่ถูกต้อง หรือใช้ตามความนิยม คิดเป็นร้อยละ ๒๔ เช่น ฟองน้ำ ใช้คำลักษณนาม ก้อน ประทัด ใช้ลักษณนาม ตั๊บ ไม้ขีดไฟ ใช้ลักษณนาม กลัก เป็นต้น
๓. จากการทำแบบสอบถาม ซึ่งได้แบ่งเป็น ๖ ประเภทด้วยกัน คือ ลักษณะนามบอกชนิดของนาม ลักษณะนามบอกอาการของนาม ลักษณะนามบอกสัณฐานของนาม ลักษณะนามบอกหมวดหมู่ของนาม ลักษณะนามชี้ชื่อค่านาม ประเภทลักษณนามบอกสัณฐานมีการใช้คำลักษณนามได้ถูกต้องมากที่สุด และลักษณนามบอกหมวดหมู่มีการใช้คำลักษณนามผิดหลักภาษาไทยมากที่สุด

จากการสำรวจและทำการวิเคราะห์ค่าร้อยละ แสดงให้เห็นว่า ส่วนมากมีการใช้คำลักษณนามถูกต้องตามหลักภาษาไทย ส่วนน้อยที่ยังทำไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ซึ่งอาจเกิดจากความเคยชินจากการใช้บ่อยๆ และไม่ทราบว่าผิด จึงใช้เรื่อยมา หรืออาจเห็นว่าสิ่งของสิ่งนั้นมีลักษณะรูปร่างที่

คล้ายกัน จึงอาจใช้คำลักษณนามแบบเดียวกันก็ได้ และเมื่อไม่ทราบว่าจะใช้คำลักษณนามกับสิ่งของนั้น
อย่างไร การใช้คำลักษณนามว่า อัน จึงเพิ่มมากขึ้น มักใช้บ่อยในกรณีที่ผู้ใช้ไม่ทราบ อาจเป็นเพราะคำ
ลักษณนาม อัน ใช้ง่ายและสะดวกถึงแม้จะไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทยก็ตาม

จากกลุ่มตัวอย่างในแบบสอบถาม มีการใช้ลักษณนามบอกสัณฐานของนาม ถูกต้องตามหลัก
ภาษาไทยมากที่สุด อาจเกิดจากการสังเกตรูปพรรณสัณฐานของนามนั้นๆ สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีการ
ใช้คำลักษณนามได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทยเป็นส่วนมาก ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันด้านเพศ
ด้านอายุและด้านโปรแกรมวิชาก็ตาม ก็ได้ส่งผลให้การใช้คำลักษณนามแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ควรศึกษาการใช้ลักษณนามในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษา หรือกลุ่มวัยคนทำงานเพื่อนำมา
เปรียบเทียบต่อไป

บรรณานุกรม

- กาญจนา นาคสกุล. ๒๕๒๑. **การใช้ภาษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.
- กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๔. **หลักภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๕๓. กรุงเทพฯ : อมรรการพิมพ์
- ชนิษฐา พุทธิเจริญรัตน์. ๒๕๔๖. **การละคำลักษณนามในภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไชลิริ ปราโมช ณ อยุธยา. ๒๕๓๘. **ภาษาไทย ๑**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ณัฐวรา สุขต่าย. ๒๕๔๗. **ลักษณนามที่ใช้กับคำกริยาในภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ณัฐวุฒิ ศิลาโชติ. ๒๕๕๖. **การแก้ปัญหาคำเขียนคำลักษณนามโดยใช้สมุดภาพ**. กำแพงเพชร :
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- นววรรณ พันธุมธา. ๒๕๕๔ . **ไวยากรณ์ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- บรรจบ พันธุมธา. ๒๕๔๔. **ลักษณะภาษาไทย**. ม.ป.ป. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิรญาณ์ สมบุตร. ๒๕๕๕. **การศึกษาปัญหาการใช้ “ลักษณนามบอกสิ่งของ” ในภาษาจีนของ
นักศึกษาไทย กรณีศึกษา: นักศึกษาชั้นปีที่ ๓ และ ๔ สาขาวิชาภาษาจีน**. อุบลราชธานี :
วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- ไพฑูริย์ สีนลาร์ตันและคณะ. ๒๕๔๐. **ภาษาไทย๑**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ๒๕๓๑. **เอกสารการสอนชุดวิชาไทยศึกษา: การใช้ภาษาไทยหน่วยที่
๑ - ๑๕**. ม.ป.ป. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วันเพ็ญเทพโสภณ. ๒๕๕๓. **หลักภาษาไทย**. ม.ป.ป.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

- วาสนา พันมงคล. ๒๕๕๔. การศึกษาปัญหาการใช้ “ลักษณะนามจีนบอกปริมาณ” ในภาษาจีนของ
นักศึกษาไทย กรณีศึกษา: นักศึกษาชั้นปีที่ ๒ และ ๓ สาขาวิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- วิไลพร จินเมือง. ๒๕๕๕. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องคำลักษณนามสำหรับสอน
ภาษาไทยให้กับชาวต่างประเทศ. เพชรบุรี: วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- ศรวนีย์ สรรคบุรานุรักษ์. ๒๕๔๒. การใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันของผู้พูดต่างวัย.
กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สวัสดิ์เรืองศรี. ๒๕๔๒. หลักภาษาไทย. ม.ป.ป. เพชรบุรี: ม.ป.ท.
- สิริวงษ์ หงส์สุวรรณค์. ๒๕๔๐. คำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม: การศึกษา
เปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุนทรีย์ ชัยสถาผล. ๒๕๔๓. การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาจีนกลางกับภาษาไทย.
กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี สิงห์น้อย. ๒๕๔๖. ภาษาและวัฒนธรรม. ม.ป.ป. พิษณุโลก: ม.ป.ท.

การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาสาขาวิชา
ภาษาไทยและนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*

ชฎาพร แจ่มจ้อย, พัชรารัตน์ ตาคำไซ และสุภาพร ครองสิน
สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง การศึกษาการเปรียบเทียบการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยและนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชา จะใช้แบบทดสอบเรื่องคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยคัดเลือกคำทับศัพท์จากหนังสือคำทับศัพท์ ได้จำนวน ๕๓๑ คำ แล้วคัดเลือกจำนวนคำด้วยวิธีการจับฉลากแล้วนำมาสร้างแบบสอบถามนักศึกษาสาขาวิชาละ ๒๐ คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยจำนวน ๒๐ คนใช้คำทับศัพท์จำนวน ๕๐ คำ ที่ใช้ผิดโดยภาพรวมจำนวน ๑๖๗ คำ สาขาวิชาภาษาอังกฤษจำนวน ๒๐ คนใช้คำทับศัพท์จำนวน ๕๐ คำ ที่ใช้ผิดโดยภาพรวม ๒๑๘ คำ ส่วนผลการพิจารณาคำทับศัพท์ที่มักเขียนผิดพบว่านักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษผิดสูงสุด ๓ ลำดับ ลำดับแรก คือ กาเฟอีน ร้อยละ ๓๔ ลำดับที่ ๒ คือ กาแล็กซี ร้อยละ ๒๖ และลำดับที่ ๓ คือ ก๊อบบี้ ร้อยละ ๒๔ และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษใช้คำทับศัพท์ผิดสูงสุด ๓ ลำดับ ลำดับแรก คือ กาเฟอีน ร้อยละ ๓๔ ลำดับที่ ๒ คือ ซูโครส ร้อยละ ๒๘ และลำดับที่ ๓ คือ ก๊อบบี้ ร้อยละ ๒๔

คำสำคัญ : คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ

*งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาระเบียบวิจัยทางภาษาไทย โดยมีอาจารย์อาจารย์ ดร.สุชดา เจียพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นางเยาว์ พงประดิษฐ์ (๒๕๔๙: ๒๖) คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษถือว่าเป็นพื้นฐานอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ภาษาไทย และใช้กันมานานจนถือได้ว่าเป็นเป็นคำภาษาไทย และมีปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ในปัจจุบันนี้คำทับศัพท์โดยเฉพาะคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษมีบทบาทมากในการติดต่อสื่อสารจนกลายเป็นคำที่คุ้นเคยของทุกคนที่มีใช้ในชีวิตประจำวันเมื่อเกิดคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษขึ้นก็จะเกิดความสับสนในการเขียนตามมา ปัญหาเรื่องการเขียนคำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันวิทยาการในสาขาต่างๆ ได้พัฒนาไปมาก โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงทำให้คนส่วนใหญ่ออกเสียงคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษได้ถูกต้องแต่เขียนไม่ถูกต้อง จึงเป็นปัญหาให้การเขียนคำทับศัพท์นี้มีความคลาดเคลื่อนไปจากเดิม

เจตต์ วิษุวัต (๒๕๕๐:๑-๓) กล่าวถึงคำทับศัพท์ว่า “.....เป็นคำที่ใช้กันมานานจนถือเป็นคำไทย และปรากฏอยู่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแล้ว” ก็ยังคงสะกดตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานไว้เช่นกัน คำทับศัพท์ส่วนใหญ่ที่เป็นคำทั่วไปก็จะไม่ใส่วรรณยุกต์ที่มาจากภาษาต่างประเทศแต่จะใส่รูปวรรณยุกต์ในคำที่เป็นชื่อเฉพาะต่างๆ เช่น ชื่อบุคคล ชื่อเมือง ชื่อสถานที่ รวมทั้งคำที่ดูสับสนกับคำภาษาไทยทั้งนี้เห็นว่าคำภาษาต่างประเทศในคำเดียวกันจะใช้ทั้งเสียงปกติและเสียงสูงที่ดูเหมือนว่ามีรูปวรรณยุกต์กำกับโดยสืบเนื่องมาจากการออกเสียงตามลักษณะประโยค เพราะในประโยคคำถามแบบคำอุทานหรือคำในประโยคบอกเล่าที่มีการออกเสียงในคำเดียวกันนั้นจะออกเสียงสูงต่ำไม่เท่ากัน จึงเห็นว่าไม่ควรใส่รูปวรรณยุกต์ไว้ในคำทับศัพท์นี้ เนื่องจากจะเป็นคำทับศัพท์รูปเดียวที่ไปบังคับการออกเสียงในรูปประโยคที่ใช้งานแตกต่างกัน การใส่รูปวรรณยุกต์กำกับไว้ให้น้อยที่สุด เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสนในคำภาษาไทยที่มีอยู่เดิมแล้ว เช่น โคน โค้ก นั้นหมายความว่าทั้งโค้กที่เป็นเครื่องดื่ม เพื่อจะได้ไม่เป็น โคน ที่หมายถึง เนิน ในภาษาไทยแบบเดิม

คณะผู้ศึกษาเห็นด้วยกับข้อความข้างต้นว่าสาเหตุที่เกิดขึ้นเพราะมีหลักเกณฑ์การทับศัพท์ที่เกี่ยวกับเครื่องหมายวรรณยุกต์ และเครื่องหมายวรรคตอนต่างๆ ที่กำกับอยู่กับคำทับศัพท์ เช่น ก๊อปปี้ กิตาร์ ซอส เต็นท์ คำทับศัพท์ดังกล่าวบางคำมีรูปวรรณยุกต์ รูปสระกำกับอยู่แต่ก็มักเกิดข้อผิดพลาดในการใช้ เช่นเกิดความสับสนในการใส่วรรณยุกต์ หรือสระลงไปนาคำนั้นจะเกิดความรู้สึกรู้สึกคุ้นเคยว่ารูปคำน่าจะเป็นเช่นนี้แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเชื่อความรู้สึกครั้งแรกแล้วจะถูกต้องทุกคำ หรือคำทับศัพท์บางคำที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์หรือสระแต่ถ้าออกเสียงวรรณยุกต์ ก็ถือว่าเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ทำให้เขียนผิด เพราะเสียงวรรณยุกต์ที่เปล่งออกมา บางครั้งก็เขียนรูปวรรณยุกต์ลงไปเพราะคิดว่าถูกต้องแต่หลักเกณฑ์ที่ถูกต้องจริงเราจะใส่หรือไม่ใส่วรรณยุกต์ สระ หรือเครื่องหมายต่างๆ ควรตรวจสอบดูความถูกต้องในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน หนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ด้วยเหตุผลข้างต้นคณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษานักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย กับสาขาภาษาอังกฤษ ว่าสาขาวิชาใดใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษได้ดีกว่า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีกเขียนผิดของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย กับสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การกำหนดชื่อเรื่องของการวิจัยเพื่อเขียนโครงการวิจัย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมคำทับศัพท์โดยใช้เกณฑ์คำที่มีอยู่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕ จำนวนคำทั้งหมด ๕๓๑ คำโดยใช้วิธีการสุ่มโดยการจับฉลากจำนวน ๕๐ คำ จากจำนวนคำทั้งหมด ๕๓๑ คำ โดยให้นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยจำนวน ๒๐ คนกับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน ๒๐ คน ชั้นปีที่ ๓ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่องคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ

ในการวิจัยครั้งนี้จะวิเคราะห์การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวน ๔๐ ชุด โดยแบ่งสองสาขาวิชาอย่างละ ๒๐ ชุด จะมีคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษใน ๑ ชุด มี ๕๐ คำ รวม ๔๐ ชุด จำนวน ๒๐๐๐ คำ เมื่อนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาทำแบบทดสอบจะนำมาวิเคราะห์ผลการใช้คำทับศัพท์

เปรียบเทียบการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย

และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ตารางที่ ๑. ตารางการเปรียบเทียบการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขียนผิดของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยกับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ชุดที่	ภาษาไทย			ภาษาอังกฤษ		
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ร้อยละ
๑.	๕๐	๑๔	๒๘%	๕๐	๓๑	๖๒%
๒.	๕๐	๑๒	๒๔%	๕๐	๒๘	๕๖%
๓.	๕๐	๑๒	๒๔%	๕๐	๑๖	๓๒%
๔.	๕๐	๑๑	๒๒%	๕๐	๑๔	๒๘%
๕.	๕๐	๑๐	๒๐%	๕๐	๑๒	๒๔%
๖.	๕๐	๙	๑๘%	๕๐	๙	๑๘%

๗.	๕๐	๙	๑๘%	๕๐	๙	๑๘%
๘.	๕๐	๘	๑๖%	๕๐	๘	๑๖%
๙.	๕๐	๘	๑๖%	๕๐	๘	๑๖%
๑๐.	๕๐	๘	๑๖%	๕๐	๘	๑๖%
๑๑.	๕๐	๘	๑๖%	๕๐	๘	๑๖%
๑๒.	๕๐	๘	๑๖%	๕๐	๘	๑๖%
๑๓.	๕๐	๗	๑๔%	๕๐	๗	๑๔%
๑๔.	๕๐	๗	๑๔%	๕๐	๗	๑๔%
๑๕.	๕๐	๖	๑๒%	๕๐	๗	๑๔%
๑๖.	๕๐	๖	๑๒%	๕๐	๖	๑๒%
๑๗.	๕๐	๖	๑๒%	๕๐	๖	๑๒%
๑๘.	๕๐	๕	๑๐%	๕๐	๖	๑๒%
๑๙.	๕๐	๕	๑๐%	๕๐	๓	๖%
๒๐.	๕๐	๕	๑๐%	๕๐	๒	๔%
รวม	๑๐.๕	๘.๒	๓.๒๘%	๑๐.๕	๑๐.๑๕	๒๐.๓%

จากตารางพบว่าการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษา จาก ๔๐คน จากคำทับศัพท์ที่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย จำนวน ๒๐คน ตอบผิด คือ ๑๖๔คำ คิดเป็น ๓.๒๘%สาขาวิชา ภาษาอังกฤษ ตอบผิด คือ ๒๐๓คำ คิดเป็น ๒๐.๓%

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยร้อยละว่าแต่ละสาขาวิชาทำแบบทดสอบเรื่องคำทับศัพท์ ๑คำ ผิดกี่คน โดยนำจำนวนคำที่ผิดของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชา นำไปหารกับจำนวนคำทั้งหมด ๕๐ คำ ได้ผลรวมออกมา นำไปคูณด้วยหนึ่งร้อย จะได้ค่าเฉลี่ยคิดเป็นเปอร์เซ็นต์

ตารางที่ ๒. แสดงลำดับคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษแต่ละคำที่ผิดของนักศึกษา สาขาภาษาไทย กับสาขาภาษาอังกฤษ

ลำดับ	คำทับศัพท์	ภาษาไทย	คิดเป็น%	ภาษาอังกฤษ	คิดเป็น%
๑.	กาเฟอีน	๑๗	๓๔%	๑๗	๓๔%
๒.	กาแล็กซี	๑๓	๒๖%	๑๕	๓๐%
๓.	ก๊อบปี้	๑๒	๒๔%	๑๐	๒๐%
๔.	ซูโครส	๑๒	๒๔%	๑๔	๒๘%
๕.	ทอफी	๑๒	๒๔%	๑๒	๒๔%

๖.	อินฟราเรด	๑๒	๒๔%	๑๓	๒๖%
๗.	คลินิก	๑๑	๒๒%	๑๐	๒๐%
๘.	ลิปต์	๘	๑๖%	๖	๑๒%
๙.	ปิกนิก	๘	๑๖%	๙	๑๘%
๑๐.	กีตาร์	๖	๑๒%	๒	๔%
๑๑.	ฝรั่งเศส	๕	๑๐%	๓	๖%
๑๒.	โคมา	๕	๑๐%	๕	๑๐%
๑๓.	ซ็อกโกแลต	๔	๘%	๙	๑๘%
๑๔.	แบงก์	๔	๘%	๔	๘%
๑๕.	แคปซูล	๓	๖%	๐	๐%
๑๖.	ตรีโกณมิติ	๓	๖%	๓	๖%
๑๗.	เลนส์	๓	๖%	๒	๔%
๑๘.	ซีเมนต์	๒	๔%	๑	๒%
๑๙.	เซลเซียส	๒	๔%	๒	๔%
๒๐.	ดอลลาร์	๒	๔%	๒	๔%
๒๑.	แบดเตอรี	๓	๖%	๒	๔%
๒๒.	แฟลต	๒	๒%	๔	๘%
๒๓.	เปอร์เซ็นต์	๒	๔%	๕	๑๐%
๒๔.	ปอนด์	๒	๔%	๓	๖%
๒๕.	ออฟฟิศ	๒	๔%	๔	๘%
๒๖.	แอลกอฮอล์	๒	๔%	๖	๑๒%
๒๗.	กอล์ฟ	๑	๒%	๑	๒%
๒๘.	ไฮเต้ล	๑	๒%	๙	๑๘%
๒๙.	ฮอร์โมน	๑	๒%	๓	๖%
๓๐.	เอกซเรย์	๑	๒%	๓	๖%
๓๑.	ริบบิ้น	๑	๒%	๒	๔%
๓๒.	วิตามิน	๑	๒%	๒	๔%
๓๓.	วัคซีน	๑	๒%	๒	๔%
๓๔.	โหวต	๑	๒%	๒	๔%
๓๕.	ฟิล์ม	๐	๐%	๐	๐%
๓๖.	ปาร์	๐	๐%	๒	๔%

๓๗.	โบนัส	๐	๐%	๑	๒%
๓๘.	ฟิสิกส์	๐	๐%	๑	๒%
๓๙.	ฟาร์ม	๐	๐%	๐	๐%
๔๐.	เลเซอร์	๒	๔%	๒	๔%
๔๑.	แพชั่น	๐	๐%	๒	๔%
๔๒.	เดนมาร์ก	๐	๐%	๐	๐%
๔๓.	ปีโตเลียม	๐	๐%	๓	๖%
๔๔.	เต็นท์	๐	๐%	๑	๒%
๔๕.	เทนนิส	๐	๐%	๒	๔%
๔๖.	แท็กซี่	๐	๐%	๒	๔%
๔๗.	ก๊ีบ	๐	๐%	๔	๘%
๔๘.	ลิปสติก	๐	๐%	๕	๑๐%
๔๙.	ฟังก์ชัน	๐	๐%	๓	๖%
๕๐.	ฮีราฟ	๐	๐%	๓	๖%
รวม		๑๖๗	๖.๖๔%	๒๑๘	๘.๗๘%

จากตารางพบว่าการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษา จาก ๔๐ คน จากคำทับศัพท์ที่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย จำนวน ๒๐ คน ตอบผิด คือ ๑๖๔ คำ คิดเป็น ๓.๒๘% สาขาวิชา ภาษาอังกฤษ ตอบผิด คือ ๒๐๓ คำ คิดเป็น ๒๐.๓%

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยร้อยละว่าแต่ละสาขาวิชาทำแบบทดสอบเรื่องคำทับศัพท์ ๑ คำ ผิดกี่คน โดยนำจำนวนคำที่ผิดของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชา นำไปหารกับจำนวนคำทั้งหมด ๕๐ คำ ได้ผลรวมออกมา นำไปคูณด้วยหนึ่งร้อย จะได้ค่าเฉลี่ยคิดเป็นเปอร์เซ็นต์

ตารางที่ ๓. แสดงคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่ผิดของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยและสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ลำดับที่	คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขียนผิดมากที่สุดของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยกับสาขาวิชาภาษาอังกฤษ				
๑.	กาเฟอีน	๖๘%	๒๖.	แฟลต	๑๐%
๒.	กาแล็กซี	๕๖%	๒๗.	ฮอริโมน	๘%
๓.	ซูโครส	๕๒%	๒๘.	เอกซเรย์	๘%
๔.	อินฟราเรด	๕๐%	๒๙.	เลเซอร์	๘%
๕.	ทอฟฟี่	๔๘%	๓๐.	ก๊ีบ	๘%
๖.	ก๊อบปี้	๔๔%	๓๑.	แคปซูล	๖%
๗.	คลินิก	๔๒%	๓๒.	ซีเมนต์	๖%
๘.	ปิกนิก	๓๔%	๓๓.	ริบบิ้น	๖%
๙.	ลิปต์	๒๘%	๓๔.	วิตามิน	๖%
๑๐.	ซีอกโกแลต	๒๖%	๓๕.	วัคซีน	๖%
๑๑.	โคมา	๒๐%	๓๖.	โหวต	๖%
๑๒.	ไฮเต้ล	๑๖%	๓๗.	ปีโตเลียม	๖%
๑๓.	กีตาร์	๑๖%	๓๘.	ฟังก์ชัน	๖%
๑๔.	ฝรั่งเศส	๑๖%	๓๙.	ยี่ราฟ	๖%
๑๕.	แบงก์	๑๖%	๔๐.	กอล์ฟ	๔%
๑๖.	แอลกอฮอล์	๑๖%	๔๑.	แท็กซี	๔%
๑๗.	เปอร์เซ็นต์	๑๔%	๔๒.	เทนนิส	๔%
๑๘.	ตรีโกณมิติ	๑๒%	๔๓.	แพชั่น	๔%
๑๙.	ออฟฟิศ	๑๒%	๔๔.	บาร์	๒%
๒๐.	เลนส์	๑๒%	๔๕.	โบนัส	๒%
๒๑.	ปอนด์	๑๐%	๔๖.	ฟิสิกส์	๒%
๒๒.	ลิปสติค	๑๐%	๔๗.	เต็นท์	๒%
๒๓.	เซลเซียส	๑๐%	๔๘.	ฟิล์ม	๐%
๒๔.	ดอลลาร์	๑๐%	๔๙.	ฟาร์ม	๐%
๒๕.	แบตเตอรี่	๑๐%	๕๐.	เดนมาร์ก	๐%

จากการทำแบบสอบถามพบว่าคำที่ผิดมากที่สุดของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชา คือ คำว่า กาเฟอีน ๖๘% และ คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่ผิดน้อยที่สุดของทั้งสองสาขาวิชา คือ คำว่า ฟิสิกส์ เต็นท์ फिल्म และคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่ไม่ผิดเลยของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชา คือ คำว่า फिल्म ฟาร์ม เดนมาร์ก

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดสอบแบบสอบถามความคิดเห็นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยกับสาขาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ ๓ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สุ่มเลือกจำนวนสาขาละ ๒๐ คน โดยไม่ใช่เกณฑ์ใด รวม ๔๐ คนให้ตอบแบบสอบถามคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่ผู้ศึกษาได้กำหนดให้ดังตารางข้างต้น คำทับศัพท์ที่ได้กำหนดขึ้นนั้น มาจากการรวบรวมคำทับศัพท์ทั้งหมดที่มีอยู่ในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. ๒๕๒๕ จำนวนทั้งสิ้น ๕๓๑ คำ และสุ่มจากทั้งหมดเพียง ๕๐ คำ โดยวิธีการจับฉลาก

จากการทำแบบทดสอบครั้งนี้ทำให้ผู้ศึกษารับว่าสาขาวิชาภาษาไทยทำแบบทดสอบได้จำนวนคำที่ผิด ๑๖๗ คำ คิดเป็น ๖.๖๔% สาขาภาษาอังกฤษได้จำนวนคำที่ผิด ๒๑๘ คำคิดเป็น ๘.๗๘% สรุปได้ว่าสาขาภาษาไทยใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษผิดน้อยกว่าสาขาภาษาอังกฤษอยู่ที่ ๑๖๗-๒๑๘ = ๕๑ คำ และคำที่ผิดมากที่สุดของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาคิดเป็น ๖๘% คือคำว่า กาเฟอีน

ข้อสังเกตจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่านักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยให้ความสนใจในการทำแบบทดสอบมากกว่าสาขาภาษาอังกฤษ คะแนนความถูกต้องของการทำแบบทดสอบจึงได้มากกว่าสาขาภาษาอังกฤษ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่าการทำแบบสอบถามคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาสาขาภาษาไทยเขียนได้ถูกต้องมากกว่าสาขาภาษาอังกฤษ จึงทำให้การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษารับว่าสาขาภาษาไทยทำแบบทดสอบได้จำนวนคำที่ผิด ๑๖๗ คำ คิดเป็น ๖.๖๔% สาขาภาษาอังกฤษได้จำนวนคำที่ผิด ๒๑๘ คำ ผิด คิดเป็น ๘.๗๘% สรุปได้ว่า สาขาภาษาไทยใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษผิดน้อยกว่าสาขาภาษาอังกฤษอยู่ที่ ๑๖๗-๒๑๘ = ๕๑ คำ และคำที่ผิดมากที่สุดของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาโดยเรียง ๕ ลำดับคิดเป็น ๖๘% คือ คำว่า กาเฟอีน กาแล็กซี ๕๖% ซูโครส ๕๒% อินฟราเรด ๕๐% ทอพพี ๔๘% คำทับศัพท์ที่ผิดน้อยที่สุด คือ บาร์ ๒% โบนัส ๒% ฟิสิกส์ ๒% เต็นท์ ๒% และคำทับศัพท์ที่ไม่ผิดเลยคิดเป็น ๐% คือ คำว่า फिल्म ฟาร์ม เดนมาร์ก

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ข้าเลียง ตริเดชา (๒๕๓๕) เพราะเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาสภาพ การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีสถานภาพต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากที่ผู้ศึกษาได้วิจัยในเรื่องคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษทำให้ทราบว่าทั้งสองสาขาวิชาใช้คำทับศัพท์ผิดในระดับที่ไม่ต่างกันมาก คณะกรรมการทำแบบทดสอบต่างกันเล็กน้อยดังนี้

๑. ผลจากการทดลองข้างต้นทำให้ทราบถึงการใช้คำทับศัพท์ของนักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาเฉลี่ยว่าอยู่ในระดับปานกลาง ถ้านักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาเข้าใจหลักเกณฑ์ และจดจำคำทับศัพท์ที่ถูกต้องที่สุดมาใช้ในชีวิตประจำวันก็สามารถใช้คำทับศัพท์ในระดับที่ดีขึ้น

๒. จากการให้นักศึกษาทำแบบสอบถาม พบว่านักศึกษาทั้งสองสาขาให้ความร่วมมือในการทำแบบสอบถามเป็นอย่างดี

๓. สภาพแวดล้อมในขณะที่ทำแบบสอบ มีเสียงดังรบกวนอาจทำให้นักศึกษาขาดสมาธิในการทำแบบสอบถาม ถ้าบริเวณรอบๆไม่มีเสียงรบกวน นักศึกษาก็จะมีสมาธิในการทำแบบสอบถามมากขึ้น

บรรณานุกรม

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖. เข้าถึงได้จาก (ออนไลน์).

<http://www.thaiedresearch>. (เมื่อ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๖)

เจตต์ วิษุวัต. ๒๕๕๐. คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : ศยาม.

ชนินทร์ชัย อินทிரากรณ์. พจนานุกรมคำทับศัพท์. กรุงเทพฯ: บริษัท ไอควิบู้คเซนเตอร์

คณัย เมธิตานนท์. ๒๕๔๓. คำไทยที่มักเขียนผิดและใช้กันผิด. นนทบุรี : จูนพับลิชชิง.

ทิพย์สุดา นัยทรัพย์. ๒๕๕๓. หลักการอ่านและการเขียนคำไทย. ศูนย์บริการพิมพ์เอกสารมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

นงเยาว์ พงประดิษฐ์. ๒๕๔๙. คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการพิมพ์เอกสารมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

ประยอม ของทอง. ๒๕๕๑. ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

รสริน ดิษฐบรรจง. ๒๕๕๓. หลักการอ่านและการเขียนคำไทย. มหาวิทยาลัยราชภัฏธัญบุรี.

ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๒๘. คำที่เขียนทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ :

ราชบัณฑิตยสถาน.

แสงเดือน เถาว์เพชร. ๒๕๔๖. คำศัพท์อินเทอร์เน็ต. กรุงเทพฯ: บริษัท อี ดีเบส.

การศึกษาวิเคราะห์การขอพระเกียรติในโคลงขอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี*

กฤษฎา เกตุแก้ว, ภาคิน สุขจันทร์และโสภณ สีสุกใส
สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า การขอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีมีเนื้อหาที่มุ่งเน้นการเล่าเรื่องราวพระราชประวัติของพระเจ้ากรุงธนบุรีที่มีความโดดเด่นในหลายด้าน เช่น การเป็นพระมหากษัตริย์นักรบ การมีพระเมตตา การกอบกู้เอกราชชาติไทยไม่ให้เกิดเป็นเมืองขึ้นของชาติใด นับว่าเป็นพระมหากษัตริย์คุณยิ่งใหญ่ที่มีต่อคนไทยและแผ่นดินไทย ฉะนั้นจึงมีการกล่าวถึงสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีอย่างมากมาย เช่น การกล่าวสรรเสริญ การขอพระเกียรติของพระองค์ที่น่าสนใจดังที่ปรากฏในโคลงขอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี นายสวน มหาดเล็ก เป็นผู้แต่งถวาย สามารถวิเคราะห์การขอพระเกียรติเป็น ๕ ด้าน ดังนี้ ๑.ชื่นชมพระบารมี สามารถจำแนกได้ ๔ ลักษณะ ดังนี้ ๑.๑นารายณ์อวตาร ๑.๒ความเมตตา ๑.๓การมีเมืองขึ้น ๑.๔การมีสมบัติจักรพรรดิ ๒.กษัตริย์นักรบ ๓.บำรุงศาสนา ๔.ชื่นชมราชธานี และ ๕.ถวายพระพร สามารถจำแนกได้ ๒ ลักษณะ ดังนี้ ๕.๑ศาสนาพุทธ ๕.๒ศาสนาพราหมณ์

คำสำคัญ : การขอพระเกียรติ โคลงขอพระเกียรติ พระเจ้ากรุงธนบุรี

*งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาระเบียบวิจัยทางภาษาไทย โดยมีอาจารย์ปฐมพงษ์ สุขเล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ประวัติศาสตร์ชาติไทยได้แสดงถึงการปกครองของไทยโดยพระมหากษัตริย์มาเป็นเวลาช้านาน และยกย่องพระมหากษัตริย์เป็นสมมุติเทพ มีการแสดงความเคารพนอบน้อมในพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่สื่อออกมาในรูปแบบต่างๆ ทั้งด้านภาษาและวัฒนธรรม สิ่งหนึ่งที่สะท้อนออกมาคือวรรณคดีที่มีเนื้อหาอวยพระเกียรติที่มีมาตั้งแต่อดีต อาทิ วรรณคดีเรื่อง ลิลิตยวนพ่ายเป็นวรรณคดีประเภทสดุดีวีรกรรมของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถจัดเป็นวรรณคดีประวัติศาสตร์ ไม่ปรากฏนามผู้แต่งแต่สันนิษฐานว่าแต่งขึ้นในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ หรือวรรณคดีเรื่องโคลงเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเป็นโคลงยอพระเกียรติที่แต่งขึ้นในสมัยอยุธยาโดยพระศรีมโหสถและแต่งแบบโคลงสี่สุภาพซึ่งมีลักษณะการแต่งยอพระเกียรติและโดยเฉพาะวรรณคดีโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีแต่งโดยนายสวน มหาเดเล็กที่มีความไพเราะโดดเด่นและมีความสำคัญด้านเนื้อหาพระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี

พระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี หรืออีกพระนามหนึ่งคือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชพระองค์ทรงมีโดดเด่นในด้านการกู้เอกราชชาติไทย คือกอบกู้เอกราชจากพม่าภายหลังเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ โดยขับไล่พม่าออกจากราชอาณาจักรจนหมดสิ้นและยังทรงทำสงครามตลอดรัชสมัยเพื่อรวบรวมแผ่นดินซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองของขุนศึกก๊กต่างๆ เช่น ก๊กเจ้าพิมาย ก๊กเจ้าพระฝาง ก๊กเจ้านคร ก๊กเจ้าพระยาพิชัยโลก เป็นต้น วีรกรรมที่สำคัญอื่นๆคือพระองค์เดินทัพจากระยองผ่านแกลงเข้าบางกระจะมุ่งยึดจันทบุรีซึ่งเป็นเมืองใหญ่เพื่อใช้เป็นฐานกำลังฟื้นฟูขวัญของไพร่พล เจ้าเมืองจันทบุรีไม่ยอมสวามิภักดิ์พระองค์จึงต้องใช้จิตวิทยาในการรบมาใช้กับแม่ทัพนายกองเพื่อต้องการรบให้ชนะโดยทรงสั่งให้ทหารทุบหม้อข้าวหม้อแกงหมาไปกินอาหารมื้อเช้าในเมือง ถ้าตีเมืองไม่ได้ก็ต้องอดตายครั้นถึงเวลาค่ำพระองค์จึงได้สั่งให้ทหารลอบเข้าไปอยู่ตามสถานที่ที่ได้วางแผนไว้แล้วคอยฟังสัญญาณเข้าตีเมืองพร้อมกัน มิให้ส่งเสียงจนกว่าจะเข้าเมืองได้จึงให้ให้ขึ้นให้พวกอื่นรู้พอได้ฤกษ์เวลา ๓ นาฬิกาพระองค์ก็ขึ้นคอช้างพังศรีบุญชู ทรงให้ยิงปืนสัญญาณบอกพวกทหารเข้าตีเมืองพร้อมกัน ส่วนพระองค์ก็ไสช้างเข้าพังประตูเมืองชาวเมืองที่ประจำการอยู่ที่ยิงปืนใหญ่เข้าใส่ นายท้ายช้าง เกรงว่าพระองค์จะถูกยิงจึงเกี่ยวช้างให้ถอยออกมาพระองค์ชกดาบออกมาจะฟันนายท้ายช้างจึงได้ขอชีวิตไว้แล้วไสช้างเข้าชนทำให้บานประตูเมืองพังลงทหารพระองค์จึงรุกกันเข้าเมืองได้พวกชาวเมืองต่างพากันละทิ้งหน้าที่หนีไปส่วนพระยาจันทบุรีก็พาครอบครัวลงเรือหนีไปยังเมืองบันทายมาศ เมื่อยึดเมืองจันทบุรีได้แล้วพระองค์จึงยกทัพขับไล่ทหารพม่าให้พ้นจากแผ่นดินไทย เท่ากับเป็นการกอบกู้เอกราชชาติไทยให้กลับคืนมาอีกครั้งหนึ่งอีกทั้งพระองค์พระองค์ยังทรงมุ่งมั่นที่จะฟื้นฟูประเทศในด้านต่างๆ ให้กลับคืนสู่สภาวะปกติหลังสงครามทรงส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม วรรณกรรม และการศึกษาเนื่องจากพระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อคนไทยและแผ่นดินไทย

พระราชประวัติเหล่านี้ถูกบันทึกทั้งในรูปแบบพระราชพงศาวดาร และในวรรณคดีเรื่องโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี(กรมศิลปากร,๒๕๔๓ : ๓-๗)

วรรณคดีเรื่อง โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี แต่งโดยนายสวน มหาเล็ก วรรณคดีสมัยธนบุรีซึ่งเป็นหนังสือที่มีคุณค่าต่อการค้นคว้าเนื่องจากเป็นเรื่องราวรวบรวมบรรยายสะท้อนอารมณ์และความซาบซึ้งใจของกวีที่สะท้อนเหตุการณ์ในอดีตและเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาได้ดีถึงขั้นวรรณศิลป์โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีเป็นหนังสือที่นับถือกันว่าแต่งดียกย่องกันว่าเป็นตำราโคลงเรื่องหนึ่งครั้งมาถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระองค์ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือพระราชวิจารณ์ ทรงค้นหนังสือเก่าเรื่องนี้หลายเรื่องดูเหมือนได้ทรงอ้างไว้ในหนังสือพระราชวิจารณ์ ทรงสรรเสริญโคลงเรื่องนี้ว่ามีประโยชน์ในทางความรู้โบราณคดีด้วยเพราะฉะนั้นจึงเห็นว่าควรพิมพ์ไว้มิให้สูญเสีย จึงเป็นหนังสือที่มีความสำคัญเป็นบทยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี (กรมศิลปากร, ๒๕๓๒: ๒๗๕)

ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเนื้อหาการยอพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชหรือพระเจ้ากรุงธนบุรีว่าผู้แต่งได้สร้างเนื้อหาการยอพระเกียรติพระองค์ในด้านใดบ้าง โดยศึกษาจากวรรณคดีเรื่องโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี

ความมุ่งหมายของการศึกษา

เพื่อศึกษาเนื้อหาการยอพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นเตรียมการ

- ศึกษาวรรณคดีเรื่องโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี
- ศึกษาพระราชประวัติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ขั้นเก็บข้อมูล

รวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณคดียอพระเกียรติและพระราชประวัติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาการยอพระเกียรติในวรรณคดีโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีด้านเนื้อหาและด้านรูปแบบการยอพระเกียรติ

สรุปอภิปรายผล

สรุปและอภิปรายผลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

คณะผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์การยอพระเกียรติในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี สามารถแบ่งเนื้อหาออกได้ ๕ ลักษณะ คือ ๑.ชื่นชมพระบารมี ๒.กษัตริย์นักรบ ๓.บำรุงศาสนา ๔.ชื่นชมราชธานีและ ๕.ถวายพระพร ดังนี้

๑.ชื่นชมพระบารมี คือ การชื่นชมพระบารมีนั้นกล่าวถึงการให้ความเคารพนับถือพระเจ้าแผ่นดิน การแสดงออกที่สื่อออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่นการเป็นนารายณ์อวตารลงมาเกิด สรรเสริญว่ามีพระเมตตา และยังให้ความสำคัญกับพระเจ้าแผ่นดินเปรียบเสมือนผู้เป็นที่รักของประชาชนซึ่งในเนื้อหาการชื่นชมพระบารมีนี้ยังสามารถจำแนกได้เป็น ๔ ลักษณะ คือ ๑.การเป็นนารายณ์อวตาร ๒.ความเมตตา ๓.การมีเมืองขึ้น และ ๔.การมีสมบัติจักรพรรดิ ดังนี้

๑.๑ การเป็นนารายณ์อวตาร คือ การแบ่งภาคมาเกิดบนโลกมนุษย์ของเทพเจ้าต่างๆ ในศาสนาฮินดูโดยเทพจะแบ่งพลังงานบางอย่างลงมาเกิดบนโลกมนุษย์ เช่น พระนารายณ์ลงมาเกิดเพื่อจะปราบทุกข์เข็ญเช่นเดียวกับการเปรียบเทียบว่าพระเจ้าแผ่นดินเป็นสมมุติเทพเป็นพระนารายณ์ ลงมาเกิดเพื่อช่วยเหลือประชาชน เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข ดังที่ปรากฏในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี ดังนี้

เสมอองค์หริรัถีเรื่อง	รงค์ครุฑ
ล่องพาหนะครุฑ	สู่หล้า
ฤจจากเกษียรสมุทร	มาทวีป นี้แฮ
เนื้อหน่อพุทธพงศ์กล้า	ก่อสร้างโพธิญาณ ฯ

(โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี หน้า ๒๗๗)

จากคำประพันธ์ข้างต้นกล่าวคือจะเปรียบเทียบพระเจ้ากรุงธนบุรีเสมือนสมมุติเทพลงมาเกิดเป็นพระนารายณ์โดยใช้พาหนะเป็นครุฑมาที่แห่งนี้ ดุจดั่งเป็นผู้วิเศษผู้ที่จะมาก่อสร้างโลกนี้ให้มีความร่มเย็นเป็นสุขอีกทั้งยัง เป็นหน่อเนื้อพระโพธิสัตว์ในพระพุทธศาสนาเป็นการเปรียบเทียบเพื่อสรรเสริญพระองค์ว่าการจุดิจของพระองค์จะสร้างความสุขความเจริญสืบต่อไป

๑.๒ ความเมตตา คือ ความหวังความปรารถนาดีอย่างมีเวลาที่เกิดความเมตตาความเป็นมิตรความเป็นเพื่อนความหวังดี ให้ประโยชน์ต่อผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนเพื่อให้ผู้อื่นหมดความทุกข์โดยที่ผู้ให้และผู้รับเกิดความสุขทั้งสองฝ่ายดังที่ปรากฏในโคลงยอพระเกียรติในพระเจ้ากรุงธนบุรีด้านความเมตตาของพระเจ้ากรุงธนบุรีดังนี้

พระมามอบซีพ็อน	ซีพิต
อวยโภชนทานอุทิศ	ทั่วได้
อเนกบริจาคินิตย์	สนองศาส นานา

ธรณิศหวาดไหวไหว

เชิดชู้ชมผล ฯ

(โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี หน้า ๒๗๙)

จากคำประพันธ์ข้างต้นกล่าวคือ พระเจ้ากรุงธนบุรีบริจาคทานให้พี่น้องประชาชนทั่วทุกแห่ง
อีกทั้งยังทำนุบำรุงศาสนาจึงทำให้ประชาชนเชิดชูชื่นชมเป็นที่รักของประชาชนทั่วไป

๑.๔ การมีสมบัติจักรพรรดิ คือ ทรัพย์สินที่พระมหากษัตริย์นั้นควรมีคู่พระบารมี
เพื่อเป็นสิ่งที่แสดงถึงความรุ่งเรืองความมีอำนาจมีพระบารมีที่ขจรไกล เช่นข้างคู่พระบารมีพระมหาลี
คู่พระบารมี เหล่าขุนทหารคู่พระทัย มีทรัพย์สินบริวารมากมายสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่คู่พระบารมี
ที่แสดงออกว่าเป็นผู้มีบุญญาธิการมาบังเกิดเป็นต้น ดังที่ปรากฏในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี
ดังนี้

มีคชกิริณิศแก้ว	เศวตวงศ์
ร่ายว่าอินทร์อวยลง	สู่ไท
มีสินธพชาติพงศ์	ขัติยาอาสน์
มีมุขมนตรีไต้	พากฟ้าฤสมอ ฯ

(โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี หน้า ๒๘๑)

จากคำประพันธ์ข้างต้นพระเจ้าแผ่นดินมีข้างคู่พระบารมี ประจำพระองค์มีเป็นข้างแก้วอยู่ได้
เศวตฉัตรมีเหล่าเสนาอำมาตย์บริวารเหล่ามุขมนตรีอยู่ได้บังคับบัญชาเป็นสิ่งที่คู่พระบารมีพระเจ้าแผ่นดิน
สรุปการชื่นชมพระบารมี สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีพระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ในสมัย
กรุงธนบุรีที่มีพระอัจฉริยภาพ ความเก่งกล้าสามารถด้านการรบ การกอบกู้เอกราชต่างๆที่เป็นวีรกรรม
โดดเด่นประชาชนชาวไทยจึงยกย่องว่าท่านเป็นผู้มีพระบารมีมากเปรียบเทียบว่าเป็นพระนารายณ์
อวตารลงมาเกิด เป็นผู้มาสร้างโลกมีพระบารมีเป็นล้นพ้นช่วยเหลือพี่น้องประชาชนก็เพราะพระองค์
มีพระเมตตาและด้านวีรกรรมความกล้าหาญการไปต่อตีเมืองต่างๆมาเป็นเมืองขึ้นเพื่อให้เมืองเหล่านั้น
ได้มาอยู่ภายใต้พระราชอำนาจ และมีสมบัติจักรพรรดิที่มีสมบัติคู่บุญบารมีของพระองค์ดังที่กล่าวมา
ข้างต้น ในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี

๒. กษัตริย์นักรบพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงมีพระปรีชาสามารถด้านการทำศึกสงครามเพื่อชิงบ้าน
ชิงเมืองในรัชสมัยของพระองค์ตลอดรัชกาลวีรกรรมของพระองค์ที่มีความโดดเด่น อาทิ การกอบกู้เอกราช
จากพม่าเมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่สองและมีการขับไล่ทหารพม่าออกจากราชอาณาจักรไทย
ให้หมดสิ้นพระองค์ยังทรงทำสงครามตลอดรัชสมัยซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองของขุนศึกก๊กต่างๆให้หมด
สิ้นไปโดยจะขยายราชอาณาจักรเขตของแผ่นดินให้กว้างขวางเพื่อความยิ่งใหญ่ ถือว่าพระองค์เป็นกษัตริย์
นักรบอย่างเต็มตัว การออกรบทำศึกสงครามต่อตีเมืองต่างๆ ปรากฏในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้า
กรุงธนบุรี ดังนี้

ปางเมืองนครราชตั้ง	ตัวประทุษณ์
ก่อพิภกการยทุท	ศึกสร้าง
พระยกพยุหุค	รานราบ
น้อยโทษเลียงใหญ่ล่าง	ชีพสิ้นสูญหาย ๖

(โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี หน้า ๒๘๔)

จากคำประพันธ์ข้างต้นกล่าวคือ เมืองนครราชสมาได้ตั้งตัวเป็นทรยศเป็นประทุษร้ายพระองค์ ได้ยกทัพไปหยุดศึกสงครามและชนะศึกสงครามอย่างราบคาบ ผู้ที่มีโทษน้อยก็ทรงชบเลี้ยงผู้ที่มีโทษมาก ก็ทรงสั่งประหารชีวิต

สรุปกษัตริย์นักรบ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีพระองค์มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวมีพระอัจฉริยภาพที่แข็งแกร่งมีความรู้ความสามารถด้านการรบ มีวีรกรรมที่โดดเด่นคือการกอบกู้เอกราชชาติไทยไม่ให้ตกเป็นเมืองขึ้นของใครพระองค์ทำศึกสงครามที่ใดก็จะนำชัยชนะกลับมาทุกครั้งบ้านเมืองที่แพ้ก็จะส่งเครื่องราชบรรณาการมาถวาย บ้างก็ส่งบุตรสาวมาถวายเพื่อเป็นการแสดงสัมพันธ์ไมตรี พระเจ้ากรุงธนบุรีก็จะยกโทษให้และเลี้ยงดูช่วยเหลือเป็นอย่างดีดังที่กล่าวมาข้างต้นในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี

๓. บำรุงศาสนา คือ สิ่งหนึ่งที่ชาวพุทธควรทำนอกจากการดำรงชีพคือการบำรุงพระพุทธศาสนา หมายถึง การทำให้ศาสนานั้นคงเจริญเป็นที่พึ่งแก่สัตว์โลกได้จริง แต่ปัญหาคือทำอย่างไรจึงจะบำรุงศาสนาได้จริง วิธีปฏิบัติคือการที่ตนเองปฏิบัติตนให้เป็นคนดีมีศีลธรรม หรือช่วยเหลือกิจพระศาสนา บำรุงวัดวาอาราม เลี้ยงพระเจ้าพระสงฆ์ เป็นต้น เช่นเดียวกับพระเจ้ากรุงธนบุรี ที่มีพระเมตตาด้านการบริจาคทานการบำรุงศาสนาเพราะพระมหากษัตริย์ต้องมีการทำนุบำรุงศาสนา ซึ่งเป็นการสร้างบุญบารมีด้วยดังที่ปรากฏในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี ดังนี้

จึงยกพยุหยาตรข้าม	กันดาร ชเลนา
จรจากจันทบูรสถาน	ท่านไ้
สถิตชนครินราน	อริราช
หวังศาสนสมบูรณ	เทพสร้องสดุดี ๖

(โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี หน้า ๒๗๘)

จากคำประพันธ์ข้างต้นกล่าวคือ จึงยกทัพข้ามที่กันดารจรมาจากเมืองจันทบุรีมาสร้างเมืองกรุงธนบุรีและหวังทำนุบำรุงศาสนาให้สมบูรณเหล่าเทพสรรเสริญสดุดี

สรุปการบำรุงพระพุทธศาสนา สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรียังทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศในด้านการปกครองหลังจากการสถาปนาเมืองธนบุรีเป็นราชธานีแล้ว และพระเจ้ากรุงธนบุรีก็ฟื้นฟูศาสนาไปทั่วทุกแห่งหน บริจาคทานให้แก่ประชาชนผู้ยากจน ช่วยเหลือประชาชนอย่างเต็มที่โดยพระองค์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะฟื้นฟูพระพุทธศาสนาให้สมบูรณสืบต่อไปดังที่

กล่าวมาข้างต้นที่ปรากฏในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีที่มีการกล่าวสรรเสริญวีรกรรมของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี

๔. ชื่นชมราชธานี คือการชื่นชมเมืองหลวงพระราชวังว่าด้วยการกล่าวถึงบ้านเมืองว่ามีความงดงามอย่างไรและกล่าวถึงสถานที่ ไต่บังการกล่าวถึงความงดงามความเป็นอยู่กล่าวถึงสถานที่ต่างๆ พระราชวังเพื่อบรรยายให้เห็นภาพที่ชัดเจนของพระราชวังที่พระเจ้ากรุงธนบุรีได้ทรงสร้างเมืองที่สวยงามดังที่ปรากฏโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี ดังนี้

เมืองเก่าดูระตะด้วย	รนามวัน
พงพ่านผักไหมหัน	แหกขึ้น
กองกอบศุภสรรพ	เนียรชีพ
ครั้นพระมาสถิตพื้น	กลับแผ้วผองไสวฯ

(โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี หน้า ๒๗๙)

จากคำประพันธ์ข้างต้นกล่าวคือ เมืองเก่าแห่งนี้รกร้างเต็มไปด้วยเหล่ารากไม้หญ้าขึ้นเต็มไปทั้งเมืองประดิษฐ์เป็นเมืองร้างแต่พระเจ้ากรุงธนบุรีมาอยู่เมืองแห่งนี้กลับสว่างไสวด้วยพระบารมีของพระองค์เปรียบเสมือนคุณพระพิฆณุกรรมมาเสกสร้าง

สรุปการชื่นชมราชธานี สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีนั้นมีวีรกรรมที่โดดเด่นอีกอย่างหนึ่ง คือ พระองค์ทรงมีพระอัจฉริยภาพที่เฉียบแหลมรู้จักการวางแผนแม้กระทั่งพระองค์จะวางแผนก่อสร้างเมืองธนบุรีนั้นก็มีความสวยงามและมีความพร้อมไปหมดคือมีสถานที่พร้อมรับมือกับปัญหาต่างๆ เช่น การกล่าวชื่นชมเมือง ชมราชธานี ความอุดมสมบูรณ์ ว่ามีท้องพระคลังที่สวยงามมีป้อมปราการ มีโรงม้า โรงช้าง โรงสรรพาวุธ ที่มองดูแล้วทำให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของกรุงธนบุรี ดังที่กล่าวมาข้างต้นในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี

๕. ถวายพระพร คือการถวายพระพรเป็นการมอบให้คำว่าถวายพระพรใช้ได้กับพระเจ้าแผ่นดินเท่านั้น และเป็นคำชื่นชมซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ คำถวายพระพรหรือคำอวยพรได้ปรากฏในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีว่าด้วยการอัญเชิญเทพต่างๆให้มาถวายพระพรโดยในโคลงแต่ละบทจะกล่าวถึงการอวยพรทั้งศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ การอ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายมาอวยพรโดยเป็นการอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ได้ ดังนี้

๕.๑ ศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาอเทวนิยมปฏิเสธการมีอยู่ของพระเจ้าหรือพระผู้สร้างและเชื่อในศักยภาพของมนุษย์ว่าทุกคนสามารถพัฒนาจิตใจไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ด้วยความเพียรของตนกล่าวคือศาสนาพุทธสอนให้มนุษย์บันดาลชีวิตของตนเองด้วยผลแห่งการกระทำของตนตามกฎแห่งกรรมมิได้มาจากการอ้อนวอนขอจากพระเป็นเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์นอกร่างคือให้พึ่งตนเองเพื่อพาตัวเองออกจากกองทุกข์มีจุดมุ่งหมายคือการสอนให้มนุษย์หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง

ในโลกด้วยวิธีการสร้างปัญญาในการอยู่กับความทุกข์อย่างรู้เท่าทันตามความเป็นจริงวัตถุประสงค์สูงสุดของศาสนา คือ การหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงหรือวิภูสงสารเช่นเดียวกับที่พระศาสดาทรงหลุดพ้นได้ด้วยกำลังสติปัญญาและความเพียรของพระองค์เองในฐานะที่พระองค์ก็ทรงเป็นมนุษย์ มิใช่เทพเจ้าหรือทูตของพระเจ้าองค์ใดโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีได้กล่าวถึง ศาสนาพุทธคือการถวายพระพรพระเจ้ากรุงธนบุรีโดยการอ้างถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นการอวยพรสรรเสริญด้านพระบารมีดังที่ปรากฏในเป็นการอ้างถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีเป็นการขอพรพระพุทธเป็นอันดับแรกดังที่ปรากฏในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี ดังนี้

ขอพรพระพุทธเบื้องต้น	ปรีชาญาณ
ตราบตรัสโพธิญาณราน	บาปแคล้ว
จะเรื่องเกียรติพิศาล	สุดโลก
ด้วยบุรพบารมีแก่แล้ว	เลิศล้ำแดนไตรฯ

(โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี หน้า ๒๙๒)

จากคำประพันธ์ข้างต้นกล่าว คือ เป็นการขอพรพระพุทธให้พระเจ้ากรุงธนบุรีมีพระปรีชาชาญเสมือนโพธิญาณ ขอให้พระเกียรติยศที่เลื่องลือไปให้สุดโลกด้วยมีพระบารมีที่เลิศล้ำจรขยายไปในแดนไกลและการขอพรต่อมาคือการขอพรจากพระธรรม ดังนี้

ขอพรพระธรรมเจ้าช่วย	ผุมนธรรม์
แปดหมื่นสี่ธรรมชั้น์	ช่องชี้
พระไตรปิฎกปล้น	สิ่งคู่
ให้พระปัญญา	ตรัสรู้ ถ่องถวิลฯ

(โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี หน้า ๒๙๒)

จากคำประพันธ์ข้างต้นกล่าวคือ การขอพรพระธรรมให้อุปถัมภ์ขอให้ทั้งแปดหมื่นสี่พันพระธรรมชั้น์ช่วยชี้ขอให้พระไตรปิฎกช่วยส่องรู้ให้มีพระปัญญาได้ตรัสรู้ได้อย่างถ่องถวิลและอันดับสุดท้ายเป็นการขอพรจากพระสงฆ์ผู้เจริญได้ ดังนี้

ขอพรพุทธบุตรผู้	พุทธพงศ์
เธอที่สุทธศีลทรง	ถ่องถ้วน
ให้พระบริบาลคง	ธรรณิศ ยินนา
ไหลหลั่งโภคแหล่งล้น	สู่ไท่ นิจกาล

(โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี หน้า ๑๙๓)

จากคำประพันธ์ข้างต้นกล่าวคือ ขอพรพระสงฆ์ผู้ทรงศีลครบถ้วนได้โปรดบริบาลคุ้มครองให้พระองค์ยังยืนให้พระบารมีไหลหลั่งสู่พระองค์ตลอดไป

๕.๒ ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาพราหมณ์หรือฮินดู นับว่าเป็นศาสนาที่เก่าแก่ไม่อาจนับจำนวนปีที่ที่แน่นอนได้เพียงแต่ประมาณเวลาได้เท่านั้น นักการศาสนานักปรัชญานักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดี ได้แบ่งยุคของลัทธิ ศาสนานี้ออกเป็นหลายแบบแตกต่างกัน ตามแนวประวัติศาสตร์และในตามความเชื่อของศาสนาพราหมณ์มีความเชื่อคือเทพเป็นผู้สรรค์สร้างเป็นผู้ให้เป็นผู้สร้างโลกและเป็นผู้วิเศษที่มีบุญบารมี จึงมีการการอัญเชิญเทพยดาในความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์มาเสกสร้างอำนวยการแก่พระเจ้ากรุงธนบุรีซึ่งปรากฏในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีในเรื่อง การขอพระเทพเจ้าต่างๆในศาสนาพราหมณ์เป็นการกล่าวถึงเทพในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี ดังนี้

ขอพระพระปรเมศร์เจ้า	อมรแมน
ทรงอาสน์อุษภแดน	ฟากฟ้า
เชิญช่วยบพิตรแสน	สามารถ
เลงทิพนัยนะกล้า	แหล่งล้วนชวนเห็น ฯ

(โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี หน้า ๒๙๓)

จากคำประพันธ์ข้างต้นกล่าวคือ ขอพระพระอิศวรอมรแมนทรงอาสน์จากแดนฟากฟ้าได้เชิญช่วยพระเจ้ากรุงธนบุรีให้เก่งกล้าสามารถให้ที่แหล่งนี้ได้เห็นถึงพระบารมีของพระองค์

การถวายพระพรเป็นการกล่าวต่อพระเจ้าแผ่นดินเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีเป็นพระมหากษัตริย์ที่ประชาชนรักและเคารพอย่างยิ่ง นายสวน มหาตเล็ก ซึ่งเป็นมหาตเล็กใกล้ชิดกับพระองค์จึงแต่งโคลงสี่สุภาพเป็นการยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี การขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆในพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์ดังที่กล่าวมาข้างต้นในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี

พระเจ้ากรุงธนบุรี เป็นพระมหากษัตริย์ที่มีพระมหากรุณาธิคุณกับประชาชนชาวไทยเป็นอย่างมากสมเด็จพระเจ้าตากสินหลังจากได้ทรงกอบกู้เอกราชชาติไทยนั้นก็ทรงปกครองบ้านเมืองสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี หลังจากที่ได้กอบกู้เอกราชชาติไทยคืนมา พระเจ้ากรุงธนบุรีทรงไม่ถือตัวชอบปรากฏพระวรกายให้ประชาชนได้เห็นและสอบถามสารทุกข์สุขดิบของประชาชนทั่วไป ทรงหาวิธีให้ไพร่บ้านพลเมืองได้ทำมาหากินโดยปกติสุขใครตีกียกย่องสรรเสริญผู้ใดไม่พอพระทัยก็คิดว่ากล่าวแบบฟ้อสั่งสอนลูกทรงเป็นที่รักของประชาชนดังมีการกล่าวสรรเสริญบอพระเกียรติในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี ซึ่งนายสวน มหาตเล็ก เป็นผู้แต่งถวายเพื่อเป็นการยอพระเกียรติของวีรกรรมความกล้าหาญและในด้านอื่นๆ ของพระเจ้ากรุงธนบุรีที่มีต่อประชาชนชาวไทยโดยมีการกล่าวคือเริ่มด้วยบอกชื่อผู้แต่งเป็นแบบปฐมบทบอกเวลาที่แต่ง บอกจุดมุ่งหมายในการแต่งจากนั้นก็ คือ การกล่าวพรรณนาชมบ้านเมืองปราสาทราชวังชมโรงช้าง โรงม้า ทองพระคลังนางสนมเหล่านางกำนัล ความสุขของประชาชนและจบลงเป็นการกล่าวถึงการขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้มาคุ้มครอง

พระเจ้ากรุงธนบุรีให้ตีด้วยและมีการได้รับยกย่องจากรัชการที่ 5 ว่าเป็นหนังสือที่แต่งดีด้วย ผู้จัดทำวิจัย จึงมีความคิดที่จะนำโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีมาศึกษาวิเคราะห์ในการศึกษาจะจำแนก โคลงออกเป็นไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีดังที่สรุป คือ เป็น 5 หัวข้อ คือ ๑.ชื่นชมพระบารมี ๒.กษัตริย์นักรบ ๓.บำรุงศาสนา ๔.ชื่นชมราชธานี และ ๕.ถวายพระพร โดยทั้งห้าหัวข้อนี้ จะมีข้อย่อยตามที่ได้จำแนกและวิเคราะห์ของโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีเพื่อให้ทราบเกี่ยวกับการแต่งโคลงและการอ่านโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีว่ามีความไพเราะและน่าสนใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ปรากฏในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีถือว่าเป็นพระมหากษัตริย์ที่มีความโดดเด่นด้านวีรกรรมการกอบกู้เอกราชจากพม่าภายหลังการเสียกรุงครั้งที่สอง ทรงทำสงครามตลอดจนรัชสมัยเพื่อรวบรวมแผ่นดินภายใต้การปกครองของขุนศึกก๊กต่างๆให้เป็นปึกแผ่นเช่นเดียวกับการขยายประเทศทรงทำนุบำรุงด้านพระพุทธศาสนาด้านเศรษฐกิจ การศึกษาวิเคราะห์เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์โคลงยอพระเกียรติในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี” ที่นายสวนมหาดเล็กเป็นผู้แต่งขึ้นเพื่อถวายยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี วิเคราะห์ได้ดังนี้

สรุปผลจากการวิจัย

การวิเคราะห์ โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี สามารถวิเคราะห์การยอพระเกียรติเป็น ๕ ด้าน ดังนี้

๑.ชื่นชมพระบารมี การชื่นชมพระบารมีนั้นกล่าวถึงการให้ความเคารพนับถือพระเจ้าแผ่นดิน การแสดงออกมาในรูปแบบต่างๆการกล่าวสรรเสริญ การกล่าวยอพระเกียรติชื่นชมบารมีของพระเจ้าแผ่นดินเปรียบเสมือนพระเจ้าแผ่นดินเปรียบเสมือนผู้เป็นที่รักของประชาชนซึ่งเนื้อหาเนื้อหาชื่นชมพระบารมีสามารถจำแนกได้เป็น ๔ ลักษณะ ดังนี้

๑.๑ การเป็นนารายณ์อวตาร เป็นการแบ่งภาคมาเกิดบนโลกมนุษย์ของเทพเจ้าในศาสนาฮินดูโดยเทพเจ้าลงมาบังเกิดบนโลกมนุษย์เพื่อปราบทุกข์เข็ญเช่นเดียวกับการเปรียบเทียบพระเจ้าแผ่นดินเป็นสมมุติเทพลงมาเกิดช่วยเหลือประชาชน เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข

๑.๒ ความเมตตา ความหวังความปรารถนาดีให้ประโยชน์ต่อผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนเพื่อให้ผู้อื่นหมดความทุกข์โดยที่ผู้ให้เกิดความสุขทั้งสองฝ่าย

๑.๓ เมืองประเทศราช เมืองที่อยู่ภายใต้การปกครองของเมืองอื่นอย่าง เช่น เมืองที่ถูกรบหรือทำสงครามพ่ายแพ้เมืองนั้นต้องเป็นเมืองที่อยู่ใต้อำนาจการปกครองของเมืองนั้น

๑.๔ การมีสมบัติจักรพรรดิ ทรัพย์สินที่พระมหากษัตริย์ที่ควรมีคู่พระบารมีเพื่อเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความรุ่งเรืองความมีอำนาจความมีอำนาจที่ขจรไกลเช่น มีช้างคู่พระบารมี มีมเหสีคู่พระบารมี มีเหล่าขุนทหารมีบริวารถ้ามีสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงมีบุญญาธิการ

๒. กษัตริย์นักรบ พระเจ้ากรุงธนบุรีมีพระปรีชาสามารถด้านการรบ การทำศึกสงครามซึ่งมีความโดดเด่นคือ การกอบกู้เอกราชชาติไทยเมื่อครั้งเสียกรุงครั้งที่สองและขับไล่พม่าออกจากราชอาณาจักรไทยให้หมดสิ้นไป

๓. บำรุงศาสนา คือการทำนุบำรุงให้ศาสนาเจริญมีความรุ่งเรืองเป็นที่พึงแก่สัตว์โลกได้จริงและมีความเป็นคนที่มิจิตใจศรัทธา เลื่อมใสต่อพระพุทธศาสนาฟื้นฟูพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสืบไป

๔. ชื่นชมราชธานี การชมเมืองหลวงพระราชวังว่าด้วยการกล่าวถึงความงดงามของบ้านเมืองมีความงดงามอย่างไรการกล่าวถึงสถานที่ต่างๆบรรยายให้เห็นภาพที่ชัดเจนของกรุงธนบุรี

๕. ถวายพระพร เป็นการมอบหรือให้คำถวายพระพรจะใช้กับพระเจ้าแผ่นดินเท่านั้นและเป็นคำชื่นชมเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์คำถวายพระพรโดยอัญเชิญเทพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีโดยวิเคราะห์แบ่งเป็นสองศาสนา ดังนี้

๕.๑ ศาสนาพุทธ เป็นศาสนาที่พระพุทธเจ้าหรือพระเป็นผู้สร้างขึ้นศาสนาพุทธสอนให้มนุษย์บันดาลชีวิตได้ด้วยตนเองผลแห่งการกระทำตามกฎแห่งกรรมสิ่งที่ปรากฏในโคลงยอพระเกียรติคือการกล่าวอัญเชิญพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์มาอวยพรพระเจ้ากรุงธนบุรีเป็นการกล่าวสรรเสริญพระบารมี

๕.๒ ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาพราหมณ์หรือศาสนาฮินดูเป็นศาสนาที่เก่าแก่ มีความเชื่อว่าเป็นเทพผู้สร้างสรรค์สร้างเป็นผู้ให้เป็นผู้สร้างโลกและผู้วิเศษที่มีบุญบารมีเป็นการอัญเชิญเทพยดาในความเชื่อทางศาสนา มาเสกสร้างอานวยพรแก่พระเจ้ากรุงธนบุรี ให้พระองค์มีความเจริญรุ่งเรืองสืบไป

อภิปรายผล

การการศึกษาวิเคราะห์พบว่าการยอพระเกียรติเป็นการยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีที่ปรากฏในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีที่นายสวน มหาตเล็ก เป็นผู้แต่งถวายเพื่อกล่าวอวยพรเกียรติแต่การกล่าวอวยพระเกียรตินั้น ได้กล่าวด้านวีรกรรมความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวในการกอบกู้เอกราชจากพม่าเมื่อครั้งเสียกรุงครั้งที่สองกล่าวถึงการยอพระเกียรติมีการกล่าวอวยพระเกียรติพระมหากษัตริย์หลายพระองค์แต่ละพระองค์อาจมีพระอัจฉริยภาพที่แตกต่างกันไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นกษัตริย์นักรบเท่านั้นซึ่งจะยอพระเกียรติในพระราชกรณียกิจที่โดดเด่น ดังเช่นการยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีดังที่กล่าวมาในข้างต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์การยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีในโคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรีคณะผู้วิจัยเห็นว่ายังมีเอกสารหรือเนื้อหาการยอพระเกียรติพระมหากษัตริย์อีกหลายพระองค์ที่แสดงถึงลักษณะด้านวีรกรรมความกล้าหาญของพระเจ้ากรุงธนบุรี ในสมัยช่วงสมัยกรุงธนบุรีได้ และเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการยอพระเกียรติทางด้านความกล้าหาญที่โดดเด่นสามารถนำมาเป็นกรณีศึกษาวิเคราะห์ได้ต่อไป

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร. ๒๕๓๒. **วรรณกรรมสมัยธนบุรีเล่ม๑**. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป

จำกัดกรมศิลปากร. ๒๕๓๒. **สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช**. มูลนิธิอนุรักษโบราณสถานในพระราชวังเดิม.

กุหลาบ มัลลิกะมาส. ๒๕๑๘. **วรรณกรรมไทย**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชวน เพชรแก้ว. ๒๕๒๔. **การศึกษาวรรณคดีไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

ธำรง ภัทรภาคร. ๒๕๒๓. **เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช**. กรุงเทพฯ : ศรีบุญพลับลิเคชั่น.

ปฐมพงษ์ สุขเล็ก. ๒๕๕๕. **สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช: เรื่องเล่าและการประกอบสร้างความหมาย**.

ปริญญาานิพนธ์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ

ปราโมทย์ สกุลรักความสุข. ๒๕๕๔. **ความเปรียบเทียบพระมหากษัตริย์ในวรรณคดียอพระเกียรติสมัยกรุงศรีอยุธยาถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น**. ปริญญาานิพนธ์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ

ปัญจพร วชิรธัญญากร. ๒๕๓๕. **สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีมหาราช**. กรุงเทพฯ : บริษัทแอดวานซ์ เลเบลพริ้นติ้ง จำกัดมหาชน.

ภัทรภากรณ์ ทนันทชัย. ๒๕๒๒. **การวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในวรรณคดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยวิชาบังคับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ

ราตรี จาตุรัส. ๒๕๔๘. **พระอัจฉริยภาพสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีในการพระราชนิพนธ์รามเกียรติ์**.

สารนิพนธ์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ

การศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา*

สุกัญญา อินทโชติ, สุภัทรา ฉิมพลี และสุมาลี เจริญภาพ
สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

บทความ เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา ที่ประพันธ์โดยสุนทรภู่ ฉบับหม่อมเจ้าจันทร์จิรายุวัฒน์ รัชนี้ ผลการศึกษาพบว่า หลักธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยาส่วนใหญ่นั้นตรงกับหลักธรรมทศ ๖ หลักธรรมนี้เป็นหลักธรรมพื้นฐานสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตมนุษย์ อันเป็นหลักธรรมคำสอนที่มุ่งให้ประพฤติปฏิบัติต่อผู้คนรอบข้าง เช่น ต่อมารดาบิดา ต่อครูอาจารย์ ต่อพระสงฆ์ ต่อสามีภรรยา และต่อบริวาร เป็นต้น โดยนำหลักธรรมมาสอดแทรกเนื้อหาในกาพย์พระไชยสุริยา ซึ่งถือว่าเป็นการสั่งสอนและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กไปในตัวเพื่อควบคุมความประพฤติของเด็กไม่ให้ประพฤติไปในทางที่ไม่ดีการศึกษาหลักธรรมที่ปรากฏในกาพย์พระไชยสุริยา ที่ประพันธ์โดยสุนทรภู่ ฉบับหม่อมเจ้าจันทร์จิรายุวัฒน์ รัชนี้ ปรากฏหลักธรรมที่ใช้สำหรับการดำรงชีวิตให้กับมนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคม และการใช้ชีวิตในการครองเรือน โดยการถ่ายทอดผ่านกาพย์พระไชยสุริยาซึ่งสอดแทรกหลักธรรมเข้าไปในเนื้อหาของบทกลอนเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมต่อเด็กและผู้ผู้อ่านกาพย์พระไชยสุริยา

คำสำคัญ : หลักธรรม กาพย์พระไชยสุริยา

*งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาระเบียบวิจัยทางภาษาไทย โดยมีอาจารย์ปฐมพงษ์ สุขเล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

สุนทรภู่เป็นกวี ๔ แผ่นดิน คือเกิดในสมัยรัชกาลที่ ๑ ถึงในสมัยรัชกาลที่ ๔ สุนทรภู่เป็นมหากวีที่มีผู้รู้จักมากที่สุดและได้รับการยกย่องมากที่สุด มีชื่อเสียงในด้านสำนวนกลอนเป็นที่เลื่องลือจนได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีฝีมือเป็นเลิศด้านการแต่งกลอนแปด และเป็นกวีเอกของไทยคนหนึ่ง อีกทั้งยังได้รับการยกย่องว่าเป็นกวีที่มีจินตนาการกว้างไกล สร้างโครงเรื่องและเนื้อหาของนิทานได้อย่างน่าสนใจชวนแก่การติดตาม ในปี พ.ศ.๒๕๒๗ องค์การศึกษาวชิราวุธศึกษาและวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ให้ประกาศเกียรติคุณว่าสุนทรภู่เป็นบุคคลสำคัญของชาติ มีผลงานด้านวัฒนธรรมดีเด่น และเป็นกวีของประชาชน (ชลดา เรื่องรักษ์ลิขิต. ๒๕๔๘: ๑, ๑๑)

สุนทรภู่ หรือพระสุนทรโวหาร เจ้ากรมพระเอกถักษณ์ ฝ่ายพระบวรราชวัง นามเดิมชื่อ ภู เกิดเมื่อ วันจันทร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๓๒๙ ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช หลังจากสร้างกรุงเทพฯ ได้ ๔ ปี (ทิพย์สุตา นัยทรัพย์ และคณะ. ๒๕๔๒: ๑๓) สุนทรภู่เป็นกวีที่มีชื่อเสียง มีความสามารถเป็นที่กล่าวขวัญกันอย่างกว้างขวาง ทั้งในขณะที่ท่านมีชีวิตอยู่ และแม้ท่านจะละชีวิตไปแล้วก็ตาม งานของท่านก็ยังเป็นที่กล่าวถึงตลอดมา ผลงานของท่านมีจำนวนมาก คือนิราศ จำนวน ๙ เรื่อง ได้แก่ นิราศเมืองแกลง นิราศพระบาท นิราศภูเขาทอง นิราศเมืองสุพรรณ นิราศวัดเจ้าฟ้า นิราศอิเหนา นิราศพระแท่นดงรัง นิราศพระประธม และนิราศเมืองเพชรบุรี สุภาพิต จำนวน ๓ เรื่อง ได้แก่ สวัสดิรักษา เพลงยาวถวายโอวาท และสุภาพิตสอนหญิง บทละครจำนวน ๑ เรื่อง ได้แก่ อภัยนุราช บทเสภา จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม และเสภาพระราชพงศาวดาร บทเห่กล่อม จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่ เห่เรื่องจันประบำ เห่เรื่องกาگی เห่เรื่องพระอภัยมณี และเห่เรื่องโคบุตร นิทาน จำนวน ๕ เรื่อง ได้แก่ พระอภัยมณี โคบุตร ลักษณะวงศ์ สิ่งทไรภพ และโดยเฉพาะกาพย์พระไชยสุริยา (อิงอร สุพันธ์ุณี. ๒๕๕๔: ๑๔)

กาพย์นิทานเรื่องพระไชยสุริยา แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ได้แก่ กาพย์ยานี ๑๑ กาพย์ฉับ ๑๖ และกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ สุนทรภู่แต่งเรื่องนี้ในราวปี พ.ศ. ๒๓๖๘ ขณะจำพรรษาอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรีในสมัยรัชกาลที่ ๓ จุดประสงค์ในการแต่งเรื่องนี้ก็ใช้เทียบสอนอ่านภาษาไทย กาพย์นิทานเรื่องนี้สุนทรภู่แต่งขึ้นเพื่อเตรียมสีกออกไปสอนหนังสือลูกเธอในเจ้าฟ้าน้อย ที่แทรกความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยในเรื่องมาตราตัวสะกดและสอนหลักธรรมที่มุ่งเน้นให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งดีงาม มีความผิชอบชั่วดีและแสดงผลการกระทำ (ฉันท ไขว้โล. ๒๕๔๘: ๗๖) ปัจจุบันวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยาเป็นแบบเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของหลักธรรมในกาพย์พระไชยสุริยาในฐานะนิทานคำสอนที่บ่งบอกถึงหลักการดำเนินชีวิตที่สัมพันธ์กับหลักธรรมที่มุ่งเน้นให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งดีงาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา เพื่อให้ทราบว่ามีหลักธรรมใดปรากฏอยู่บ้าง

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา

วิธีดำเนินการศึกษา

๑. ขั้นเตรียมการ

- ๑.๑ เขียนโครงร่างวิจัย เพื่อวางแผนในการดำเนินการวิจัยและเสนอต่อกรรมการ
- ๑.๒ ปรับแก้ไขข้อเสนอแนะโครงร่างวิจัย และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา

๒. ขั้นเก็บข้อมูล

- ๒.๑ รวบรวมข้อมูล เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา
- ๒.๒ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหลักธรรมในพระพุทธศาสนา

๓. ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล

- ๓.๑ ศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา

การวิเคราะห์หลักธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา

กาพย์พระไชยสุริยา เป็นวรรณคดีที่ประพันธ์โดยสุนทรภู่ และถือเป็นนิทานสำหรับสอนการเขียนอ่านโดยมีบทอ่านเรียงลำดับการสะกดคำตั้งแต่ แม่ ก กา ตามด้วยแม่กง แม่กม แม่กน แม่กย จนถึงแม่เกยตามลำดับ ลักษณะการประพันธ์แบบกาพย์ประเภทต่างๆ คือ กาพย์ยานี ๑๑ กาพย์ฉก ๑๖ และกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ จุดประสงค์เพื่อถวายอักษรแด่เจ้าฟ้าชายกลางและเจ้าฟ้าปิ๋ว พระโอรส ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยและเจ้าฟ้ากุณฑลทิพยดีพระอัครชายา ปัจจุบันเป็นแบบเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่แทรกความรู้ด้านหลักภาษาไทย ในเรื่องมาตราตัวสะกดและสอนหลักธรรมที่มุ่งเน้นให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งดีงาม มีความรับผิดชอบซื่อสัตย์และแสดงผลการกระทำ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมในกาพย์พระไชยสุริยาปรากฏ ๗ หลักธรรม ดังนี้

๑. หลักธรรมทศ ๖
๒. หลักธรรมพรหมวิหาร ๔
๓. หลักธรรมทุจจริต ๓
๔. หลักธรรมวุฑฒิธรรม ๔
๕. หลักธรรมอคติ ๔
๖. หลักธรรมเบญจศีล ๕ และ ๗. หลักธรรมอิทธิบาท ๔

๑. หลักธรรมทศ ๖ ทศในที่นี้หมายถึง หลักการปฏิบัติตนกับบุคคลในสถานะต่างๆ การดำเนินชีวิตประจำวันนั้น มีบุคคลประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์พึงปฏิบัติต่อกัน การปฏิบัติต่อกันด้วยคุณธรรมอันสมควรยิ่งก่อให้เกิดผลดีต่อผู้ปฏิบัติ ในแง่ที่จะนำความสุข ความเจริญ ความไม่มีภัย ความเป็นใหญ่ และความสรรเสริญจากชนทุกหมู่เหล่า ช่วยให้สังคมเกิดการประสานร่วมมือสามัคคีกัน อย่างเป็นปึกแผ่นแน่นหนา มีความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขนั้นก็คือ ทุกคนรู้จักทิศต่างๆ รู้หน้าที่จะพึงปฏิบัติตามทิศนั้นๆ ทำให้รู้จักผู้ใหญ่ผู้น้อย รู้ที่ต่ำที่สูงและรู้จักตัวเอง แล้วปฏิบัติพอเหมาะพอควรแก่กัน และกัน ซึ่งจะเป็นแนวทางให้เกิดความสุขความเจริญมี ๖ ประการ คือ

- ๑) ทิศเบื้องหน้า คือ บิดามารดา บุตรต้องบำรุงบิดามารดา

- ๒) ทิศเบื้องขวา คือ ครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ ผู้แนะนำศิลปวิทยา
- ๓) ทิศเบื้องหลัง คือ สามเณร ภรรยา พี่น้องกันด้วยสถาน
- ๔) ทิศเบื้องซ้าย คือ กุลบุตรที่เป็นมิตร
- ๕) ทิศเบื้องต่ำ คือ ผู้ที่อยู่ต่ำกว่าเรา
- ๖) ทิศเบื้องบน คือ สมณะ ชี พราหมณ์

จากหลักธรรม ทิศ ๖ ข้างต้นนั้นพบในตอนที่ยืนต้นด้วยบทไหว้ครู เพื่อเป็นการเคารพนับถือบูชาถึงผู้มีพระคุณ ดังปรากฏในกาพย์พระไชยสุริยา ดังนี้

สาธุสะจะขอไหว้	พระศรีไตรสรนา
พ่อแม่แลครูบา	เทวดาในราศี

(กาพย์พระไชยสุริยา: ๒๒๔)

๒. หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ เป็นหลักธรรมประจำใจเพื่อให้ตนดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์เฉกเช่น พรหม เป็นแนวธรรมปฏิบัติของผู้ที่ผู้ปกครอง และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วยหลักปฏิบัติ ๔ ประการ คือ

- ๑) เมตตา คือ ความรักใคร่ ปราบปรามจะให้เป็นผู้สุข
- ๒) กรุณา คือ ความสงสาร ต้องการให้ผู้อื่นพ้นทุกข์
- ๓) มุทิตา คือ ความชื่นชมยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี
- ๔) อุเบกขา คือ ความวางเฉย เมื่อผู้อื่นประสบทุกข์

จากหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ข้างต้นนั้นพบในตอนที่เราเล่าเสนาได้ให้ที่พักแก่พวกพ่อค้าที่มาจากค้าขายในเมือง ดังปรากฏในกาพย์พระไชยสุริยา ดังนี้

เข้าเฝ้าเล่าเสนา	มีกริยาอามาศรัย
พ่อค้ามาแต่ไกล	ได้อาศัยในพารา

(กาพย์พระไชยสุริยา: ๒๔๔)

จากเนื้อหาข้างต้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับ เหล่าขุนนางต่างมีกริยาอหัมมาศรัยที่ดี พ่อค้าต่างแดนที่เข้ามา ก็ต้อนรับอย่างดี อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ตรงกับหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ เรื่องเมตตา คือ ความรักใคร่ ปราบปรามจะให้เป็นผู้สุข

๓. หลักธรรมทวาร ๓ คือ ความประพฤติชั่วทางกายวาจาและใจ ซึ่งขัดต่อประเพณีและศีลธรรม ก่อให้เกิดความทุกข์เดือดร้อน เป็นกิจไม่ควรทำ ๓ ประเภท คือ

- ๑) กายทวาริต พฤติกรรมไร้มนุษยธรรม ทำโดยพลังทางกาย ๓ อย่าง
 - ๑.๑) ทรมาณเบียดเบียนหรือทำลายฆ่าสิ่งมีชีวิตให้ถึงตาย
 - ๑.๒) ประพฤติเยี่ยงโจรลักขโมยทรัพย์สินของผู้อื่น
 - ๑.๓) ล้วงประเวณีทางเพศฝืนจารีตนิยมและไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒) วชิรทุจจริต คือ มี ๔ อย่าง

- ๒.๑) พูดเท็จ หลอกลวงทำให้คนอื่นหลงเชื่อ เลี่ยงความจริง ผลาญประโยชน์ผู้อื่น
 - ๒.๒) พูดส่อเสียด ยุยงฝ่ายนี้ให้เข้าใจผิดฝ่ายโน้น แกล้งให้สองฝ่ายบาดหมางกันและกัน
 - ๒.๓) พูดคำหยาบ เยาะเย้ย เสียดสี เพื่อให้ผู้ฟังเดือดร้อนและแค้นใจ
 - ๒.๔) พูดเพื่อเจ้อ ใช้ภาษาพล่อยๆ เหลวไหล ไม่เหมาะแก่บุคคลและสถานที่
- ๓) มโนทุจจริต อุปนิสัยใจคออยากได้ ปองร้าย เห็นผิด เกิดแต่จิตสำนึก ๓ อย่าง
- ๓.๑) คิดโลภจัด เห็นแก่ตัว ดิ้นรนเพื่อครอบครองสิ่งของ ของผู้อื่น
 - ๓.๒) พยาบาทปองร้าย จองเวรผูกเวร หมายถึงผลาญชีวิตและทำลายสมบัติของผู้อื่น
 - ๓.๓) มีทัศนคติผิดทำนองคลองธรรม คิดเห็นขัดแย้งต่อปรากฏการณ์แท้จริงเป็น

กฎแห่งกรรม

จากหลักกรรม ทุจจริต ๓ ข้างต้นนั้น ปรากฏหลักกรรมทุจจริต ๓ ในเรื่องของกายทุจจริต ทั้งหมดสองตอน คือ ตอนที่เหล่าขุนนางต่างพากันหาหญิงสาวที่มีหน้าตาดีมาขับกล่อมเล่นดนตรีที่บ้านตกตอนเย็นมีการเล่นดนตรี สีซอขับกล่อม เข้าห้องหอเสพกามกับหญิงสาวเหล่านั้น จนทำให้เหล่าภรรยาโกรธ ดังปรากฏในกาพย์พระไชยสุริยา ดังนี้

คำเข้าเฝ้าสีซอ	เข้าแต่หอล่อกามา
หาได้ให้ภริยา	โลภพาให้บ้าใจ

(กาพย์พระไชยสุริยา: ๒๔๔)

จากเนื้อหาข้างต้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับ เหล่าขุนนางพากันหลงใหลหญิงสาวที่มีหน้าตาดีและเสพกามกับหญิงสาวเหล่านั้น ตรงกับหลักกรรม ทุจจริต ๓ เรื่อง กายทุจจริต คือล่วงประเวณีทางเพศ ผินจาริตนิยม และไม่ชอบด้วยกฎหมาย

จากการศึกษาวิเคราะห์หลักกรรมทุจจริต ๓ ถือเป็นหลักกรรมขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และเป็นหลักกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวัน เป็นการดำเนินการปฏิบัติตนต่อผู้คนรอบข้างไม่ให้ประพฤติชั่วทางกาย วาจา และใจ ที่ทำให้ขัดต่อประเพณีและศีลธรรม อันก่อให้เกิดความทุกข์ เช่น ไม่ล่วงประเวณีทางเพศ ผินจาริตนิยม และไม่ชอบด้วยกฎหมาย หลักทุจจริต ๓ นั้น มีปรากฏในตอนต่างๆของกาพย์พระไชยสุริยามากที่สุดอีกด้วย

๔.หลักกรรมวุฑฒิธรรม ๔ คือ ธรรมที่เป็นเครื่องเจริญ ซึ่งผู้ใดปฏิบัติแล้วทำให้เป็นผู้เจริญ ในหน้าที่การงานหรือเจริญในด้านความเป็นอยู่มีความสุขกายสบายใจ มี ๔ ประการ คือ

- ๑) สัปปุริสสังเสาะ คือ การคบสัตบุรุษ
- ๒) สัทธัมมัสสวนะ คือ ฟังคำสอนของท่านโดยเคารพ
- ๓) โยนิโสมนสิการ คือ ตรัสรองให้รู้จักสิ่งที่ดี หรือชั่วโดยอบายที่ชอบ
- ๔) ธัมมานุธัมมปฏิบัติ คือ ประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรม ซึ่งได้ตรองเห็นแล้ว

จากหลักธรรม วุฑฒิธรรม ๔ ข้างต้นนั้น พบบทกลอนกาพย์พระไชยสุริยาในเรื่อง สัทธัมมัสสวณะ คือ การฟังคำสั่งสอนอย่างเคารพ พบในตอนที่ว่า กล่าวถึงพระไชยสุริยาและนางสุมาลีเมื่อได้รับฟังธรรม คำสั่งสอนแล้วเกิดเลื่อมใสศรัทธา ดังปรากฏในกาพย์พระไชยสุริยา ดังนี้

ขึ้นเกลยกล่าวท้าวไท ฟังธรรมน้ำใจ
เลื่อมใสศรัทธากล้าหาญ

(กาพย์พระไชยสุริยา: ๔๕๓)

จากเนื้อความข้างต้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับ เมื่อพระไชยสุริยาและนางสุมาลีได้ฟังธรรมคำสอนของ พระพุทธเจ้าแล้วก็เกิดความเลื่อมใสศรัทธาและเข้าใจอย่างท่องแท้ ตรงกับหลักธรรม วุฑฒิธรรม ๔ เรื่อง สัทธัมมัสสวณะ คือ ฟังคำสั่งสอนของท่านโดยเคารพ

จากการศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมวุฑฒิธรรม ๔ ถือเป็นธรรมที่เป็นเครื่องเจริญ ซึ่งผู้ใดปฏิบัติ แล้วทำให้เป็นผู้นั้นเจริญในหน้าที่การงานหรือเจริญในด้านความเป็นอยู่มีความสุขกายสบายใจ มี ๔ ประการ แต่ในบทกาพย์พระไชยสุริยาปรากฏอยู่เพียง ๒ ประการเท่านั้น คือ ๑.สัทธัมมัสสวณะ เรื่อง ฟังคำสั่งสอนของท่านโดยเคารพ และ ๒.โยนิโสมนสิการ เรื่อง ตรัสจริงให้รู้จักสิ่งที่ดี หรือชั่วโดยอุบาย ที่ชอบส่วนที่ไม่ปรากฏนั้น คือ ๑. สปัปฺริสสังเสวะ เรื่อง การคบสัตบุรุษ และ ๒.ธัมมานุธัมมปฏิบัติ เรื่อง ประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรม ซึ่งได้ตรองเห็นแล้ว

๕.หลักธรรมอคติ ๔ คือ การลำเอียง ความเอนเอียงเข้าข้าง วางตัวไม่เป็นกลาง ไม่มีคุณ ยุติธรรม อคติเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ยังมีกิเลส ซึ่งจะต้องมีอยู่ด้วยกันทุกคน เพราะปกติคนเราจะทำอะไรก็ตาม มักจะคิดถึงประโยชน์ของตนเอง ญาติพี่น้อง หรือพวกพ้องก่อนเสมอ ซึ่งการกระทำในลักษณะเช่นนี้ เป็นสาเหตุให้ความถูกต้องเหนือความถูกต้อง ความผิดอยู่เหนือความถูก หรือผิดเป็นชอบ ประเภทของอคติ ๔ พุทธศาสนาแบ่งอคติออกเป็น ๔ ประเภท ตามพื้นฐานแห่งจิตใจ คือ มี ๔ อย่าง คือ ๑) ฉันทาคติ คือ ลำเอียงเพราะรักใคร่ ๒) โทสาคติ คือ ลำเอียงเพราะไม่ชอบ ๓) โมหาคติ คือ ลำเอียงเพราะเขลา ๔) ภยาคติ คือ ลำเอียงเพราะกลัว

จากหลักธรรมอคติ ๔ ข้างต้นนั้นพบในตอนที่ว่าคติใดที่มีการติดสินบนให้ผู้พิพากษาที่มีการเปลี่ยนแปลงคดีจากแพ่งกลายเป็นชนะ ดังปรากฏในกาพย์พระไชยสุริยา ดังนี้

คดีที่มีคู่ คือไก่หมู่เจ้าสุภา
ใครเอาข้าวปลามา ให้สุภาแก้วดี

(กาพย์พระไชยสุริยา: ๒๔๔)

จากเนื้อความข้างต้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับ คดีใดที่มีการติดสินบนให้ผู้พิพากษาก็มีการเปลี่ยนแปลงคดีจากแพ่งกลายเป็นชนะ อันเนื่องจากความใคร่ความลงอยากได้ ตรงกับหลักธรรมอคติ ๔ เรื่อง ฉันทาคติ คือ ลำเอียงเพราะรักใคร่

๖. **หลักธรรมเบญจศีล ๕** คือ ศีล ๕ ประการ หมายถึงการรักษากายวาจาให้เป็นปกติ โดยสรุปได้แก่ การงดเว้นจากการทำชั่ว มี ๕ ประการ คือ

๑) ปาณาติปาตา เวรมณี คือ เว้นจากฆ่าสัตว์มีชีวิต

๒) อทินนาทานา เวรมณี คือ เว้นจากการเอาของที่เจ้าของเขามีได้ให้

๓) กามเมสุ มิจฉาจารา เวรมณี คือ เว้นจากการประพฤตินอกใจ

๔) มุสาวาทา เวรมณี คือ เว้นจากการกล่าวเท็จ

๕) สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี คือ เว้นจากการดื่มน้ำเมา คือ สุรา และเมรัย

จากหลักธรรม เบญจศีล ๕ หรือศีล ๕ ข้างต้นนั้นพบในตอนที่ว่า ทั้งสองพระองค์รักษาศีลเป็นฤๅษี ดังปรากฏในภาพพระไชยสุริยา ดังนี้

สององค์ทรงหนังพยัคฆา

จัดจีบกลีบชฎา

รักษาศีลถือฤๅษี

(ภาพพระไชยสุริยา: ๔๕๓)

จากเนื้อความข้างต้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พระไชยสุริยาและนางสุมาลี ทั้งสองพระองค์ได้สวมใส่ชุดและหมวกจากหนังสือ รักษาศีลเป็นฤๅษีตั้งมั่นอยู่ในความดีงาม ลดละกิเลสโดยการถือศีลปฏิบัติ ๕ ข้อ ตรงกับหลักธรรม เบญจศีล ๕ หรือศีล ๕ เพื่อจะได้ไปเสวยสุขอยู่บนสวรรค์

๗. **หลักธรรมอิทธิบาท ๔** คือ ฐานหรือหนทางสู่ความสำเร็จ หรือ คุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จ คุณเครื่องสำเร็จสมประสงค์ ทางแห่งความสำเร็จ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย มี ๔ ประการ คือ

๑) ฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น คิดจะทำสิ่งใดก็ทำด้วยความพอใจรักใคร่ในสิ่งที่ทำ ทำด้วยความเต็มใจทำ

๒) วิริยะ คือ เพียรประกอบสิ่งนั้น คือ ทำสิ่งใดก็ได้ด้วยความขยันขันแข็ง อุตุนไม่ทอดทิ้งธุระระหว่างทำ พยายามทำ แข็งใจทำ

๓) จิตตะ คือ เอาใจใส่หรือฝึกฝนใจในสิ่งนั้น คือ ไม่วางธุระ เมื่อทำก็ตั้งใจด้วยความจริงใจตั้งใจทำให้เสร็จลุกลงไปด้วยดี ตั้งใจทำ

๔) วิมังสา คือ หมั่นตรึกตรองพิจารณาหาเหตุผลในสิ่งนั้น คือ ในขณะที่ทำก็ทำการพิจารณาไตร่ตรองด้วยปัญญา รู้จักหาเหตุผลด้วยความรอบคอบด้วยปัญญา เข้าใจทำ

จากหลักธรรมอิทธิบาท ๔ ข้างต้นนั้นพบในตอนที่ว่า บำเพ็ญเพียรจนสำเร็จก็เสด็จสู่สวรรคตดังปรากฏในภาพพระไชยสุริยา ดังนี้

เข้าค้ำทำกิจพิธี

กองกฐน้ออัคคี

เป็นที่บูชาถาวร

ปะทะพีเป็นที่บรรจุธรรม

เอนองค์ลงนอน

เหนือขอนเขนยเกยเคียร

คำเข้าเอากราดกวาดเตียน

เรียนธรรมบำเพ็ญเคร่งครั้น

สำเร็จเสร็จได้ไปสวรรค์

นานนับกับกัลป์พุทธันดร

เหน้อยยากพากเพียร

เสวยสุขทุกวัน

(กาพย์พระไชยสุริยา: ๔๕๓)

จากเนื้อความข้างต้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พระไชยสุริยาและนางสุมาลีถึงแม้จะเหน็ดเหนื่อยกับการบำเพ็ญเพียรจนสำเร็จแต่ก็ได้เสด็จสู่สวรรค์ เสวยแต่ความสุขทุกวัน เป็นเวลานานชั่วกัลป์ตรงกับหลักธรรมอริยบท ๔ เรื่อง ฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น คิดจะทำสิ่งใดก็ทำด้วยความพอใจ รักใคร่ในสิ่งที่ทำ ทำด้วยความเต็มใจทำ

หลักธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา มีหลายหลักธรรม แต่ละหลักธรรมเป็นการสอนให้เราประพฤติปฏิบัติตนไปในทางที่ดี และเป็นวรรณคดีมีคุณค่าแก่ผู้อ่าน เนื่องจากกาพย์พระไชยสุริยาเป็นนิทานสำหรับสอนการเขียนการอ่านโดยมีบทอ่านเรียงลำดับการสะกดคำตั้งแต่ แม่ ก กา ตามด้วยแม่กง แม่กน แม่กม จนถึงแม่เกยตามลำดับ เนื้อหาในกาพย์พระไชยสุรินั้นได้สอดแทรกหลักธรรมปรากฏหลักธรรมถึง ๗ หลักธรรม ซึ่งหลักธรรมที่พบนั้น มีเนื้อหาที่มุ่งให้ประพฤติปฏิบัติต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการอยู่ด้วยกันในสังคมอย่างไรข้อขัดแย้ง การใช้ชีวิตคู่อย่างมีความสุข การปฏิบัติตนในสังคม หรือแม้กระทั่งการเลี้ยงดูบุตร ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขของสังคม

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวเคราะห์หลักธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวเคราะห์หลักธรรมที่ปรากฏในกาพย์พระไชยสุริยา ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

วรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา สามารถวิเคราะห์หลักธรรมได้ ๗ หลักธรรม คือ หลักธรรม ทิศ ๖ กล่าวถึง หลักการปฏิบัติตนกับบุคคลในสถานะต่างๆ การดำเนินชีวิตประจำวันนั้น มีบุคคลประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์พึงปฏิบัติต่อกัน การปฏิบัติต่อกันด้วยคุณธรรมอันสมควรยิ่ง ก่อให้เกิดผลดีต่อผู้ปฏิบัติ หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ กล่าวถึง หลักธรรมประจำใจเพื่อให้ตนดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์ หลักธรรมทugend ๓ กล่าวถึงความประพฤติชั่วทางกายวาจาและใจ ซึ่งขัดต่อประเพณีและศีลธรรมก่อให้เกิดความทุกข์เดือดร้อน เป็นกิจไม่ควรทำหลักธรรมวุฑฒิธรรม ๔ กล่าวถึง ธรรมที่เป็นเครื่องเจริญ ซึ่งผู้ใดปฏิบัติแล้วทำให้เป็นผู้เจริญในหน้าที่การงานหรือเจริญในด้านความเป็นอยู่ มีความสุขกายสบายใจ หลักธรรมมคติ ๔ กล่าวถึงการลำเอียง ความเอนเอียงเข้าข้าง วางตัวไม่เป็นกลาง ไม่มีความยุติธรรม หลักธรรมเบญจศีล ๕ กล่าวถึงการรักษากายวาจาให้เป็นปกติ

โดยสรุปได้แก่ การงดเว้นจากการทำชั่ว หลักธรรมอิทธิบาท ๔ กล่าวถึงหนทางหรือคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย

อภิปรายผล

กาพย์พระไชยสุริยานับได้ว่าเป็นนิทานสำหรับสอนการเขียนอ่านโดยมีบทอ่านเรียงลำดับการสะกดคำที่สะท้อนด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านสังคม ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการใช้ชีวิตคู่ การปฏิบัติตนในสังคม การเลี้ยงดูบุตร เป็นเครื่องมือที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ในสังคมยุคนั้น

การศึกษาหลักธรรมที่ปรากฏในกาพย์พระไชยสุริยา จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ การศึกษาวรรณคดี เรื่องกาพย์พระไชยสุริยาในฐานะนิทานคำสอนว่าผู้แต่งได้สอดแทรกหลักธรรมใดไว้บ้าง พบว่าวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยานั้นปรากฏหลักธรรม ๗ หลักธรรม คือ

๑. หลักธรรมทศ ๖
๒. หลักธรรมพรหมวิหาร ๔
๓. หลักธรรมทุจจริต ๓
๔. หลักธรรมวุฑฒิธรรม ๔
๕. หลักธรรมอคติ ๔
๖. หลักธรรมเบญจศีล ๕
๗. หลักธรรมอิทธิบาท ๔

ข้อสังเกตประการหนึ่ง คือ หลักธรรมที่ปรากฏมากที่สุดในกาพย์พระไชยสุริยา ได้แก่หลักธรรมเรื่องทุจจริต ๓ อันเป็นหลักธรรมที่เกี่ยวกับการประพฤติชั่วทางกายวาจาและใจ ซึ่งขัดต่อประเพณีและศีลธรรม ก่อให้เกิดความทุกข์ความเดือดร้อนเป็นกิจไม่ควรทำ ซึ่งการกระทำของหลักธรรมทุจจริต ๓ นั้น จัดเป็นการกระทำอันเป็นบาปมิใช่บุญ และจะก่อให้เกิดความทุกข์และนำโทษของการกระทำบาปมาสู่ผู้ปฏิบัติตนตามหลักทุจจริต ๓

หลักธรรมที่ปรากฏในกาพย์พระไชยสุริยา ทั้งหมด ๗ หลักธรรม ดังปรากฏข้างต้น มีประโยชน์ต่อการศึกษาในแง่ของการประพฤติปฏิบัติตนของผู้ยึดมั่นในหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งสามารถนำแนวการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมนั้นมาประยุกต์ปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ควรศึกษาหลักธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องอื่นๆ ของสุนทรภู่เพื่อมาเปรียบเทียบกับกาพย์พระไชยสุริยา

บรรณานุกรม

จันทร์จิรายุวัฒน์ รัชณี, หม่อมเจ้า. ๒๕๕๓.ประวัติคำกลอนสุนทรภู่. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี.

จิรารัตน์ อ่อนปุ่น และคณะ. หลักธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กกรณีศึกษาตำบลท่าทอง

อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. งานวิจัยสาขาวิชาภาษาไทยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.๒๕๕๖.

ฉันทน์ ขำวิไล. ๒๕๔๘.๑๐๐ ปีของสุนทรภู่. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม.

ชลดา เรื่องรักษ์ลิขิต. ๒๕๔๘.ชีวประวัติและผลงานของสุนทรภู่. คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

दनัย จันทร์เจ้าฉาย. ๒๕๑๘.ในหลวงในรอยธรรม. กรุงเทพฯ : ดีเอ็มจี.

ทิพย์สุดา นัยทรัพย์ และคณะ. ๒๕๔๒.สุนทรภู่มหากวีรัตนโกสินทร์. โปรแกรมวิชาสาขาภาษาไทย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม : ม.ป.ส.

เทพพร มังธานี. ๒๕๕๐. มงคลชีวิต. กรุงเทพฯ : เลียงเชียง.

ประโยชน์ ส่งกลิ่น. ๒๕๔๐. ศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดในพระพุทธศาสนาเถรวาทและ
มหายาน. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.

พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ (อาทิตย์ ของดี). ๒๕๕๔.เรียนรู้ธรรมของพระพุทธเจ้า ชั้นตรี. กรุงเทพฯ :
เอ็นไอเอส.

มนิจ ชูชัยมงคล. ๒๕๕๙.พุทธฤทธิ์พิชิตทุกข์สับสนนิรันดร์. กรุงเทพฯ : เลียงเชียง.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. ๒๕๒๑.พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนอะไร.
กรุงเทพฯ : เลียงเชียง.

สว่าง ไชยสงค์. ๒๕๓๘. การศึกษาภาพพจน์ในวรรณคดีพระปฐมสมโพธิกถาโดยการตีความและขยายความ.
วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,

สุชาติา เจียพงษ์. ๒๕๕๔ .เอกสารประกอบการสอนวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางภาษาไทย. สาขาวิชา
ภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

โสภี รัมมณีย์. ๒๕๓๔.วิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในวรรณคดีพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

อิงอร สุพันธ์ุณี. ๒๕๕๔. วรรณกรรมวิจารณ์ร้อยกรองปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี*

ชลลดา พรมเสนา, สุธาร์ตน์ นาคแจ่ม และโสภา บุญจวง
สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

บทความวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี ทั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดภาพพจน์ทั้งหมด ๑๐ ประเภทคือ อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน สัญลักษณ์ การกล่าวเกินจริง การเลียนเสียง การใช้คำถาม การกล่าวประชด อุทาหรณ์ และการเล่นคำ ผลการวิจัยพบว่าวรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี ปรากฏภาพพจน์ครบทั้ง ๑๐ ประเภทตามกรอบที่ใช้ในการวิจัย ภาพพจน์ที่ปรากฏมากที่สุดอันดับที่ ๑ คือภาพพจน์อุทาหรณ์ พบจำนวนทั้งสิ้น ๑๑๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔๐ อันดับที่ ๒ ภาพพจน์อุปมา พบจำนวนทั้งสิ้น ๘๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๘๘ อันดับที่ ๓ ภาพพจน์การกล่าวเกินจริง พบจำนวนทั้งสิ้น ๖๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๐ อันดับที่ ๔ ภาพพจน์อุปลักษณ์พบจำนวนทั้งสิ้น ๕๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๖ อันดับที่ ๕ ภาพพจน์การกล่าวประชด พบจำนวนทั้งสิ้น ๔๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๑ อันดับที่ ๖ ภาพพจน์การใช้คำถาม พบจำนวนทั้งสิ้น ๒๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๖.๑๗ อันดับที่ ๗ ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน พบจำนวนทั้งสิ้น ๑๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๑ อันดับที่ ๘ ภาพพจน์การเลียนเสียง พบจำนวนทั้งสิ้น ๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๘ อันดับที่ ๙ ภาพพจน์สัญลักษณ์พบจำนวนทั้งสิ้น ๒ ครั้งคิดเป็นร้อยละ ๐.๕๑ ส่วนภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏน้อยที่สุดเป็นอันดับสุดท้ายคือภาพพจน์แบบเล่นคำ พบจำนวนทั้งสิ้น ๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๕

คำสำคัญ : ภาพพจน์, วรรณกรรม เรื่อง สีลาวดี

บทนำ

*งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาระเบียบวิจัยทางภาษาไทย โดยมีอาจารย์สมเกียรติ ติดชัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาภาพพจน์ คือ ถ้อยคำหรือสำนวนที่ทำให้เกิดภาพเป็นการเรียบเรียงภาษาอย่างมีชั้นเชิง ส่งผลต่อความคิด อารมณ์ความรู้สึก ทำให้เกิดจินตนาการกว้างขวางลึกซึ้งกว่าคำพูดธรรมดาโดยนำภาษาพูดหรือภาษาเขียนที่ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมหรือไม่สามารถเห็นภาพได้ชัดเจน มาใช้เปรียบเทียบ หรือใช้แทนให้เกิดเป็นรูปธรรมชัดเจน และทำให้เกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น (วรรณญา ยิ่งยงค์ดี, ๒๕๕๐. หน้า ๕)

ภาษาภาพพจน์มีความสำคัญ คือ ทำให้เกิดความคิดและจินตนาการ เกิดความเพลิดเพลินใจ ที่ได้จากการสังเกตความคิดและจินตนาการ อีกทั้งยังให้อรรถรสทางอารมณ์มากยิ่งขึ้นด้วยการให้ความแตกต่าง ความขัดแย้งความเหมือน ความผสมผสานและทัศนคติที่มีอยู่สิ่งหนึ่งสิ่งใด สามารถเทียบเคียงภาษาภาพพจน์ได้ นั่นคือทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ซึ่งเท่ากับว่าทำให้วรรณกรรมเข้าสู่ประสาทสัมผัสของเราได้ง่ายขึ้น โดยได้ยิน ได้เห็น ได้สัมผัส ฯลฯ ทำให้เราได้ร่วมมีประสบการณ์ที่กวี และนักเขียนถ่ายทอดได้ชัดเจนยิ่งขึ้นเป็นผลทำให้เข้าใจและเข้าถึงวรรณกรรมนั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น ดังที่ วรรณญา ยิ่งยงค์ดี (๒๕๕๐. หน้า ๖) ได้กล่าวเกี่ยวกับภาษาภาพพจน์ไว้ว่า “ภาษาภาพพจน์เป็นกลวิธีการใช้ภาษาอีกแบบหนึ่งของกวี ซึ่งมีส่วนสำคัญในด้านการใช้เพื่อทำหน้าที่สื่อความหมาย การอ่านหรือ การศึกษาวรรณกรรมนั้น ถ้าผู้ศึกษาเข้าใจภาษาภาพพจน์ที่กวีนำมาใช้ก็จะทำให้เข้าใจวรรณกรรม ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น”

วรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี เป็นวรรณกรรมอิงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่อุดมไปด้วยคุณค่า ทั้งคุณค่าด้านวรรณกรรม และคุณค่าด้านหลักธรรมคำสอนอันเป็นปรัชญาที่สำคัญในการดำเนินชีวิต ซึ่งเมื่อผู้อ่านได้อ่านแล้วจะทำให้ได้คุณค่าทางด้านความงามของวรรณกรรม และได้คุณค่าความดี คือ ทำใจจิตใจละเอียด และสูงขึ้น และได้คุณค่าแห่งความจริงของโลกและชีวิตอีกด้วยเหมือนดังที่ ทิวาทิพย์ เทียมชัยภูมิ (๒๕๔๖. หน้า ๒) ได้กล่าวถึงเรื่อง สีลาวดีไว้ว่า “วรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี เป็นวรรณกรรมอิงพุทธศาสนาที่มีความสมบูรณ์ด้วยเนื้อหาและคุณค่าของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในสังคมไทยสะท้อนถึงอารมณ์และความรู้สึกได้อย่างซาบซึ้งและแฝงด้วยรสพระธรรมอันล้ำค่า ประพันธ์โดย ธรรมโฆษ (แสง จันทร์งาม) เป็นวรรณกรรมที่ได้รับยกย่องว่ามีรสวรรณกรรมต่างๆ และปรากฏภาษาภาพพจน์ที่หลากหลายในวรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี”

จากข้างต้นที่กล่าวมานี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้ภาษาภาพพจน์จากวรรณกรรม เรื่อง สีลาวดี เพื่อให้เห็นถึงลักษณะการใช้ภาษาภาพพจน์ของกวีและเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สนใจศึกษา วรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี ได้เข้าใจและเข้าถึงวรรณกรรมอิงพระพุทธศาสนาเรื่องนี้ให้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรม เรื่อง สีลาวดี

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ขั้นตอนเตรียมการ

- ๑.๑ ประชุมปรึกษาหารือในกลุ่มเพื่อที่จะหาแนวทางในการทำงานวิจัย
- ๑.๒ ศึกษางานวิจัยที่นักวิชาการหรือนักวิจัยท่านอื่น ๆ ได้ศึกษาค้นคว้าไว้เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานวิจัย
- ๑.๓ หลังจากได้หัวข้อวิจัยแล้วจึงปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำในการทำงานวิจัย
- ๑.๔ เขียนโครงร่างงานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยต่อไป

๒. ขั้นศึกษาและรวบรวมข้อมูล

- ๒.๑ ศึกษาและรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับวรรณกรรมพุทธศาสนา
- ๒.๓ ศึกษาและรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับวรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี
- ๒.๔ ศึกษาและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาภาพพจน์ และงานวิจัยเกี่ยวกับภาพพจน์

๓. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี ผู้วิจัยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- ๓.๑ วิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี ตามกรอบทฤษฎีที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตของการวิจัย
- ๓.๒ นำข้อมูลภาษาภาพพจน์ที่ได้มาเรียบเรียงเป็นรายงาน โดยนับจำนวนที่ปรากฏและใช้สถิติร้อยละในการสรุปผลการศึกษา

วิเคราะห์ภาษาภาพพจน์จากวรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี

การวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏจากวรรณกรรม เรื่อง สีลาวดี ในภาคที่ ๑ มีทั้งสิ้น ๓๘ ตอน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลวิเคราะห์พบภาษาภาพพจน์ทั้ง ๑๐ ประเภทตามกรอบทฤษฎีที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากภาพพจน์ที่พบมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ดังนี้ ภาพพจน์ที่ปรากฏมากที่สุด คือ ภาพพจน์อุทาหรณ์ พบจำนวนทั้งสิ้น ๖๑ ครั้ง รองลงมา คือ ภาพพจน์อุปมา พบจำนวนทั้งสิ้น ๓๒ ครั้ง ภาพพจน์อุปลักษณ์ พบจำนวนทั้งสิ้น ๒๘ ครั้ง ภาพพจน์กล่าวเกินจริง พบจำนวนทั้งสิ้น ๒๒ ครั้ง ภาพพจน์การกล่าวประชด พบจำนวนทั้งสิ้น ๒๐ ครั้ง ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน พบจำนวนทั้งสิ้น ๗ ครั้ง ภาพพจน์การใช้คำถาม พบจำนวนทั้งสิ้น ๖ ครั้ง ส่วนภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ ภาพพจน์สัญลักษณ์

พบจำนวนทั้งสิ้น ๑ ครั้ง ภาพพจน์การเลียนเสียง พบจำนวนทั้งสิ้น ๑ ครั้ง และภาพพจน์แบบเล่นคำ พบจำนวนทั้งสิ้น ๑ ครั้ง โดยสามารถสรุปภาพพจน์ที่ปรากฏและที่คิดเป็นร้อยละได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางสรุปผลการวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี ภาคที่ ๑

อันดับ	ภาพพจน์	จำนวนที่พบ(ครั้ง)	คิดเป็นร้อยละ
๑.	ภาพพจน์อุทาหรณ์	๖๑	๓๔.๐๗
๒.	ภาพพจน์อุปมา	๓๒	๑๗.๘๗
๓.	ภาพพจน์อุปลักษณ์	๒๘	๑๕.๖๔
๔.	ภาพพจน์กล่าวเกินจริง	๒๒	๑๒.๒๙
๕.	ภาพพจน์การกล่าวประชด	๒๐	๑๑.๑๗
๖.	ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน	๗	๓.๙๑
๗.	ภาพพจน์การใช้คำถาม	๖	๓.๓๕
๘.	ภาพพจน์สัญลักษณ์	๑	๐.๕๕
๙.	ภาพพจน์การเลียนเสียง	๑	๐.๕๕
๑๐.	ภาพพจน์แบบเล่นคำ	๑	๐.๕๕

การวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏจากวรรณกรรม เรื่อง สีลาวดี ในภาคที่ ๒ ซึ่งมีทั้งสิ้น ๔๒ ตอน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ผลการวิจัยสรุปว่า พบภาษาภาพพจน์ทั้งหมด ๙ ประเภท ซึ่งเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ภาพพจน์ที่ปรากฏมากที่สุด คือ ภาพพจน์อุปมา พบจำนวนทั้งสิ้น ๓๘ ครั้ง รองลงมา คือ ภาพพจน์กล่าวเกินจริง พบจำนวนทั้งสิ้น ๓๐ ครั้ง ภาพพจน์อุทาหรณ์ พบจำนวนทั้งสิ้น ๒๖ ครั้ง ภาพพจน์อุปลักษณ์ พบจำนวนทั้งสิ้น ๑๗ ครั้ง ภาพพจน์การกล่าวประชด พบจำนวนทั้งสิ้น ๙ ครั้ง ภาพพจน์การใช้คำถาม พบจำนวนทั้งสิ้น ๕ ครั้ง ภาพพจน์การเลียนเสียง พบจำนวนทั้งสิ้น ๒ ครั้ง ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน พบจำนวนทั้งสิ้น ๑ ครั้ง ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ ภาพพจน์สัญลักษณ์พบจำนวนทั้งสิ้น ๑ ครั้ง ส่วนภาษาภาพพจน์ที่ไม่ปรากฏเลย คือ ภาพพจน์แบบเล่นคำ โดยสามารถสรุปภาพพจน์ที่ปรากฏและที่คิดเป็นร้อยละได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางสรุปผลการวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี ภาคที่ ๒

อันดับ	ภาพพจน์	จำนวนที่พบ(ครั้ง)	คิดเป็นร้อยละ
๑.	ภาพพจน์อุปมา	๓๘	๒๙.๔๕
๒.	ภาพพจน์กล่าวเกินจริง	๓๐	๒๓.๒๕
๓.	ภาพพจน์อุทาหรณ์	๒๖	๒๐.๑๕
๔.	ภาพพจน์อุปลักษณ์	๑๗	๑๓.๑๗
๕.	ภาพพจน์การกล่าวประชด	๙	๖.๙๗
๖.	ภาพพจน์การใช้คำถาม	๕	๓.๘๗
๗.	ภาพพจน์การเลียนเสียง	๒	๑.๕๕
๘.	ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน	๑	๐.๗๗
๙.	ภาพพจน์สัญลักษณ์	๑	๐.๗๗
๑๐.	ภาพพจน์แบบเล่นคำ	-	-

การวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏจากวรรณกรรม เรื่อง สีลาวดี ในภาคที่ ๓ ซึ่งมีทั้งสิ้น ๔๒ ตอน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบภาษาภาพพจน์ทั้งสิ้น ๘ ประเภท ซึ่งเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ภาพพจน์ที่ปรากฏมากที่สุด คือ ภาพพจน์อุทาหรณ์ พบจำนวนทั้งสิ้น ๒๔ ครั้ง รองลงมา คือ ภาพพจน์การกล่าวประชด พบจำนวนทั้งสิ้น ๑๖ ครั้ง ภาพพจน์อุปมา พบจำนวนทั้งสิ้น ๑๕ ครั้ง ภาพพจน์อุปลักษณ์ พบจำนวนทั้งสิ้น ๑๔ ครั้ง ภาพพจน์การใช้คำถาม พบจำนวนทั้งสิ้น ๑๔ ครั้ง ภาพพจน์กล่าวเกินจริง พบจำนวนทั้งสิ้น ๑๐ ครั้ง ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน พบจำนวนทั้งสิ้น ๓ ครั้ง ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ ภาพพจน์การเลียนเสียง พบจำนวนทั้งสิ้น ๑ ครั้ง ส่วนภาษาภาพพจน์ที่ไม่ปรากฏ คือ ภาพพจน์สัญลักษณ์ และภาพพจน์แบบเล่นคำ โดยสามารถสรุปภาพพจน์ที่ปรากฏและที่คิดเป็นร้อยละได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางสรุปผลการวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี ภาคที่ ๓

อันดับ	ภาพพจน์	จำนวนที่พบ(ครั้ง)	คิดเป็นร้อยละ
๑.	ภาพพจน์อุทาหรณ์	๑๑๑	๒๗.๔๐
๒.	ภาพพจน์อุปมา	๘๕	๒๐.๙๘
๓.	ภาพพจน์กล่าวเกินจริง	๖๒	๑๕.๓๐
๔.	ภาพพจน์อุปลักษณ์	๕๙	๑๔.๕๖
๕.	ภาพพจน์การกล่าวประชด	๔๕	๑๑.๑๑

๖.	ภาพพจน์การใช้คำถาม	๒๕	๖.๑๗
๗.	ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน	๑๑	๒.๗๑
๘.	ภาพพจน์การเลียนเสียง	๔	๐.๙๘
๙.	ภาพพจน์สัญลักษณ์	๒	๐.๔๙
๑๐.	ภาพพจน์แบบเล่นคำ	๑	๐.๒๔

การวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏจากวรรณกรรม เรื่อง สิวาตี ทั้งภาคที่ ๑ ภาคที่ ๒ และภาคที่ ๓ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น ๑๒๒ ตอนสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่าการใช้ภาษาภาพพจน์ในวรรณกรรมเรื่อง สิวาตี ใช้ภาษาภาพพจน์ครบทั้ง ๑๐ ประเภท ตามกรอบทฤษฎีที่กำหนดไว้ โดยเรียงลำดับจากภาพพจน์ที่พบมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ คือ อันดับที่ ๑ ภาพพจน์อุทาหรณ์ พบจำนวนทั้งสิ้น ๑๑๑ ครั้ง อันดับที่ ๒ ภาพพจน์อุปมาพบจำนวนทั้งสิ้น ๘๕ ครั้ง อันดับที่ ๓ ภาพพจน์กล่าวเกินจริง พบจำนวนทั้งสิ้น ๖๒ ครั้ง อันดับที่ ๔ ภาพพจน์อุปลักษณ์ พบจำนวนทั้งสิ้น ๕๙ ครั้ง อันดับที่ ๕ ภาพพจน์การกล่าวประชด พบจำนวนทั้งสิ้น ๔๕ ครั้ง อันดับที่ ๖ ภาพพจน์การใช้คำถาม พบจำนวนทั้งสิ้น ๒๕ ครั้ง อันดับที่ ๗ ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน พบจำนวนทั้งสิ้น ๑๑ ครั้ง อันดับที่ ๘ ภาพพจน์การเลียนเสียง พบจำนวนทั้งสิ้น ๔ ครั้ง อันดับที่ ๙ ภาพพจน์สัญลักษณ์ พบจำนวนทั้งสิ้น ๒ ครั้ง ส่วนภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ ภาพพจน์แบบเล่นคำ พบจำนวนทั้งสิ้น ๑ ครั้ง โดยสามารถสรุปภาพพจน์ที่ปรากฏและที่คิดเป็นร้อยละได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางสรุปผลการวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสิวาตีภาคที่ ๑ ภาคที่ ๒ และภาคที่ ๓

อันดับ	ภาพพจน์	จำนวนที่พบ(ครั้ง)	คิดเป็นร้อยละ
๑.	ภาพพจน์อุทาหรณ์	๒๔	๒๔.๗๔
๒.	ภาพพจน์การกล่าวประชด	๑๖	๑๖.๔๙
๓.	ภาพพจน์อุปมา	๑๕	๑๕.๔๖
๔.	ภาพพจน์อุปลักษณ์	๑๔	๑๔.๔๓
๕.	ภาพพจน์การใช้คำถาม	๑๔	๑๔.๔๓
๖.	ภาพพจน์กล่าวเกินจริง	๑๐	๑๐.๓๐
๗.	ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน	๓	๓.๐๙
๘.	ภาพพจน์การเลียนเสียง	๑	๑.๐๓
๙.	ภาพพจน์สัญลักษณ์	-	-
๑๐.	ภาพพจน์แบบเล่นคำ	-	-

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรม เรื่อง สีลาวดี สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยพบว่าวรรณกรรมเรื่องสีลาวดีปรากฏภาพพจน์ครบทั้ง ๑๐ ประเภทตามกรอบที่ใช้ในการวิจัย ภาพพจน์ที่ปรากฏมากที่สุดอันดับที่ ๑ คือภาพพจน์อุทาหรณ์ พบจำนวนทั้งสิ้น ๑๑๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔๐ อันดับที่ ๒ ภาพพจน์อุปมา พบจำนวนทั้งสิ้น ๘๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙๘ อันดับที่ ๓ ภาพพจน์กล่าวเกินจริง พบจำนวนทั้งสิ้น ๖๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๐ อันดับที่ ๔ ภาพพจน์อุปลักษณะพบจำนวนทั้งสิ้น ๕๙ ครั้งคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๖ อันดับที่ ๕ ภาพพจน์การกล่าวประชด พบจำนวนทั้งสิ้น ๔๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๑ อันดับที่ ๖ ภาพพจน์การใช้คำถาม พบจำนวนทั้งสิ้น ๒๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๖.๑๗ อันดับที่ ๗ ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน พบจำนวนทั้งสิ้น ๑๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๑ อันดับที่ ๘ ภาพพจน์การเลียนเสียง พบจำนวนทั้งสิ้น ๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๘ อันดับที่ ๙ ภาพพจน์สัญลักษณ์ พบจำนวนทั้งสิ้น ๒ ครั้งคิดเป็นร้อยละ ๐.๔๙ ส่วนภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏน้อยที่สุดเป็นอันดับสุดท้ายคือภาพพจน์แบบเล่นคำ พบจำนวนทั้งสิ้น ๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๔

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรม เรื่อง สีลาวดี สามารถอภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อสังเกตการใช้ภาษาภาพพจน์ได้ว่า

๑. ภาพพจน์อุทาหรณ์

คือ ภาพพจน์ที่ปรากฏมากที่สุดในวรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี ซึ่งภาพพจน์อุทาหรณ์ จะเป็นการเปรียบเทียบเรื่องราว เหตุการณ์หรือความคิดสองอย่างที่ไม่จำเป็นต้องคล้ายกันมาเปรียบเทียบกัน อาทิ เปรียบเทียบเหตุการณ์ในเรื่อง ระหว่างเหตุการณ์สองเหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบันกับที่เคยเกิดขึ้นมาก่อนโดยการยกข้อความที่ผู้เขียนหรือผู้พูดเชื่อว่าง่ายแก่การเข้าใจหรือใกล้ตัวมากกว่ามาอธิบาย

๒. ภาพพจน์อุปมา

เป็นการนำสิ่งสองสิ่งมาเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนอีกสิ่งหนึ่ง อาทิ เปรียบเทียบตัวละครในเรื่องที่มีลักษณะคล้ายหรือเหมือนกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้

๓. ภาพพจน์กล่าวเกินจริง

เป็นการเปรียบเทียบถ้อยคำการบรรยายของตัวละครในลักษณะต่างๆกับคำสอน เพื่อต้องการบอกให้เห็นถึงลักษณะเด่นๆ ของสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบ หรือเปรียบเทียบคำสอนกับ

สิ่งที่เกินความเป็นจริง อาทิ เปรียบบุคคลที่มีความรู้สึกต่างๆในลักษณะอาการที่ไม่สามารถจะทำให้เป็นจริงได้หรือบรรยายถ้อยคำที่เกินความเป็นจริง

๔.ภาพพจน์อุปลักษณ์เป็นการเปรียบเทียบโดยนัย

เพื่อต้องการบอกให้เห็นถึงลักษณะเด่นๆ ของสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบ อาทิ เปรียบเทียบตัวละครในเรื่องให้แทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

๕.ภาพพจน์การกล่าวประชด

เป็นการใช้คำซึ่งมีความหมายอย่างหนึ่งแต่ผู้พูดหรือผู้เขียนมีเจตนาเพื่อให้ความหมายเป็นอีกอย่างหนึ่งแทน อาทิ การประชดประชันในเรื่องของความรัก ความแค้นของสีลาวดีกับเรวัตตะ หรือตัวละครอื่นๆในเรื่อง

๖.ภาพพจน์การใช้คำถาม

เป็นการใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบเพราะคำถามนั้นมันจะมีคำตอบอยู่ในตัวแล้ว อาทิ ตัวละครในเรื่องสนทนา ได้วาทีกันเกี่ยวกับคำสอนของพระพุทธศาสนาหรือหลักของความเป็นจริงแต่ทั้งๆ ที่รู้คำตอบแต่ก็ยังถาม

๗.ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน

เป็นการสมมุติให้สิ่งที่ไม่มีตัวตนหรือไม่ใช่คน ทำกิริยาอาการเหมือนอย่างคน อาทิ ในเรื่องกล่าวว่าภูเขาคำทำทำยื่นหมื่น ซึ่งปกติภูเขาคำจะไม่สามารถทำกิริยาอาการเหมือนคนได้

๘.ภาพพจน์การเลียนเสียง

เป็นการใช้คำที่เลียนเสียงธรรมชาติต่างๆ อาทิ ในเรื่องจะมีการบรรยายเสียงลมพัดไปไม่ปลิวเพื่อเป็นสื่อให้เกิดภาพและจินตนาการตามผู้เขียน

๙.ภาพพจน์สัญลักษณ์

เป็นการกล่าวถึงสิ่งหนึ่งเพื่อแทนอีกสิ่งหนึ่งทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมการใช้สัญลักษณ์เป็นการกล่าวอย่างกว้างๆ ทั่วไปแต่มีความหมายต่างไปจากความหมายของคำเดิม อาทิ ในเรื่องกล่าวว่า “บรรพชิตแปลว่าผู้เว้นจากการทำชั่ว” นั้นหมายความว่า บรรพชิตเป็นสัญลักษณ์ที่หมายถึงผู้เว้นจากการทำชั่ว

๑๐.ภาพพจน์แบบเล่นคำ

เป็นการใช้คำๆเดียวในความหมายต่างๆกัน เพื่อให้เกิดความไพเราะและน่าสนใจยิ่งขึ้น การปรากฏภาพพจน์อุทาหรณ์มากที่สุด เนื่องจากผู้แต่งวรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี มุ่งเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรัก ความโกรธ ความแค้น และการให้อภัย ซึ่งมีการเปรียบเทียบเรื่องราว เหตุการณ์หรือความคิดสองอย่างระหว่างเรื่องหลักธรรมคำสอนของพระบรมศาสดากับสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวเรา โดยอาจจะเปรียบเทียบเหตุการณ์ปัจจุบันกับอดีต วรรณกรรมเรื่อง สีลาวดี จึงเป็นการบรรยายถ้อยคำ

และเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาซึ่งจะมีการเปรียบเทียบเรื่องราว เหตุการณ์ต่างๆไว้อย่างมากมาย จึงทำให้ภาพพจน์การเล่นคำปรากฏน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ

๑. การศึกษาการใช้ภาษาภาพพจน์ในวรรณกรรมพุทธศาสนาเรื่องอื่นๆ หรืออาจจะเป็นการ นำภาษาภาพพจน์ไปศึกษานอกเหนือจากวรรณกรรม เช่น ศึกษาจากการ์ตูน จากเพลง หรือจากบทละคร เป็นต้น

๒. วรรณกรรมพุทธศาสนายังไม่เป็นที่แพร่หลายในการทำงานวิจัย อาจจะใช้ศึกษาและวิเคราะห์ สิ่งที่น่าสนใจมาใช้เปรียบเทียบหรือใช้แทนภาษาภาพพจน์ เช่น ศีกขารสในวรรณกรรม เป็นต้น

บรรณานุกรม

กมล การกุศล. ๒๕๒๙. **ทักษะและความรู้ทางภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.

กระแสร่มลายาภรณ์. ๒๕๒๒. **วรรณคดีวิเคราะห์: หลักบางประการ**. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

กุหลาบ มัลลิกะมาส. ๒๕๒๒. **วรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

คำพล จันทร์โท,พระ และลอย แดงอ้อม,พระ. ๒๕๔๙. **วิเคราะห์รสวรรณคดีที่ปรากฏในวรรณกรรม พระพุทธศาสนาเรื่อง สิวาตี ของธรรมโฆษ**. ปริญญาโท ศศ.ม.,มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ชลธิธา สัตยาวัฒนา. ๒๕๓๒. **ผจญภัยร้อยเรียง**. กรุงเทพฯ : ศรีบุญอุสาหการพิมพ์.

ชวน เพชรแก้ว. ๒๕๒๔. **การศึกษาวรรณคดีไทย**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ดวงมน บริบูรณ์. ๒๕๑๖. **ความงามในทวาทศมาส**. ปริญญาโท อ.ม.,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิวาทิพย์ เทียมชัยภูมิ. ๒๕๔๖. **การศึกษาเชิงวิเคราะห์วรรณกรรมอิงพระพุทธศาสนา :**

ศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง สิวาตี. ปริญญาโท พธ.ม.,มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ทูโล. ๒๕๒๘. **ศาสนา ปรัชญา กำลังใจ**. เข้าถึงได้จาก : <http://www.toulo.com/product/ProductDetail.asp?ProductID=๑๓๔๘๘>. (วันที่ค้นข้อมูล: ๒๕มกราคม ๒๕๕๗).

ProductDetail.asp?ProductID=๑๓๔๘๘.(วันที่ค้นข้อมูล: ๒๕มกราคม ๒๕๕๗).

นงลักษณ์ แซ่มโซติ. ๒๕๒๑. **หาสรสในวรรณกรรมร้อยกรองของไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ.**

๒๕๒๓-พ.ศ. ๒๕๓๕. ปริญญาโท กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

บุญยงค์ เกศเทศ. ๒๕๒๕. **วรรณกรรมวิเคราะห์**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ประสิทธิ์ ศรีสมุทร. ๒๕๔๖. **วรรณคดีเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพฯ : ดวงแก้ว.

พิสมร ้วยวุฒิ. ๒๕๓๐. **วิเคราะห์การใช้ภาษาพจน์ในวรรณกรรมร้อยกรองของสุจิตต์ วงศ์เทศ**.

ปริญญาโท กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก.

เพ็ญศรี บูรพาวิจิตรนนท์. ๒๕๓๙. **วิเคราะห์ภาพพจน์เนื้อหาและความเชื่อจากใบเสมาซีของวัดใน**

ภาคเหนือ.ปริญญาโท กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ลักษณะผิวโล ภูเขาวิเศษณ์. ๒๕๕๑. **เชื่อมซี : การใช้คำ สำนวน และโวหารภาพพจน์.**ปริญญาโท.,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ล้อม เฟิงแก้ว. ๒๕๒๒. **วายุเวียงวรรณคดี.** กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์.

วรรณญา ยิ่งยงค์ศักดิ์. ๒๕๕๐. **การวิเคราะห์ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง.**
ปริญญาโท ศศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วินิตา ดิถียนต์. ๒๕๓๖. **เอกสารคำสอนรายวิชาวรรณคดีวิจารณ์.**มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศักดิ์ศรี แยมน์นิตดา. ๒๕๔๓. **วรรณคดีพุทธศาสนาพากย์ไทย.** กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สนิท ตั้งทวี. ๒๕๒๘. **วรรณคดีและวรรณกรรมไทยเบื้องต้น.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สว่าง ไชยสงค์. ๒๕๓๘. **การศึกษาภาพพจน์ในวรรณคดีพระปฐมสมโพธิกถาโดยการตีความและ
ขยายความ.** ปริญญาโท ศศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สายใจ ตระกูลสันติ. ๒๕๔๑. **ภาพพจน์ในสมุทรโฆษคำฉันท์.**ปริญญาโทศศ.ม., มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สาวิตรี พุกษาชีวะ. ๒๕๕๐. **การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว.**
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สิริรัตน์ สุคันธวิช. ๒๕๓๑. **วิเคราะห์ภาพพจน์ในวรรณคดี ไทยที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย
ชุดทักษะสัมพันธ์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.**ปริญญาโท อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. ๒๕๒๕. **วรรณคดีวิเคราะห์.** กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิช.

สุภา พักข้อง. ๒๕๓๐. **วรรณคดีไทยก่อนรับอิทธิพลจากตะวันตก.**กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.

สุภาพร จารุเทวินทร์. ๒๕๒๐. **การศึกษาเชิงวิเคราะห์ลิลิตพระลอทางภาษา.**ปริญญาโท
อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แสง จันทร์งาม. ๒๕๔๑. **ลีลาวดี ภาค ๑.** กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

แสง จันทร์งาม. ๒๕๓๐. **ลีลาวดี ภาค ๒.** กรุงเทพฯ: อุดม.

แสง จันทร์งาม. ๒๕๑๙. **ลีลาวดี ภาค ๓.** กรุงเทพฯ : บรรณาการ.

การวิเคราะห์ภาพพจน์ที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งของสุนารี ราชสีมา*

บำรุง เรือนงาม, ยุพารัตน์ บุญยืม และวรรณิดา ยอดเถื่อน
สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ เพื่อวิเคราะห์ภาพพจน์ที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งของสุนารี ราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า บทเพลงของสุนารี ราชสีมา มีการใช้ภาพพจน์จำนวนทั้งสิ้น ๖ ประเภท โดยแสดงค่าร้อยละของประเภทภาพพจน์ที่พบมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุดได้ดังนี้ ภาพพจน์ประเภทอุปมา มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๔๒ รองลงมาคือ การใช้ภาพพจน์ประเภทการซ้ำข้อความ จำนวนร้อยละ ๒๘ การใช้ภาพพจน์ประเภทอติพจน์ จำนวนร้อยละ ๗ การใช้ภาพพจน์ประเภทนามนัย จำนวนร้อยละ ๔ การใช้ภาพพจน์ประเภทปฏิพจน์ จำนวนร้อยละ ๔ และการใช้ภาพพจน์ประเภทสัทพจน์ จำนวนร้อยละ ๒ ในบทเพลงแต่ละบทเพลงจะมีการใช้ภาพพจน์หลายประเภท เพราะภาษาภาพพจน์ทำให้ผู้ฟังเกิดจินตภาพและมโนภาพได้อย่างกว้างขวางชัดเจน ตลอดจนสามารถเข้าถึงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดในบทเพลงได้ดีกว่าการพูดจาธรรมดา

คำสำคัญ : ภาพพจน์ , เพลงลูกทุ่ง

*งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาระเบียบวิจัยทางภาษาไทย โดยมีอาจารย์เมศิณี ภัทรมูธา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ดนตรีเกิดขึ้นมาในโลกพร้อมๆ กับมนุษย์ในยุคแรกๆ มนุษย์เรายังอาศัยอยู่ในป่า ในถ้ำ แม้ในโพรงไม้ก็รู้จักการร้องรำทำเพลงตามธรรมชาติ เช่น รู้จักการปรบมือ เคาะหิน เคาะไม้ เป่าปาก เป่าเขา เป็นต้น พร้อมกันนั้นก็มีการเปล่งเสียงร้องออกมาตามเรื่อง การร้องรำทำเพลงของมนุษย์ ในยุคนั้นก็ทำไปเพื่ออ้อนวอนพระเจ้า เพื่อช่วยให้ตนพ้นภัย บันดาลความสุขความอุดมสมบูรณ์ต่างๆ ให้แก่ตน หรือเพื่อเป็นการบูชา แสดงความขอบคุณพระเจ้าที่บันดาลให้ตนมีความสุขความสบาย

โลกได้ผ่านมาหลายยุคหลายสมัย ดนตรีก็ได้วิวัฒนาการไปตามความเจริญและความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ เครื่องดนตรีในสมัยเริ่มแรกที่เคยใช้ก็ได้วิวัฒนาการมาเป็นขั้นๆ กลายเป็นเครื่องดนตรีที่เราเห็นกันอยู่ทุกวันนี้ เพลงที่เคยร้องเพื่ออ้อนวอนพระเจื่อก็กลายมาเป็นเพลงสวดทางศาสนา และเพลงร้องที่โดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นเพลงกล่อมเด็ก เพลงสากล หรือเพลงลูกทุ่ง

กล่าวได้ว่าเพลงลูกทุ่ง คือเพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคมอุดมคติและวัฒนธรรมไทย โดยมีท่วงทำนอง คำร้อง สำเนียง และลีลาการร้องการบรรเลงที่เป็นแบบแผน มีลักษณะเฉพาะซึ่งให้บรรยากาศความเป็นลูกทุ่ง

สุนารี ราชสีมา เป็นนักร้องเพลงลูกทุ่งหญิงที่มีเสียงเป็นเอกลักษณ์จนได้ชื่อว่าเป็นราชินีลูกทุ่ง อีกคนหนึ่ง มีผลงานสร้างชื่อจากเพลง กราบเท้าย่าโม, สุดท้ายที่กรุงเทพฯ และอีกมากมาย

สำหรับเพลงลูกทุ่งของสุนารี ราชสีมา นั้น นอกจากจะสะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคมและวัฒนธรรม แล้วยังมีความโดดเด่นในเรื่องการใช้ภาพพจน์อย่างหลากหลายประกอบเนื้อเพลง ซึ่งสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการของผู้เขียนบทเพลงสู่ผู้ฟังได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้คณะผู้วิจัยสนใจศึกษา การใช้ภาพพจน์ที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งของสุนารี ราชสีมา ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะทำให้ผู้ฟังหลงรักในเสียงเพลงอันไพเราะได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ภาพพจน์ที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งของสุนารี ราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์บทเพลง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลสำรวจและศึกษาเพลงลูกทุ่งของสุนารีราชสีมาในปี พ.ศ.๒๕๒๖ – ๒๕๓๘ จำนวน ๖๗ เพลง
3. วิเคราะห์บทเพลงโดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การศึกษาวិเคราะห์ทางด้านภาพพจน์ในบทเพลงลูกทุ่งของสุนารีราชสีมา
4. สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ภาพพจน์ที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งของสุนารี ราชสีมา

ภาพพจน์คือถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพในใจโดยใช้กลวิธีหรือชั้นเชิงในการเรียบเรียงถ้อยคำให้มีพลังที่จะสัมผัสอารมณ์ของผู้อ่านจนเกิดความประทับใจเกิดความเข้าใจลึกซึ้งและเกิดอารมณ์สะท้อนใจมากกว่าถ้อยคำที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา ดังนั้นการใช้ภาพพจน์ในการประพันธ์เพลงจึงเป็นกลวิธีการประพันธ์อย่างหนึ่งที่ทำให้บทเพลงเข้าถึงผู้ฟังได้ง่ายและได้รับความนิยม โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้ภาพพจน์ทั้งหมด ๑๓ ชนิด ได้แก่ อุปมาอุปไมย บุคลาธิษฐาน อติพจน์ นามนัย สมัญานาม ปฏิพจน์ อารมณ์ การซ้ำข้อความ ปฏิทรรศน์ การเล่นเสียง สัทพจน์ และสัญลักษณ์ มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. **อุปมา** เป็นการใช้ความเปรียบเทียบอธิบายลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น คล้าย เหมือน ดังหนึ่ง ราว รวากับ ดุจ ประดุจ เปรียบ ปาน จาก การวิเคราะห์บทเพลงของสุนารี ราชสีมา พบว่ามีการใช้อุปมาในเพลง จำนวน ๑๘ เพลง ดังนี้ กราบเท้าย่าโม ลาโคราช เพลง ยิ่งนานยิ่งรัก แดงเนื้อสาว ตัวไกลใจอย่าลืม หัวใจบอดสีดำ ตาใจถึงเวลาจะบอกรักที่รักฉันยอมเสียสละคนชื่อที่ไม่สวยตะวันลับเงียงฮายไม่ลืมโคราชคอยวันเธอใจเดียวรักกันต้องให้เกียรติกัน ที่รักฉันจนปลงตกเลาะริมทุ่งยกให้เป็นทาน

ตัวอย่างการวิเคราะห์ เพลง กราบเท้าย่าโม

เนื้อเพลงกล่าวถึงหญิงสาวที่จากโคราชบ้านเกิดของตนไป อยากไปเป็นนักร้องที่มีชื่อเสียงแต่สุดท้ายก็ต้องกลับมาโคราชบ้านเกิดเหมือนเดิม ถึงจะทุกข์จะสุขแค่ไหน ก็ยอมทน เพราะเป็นหลานย่าโม ดังเนื้อเพลงที่ว่า

คุณย่าโม

เหมือน ดังร่มโพธิ์ผาง

คุ้มครองปกป้องโคราช

มีอำนาจ เหนือใจทุกคน

จากเนื้อเพลงข้างต้นได้กล่าวเปรียบเทียบว่าย่าโมหรือท้าวสุนารีเป็นเสมือนร่มโพธิ์ร่มไทรให้กับประชาชน เพราะต้นโพธิ์เป็นต้นไม้ที่มีอายุยืนและมีร่มใบที่หนาแน่นพอให้คนกาได้อยู่อาศัยทำรัง เช่นเดียวกับย่าโมหรือท้าวสุนารีเป็นที่พึ่งให้แก่ประชาชน ในยามเดือดเนื้อร้อนใจ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แม้ที่ท่านจะเสียชีวิตไปแล้วก็ตาม

๒. **อติพจน์** เป็นการนำสิ่งที่เกินความจริงมาเปรียบกับสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงเพื่อให้ได้ความรู้สึกได้อารมณ์ และมุ่งผลทางด้านจิตใจมากกว่าข้อเท็จจริงมี การใช้อติพจน์ในเพลง จำนวน ๓ เพลง ดังนี้ ยิ่งนานยิ่งรักสายเกินแก้ และฉันไร้ค่าถ้าขาดเธอ

ตัวอย่างการวิเคราะห์เพลงยิ่งนานยิ่งรัก

เนื้อเพลงกล่าวถึงคนรักกันใหม่ ๆ อาจจะยังไม่เข้าใจกัน แต่พอนานไปเหมือนได้รู้นิสัยใจคอกันมากขึ้น จึงทำให้ทั้งสองคน รักกันและเข้าใจกันมากขึ้น แต่รักกันได้ไม่นานความรักก็จืดจางลง ผู้ชายก็ทำแต่งงานไม่เคยเห็นหน้า ผู้หญิงก็เลยต้องมานั่งก่อกวนใจ นึกถึงตอนรักกันใหม่ๆ อะไรก็ดีทุกอย่าง ดังเนื้อเพลงที่ว่า

แรกแรกคบกันไม่คาดเคลื่อน
นานปีเดือนเลื่อนลาเป็นความรัก
ตั้งเปลวไฟไหม้รามเกินห้ามหัน

ความรักมันหนักกว่าแบกภูเขา

จากเนื้อเพลงข้างต้นได้กล่าวเปรียบเทียบกับความรักว่าหนักกว่าการแบกภูเขาเอาไว้เพราะภูเขานั้นใหญ่โต ประกอบไปด้วยก้อนหิน ดิน ทราย และอื่น ๆ อีกมากมาย จึงทำให้มีน้ำหนักมาก

๓. นามนัย เป็นการใช้คำหรือวลีอื่นเป็นลักษณะเด่น หรือมีสัมพันธ์ภาพใกล้ชิดกับสิ่งที่ต้องการกล่าวถึง แทนสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงนั้นทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ มีการใช้นามนัยในเพลง จำนวน ๒ เพลง ดังนี้กลับโคราชลาโคราช

ตัวอย่างการวิเคราะห์ เพลงกลับโคราช

เนื้อเพลงกล่าวถึงอยู่กรุงเทพฯ เป็นลูกจ้างเขา กลับโคราชบ้านเกิดของเราดีกว่า ไปหาแฟนที่โคราช และอยู่โคราชบ้านเกิดดีกว่า ดังเนื้อเพลงที่ว่า

นาฬิกาตีห้าเก็บเสื้อผ้าใส่ถุง
เปื้อนเหลือเกินเมืองกรุง
ยุ่งชุมกว่าเมืองโคราช

จากเนื้อเพลงข้างต้นได้กล่าวถึงเมืองกรุง ซึ่งเป็นนามนัย หมายถึง กรุงเทพมหานคร หรือเมืองหลวงของประเทศไทย

๔. การซ้ำข้อความ เป็นลักษณะการใช้ข้อความที่ซ้ำกันในเนื้อเพลง ได้แก่ การซ้ำคำ การซ้ำวลี และการซ้ำประโยค ที่มีเสียงเหมือนกัน มีการใช้การซ้ำข้อความในเพลง จำนวน ๑๒ เพลง ดังนี้ ต่ำต่ำ ต่ำใจเพลงลาโคราช สะใภ้สุพรรณร้องไห้แก่ข้าไม่ลืมโคราช สุดท้ายที่กรุงเทพฯ ที่รักฉันยอมเสียสละ ตะวันลับฟ้าเจียงฮายทางสายใหม่ รักกันต้องให้เกียรติกันเรารอเขาสิม และของฝากจากบ้านนอก

ตัวอย่างการวิเคราะห์ เพลงของฝากจากบ้านนา

เนื้อเพลงกล่าวถึงการคุยกันระหว่างหนุ่มสาวชนบทที่เข้าไปทำงานที่กรุงเทพมหานครว่ามีความเป็นอยู่อย่างไรบ้าง มีอะไรกินบ้างและการตกเดือนไม่ให้หลงแสงสีให้ตั้งใจทำงาน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

อยู่ดีกินดีไหมละคุณพี่ที่เมืองกรุง ผักเปียผักบุง
บักมีบักหุ้งมีกินบ่ปลาแดกปลาเจ้า พอมี้แกลุ่มเหล้าแนบหนอ

อ๊แม่อ๊พ่ออ๊สาวขำน้อยพีนคอยห้วงคอยห้วงหลายเด้อเอื้อเออ นะพีนนา

จากเนื้อเพลงข้างต้นมีการซ้ำข้อความ คือ คำว่า คอยห้วง เพื่อเน้นถึงความห่วงใยที่มีต่อคนในครอบครัวเดียวกันที่อยู่ห่างไกลกัน

๕. ปฏิพจน์ เป็นการใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่ถามเพื่อเรียกร้องความสนใจหรือกระตุ้นให้คิดมีการใช้ปฏิพจน์ในเพลง จำนวน ๒ เพลง ดังนี้ ต๋าตา ต๋าใจที่รักฉันยอมเสียสละ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ เพลงที่รักฉันยอมเสียสละ

เนื้อเพลงกล่าวถึงการที่เราหลงรักเขาอยู่ฝ่ายเดียว ทั้งๆ ที่รู้ว่าเป็นไปไม่ได้แต่ในใจก็ยังคิดถึง แต่เขายอมให้เขามีความสุข ยอมเสียสละเพื่อคนที่เรารักทุกอย่าง ดังเนื้อเพลงที่ว่า

ทั้งทั้งที่รู้ว่าเรารักกันไม่ได้

แต่เหตุไฉน

หัวใจฉันยังว่าวุ่น ทุกวันเฝ้า

เพื่อละเมอถึงแต่คุณ

ความรักยังกรุ่นเหมือนคุณ

นั้นมาคอยแกล้ง

ทั้งที่สองเราห่างกันเหมือน

คนละโลก

แต่ใจยังวัก เวียนวนถึงคุณ

ทุกแห่ง

จากเนื้อเพลงข้างต้นใช้ปฏิพจน์โดยผู้หญิงคนหนึ่งได้ถามกับใจตัวเอง ว่าทำไมใจฉันยังคิดถึงแต่คุณ ทั้งๆ ที่ความจริงนั้นเราไม่สามารถรักกันได้เลย

๖. การคำที่มีเสียงเล่นเสียง เป็นการเลือกใช้พยัญชนะหรือสระเหมือนกัน เพื่อให้เกิดภาพเกิดความรู้สึกตลอดจนความไพเราะของเสียงสัมผัส มีการใช้การเล่นเสียงในเพลง จำนวน ๑ เพลง ดังนี้ของฝากจากบ้านนอก

ตัวอย่างการวิเคราะห์

เนื้อเพลงกล่าวถึงการคุยกันระหว่างหนุ่มสาวชนบทที่เข้าไปทำงานที่กรุงเทพมหานครว่าอยู่ที่กินดีไหม มีอะไรกินบ้างและการตัดเดือนไม่ให้หลงแสงสีให้ตั้งใจทำงาน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

อยู่ดีกินดีไหมล่ะ คุณพี่ที่เมืองกรุง

ผักเบี้ยผักบุงบักมีบักหุ้งมีกินบ

ปลาแดกปลาเจ้า พอมีแก้มเหล้าแนบหนอ

อ๊แม่อ๊พ่ออ๊สาวขำน้อย

จากเนื้อเพลงข้างต้นมีการเล่นเสียงในประโยค คือ ผักเบี้ยผักบุงบักมีบักหุง ซึ่งเป็นการเล่นเสียงพยัญชนะต้นคือ เสียง /b/ เพื่อให้เกิดความไพเราะและคล้องจองกันในบทเพลง

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลวิจัย

การวิเคราะห์ใช้ภาษาภาพพจน์ ในเพลง ของ สุนารี ราชสีมาจำนวน ๔๒ เพลง สามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. อุปมา พบในเพลงของ สุนารี ราชสีมา คิดเป็นร้อยละ ๔๒ มี ๑๘ เพลง ได้แก่เพลงกราบเท้ายาโม ลาโคราช ยิ่งนานยิ่งรัก แดกเนื้อสาว ตัวไกลใจอย่าลืมหิวใจבודสี ต่าตาตาใจ ที่รักฉันยอมเสียสละ คนชื่อที่ไม่สวย ตะวันลับเจียงฮาย ไม่ลืมโคราช คอยวันเธอใจเดียว ปลงตก ถึงเวลาจะบอกรัก รักกันต้องให้เกียรติกัน ที่รักฉันจน เลาะริมทุ่ง และยกให้เป็นทาน

๒. อติพจน์ พบในบทเพลงของ สุนารี ราชสีมา คิดเป็นร้อยละ ๗ มี ๓ เพลง ได้แก่เพลง ยิ่งนานยิ่งรัก ฉันไร้ค่าถ้าขาดเธอ และสายเกินแก้

๓. นามนัย พบในบทเพลงของ สุนารี ราชสีมา คิดเป็นร้อยละ ๔ มี ๒ เพลง ได้แก่เพลง กลับโคราชและลาโคราช

๔. การซ้ำข้อความ พบในบทเพลงของ สุนารี ราชสีมา คิดเป็นร้อยละ ๒๘ มี ๑๒ เพลง ได้แก่ เพลงต่าตาตาใจ ลาโคราช สะใภ้สุพรรณ ร้องไห้แก้ข้า ไม่ลืมโคราช สุดท้ายที่กรุงเทพฯ ที่รักฉันยอมเสียสละ เรารอเขาลืม ตะวันลับเจียงฮาย ทางสายใหม่ รักกันต้องให้เกียรติกัน และของฝากจากบ้านนอก

๕. ปฏิพจน์ พบในบทเพลงของ สุนารี ราชสีมา คิดเป็นร้อยละ ๔ มี ๒ เพลง ได้แก่เพลง ต่าตาตาใจ และที่รักฉันยอมเสียสละ

๖. การเล่นเสียง พบในบทเพลงของ สุนารี ราชสีมา คิดเป็นร้อยละ ๒ มี ๑ เพลง ได้แก่ เพลงของฝากจากบ้านนอก

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิเคราะห์บทเพลงของ สุนารี ราชสีมา พบว่ามีการใช้ภาพพจน์ประกอบในบทเพลง จำนวน ๖ ประเภท ซึ่งประกอบด้วย อุปมา อติพจน์ นามนัย การซ้ำข้อความ ปฏิพจน์และการเล่นเสียง ซึ่งพบการใช้ภาพพจน์ในทุกเพลง และบางบทเพลงมีการใช้ภาพพจน์หลายประเภทประกอบกัน โดยภาพพจน์ที่ใช้มากที่สุด คือ อุปมา ซึ่งเป็นการนำเอาถ้อยคำ สำนวน มาใช้เพื่อเปรียบเทียบจากสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ทั้งนี้บทเพลงของสุนารี ราชสีมา ยังได้ใช้ลักษณะต่าง ๆ ของคน สัตว์ สิ่งของ และธรรมชาติ มาเปรียบเทียบกัน เช่น ทำท่าขอoglเหมือนคนบ้าอย่างแรง คุณอย่าประณามว่าทรมเหมือนกา รรถคันเก่าไม่เงาเหมือนดั่งรถใหม่ป้ายแดงและผู้ชายยามเหงาหัวใจเหมือนฟองอากาศ เป็นต้น ทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน แจ่มแจ้ง ดังที่วารุณี พลบูรณ์ (๒๕๓๘ : ๑๑) กล่าวไว้ว่า“อุปมา เป็นการใช้ความเปรียบเทียบอธิบายลักษณะของสิ่งใด

สิ่งหนึ่ง โดยสิ่งที่นำมาใช้เป็นความเปรียบเทียบนั้นเป็นสิ่งที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว นำมาเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นลักษณะใดลักษณะหนึ่งเพียงด้านเดียว เช่น ให้ความรัก ความงาม ความหอม เป็นต้น และจะใช้เชื่อมคำแสดงการเปรียบเทียบไว้อย่างชัดเจน เช่น คล้าย เหมือน ดัง ดังหนึ่ง ราว รวกับ ดุจ ประดุจ เปรียบ ปาน เป็นต้น” ดังนั้นบทเพลงของ สุนารี ราชสีมา จึงมีการใช้ภาพพจน์อุปมามากกว่าชนิดอื่นๆ

รองลงมาเป็นการใช้ภาพพจน์ประเภทการซ้ำข้อความ ซึ่งนิยมใช้ประกอบบทเพลงส่วนมาก จะเป็นการซ้ำคำมากกว่าการซ้ำข้อความ และการซ้ำประโยค เพื่อให้เนื้อเพลงมีความสละสลวย และสื่อความหมายของเพลงได้อย่างชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วารุณี พลบูรณ์ (๒๕๓๘ : ๑๑) ที่กล่าวไว้ว่า “การซ้ำข้อความเป็นการนำคำที่เป็นคำเดียวกัน มาเรียบเรียงเพื่อเพิ่มความไพเราะ” โดยในบทเพลงของ สุนารี ราชสีมา พบทั้งหมด ๑๒ เพลง ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นให้ความบันเทิงที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเพลง ทำให้ผู้ฟังจดจำได้ง่ายยิ่งขึ้น

ส่วนภาพพจน์ที่ใช้น้อยที่สุดในบทเพลงของสุนารี ราชสีมา ได้แก่ การเล่นเสียงเป็นการใช้ภาพพจน์ โดยการเลือกใช้คำที่มีเสียงพยัญชนะมาใช้ประกอบในบทเพลงทำให้เกิดมโนภาพและไพเราะยิ่งขึ้น ดังที่ สิทธา พินิจภูวดล และคนอื่นๆ (๒๕๑๗) กล่าวว่า “การเล่นเสียง เป็นการเลือกสรรคำให้มีเสียงสัมผัสทั้งพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ มาใช้เพื่อให้เกิดทำนองเสียงที่ไพเราะน่าฟังมากขึ้น” โดยในบทเพลงของสุนารี ราชสีมา พบเพียง ๑ บทเพลง คือ เพลง ของฝากจากบ้านนอก โดยนำเสียงพยัญชนะต้น คือเสียง /b/ มาใช้ประกอบในเนื้อเพลง

อย่างไรก็ตามการใช้ภาพพจน์ประเภทต่าง ๆ ประกอบบทเพลงเป็นการสร้างมโนภาพให้เกิดขึ้นกับผู้ฟัง โดยอาศัยถ้อยคำสำนวนหรืออาจกล่าวได้โดยง่าย ๆ ว่า “ภาพพจน์ คือ การใช้สำนวนภาษาที่ผู้ประพันธ์ใช้ในการสร้างภาพ” เป็นการใช้ภาษาที่เพิ่มอรรถรส สุนทรียะรส และความไพเราะให้แก่วรรณกรรมประเภทบทเพลงให้น่าฟังมากยิ่งขึ้น เพราะภาษาภาพพจน์ทำให้ผู้ฟังสามารถสร้างภาพเกิดจินตนาการ และมโนภาพได้กว้างขวางชัดเจน จนผู้อ่าน ผู้ฟัง เข้าใจถึงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดได้เป็นอย่างดี และการใช้ภาษานั้นจำเป็นต้องมีความถูกต้อง สื่อความหมายที่ดี และชัดเจนเพื่อรังสรรค์บทเพลงที่ไพเราะทั้งทำนองและเนื้อหา แล้วนำมาขับร้องให้ความเพลิดเพลินใจแก่มนุษย์ทุกยุคทุกสมัย

ภาพพจน์ในบทเพลงของสุนารี ราชสีมา ซึ่งผู้ประพันธ์เพลงได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์คัดเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา เรียบเรียงออกมาเป็นบทเพลงให้ สุนารี ราชสีมา ขับร้องใส่อารมณ์เพลงผสมผสานกับน้ำเสียง ลีลาและจังหวะนั้นก็มีลักษณะเด่นชัดอยู่อย่างหนึ่ง คือ บทเพลงที่ได้ความนิยมสูงในแต่ละเพลง มักเป็นเพลงที่ใช้ภาษาภาพพจน์ประกอบกับมีลีลาการใช้ถ้อยคำภาษา จังหวะ และน้ำเสียงของผู้ร้อง รวมทั้งภาพพจน์ยังช่วยส่งเสริมให้บทเพลงนั้นมีความไพเราะและมีความหมาย

ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ชวนให้ผู้ฟังเข้าถึงอารมณ์ ความรู้สึก และยังเป็นส่วนหนึ่งของการช่วยส่งเสริมให้
อนุรักษ์วัฒนธรรมทางภาษาของชนชาติไทยให้แพร่หลายและเจริญงอกงามสืบไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการใช้ภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในผลงานเพลงของสุนารี ราชสีมา คณะผู้วิจัยมี
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

๑. ผู้ที่สนใจสามารถศึกษาการใช้กลวิธีการประพันธ์รูปแบบอื่นๆ เช่น การใช้ภาษาถิ่นการยืม
คำภาษาต่างประเทศการใช้คำสแลงการใช้โวหาร เป็นต้น

๒. ผู้ที่สนใจสามารถศึกษาการใช้ภาพพจน์ในวรรณกรรมประเภทอื่นๆ เช่น วรรณคดีนวนิยาย
เรื่องสั้นหรือเพลงประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากเพลงลูกทุ่ง

บรรณานุกรม

กุหลาบ มัลลิกะมาส. ๒๕๑๘. **วรรณกรรมไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จำรูญ หอมระรื่น. ๒๕๓๔. **วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของพร ภิรมย์**. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. มหาสารคาม.

ชวน เพชรแก้ว. ๒๕๒๔. **การศึกษาวรรณคดีไทย**. ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ดนยา วงศ์ณะชัย. ๒๕๔๐. **วรรณกรรมปัจจุบัน**. ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.

ปรางทิพย์ กัมพลาศิริ. ๒๕๔๕. **ลีลาการใช้ภาษาในสารคดีสำหรับเด็ก**. ปริญญามหาบัณฑิตภาควิชา
ภาษาไทยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พยุพหล จารุธรรมจรียา. ๒๕๕๑. **ภาพพจน์ในบทเพลงของ จักรพันธ์ ทรัพย์ธีร์โชติ (ก๊อท)**. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.

พิสมร ้วยวุฒิ. ๒๕๓๐. **วิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในวรรณกรรมร้อยกรองของ สุนทรีย วังษ์เทศ**.
ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. พิษณุโลก.

ภัทราภรณ์ทนันชัย. ๒๕๒๒. **การวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในวรรณคดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนวิชา
ภาษาไทยบังคับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ. ราชิดา พุกษารัตน์. ๒๕๔๐. **โวหารรักในเพลงกล่อมเด็กที่พบใน จังหวัด
นครศรีธรรมราช**. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยทักษิณ. นครศรีธรรมราช.

สว่าง ไชยสงค์. ๒๕๓๘. **การศึกษาภาพพจน์ในวรรณคดีพระปฐมสมโพธิกถา โดยการศึกษาและ
ขยายความ**. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.

สิริรัตน์ สุคันธวิช. ๒๕๒๑. การวิเคราะห์ภาพพจน์ในวรรณคดีไทย ที่ปรากฏในหนังสือ ภาษาไทย
ชุดทักษะสัมพันธ์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ.

สุกัญญาโสภีเทพวัลย์. ๒๕๓๙. วิเคราะห์ท่วงทำนองการแต่งวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของพุ่มพวง
ดวงจันทร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.

โสภี รัมมณีย์. ๒๕๓๔. วิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในวรรณคดีพระพุทธศาสนา พระนิพนธ์เจ้าฟ้า
ธรรมาธิเบศร์. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยนครินทรวิโรฒ. มหาสารคาม.

หทัยวรรณ ไชยะกุล. ๒๕๔๔. วรรณกรรมศึกษา. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
เอมอร ชิตตะโสภณ. ๒๕๒๑. โลกแห่งวรรณคดี. เชียงใหม่: ศูนย์หนังสือเชียงใหม่.

การศึกษาวิเคราะห์การเขียนคำศัพท์ในนิตยสารวัยรุ่น like*

วิศิษฐ์ บุญอ่อน, วราพล พราหมพิทักษ์ และ วีระชัย ยอดเถื่อน
สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

การศึกษาวิเคราะห์การเขียนคำศัพท์ในนิตยสารวัยรุ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาวิเคราะห์การเขียนคำศัพท์ในนิตยสาร I like พบคำศัพท์ทั้งหมด ๑๓๖ คำ สามารถวิเคราะห์ได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ ๑.เขียนถูกต้องตามอักขรวิธี แบ่งย่อยออกเป็น ๑.๑คำทับศัพท์ ปรากฏคำศัพท์ ๗๑ คำ ๑.๒คำศัพท์วัยรุ่น สร้างใหม่ ปรากฏคำศัพท์ ๔๐ คำ รวมคำศัพท์ที่เขียนถูกต้องตามอักขรวิธีทั้งหมด ๑๑๑ คำ ๒.เขียนผิดอักขรวิธี แบ่งย่อยออกเป็น ๒.๑คำศัพท์ที่เสียงเสียรูป ปรากฏคำศัพท์ ๑๙ คำ ๒.๒คำศัพท์ที่ผิดจากคำศัพท์เดิม ปรากฏคำศัพท์ ๖ คำ รวมคำศัพท์ที่เขียนผิดอักขรวิธีทั้งหมด ๒๕ คำ ผลการศึกษาคำศัพท์ในนิตยสารวัยรุ่น พบว่าคำศัพท์ส่วนใหญ่มาจากการยืมภาษาต่างประเทศ ในรูปแบบของการเขียนทับศัพท์จากภาษาอังกฤษมากที่สุด แสดงให้เห็นคำทับศัพท์ที่มาจากภาษาอังกฤษได้รับความนิยมเนื่องจากว่าภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทต่อคนไทยอย่างมากนอกจากนั้นยังพบคำศัพท์ที่เสียงเสียรูปและคำศัพท์ที่มีเกิดจากการประสมคำระหว่างคำภาษาไทยกับคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นจำนวนมาก

ความสำคัญ : การเขียนคำศัพท์, นิตยสารวัยรุ่น

*งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาระเบียบวิจัยทางภาษาไทย โดยมีอาจารย์ปฐมพงษ์ สุขเล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นถ้อยคำที่มนุษย์ใช้ติดต่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อกันในสังคมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน “ภาษาเป็นเครื่องสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ให้สามารถกำหนดรู้ความประสงค์ของกันและกันได้โดยมีระเบียบเสียงของคำ หรือจังหวะเสียงเป็นตัวกำหนด คนที่พูดภาษาเดียวกันจะมีความรู้สึกเป็น พวกพ้องเดียวกันและมีความสนิทสนมใกล้ชิดกันเป็นอย่างดี” (กำชัย ทองหล่อ, ๒๕๑๕: ๑)

ภาษาเป็นวัฒนธรรมที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ คือ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และเสื่อมสลายไป เช่นเดียวกับวัฒนธรรมอื่น ๆ มีภาษาเกิดขึ้นใหม่ไม่ขาดสายตามวิวัฒนาการของสังคมและวัฒนธรรม เช่น ภาษาวิชาการ ภาษาเฉพาะวิชาชีพ และภาษาที่ใช้เรียกสิ่งที่เป็นนวัตกรรมต่างๆ เป็นต้น การที่ภาษาของสังคมมีความแตกต่างกันออกไปนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น เพศ วัย ภูมิหลังทางสังคม อาชีพ หรือ ความสนใจ เป็นต้น (สุชาติ เทวะผลิน, ๒๕๓๑: ๑) ซึ่งภาษาในที่นี้ได้รวมทั้งภาษาที่ใช้สำหรับการพูดและสำหรับการเขียนด้วยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยต่างๆ

คำสแลงเป็นลักษณะของภาษาอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นเฉพาะกลุ่มคนในสังคมใดสังคมหนึ่ง เป็นภาษาที่สร้างสีสัน และสร้างความแปลกใหม่ให้กับภาษา ภาษาสแลงเป็นภาษาที่เกิดขึ้นและคงอยู่ในช่วงเวลาหนึ่งเมื่อคงหมดความนิยมแล้วก็จะหายไป และเกิดคำใหม่ ๆ ตามมา ภาษาสแลงเป็นภาษาที่สะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมในช่วงเวลานั้นๆ ได้เป็นอย่างดี (จินตนา พุทธิเมตตะ, ๒๕๔๖: ๕๒)

จะเห็นได้ว่าเวลาผ่านไปการใช้คำสแลงก็เปลี่ยนไปตามกาลเวลา “คำสแลงเป็นคำเกิดจากความรูสึกเบื่อในการใช้คำซ้ำแล้วซ้ำอีก คำสแลงยังเป็นสมบัติของคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดเพื่อแสดงความเป็นสมาชิกในกลุ่มและมีระยะเวลาในการใช้คำสแลงไม่นาน”(สุดาพร ลักษณะนิยานาวิน, ๒๕๒๕: ๔๐) สิ่งที่กำลังกล่าวมาทั้งหมดสรุปประเด็นได้ดังนี้มนุษย์ได้สร้างสรรค์คำสแลงขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในการใช้ภาษา เป็นภาษาที่แปลก และช่วยสร้างสีสันในการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของภาษาว่าภาษามีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดบ้าง คำสแลงเกิดขึ้นจากสถานการณ์ หรือ มาจากเพลงหรือสิ่งของแฟชั่นที่กำลังเป็นที่นิยมอยู่ในขณะนี้

สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสารวัยรุ่นเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาให้ทั้งความรู้และความบันเทิง มี ระยะเวลาออกที่แน่นอน และมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน สื่อสิ่งพิมพ์ที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้ง่ายในปัจจุบันมีนิตยสารอยู่หลากหลายประเภทซึ่งแบ่งออกตามความพยายามที่จะสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารของผู้บริโภค เช่น นิตยสารผู้หญิง นิตยสารผู้ชาย นิตยสารเด็ก นิตยสารครอบครัว นิตยสารการเมือง นิตยสารธุรกิจ นิตยสารศิลปะและวัฒนธรรม และนิตยสารบันเทิงซึ่งมีหลายประเภทให้ผู้อ่านได้เลือกตามความชอบของแต่ละคน

ด้วยเหตุผลของภาษาด้านการเขียนคำศัพท์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนตามปัจจัยต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิเคราะห์ การเขียนคำศัพท์ ในนิตยสารวัยรุ่น ในกลุ่มคำศัพท์ ที่มีอักษรวิธีการเขียนที่แตกต่างไปจากมาตรฐานว่ามี การเขียนคำศัพท์ ที่แตกต่างไปจากอักษรวิธีต่าง ๆ อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ศึกษาวิเคราะห์การเขียนคำศัพท์ในนิตยสารวัยรุ่น

ขั้นตอนการศึกษา

๑.ขั้นเตรียมการ

๑.๑ รวบรวมนิตยสาร I like จำนวน ๒ เล่ม ตั้งแต่เดือน ธันวาคม ๒๕๕๖ ถึงเดือน มกราคม ๒๕๕๗

๑.๒ สำรองการเขียนคำศัพท์ในนิตยสารวัยรุ่น

๒.เก็บข้อมูล

๒.๑ รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนคำศัพท์และนิตยสารวัยรุ่น

๒.๒ รวบรวมคำศัพท์ในนิตยสารวัยรุ่นที่มีอักษรวิธีการเขียนที่แตกต่างไปจากมาตรฐาน

๓.วิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ ศึกษาวิเคราะห์การเขียนคำศัพท์ในนิตยสารวัยรุ่น

๔.สรุปและอภิปรายผล

๔.๑ สรุปและอภิปรายผลในแบบการพรรณานาวิเคราะห์

ศึกษาวิเคราะห์การเขียนคำศัพท์ในนิตยสารวัยรุ่น

ในปัจจุบัน มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมาก ทำให้มีความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวัน รวมทั้งการสื่อสาร วัยรุ่นในประเทศไทยยุคใหม่บางกลุ่มได้สร้างค่านิยมที่ใหม่ มาใช้ คือการใช้ภาษาไทย ที่ผิดจากคำเดิม จึงทำคำบางคำในภาษาไทยเปลี่ยนแปลงไป เยาวชนรุ่นหลังๆ จึงใช้ภาษาไทย ไม่ถูกต้อง วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการสื่อสารกันมากและมีรูปแบบการสื่อสารที่ทันสมัย และมีความหมาย เฉพาะกลุ่ม วัยรุ่นจึงขาดการคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ให้เหมาะกับโอกาสและ บุคคล เช่น การพูดกับผู้ใหญ่ การพูดในที่สาธารณะที่มีชื่อเสียงของกลุ่มของตน หรือการพูดติดต่อกที่เป็นทางการควรใช้ถ้อยคำที่ไพเราะและใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม

นอกจากนี้นิตยสารยังเป็นสื่อกลางถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่วัยรุ่นว่าตนอยู่ในสังคมใด และในสังคมนั้นมีวัฒนธรรมอย่างไร จะต้องปฏิบัติตนอย่างไร รวมทั้งสร้างความตระหนักให้แก่ผู้รับสาร

ว่าตัวตนของเขาเหมาะกับวัฒนธรรมแบบใด เช่น วัยรุ่นรู้สึกต่อต้านกระแสต่างๆ ที่ไม่ใช่ตัวตนของเขา และเลือกที่จะรับอิทธิพลจากต่างประเทศ โดยเขาจะเลือกรับสื่อที่เป็นทางเลือกใหม่ๆ เช่น นิตยสารทางเลือก ที่ตอบสนองความเป็นตัวตนหรือความเป็นอัตลักษณ์ส่วนบุคคล นิตยสารวัยรุ่นจึงใช้ถ้อยคำ การเขียน รวมถึงสำนวนที่ต้องการเจาะจงไปถึงกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งมีลักษณะการเขียนคำศัพท์ที่มีลักษณะเฉพาะตัว สามารถรวบรวมคำศัพท์ได้หมด 136 คำ โดยวิเคราะห์การเขียนคำศัพท์ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ๑.เขียนถูกต้องตามอักขรวิธี ๒.เขียนผิดอักขรวิธี ดังนี้

๑. เขียนถูกต้องตามอักขรวิธี หมายถึง การเขียนคำศัพท์ถูกต้องตามการเขียนในพจนานุกรม จะไม่มีการเพิ่ม หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบคำศัพท์ให้ผิดไปจากคำศัพท์เดิม เขียนถูกต้องตามพจนานุกรม ปรากฏคำศัพท์ ๑๑๑ คำ โดยสามารถแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑.๑ คำทับศัพท์ หมายถึง คำที่ถ่ายเสียงหรือถ่ายรูป มาจากรูปคำในภาษาอื่น และนำมาเขียนในรูปแบบของภาษาเรา เพื่อให้คนที่ใช้สามารถออกเสียงได้ถูกต้อง หรืออย่างน้อยใกล้เคียงกับภาษาเดิม คำในภาษาไทยที่มีรากมาจากภาษาอื่นโดยเอามาใช้ทั้งคำซึ่งการออกเสียงอาจเพี้ยนไปจากเดิมเล็กน้อยแต่การเขียนเป็นการเขียนด้วยภาษาไทยซึ่งการเขียนทับศัพท์ที่ปรากฏในนิตยสารวัยรุ่น คือการเขียนคำภาษาไทยที่เป็นทับศัพท์มาจากภาษาอังกฤษ ปรากฏคำศัพท์ ๗๑ คำ โดยสามารถแบ่งเป็น ๒ ข้อ ดังนี้

๑.๑.๑ คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ หมายถึง คำที่ดำเนินการแปลงข้อความจากหรือภาษาหนึ่งไปสู่อีกระบบหนึ่งอย่างมีหลักการ เพื่อให้สามารถเขียนคำในภาษาอังกฤษด้วยภาษา และอักษรในภาษานั้น ๆ ได้สะดวก ปรากฏคำศัพท์ ๕๖ คำ ตัวอย่าง เช่น

๑) แคร่	๒) ฮีโร่	๓) เคลียร์	๔) โรแมนติก
๕) แพชั่น	๖) ซิลๆ	๗) ซีเรียส	๘) เซต
๙) สไตล์	๑๐) ไดโอด	๑๑) เซฟ	๑๒) โฟกัส
๑๓) สมาร์ท	๑๔) เซ็กซ์	๑๕) ดีไซน์	๑๖) สติ๊กเกอร์
๑๗) เฟอร์นิเจอร์	๑๘) อินเลิฟ	๑๙) แฮปปี้	๒๐) อัฟเกรด

จากคำศัพท์ที่ปรากฏในนิตยสารวัยรุ่นพบว่า คำศัพท์ส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มของ คำทับศัพท์ ภาษาอังกฤษ ซึ่งคำศัพท์ในกลุ่มนี้จะปรากฏ คำศัพท์ที่เกี่ยวกับการแสดงอารมณ์ เครื่องสำอาง อุปกรณ์ ของใช้

๑.๑.๒ คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษประสมคำภาษาไทย หมายถึง คำที่ดำเนินการเปลี่ยนแปลงจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย และได้ประสมกับคำภาษาไทย ปรากฏคำศัพท์ ๑๕ คำ ตัวอย่าง เช่น

๑) แอ็บแตก

แอ็บ=ภาษาอังกฤษ + แตก=ภาษาไทย

๒) แอ็บแบริว

แอ็บ=ภาษาอังกฤษ + แบริว=ภาษาไทย

๓) ใส่ไ้เกียรติหมา

ใส่=ภาษาไทย + ไ้เกียรติ=ภาษาอังกฤษ + หมา=ภาษาไทย

๔) พระแสงเลเซอร์

พระแสง=ภาษาไทย + เลเซอร์=ภาษาอังกฤษ

๕) รักษาฟอร์ม

รักษา=ภาษาไทย + ฟอร์ม=ภาษาอังกฤษ

๖) เสี่ยเซลล์

เสี่ย=ภาษาไทย + เซลล์=ภาษาอังกฤษ

จากคำศัพท์ที่ปรากฏในนิตยสารวัยรุ่นพบว่า คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษประสมคำภาษาไทย ส่วนใหญ่ จะเป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวกับการแสดงอารมณ์ และเกี่ยวกับความสวยงาม

๑.๒ คำศัพท์วัยรุ่นสร้างใหม่ หมายถึง คำศัพท์ที่เขียนถูกต้องตามพจนานุกรม แต่อาจไม่ ต้องมีความหมายตรงตามพจนานุกรม ปรากฏคำศัพท์ ๔๐ คำ โดยสามารถแบ่งเป็น ๓ ข้อ ดังนี้

๑.๒.๑ *คำวัยรุ่น* หมายถึง คำศัพท์ที่เขียนถูกต้องตามหลักการเขียน คำบางคำ อาจจะไม่มีความหมายปรากฏในพจนานุกรม ซึ่งวัยรุ่นนิยมนำคำเหล่านี้มาใช้สื่อสารกัน ปรากฏ คำศัพท์ ๑๘ คำ ตัวอย่างเช่น

๑) ปั้งปั้ง หมายถึง การแอบชอบ แอบรัก บุคคลใดบุคคลหนึ่ง

ตัวอย่างบริบท คือ วันนี้ฉันรู้สึก ปั้งปั้ง เมื่อได้พบกับเขาผู้นั้น

๒) กิ๊ก หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ไม่ใช่แฟน แต่เป็นมากกว่าเพื่อน

ตัวอย่างบริบท คือ กิ๊ก เธอคนนี้หล่อจัง

๓) กั๊ก หมายถึง ไม่อยากเลือก หรือเก็บเอาไว้เพื่อเลือก

ตัวอย่างบริบท คือ นี่เธอจะ กั๊ก ความรู้ฉันหรือ

๔) โสดกึ่ง หมายถึง ฟังจะโสดใหม่ๆ

ตัวอย่างบริบท คือ คำทำนายของคน โสดกึ่ง

๕) ง้องแง้ง หมายถึงการกระทำที่เหมือนเด็กๆ

ตัวอย่างบริบท คือ เธอชอบทำตัว ง้องแง้ง เหมือนเด็กๆ นี่ไง ฉันถึงไม่รักเธอ

๖) ชกมก หมายถึง สกปรก

ตัวอย่างบริบท คือ ดูหมอนันลี ทำตัว ชกมก จริงๆ

จากคำศัพท์ที่ปรากฏในนิตยสารวัยรุ่นพบว่า คำวัยรุ่นส่วนใหญ่จะเป็นคำที่เกี่ยวกับการแสดงความรู้สึก การแสดงกริยา หรือการกระทำต่างๆ

๑.๒.๒ *กลุ่มคำวัยรุ่น* หมายถึง กลุ่มคำศัพท์ที่เขียนถูกต้องตามหลักการเขียน กลุ่มคำบางคำอาจ จะไม่มีความหมายปรากฏในพจนานุกรม ซึ่งวัยรุ่นนิยมนำกลุ่มคำเหล่านี้มาใช้สื่อสารกัน ปรากฏคำศัพท์ ๑๖ คำ ตัวอย่างเช่น

๑) สบายบรีอ หมายถึง สบายมาก

ตัวอย่างบริบท คือ เจองานแบบนี้ สบายบรีอเลย

๒) เก่งชั้นเทพ หมายถึง เก่งมาก

ตัวอย่างบริบท คือ นายนี้ เก่งชั้นเทพ จริงๆ

๓) หล่อสะบัดช่อ หมายถึง หล่อมาก

ตัวอย่างบริบท คือ ดูพี่คนนั้นสิ หล่อสะบัดช่อ ไปเลย

๔) หล่อลากไส้ หมายถึง หล่อมาก

ตัวอย่างบริบท คือ นั้่นนายคนนั้นดู หล่อลากไส้ มาก

๕) นั่งจุ่มปึก หมายถึง นั่งนิ่งเฉย ไม่คิดจะทำอะไรเลย

ตัวอย่างบริบท คือ ทำไมมา นั่งจุ่มปึก อยู่ตรงนี้ล่ะ

๖) เหยียงวินง่าย หมายถึง ชอบเอาแต่ใจ ชอบโอวยวาย

ตัวอย่างบริบท คือ เจองานแบบนี้ อารมณ์ไม่ดี ทำให้ฉัน เหยียงวินง่าย

จากคำศัพท์ที่ปรากฏในนิตยสารวัยรุ่นพบว่า กลุ่มคำวัยรุ่นเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคำที่เกี่ยวกับความสามารถ รูปร่าง หน้าตาที่ดี และการแสดงอารมณ์

๑.๒.๓ *คำอุทานวัยรุ่น* หมายถึง คำศัพท์อุทานที่เขียนถูกต้องตามหลักการเขียน คำอุทานบางคำในกลุ่มนี้ จะไม่มีความหมายปรากฏในพจนานุกรม ซึ่งวัยรุ่นนิยมนำคำอุทานเหล่านี้มาใช้สื่อสารกัน ปรากฏคำศัพท์ ๖ คำ ดังนี้

๑) อู๊ต๊ะ! หมายถึง การใช้แสดงอารมณ์ประหลาดใจ

ตัวอย่างบริบท คือ อู๊ต๊ะ! วันนี้ทำไมเธอดูสวยจัง

๒) ตั่งโป๊ะ! หมายถึง การใช้แสดงอารมณ์สนุกสนาน เฮฮา

ตัวอย่างบริบท คือ ตั่งโป๊ะ! ยัยนั้่นแต่งตัวตลกดีแท้

๓) อ้าก! หมายถึง การใช้แสดงอารมณ์ตกใจ

ตัวอย่างบริบท คือ อ้าก! เขาฉวา กระโดดออก

๔) ย้าก! หมายถึง การใช้แสดงอารมณ์ตกใจ

ตัวอย่างบริบท คือ ย้าก! ไม่นะ อย่าทำฉันนะ

๕) อื้อย! หมายถึง การใช้แสดงอารมณ์เหนื่อยล้า อ่อนแรง

ตัวอย่างบริบท คือ อ้อย! วันนี้เจอแต่งงานหนักๆ

๖) เอือก! หมายถึง การใช้แสดงอารมณ์ตกใจ ไม่น่าเชื่อ

ตัวอย่างบริบท คือเอือก! ไม่คิดเลย ว่าจะจะเป็นคนแบบนี้

จากคำศัพท์ที่ปรากฏในนิตยสารวัยรุ่นพบว่า คำอุทานวัยรุ่นส่วนใหญ่จะใช้แสดงอารมณ์ตกใจ ประหลาดใจ นอกนั้นจะเป็นการแสดงอารมณ์สนุกสนาน และเหนียวล้ำ อ่อนแรง

ในระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียนนั้น ปัญหาที่พบมากที่สุดก็น่าจะเป็นภาษาเขียน ว่าควรจะเขียนให้ถูกอย่างไรตามพจนานุกรม ในการพูดนั้นแม้จะพูดผิดเพี้ยนกันไปบ้างก็พอฟังเข้าใจ แต่ในด้านการเขียนนั้นสะท้อนให้เห็นว่าผู้เขียนใช้ภาษาถูกต้องตามอักขรวิธีของภาษาไทยหรือไม่จะเห็นได้ว่าภาษาไทยของเราทุกคนนับวันก็ยังมีคนเขียนคำศัพท์ถูกต้องน้อยลงทุกที

๒.เขียนผิดอักขรวิธี หมายถึง การเขียนคำศัพท์แบบผิดอักขรวิธี มีการเพิ่ม หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบคำศัพท์ให้ผิดไปจากในพจนานุกรม ปรากฏคำศัพท์ ๒๕ คำ โดยสามารถแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๒.๑ คำศัพท์ที่เขียนเสียงพูด หมายถึง คำศัพท์ที่วิธีการเขียนไม่ปรากฏในพจนานุกรม แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของคำศัพท์เดิม ด้วยการเขียนเสียงพูด ปรากฏคำศัพท์ ๑๙ คำ ดังนี้

๑) **ปรับเปลี่ยนพยัญชนะ** ปรากฏคำศัพท์ ๕ คำดังนี้

- แย้ว เปลี่ยนไปจากคำว่า แล้ว

เกิดจากการเปลี่ยนพยัญชนะ จากพยัญชนะ ล เป็น ย

- กรู เปลี่ยนไปจากคำว่า กู

เกิดจากการเพิ่มพยัญชนะควบกล้ำ

- อร๊าย! เปลี่ยนไปจากคำว่า อ้าย!

เกิดจากการเพิ่มพยัญชนะควบกล้ำ

- แปร๊ด เปลี่ยนไปจากคำว่า แปด

เกิดจากการเพิ่มพยัญชนะควบกล้ำ

- นำฮัก เปลี่ยนไปจากคำว่า นำรัก

เกิดจากการเปลี่ยนพยัญชนะ จากพยัญชนะ ร เป็น ฮ

๒) **ปรับเปลี่ยนสระ** ปรากฏคำศัพท์ ๗ คำ ดังนี้

- เมิง เปลี่ยนไปจากคำว่า มิ่ง

เกิดจากการเปลี่ยนสระ จากสระอี เป็น สระเออ

- ดิกว่าเย้อ เปลี่ยนไปจากคำว่า ดิกว่าเยอะ

เกิดจากการเปลี่ยนสระ จากสระเออะ เป็น สระเออ

- ยัยโก๊ะ เปลี่ยนไปจากคำว่า ยายโก๊ะ

เกิดจากการเปลี่ยนสระ จากสระอา เปลี่ยนเป็นใช้ ไม้หันอากาศ แทน(เสียงสั้นลง)

- ยัยบ้อง เปลี่ยนไปจากคำว่า ยายบ้อง

เกิดจากการเปลี่ยนสระ จากสระอา เปลี่ยนเป็นใช้ ไม้หันอากาศ แทน(เสียงสั้นลง)

- ยัยติงตอง เปลี่ยนไปจากคำว่า ยายติงตอง

เกิดจากการเปลี่ยนสระ จากสระอา เปลี่ยนเป็นใช้ ไม้หันอากาศ แทน(เสียงสั้นลง)

- ยัยเพ็ง เปลี่ยนไปจากคำว่า ยายเพ็ง

เกิดจากการเปลี่ยนสระ จากสระอา เปลี่ยนเป็นใช้ ไม้หันอากาศ แทน(เสียงสั้นลง)

- ลูกเพ่ เปลี่ยนไปจากคำว่า ลูกพี่

เกิดจากการเปลี่ยนสระ จากสระอี เป็น สระเอ

๓) **ปรับเปลี่ยนวรรณยุกต์** ปรากฏคำศัพท์ ๔ คำ ดังนี้

- เค้า เปลี่ยนไปจากคำว่า เขา

เกิดจากการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ จากเสียงจัตวาเป็นเสียงตรี (และจึงแปลงรูปพยัญชนะ จากพยัญชนะ ข เป็น ค)

- เหลือเกิน เปลี่ยนไปจากคำว่า เหลือเกิน

เกิดจากการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ จากเสียงสามัญ เป็นเสียงตรี

- เจ็บแปล็บๆ เปลี่ยนไปจากคำว่า เจ็บแปลบๆ

เกิดจากการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ จากเสียงเอก เป็นเสียงตรี

- ได้เลย เปลี่ยนไปจากคำว่า ได้เลย

เกิดจากการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ จากเสียงสามัญ เป็น เสียงตรี

๔) **ปรับเปลี่ยนวรรณยุกต์และสระ** ปรากฏคำศัพท์ ๓ คำ ดังนี้

- มัย เปลี่ยนไปจากคำว่า ไหม

เกิดจากการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ จากเสียงจัตวาเป็นเสียงตรี (และจึงแปลงรูปสระ จากสระไอ เปลี่ยนเป็นใช้ไม้หันอากาศแทน)

- จิวบปาก เปลี่ยนไปจากคำว่า จูบปาก

เกิดจากการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ จากเสียงเอก เป็นเสียงตรี และเปลี่ยนสระ จากสระอุ เป็น สระอัว

- ที่ซู้ด เปลี่ยนไปจากคำว่า ที่สุด

เกิดจากการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ จากเสียงเอก เป็นเสียงตรี
และเปลี่ยนสระ จากสระอุ เป็น สระอู

จากคำศัพท์ที่ปรากฏในนิตยสารวัยรุ่นพบว่า คำศัพท์ที่เลียนเสียงพูด ส่วนใหญ่จะมาจาก
กลุ่มของปรับเปลี่ยนสระมากที่สุด ตามมาด้วยปรับเปลี่ยนพยัญชนะ ปรับเปลี่ยนวรรณยุกต์
และปรับเปลี่ยนวรรณยุกต์และสระ

๒.๒ คำศัพท์ที่ผิดจากคำศัพท์เดิม หมายถึง คำศัพท์ที่วิธีการเขียนไม่ปรากฏใน
พจนานุกรม แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของคำศัพท์เดิมที่มีอยู่แล้วปรากฏ
คำศัพท์ ๖ คำ ดังนี้

๑)ปรับเปลี่ยนพยัญชนะ ปรากฏคำศัพท์ ๕ คำดังนี้

- เลิต เปลี่ยนไปจากคำว่า เลิศ

เกิดจากการเปลี่ยนตัวสะกด จาก ศ เป็น ด

- แรงส์ เปลี่ยนไปจากคำว่า แรง

เกิดจากการเพิ่มตัวการ์นต์ ส ขึ้นมา

- ช่างแม่ม เปลี่ยนไปจากคำว่า ช่างแม่

เกิดจากการเพิ่มตัวสะกดตัว ม ขึ้นมา

- เชิล เปลี่ยนไปจากคำว่า เชิน

เกิดจากการเปลี่ยนตัวสะกด จาก น เป็น ล

-คัปปิม เปลี่ยนไปจากคำว่า ครั๊บบม

เกิดจากการตัดพยัญชนะควบกล้ำออก และเปลี่ยนพยัญชนะ
จาก ผ เป็น ป

๒)ปรับเปลี่ยนวรรณยุกต์ ปรากฏคำศัพท์ ๑ คำ ดังนี้

- ได้ลัย เปลี่ยนไปจากคำว่า ได้เลย

เกิดจากการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ จากเสียงสามัญ เป็น เสียงตรี

จากคำศัพท์ที่ปรากฏในนิตยสารวัยรุ่นพบว่า คำศัพท์ที่มีวิธีการเขียนที่แตกต่างไปจากคำศัพท์
เดิม ส่วนใหญ่จะมาจากกลุ่มของปรับเปลี่ยนพยัญชนะ มากกว่า ปรับเปลี่ยนวรรณยุกต์

การเขียนผิดอักขรวิธีของคำศัพท์ที่ปรากฏในนิตยสารวัยรุ่นนั้น ส่วนใหญ่มากจากการเขียน
คำศัพท์เลียนเสียงพูด ซึ่งเป็นเสียงธรรมชาติมากกว่าเสียงในคำศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรม
และนอกจากนี้คือ การจงใจเขียนคำศัพท์ที่ผิดไปจากคำศัพท์เดิม

การใช้ภาษาไทยที่ไม่ถูกต้อง ของวัยรุ่นเป็นสิ่งที่จะทำให้ภาษาไทยเกิดการเปลี่ยนแปลง
ซึ่งจะเห็นได้จากที่วัยรุ่นใช้สื่อสารทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เช่น คำว่า “มัย(ใหม่) ครั๊บบม(คัปปิม)”

เพราะคำเหล่านี้อาจจะ ทำให้พิมพ์ง่าย สื่อสารกันได้เร็ว แต่หากคิดอีกมุมหนึ่ง การใช้ภาษาไทยหนึ่งคำสามารถเขียนได้หลายแบบ เพราะภาษาไทยมีพยัญชนะที่ออกเสียงเหมือนกัน มีสระที่เสียงคล้ายกัน จึงทำให้สามารถเขียนออกมาได้หลายแบบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภาษาไทยสามารถดัดแปลง เปลี่ยนแปลง คำได้หลากหลาย โดยที่ความหมายเหมือนเดิม ทำให้ความเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่มีความซับซ้อน และทำให้วัยรุ่นนิยมใช้ภาษาไทยที่มีความละเอียดและกว้างจากความหมายเดิมมีมากขึ้น ภาษาไทยจึงถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของประเทศไทย ถึงแม้จะเป็นไปตามกระแสทางวัฒนธรรมและการดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต แต่การช่วยกันอนุรักษ์ ส่งเสริมการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง จะช่วยให้ภาษาไทยที่เป็นภาษาประจำชาติกลับมาคงความสวยงามและมีความหมายอย่างถูกต้องเหมือนในอดีต

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาวิเคราะห์คำศัพท์ในนิตยสารวัยรุ่นพบคำศัพท์จำนวน ๑๓๖ คำ ที่พบจากแหล่งข้อมูลคือนิตยสาร I like จำนวน ๒ ฉบับ มีวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาวิเคราะห์การเขียนคำศัพท์ในนิตยสารวัยรุ่น สามารถวิเคราะห์ได้ออกเป็น ๒ ลักษณะ ดังต่อไปนี้

๑. **เขียนถูกต้องตามอักขรวิธี** หมายถึง การเขียนคำศัพท์ถูกต้องตามการเขียนในพจนานุกรม จะไม่มีการเพิ่ม หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบคำศัพท์ให้ผิดไปจากคำศัพท์เดิม เขียนถูกต้องตามพจนานุกรม ปรากฏคำศัพท์ ๑๑๑ คำ โดยสามารถแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑.๑ **คำทับศัพท์** หมายถึง คำที่ถ่ายเสียงหรือถ่ายรูป มาจากรูปคำในภาษาอื่น และนำมาเขียนในรูปแบบของภาษาเรา เพื่อให้คนที่ใช้สามารถออกเสียงได้ถูกต้อง หรืออย่างน้อยใกล้เคียงกับภาษาเดิม คำในภาษาไทยที่มีรากมาจากภาษาอื่นโดยเอามาใช้ทั้งคำซึ่งการออกเสียงอาจเพี้ยนไปจากเดิมเล็กน้อยแต่การเขียนเป็นการเขียนด้วยภาษาไทยซึ่งการเขียนทับศัพท์ที่ปรากฏในนิตยสารวัยรุ่น คือการเขียนคำภาษาไทยที่เป็นทับศัพท์มาจากภาษาอังกฤษ ปรากฏคำศัพท์ ๗๑ คำ โดยสามารถแบ่งเป็น ๒ ข้อ ดังนี้

๑.๑.๑ **คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ** หมายถึง คำที่ดำเนินการแปลงข้อความจากระบบการเขียนหรือภาษาหนึ่งไปสู่อีกระบบหนึ่งอย่างมีหลักการ เพื่อให้สามารถเขียนคำในภาษาอังกฤษด้วยภาษาและอักษรในภาษานั้น ๆ ได้สะดวก ปรากฏคำศัพท์ 56 คำ

๑.๑.๒ **คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษประสมคำภาษาไทย** หมายถึง คำที่ดำเนินการเปลี่ยนแปลงจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย และได้ประสมกับคำภาษาไทย และปรากฏคำศัพท์ ๑๕ คำ

๑.๒ คำศัพท์วัยรุ่นสร้างใหม่ หมายถึง คำศัพท์ที่เขียนถูกต้องตามพจนานุกรม แต่อาจไม่ต้องมีความหมายตรงตามพจนานุกรม ปรากฏคำศัพท์ ๔๐ คำ โดยสามารถแบ่งเป็น ๓ ข้อ ดังนี้

๑.๒.๑ คำวัยรุ่น หมายถึง คำศัพท์ที่เขียนถูกต้องตามหลักการเขียนคำบางคำ อาจจะไม่มีความหมายปรากฏในพจนานุกรม ซึ่งวัยรุ่นนิยมนำคำเหล่านี้มาใช้สื่อสารกัน และปรากฏคำศัพท์ ๑๘ คำ

๑.๒.๒ กลุ่มคำวัยรุ่น หมายถึง กลุ่มคำศัพท์ที่เขียนถูกต้องตามหลักการเขียน กลุ่มคำบางคำอาจจะไม่มีความหมายปรากฏในพจนานุกรม ซึ่งวัยรุ่นนิยมนำกลุ่มคำเหล่านี้มาใช้สื่อสารกัน ปรากฏคำศัพท์ ๑๖ คำ

๑.๒.๓ คำอุทานวัยรุ่น หมายถึง คำศัพท์อุทานที่เขียนถูกต้องตามหลักการเขียน คำอุทานบางคำในกลุ่มนี้ จะไม่มีความหมายปรากฏในพจนานุกรม ซึ่งวัยรุ่นนิยมนำคำอุทานเหล่านี้มาใช้สื่อสารกัน ปรากฏคำศัพท์ ๖ คำ

๒.เขียนผิดอักษรวิธี หมายถึง การเขียนคำศัพท์แบบผิดอักษรวิธี มีการเพิ่ม หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบคำศัพท์ให้ผิดไปจากในพจนานุกรม ปรากฏคำศัพท์ ๒๕ คำ โดยสามารถแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๒.๑ คำศัพท์ที่เลียนเสียงพูด หมายถึง คำศัพท์ที่วิธีการเขียนไม่ปรากฏในพจนานุกรม แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของคำศัพท์เดิม ด้วยการเลียนเสียงพูด ปรากฏคำศัพท์ ๑๙ คำ

๒.๒ คำศัพท์ที่ผิดจากคำศัพท์เดิม หมายถึง คำศัพท์ที่วิธีการเขียนไม่ปรากฏในพจนานุกรม แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของคำศัพท์เดิมที่มีอยู่แล้ว ปรากฏคำศัพท์ ๖ คำ

จากการศึกษาคำศัพท์นอกจากจะให้ความรู้ในด้านการเขียนคำศัพท์ในนิตยสารวัยรุ่นแล้วยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคำศัพท์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น คำศัพท์ ที่พบในงานวิจัยพบว่า โปรโมชัน อพเกรด เช็กซี โฮโซ ง่องแง่งลั๊ลา บ่องตง เป็นต้น ซึ่งช่วยสะท้อนให้เห็นถึงภาพสังคม เศรษฐกิจ การติดต่อกับต่างประเทศและเหตุการณ์ที่กำลังเป็นที่สนใจของคนในสังคมได้เช่นกัน

อภิปรายผลการวิจัย

คำศัพท์ที่รวบรวมได้ในงานวิจัยครั้งนี้ ปรากฏคำศัพท์ทั้งหมด ๑๓๖ คำ ผลการวิเคราะห์พบคำศัพท์ที่เขียนถูกต้องอักษรวิธี ๑๑๑ คำ และเขียนผิดอักษรวิธี ๒๕ คำ จากผลการวิจัยพบว่า คำศัพท์ที่พบมากที่สุดคือ คำทับศัพท์มีทั้งหมด ๗๑ คำ แสดงให้เห็นว่าคำทับศัพท์ที่มาจากภาษาอังกฤษได้รับความนิยมเนื่องจากว่าภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทต่อคนไทยเป็นอย่างมาก

การนำคำเดิมที่มีอยู่แล้วมาสื่อความหมายใหม่ ทั้งในลักษณะการเปลี่ยนแปลงเสียงสระเสียงวรรณยุกต์ พยัญชนะ การเปลี่ยนแปลงทางความหมาย รวมทั้งการประสมคำขึ้นใหม่เพื่อสื่อถึงความหมายที่แตกต่างไปจากเดิม ด้วยเหตุที่คำศัพท์มีการนำคำที่มีอยู่ แล้วมาสื่อความหมายใหม่ ทำให้

สามารถเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาได้เป็นอย่างดี คือ ภาษาไม่ต้องมีความหมายที่ตายตัว ความหมายของคำศัพท์นั้นจะขึ้นอยู่กับบริบทเป็นส่วนสำคัญ

การศึกษาวิเคราะห์การเขียนคำศัพท์ในนิตยสารวัยรุ่น สามารถแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาในขณะนี้ สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดกว้างมากขึ้นและมีการสร้างคำศัพท์เพื่อใช้สื่อเฉพาะกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาคำศัพท์ในนิตยสาร I like คณะผู้วิจัยพบว่าคำศัพท์ยังมีสิ่งที่ควรศึกษาเพิ่มเติมอีกและยังมีมุมมองที่น่าสนใจอีกหลายเรื่อง เช่น

๑. จากการศึกษาคำศัพท์ในนิตยสาร I like คณะผู้วิจัยมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าควรศึกษาคำศัพท์ในนิตยสารเล่มอื่นๆ เช่น SPICE จะได้ทราบถึงการใช้คำศัพท์ที่แตกต่างกัน

๒. จากการศึกษาคำศัพท์ในนิตยสาร I like คณะผู้วิจัยมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าควรศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ในช่วงเวลาที่ต่างกัน เช่น สมัยอดีตกับสมัยปัจจุบัน จะได้ทราบถึงวิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของคำศัพท์ และวัฒนธรรมในช่วงเวลานั้นด้วย

บรรณานุกรม

กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๑๕. **หลักภาษาไทย**. พระนคร : รวมสาสน์.

จินตนา พุทเมตเต. ๒๕๔๖. **คำสแลง**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ.

ดรุณี หิรัญรักษ์. ๒๕๓๐. **นิตยสาร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประจักษ์ พรประเสริฐถาวร. ๒๕๓๙. **การออกแบบสิ่งพิมพ์สำหรับมือใหม่**. กรุงเทพมหานคร :

ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ผะอบโปษภฤชณะ. ๒๕๓๒. **ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร :

จักรกฤษณ์.

พีระ จิโรโสภณ. ๒๕๓๑. **หลักและทฤษฎีการสื่อสาร**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ภัสรา สงวนผิว. ๒๕๔๒. **การเปลี่ยนแปลงของคำสแลงในหนังสือพิมพ์รายวัน**.

วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ยงยุทธ พุพะเนียด. ๒๕๓๒. **ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการบรรยายข่าวกีฬาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์**

และนิตยสารกีฬาภาษาไทย. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วานิช พูลวงษ์กาญจน์. ๒๕๒๙. **เทคนิคการจัดทำนิตยสารสมัยใหม่**. กรุงเทพมหานคร : จักรกฤษณ์.

- วิชาติ บุรณะประเสริฐสุข. ๒๕๔๕. ลักษณะภาษาสแลงของผู้ต้องขังและความสัมพันธ์ระหว่าง
บุคลิกภาพและ สติปัญญาของผู้ต้องขังกับพฤติกรรมทางภาษา : ศึกษากรณีเรือนจำกลาง
คลองเปรม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีไลวรรณ ขนิษฐานนท์. ๒๕๒๖. ว่าด้วยสแลง. ภาษาและภาษาศาสตร์. ม.ป.พ.
- ศักดิ์สิทธิ์ ลิ้มกุลาคมน์ . ๒๕๓๔. กลวิธีการใช้คำโฆษณาภาษาไทยทางโทรทัศน์และนิตยสารไทย.
วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาดา เทวะผลิน. ๒๕๓๑. คำสแลงในภาษาไทยจากหนังสือพิมพ์รายวัน. วิทยานิพนธ์
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดาพร ลักษณะียนาวิน. ๒๕๒๕. ภาษาศาสตร์กับครูสอนภาษา. ศาสตร์แห่งภาษา. ม.ป.พ.

องค์ประกอบหลักของบทความวิชาการทางวรรณกรรม

ภัทรพล แสงเงิน*

อาจารย์สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ในปัจจุบันการเขียนบทความวิชาการทางวรรณกรรมเป็นศาสตร์และศิลป์อย่างหนึ่ง ที่แตกต่างจากการเขียนบทความทางวิชาการในศาสตร์อื่นโดยเฉพาะสายวิทยาศาสตร์ที่มีผลสรุป ออกมาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม (Concrete) การเขียนบทความวิชาการทางวรรณกรรมเป็นศาสตร์หนึ่งที่อยู่ ในสาขาการวิจัยแบบมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (Human and Social Science) เป็นการ ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพที่ต้องอาศัยการอ่านเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญแล้ว เสนอผลของการศึกษานั้นผ่าน การบรรยายเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์และความสนใจ เป็นหลัก ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในบทความวิชาการทางวรรณกรรมจึงค่อนข้างอยู่ในรูปแบบเชิง นามธรรม (Abstract) ความเป็นนามธรรมนี้เองจึงทำให้การวิจัยศึกษาทางวรรณกรรมไม่ค่อยเป็นที่ ยอมรับทางคุณภาพเท่าที่ควรเพราะผลการศึกษาเป็นนามธรรม^๑

แต่หากเรามองในอีกด้านหนึ่ง การศึกษาวิจัยทางวรรณกรรมนั้น เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นไปสู่ ตัวบทวรรณกรรมอันเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นจากความคิด ประสบการณ์ผ่านตัวหนังสือที่สะท้อน ออกมาให้เราได้เห็น ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่า การศึกษาวิจัยทางวรรณกรรมนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ เราทราบถึงแง่คิดบางอย่างที่ผู้แต่งวรรณกรรมเรื่องนั้นๆ ซ่อนไว้และไม่ได้บอกอย่างตรงไปตรงมา นักวิจัยทางวรรณกรรมจึงมีหน้าที่สำคัญในการสืบเสาะสิ่งที่ผู้แต่งซ่อนไว้เพื่อเปิดเผยและเป็นประโยชน์ต่อ คนทั่วไปในวงกว้าง

ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่า การศึกษาวิจัยทางวรรณกรรมเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะต้องมีความรู้ในการ เขียนกำกับ เราจึงควรมาทำความรู้จักกับองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการเขียนบทความวิชาการ ทางวรรณกรรม ดังนี้ ๑.บทคัดย่อ ๒.คำสำคัญ ๓.ชื่อเรื่อง ๔.ชื่อผู้แต่ง ๕.บทนำ ๖.การวิเคราะห์เนื้อหา ๗.ส่วนสรุป และ ๘.เอกสารและสิ่งอ้างอิง

๑. บทคัดย่อ คือ ส่วนที่แสดงถึงจุดประสงค์ของการศึกษาวรรณกรรมเรื่องนั้นๆ และผล การศึกษาที่ได้จากการศึกษา โดยปกติบทคัดย่อควรมีความยาวไม่เกิน ๑๕ บรรทัด ต้องเป็นส่วน ที่สังเคราะห์มาจากผลการศึกษา ไม่ใช่การเอาส่วนสรุปมาใส่

* บทความพิเศษนี้เป็นเพียงข้อคิดเห็นส่วนบุคคลซึ่งประมวลเป็นความรู้เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจวิธีการเขียนบทความ วิชาการทางวรรณกรรมได้ง่ายขึ้น

^๑ ให้สังเกตจากกลุ่มวารสารทางวิชาการที่อยู่ในกลุ่ม TCI1 (กลุ่มที่ผ่านการประเมินคุณภาพ ศูนย์ดัชนีการอ้างอิง วารสารไทย) เป็นหลักซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวารสารที่อยู่ในสายวิทยาศาสตร์แทบทั้งสิ้น

๒. คำสำคัญ คือ คำที่แสดงถึงคำหลักที่ปรากฏในการศึกษา ส่วนใหญ่มาจากชื่อหัวข้อเรื่อง แล้วแยกออกเป็นกลุ่มคำต่างๆ คำสำคัญควรมีประมาณ ๓-๔ กลุ่มคำ คำสำคัญนั้นจะมีประโยชน์ในการค้นหาบทความหรือวิจัย

๓. ชื่อเรื่อง คือ ส่วนที่แสดงถึงเรื่องในการศึกษา ชื่อเรื่องที่ดีจะต้องแสดงความครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่จะศึกษา ภาษาที่ใช้ควรสั้น กระชับ อ่านแล้วเข้าใจในทันที

๔. ชื่อผู้แต่ง คือ ชื่อผู้ศึกษา ต้องมีเชิงอรรถอธิบายด้วยว่า ผู้ศึกษานั้นเป็นใคร ศึกษาหรือทำงานที่ใดด้วย

๕. บทนำ คือ ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา คล้ายคลึงกับความสำคัญของปัญหาในการวิจัย บทนำที่ดีจะต้องไม่กล่าวนาฬิกาจนเกินไป ควรเริ่มด้วยความสำคัญของเรื่องที่จะศึกษาเลยว่า เรื่องที่ศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างไร ทำไมจึงต้องทำการศึกษาวรรณกรรมเล่มนี้ เมื่อทำแล้วจะได้ประโยชน์อะไรบ้าง ในส่วนท้ายของบทนำจะต้องแสดงถึงจุดประสงค์ในการศึกษาค้นคว้า ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าด้วยว่า ทฤษฎีที่เรานำมาใช้ศึกษาวรรณกรรมเล่มนั้นๆ จะใช้ทฤษฎีอะไร ควรกล่าวให้ชัดเจน ซึ่งอาจยกตัวอย่างของผู้ที่สร้างทฤษฎีนั้นๆ มาก็ได้

๖. การวิเคราะห์เนื้อหา คือ ส่วนที่แสดงให้เห็นถึงการวิเคราะห์อย่างละเอียด ถือเป็นหัวใจสำคัญของบทความ ซึ่งไม่จำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์วรรณกรรมทั้งเล่ม (ในกรณีนวนิยาย) แต่ถ้าเป็นเรื่องสั้นอาจจะยกตัวอย่างทั้งเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาอาจจะทำในรูปแบบของตารางหรือวิเคราะห์เอกสารแล้วใช้ทฤษฎีที่สอดคล้อง (ทฤษฎีที่ใช้) มาเปรียบเทียบให้เห็นถึงความเหมือนหรือแตกต่าง

๗. ส่วนสรุป คือ ส่วนที่แสดงถึงการสังเคราะห์เนื้อหาและผลจากการศึกษา เป็นส่วนที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าส่วนการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ คือ การสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวรรณกรรมเรื่องนั้นๆ ตลอดจนกล่าวถึงประโยชน์ด้วยว่า การศึกษาวรรณกรรมเรื่องนี้ทำให้เราเห็นอะไรบางอย่างที่ซ่อนอยู่หรือมีผลกระทบ (Impact) ต่อสังคมและวัฒนธรรมอย่างไร หากมีข้อเสนอแนะ (คือผู้อ่านสามารถต่อยอดจากงานเราได้) สามารถใส่เพิ่มไปได้ในส่วนนี้

๘. เอกสารและส่วนอ้างอิง คือ ส่วนที่แสดงถึงเอกสารที่เราใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งจะต้องใส่ทั้งหมดที่ปรากฏในการอ้างอิง เป็นส่วนที่แสดงให้เห็นว่า ผู้ศึกษามีการค้นหนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใดและเป็นนัยยะที่บ่งบอกถึงความขยันหมั่นเพียรของผู้ศึกษาอีกด้วย

การเขียนบทความวิชาการทางวรรณกรรมจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ผู้เขียนจะต้องมีทักษะเหล่านี้ องค์ประกอบหลักของบทความวิชาการทางวรรณกรรมนี้เป็นส่วนสำคัญที่จะขาดไม่ได้ในการเขียนบทความวิชาการทางวรรณกรรมโดยทั่วไป ทักษะในการอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมนั้นเป็นทักษะส่วนบุคคลที่จะต้องอาศัยประสบการณ์ โดยเฉพาะด้านการอ่านแล้วผ่านการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ก็นำมาเรียงร้อยถ้อยคำ ดังนั้นผู้เขียนจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความพิเศษฉบับนี้จะมีประโยชน์หรือต่อยอดทางความคิดแก่ผู้ที่สนใจการเขียนบทความวิชาการทางวรรณกรรมอีกด้วย
